362

S. t.

A LOSONC... KIR. ÁLLAMI ... EV. BESZE... TANÁRI KÖNYVT...

362.

A LOSONC...

A' losonczi ref. ev. Lyceum
Könyvtárának; Gyapr. 1851.

Komlóssy [illegible]

[illegible] 242

Slovenská
pedagogická
knižnica
Bratislava
II-2999

L. D. V. 1759 die 12 [illegible]

Historiae Universalis

eiusdem

Prolegomena. I. Ubi tradendum est hujus definitio

II do Divisio III Finis et [illegible] IV Praxis Historiae

I mo est Historia? Quod ad nos dicit cognoscendi finium v: quidnem. Venit enim ΙΣΤΩ ΙΣΤΟΡΕΙΝ [illegible] cognoscere scire memoriae tradere [illegible] rem [illegible] rerum memorabilium sive dignarum explicatio

II do Divisio [illegible] litteras Historia ut excoli coepit et [illegible] facta est ita egregia ratio divisa [illegible] gesta varios sunt redactus. Dividitur Historia

1 Respectu Materiae:

[illegible] Politica v: Civilis quae rerum memorabilium in [illegible] sive digna explicatio [illegible]

2 [illegible] exhibet res gestas in [illegible]

3 Litteraria per res gestas in re litteraria [illegible] et [illegible] circa finem [illegible] et initium [illegible] magno studio excoli coepit.

4 Naturalis agens de rebus in Natura [illegible] Talem nobis reddit Plinius.

5 Artificialis quae agit de [illegible] arte inventis [illegible]

B II [illegible]

1 [illegible] de rebus in toto mundo gestis

[illegible]

2 Partialis quae res gestas unius atque alterius Regni gentis vel civitatis gestas vel ab origine referens, vel saltem ex parte

3 Singularis quae tradit res in una civitate gestas vel ab uno Rege ut Curtius

III° Respectu Temporum

1 Antiqua 2 Media 3 Nova

Obs. Antiqui tria tempora distinxerunt ut [illegible] Censorinus de Die Nat. C. 21 nimirum primum [illegible] ab exitio hominum usque ad κατακλυσμόν [illegible] propter obscuritatem vocatur ἄδηλον

IIdum hic incipit et dicitur μυθικόν

III a prima Olimpiade ad nostra tempora [illegible] ἱστορικόν q. res in eo gestae veris [illegible] [illegible] Censorinus [illegible] viserunt [illegible] [illegible] in Antiquis [illegible]

III Finis Hist. est Theologicus, Ethicus, Juridicus [illegible] disciplinas se extendens. 1 Theol. [illegible] ut ex rebus gestis sapientiam Providentiamque divinam admiremur. Hinc veteres dixerunt Historias esse ministras Providentiae Dei in terris, unde Theologus quaestiones [illegible] signa temporum nisi ex Historia discet? Tota plane [illegible] Historiam continet. II. Ethicus usus est ut nos [illegible] aliena pericula sapiamus ne in illa incidamus & ut virtutum exemplis incitemur [illegible]

III Usus Juridicus Politicus et Oeconomicus [illegible] cum disciplina [illegible] fiunt et [illegible]

IIII Huc pertinet Usus Physices eam dulcis recreat animi o tu cum tot res veluti concatenatas nobis Hiae offerunt, Denique ars eruditionis Hiae e oculus, qd tate posset drari si indageremus loquatur Cicero multa breviter Lib 2: De Oratore C 9 Hiae e testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuncia vetustatis

V Quid ad Spia Hiae illa sunt, Annales v: monumenta Hica More veteri intra annales, et Histor distinctio e Anna les describerunt res antiquas, Hist vo res qua memoria gestas Spia no st Ipsi Hica et quidem

I sacra, eaque infallibilia, II Spana et sacra, ceteri ordo dia primus e oium Hicos Moses Συγγραφεύς Cecropi regi primo Atheniensium prima virtus Hicos veritas, primus in Hica dua e in eo quam alios f stat, qd scripserit Hiam antiquissimam qua ab exor dio Mundi ad 2500 aos deduxit

Unde Moses ea quae tradit acceperit? imprimis Hiam de opificio Mundi, nulla ratione hua comprehensibilem? R Docti conjiciunt potuisse eam duplicit illi innotuisse, itant v: fuit lumine spetico a Deo instructus, cuius ope oc culta qq rerum sunt sprateritae, s: futura, s praesentia v: fuit doctus a majoribus suis ad quos notitia rerum his torica, p traditionem devenit. Vittringa Obsecrationi ...ae qd ille hanc sexit ex scedulis Patriarchas ...res pierre videt Moses Gen 5.1. & 6: S. 37.2. Sane om

mino

opinionem pluribus adstruxit hist. Wenema

2 but vero Berosus hist primus ā Herodotus pater hi-
storicus de quo haec Diodor. Siculus L. XI. Biol.
inter scriptores autem Herod. ultra Trojani belli tpora
exorsus, quid fere toto orbe terrarū gestum sit novem
libris exposuit

3 Sextus hic mandus venit Polibius qui scripsit hi-
initio belli Punici II ad usq ad eversionem Macedo: im-
perii p Romanos

4 Diod: Sicu: scripsit bibliothecam historicam tractatu
au̅ ~~aut~~ ἱστορικὴν βιβλιοθήκην de regū gestis Indor:
Assyr: Persar: Egyptior: Graecor: &. 40 libris ... opus
opus. Supersunt 15 lib: quos nuper edidit plenissime
Petrus Wesseling Trajecti.

5 Hunc sequitur Nicolaus Damascenus ...
cum scripsisse ait alii ...
insigne ... fragment extat de ...
ΙΣΤΟΡΙΑ ...

6 est Latinis ... Trogus Pompeius primus
quem Vopiscus in vita Probi dicit doctissimum
virum scripsit 44 libros qui perierunt ...
tinus eos in epitomen collegit, et ...
... Julius Africanus circa A. C. 220
vir illustris hic ... hist ...
vent Christi lib 14 et hinc usq ad Macrini Imp.
statem brevissime delineavit fragmenta supersunt.

...

Dna Scriptor V Sti antediluviano

D potissimum egit contra gentiles quod Christiana religio e antiquissima siquidem Sacra Mosis E. antiquior est natalibus gentilium Deor.

7 Eusebius Pamphili circa A. Xti 320 scripsit hic Chronicon sedice quod B: Hieron. complavit latine hic: emulator maximus Julii Africani hic quoque ut obtunderet scripsit opus Chronologicum, insistens pene omnibus vestigiis Julii Afric: quamvis tam Istria ab Adamo ad Chodum et hinc ad Cainum Sedechiam alia accurate tamet res gestas gnomen, respiciebant tamen Xtiani quantum temporis effluxerat ab Adamo ad Eusebii etatem. Perduxit hic suum Chronicon ad ann: 327

Post renatas litteras faciem pregit Joseph Scaliger post illum Dionisius Petavius. Hic numerandi: Gev: Vossius. Jacobi Augusti Joannis Puffendorfi in Introd: in Hist: Europ: Cluverii epitome Histor M: Quenus Boxhornius ex nris Math: Xtianus qui continet res gestas memorabiles a M: Cond: ad Etatem Xtianam.

4 A C M: usque ad advent. Xti quot anni effluxerunt
Quum annorum calculus a C. M. usque ad Etatem Xtianam computatur o e quaerenda xrrodeizis Certe cum tam multa sunt qua sub putatione i stam redis, crepanter faciant ut nemo sit auditor quin sit:

videamus

offendere multa obq[ue] ab aliq[uibus] dissentias [illegible] ...
[illegible] istorum Calculus ad liberationem ex
Captivitate B[abylonica] ex sola Scriptura petitur, quem minus ex
plocatam [illegible] annorum seriem [illegible] Cum in Scriptura
annorum summa [illegible] satis liquet, an rotundum nu-
merum spectata sit Scriptura an aliquid desit

b. Hinc facit varietas opinionum de natali Chr[isti]:
C. Haec obvenit ratio quorundam tem[porum] intra Mose ad Da-
videm et a Captivitate Babylonica ad finem [illegible]
liquet
D. Imo indicium anni inexplicabilem annorum seriem
et rationem continet
E. Regni [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] Regnum [illegible] Chron[ologiae] [illegible] magnum [illegible]
[illegible] nec eandem [illegible] illa [illegible]
2. [illegible] Capt. Bab. [illegible]
[illegible] Ethnicorum Hist. et [illegible]
3. Multi eruditi Graecorum Biblio[rum] interpretes [illegible]
illi [illegible] inter Arphaxad et Selah Cainanum aliquem
posuerunt, qui ignoratur in codice Hebraico.
4. [illegible] enumeratione Patriarcharum antediluvianorum [illegible]
[illegible], inter Graecos et Hebraeos 1500 annis augent [illegible]
[illegible] Graeci [illegible] Hebraeis
NB Vulgaris [illegible] computus [illegible] ab [illegible] ad natalem Chr[isti] effluxerit
4000 anni et juxta Calculum Jac. Capelli [illegible]
anni

anni exsurgunt. Alii 4000 ponunt inter quos Aū Sopp. Josephi Scalligi et Setus Calvistus natalem Xti attribuunt aō 3949: Cl: Venema ponit aōs 3951 Iuxta Petavium Etas Xtiana ē annus M 3984 Vide rationar tpor Part II & II Cl

NB Est quædam difficultas inter Chronicet Hist: ita qd Hist: plenius res gestas scribit cum circumstantiis nullis fere probationibus aut testibus adhibitis, Chronologia inquirit quibus vestigiis, una quæque res ad suos sive ratas aōs, Nos quantpote curabimus utramque

Hist Vitalis V.T. nonnulli dividunt in IX quer tione, iuxta Capellum Eduard Simsanius VI parte, ponit

Prima Parte

L 1 Mosaica a Creatione mundi ad ortum Mosis 2547 anni fluunt

2 Heroica ab exeqqu Mosis ad natum Davidis sunt anni 397

3 Basilica a: Natum Davidis ad byxisim pexium suntqs anni 551

4 Persica ab initio Imperii Persarum ad mortem A Magni sunt 216

5 Macedonica a morte A Magni usq ad eversionem Maced sunt aī 156

6 Hinc ad Xti nat Romaica sunt per aōs 158 hi omni computati faciunt aōs 4000 nos obser: vabimus hic Biblicam Hist Rectos populi Dei adnec

temus

Tenuis[?] statum Eccl̃æ Dei nec non Burgenci[?] aliarumque gentium, et fiecerunt nobis VII Periodi
1ma periodus tempus Patriarcharum antediluvianorum[?]
2 Patriarcharum post diluvianorum
3 Regimen Ducum et Judicum
4ta Reg. Regum Judaicorum populi
5ta Reg. Principum Sacerdotum
6ta Reg. Machabeorum
7ma Reg. Herodianorum
Periodo 4ta dabimus in Hist. [illegible] et Babylon[?] itum Per 5 in Persicam et Medicam ad [illegible] Per 6ta introductio in Hist. Macedonicam Assiut[?] [illegible] Aegyptiorum & Periodo 7ma [illegible] in Hist. Romanam [illegible] Caesaris Aug.

Periodus 1ma

De tpore Patriarcharum Antediluvianorum

1 Hoc intervallum a M. C. ad Noëticum diluvium 1556 annos facit juxta Capelli verum ut [illegible] sententia St[?] efficitur 1656 Ceterum Hist. antediluvianam eius ē ignorare qui Mosem nunquam legit

2 An ratio sibi relicta possit dicere aliquid de origine

R. Mundi Mundum ē ēt a seipso ipsa eius quem ematio[?] satisfacit, fuere tū et philosophi Sent. multi aeternum eē [illegible]

[illegible]

cebant ut Lucianus Archites Tarentinus ex[illegible]
anno multi [illegible] se possibilem ee mundi [illegible]
ex Canone. Ex nihilo nihil fit, qtcca si a Deo creatus
est hic Mundus, aut ad perfectionem eius [illegible] si ad perfecti-
onem eius fieret [illegible] non, cur Creavit, sed erant ete
hunc Mundum a Deo, quorsum Orpheus Archelaus
Proclus, Plato, Antisthenes, Menander, Zeno Archidemus
Ovidius, [illegible] ex Latinis, quos loca enotavere alii, et imeri-
mis [illegible] Vossius Lib: [illegible] De origine et progressu Ido-
lolatriæ, Hugo Grotius de veritate Relig: Christianæ [illegible]
in [illegible] et ponat Grotius vetustissimam famam [illegible]
in [illegible] ita [illegible] ut Chaldæi in suis [illegible] [illegible] Dies
[illegible] tempestate creatus [illegible]
[illegible] vernum [illegible] [illegible] hic [illegible]
Anglus [illegible] initium circa vernum Equinoctium
[illegible] autumat, Unde [illegible] eum Astronomi [illegible]
Motuum initia a primo arietis puncto sumserunt. Ideo
ad documentum cecinit Virg: lib: Georg: [illegible] ×lib.336.
prima crescentis origine Mundi; illuxisse [illegible]
[illegible] illuderat.
Hanc sententiam denique [illegible] [illegible] [illegible] Scal:
observavit. [illegible] Dei 25ta Martii magnum [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] vocant [illegible] [illegible] Scali-
ger:

erat mundum autumno creatum ... illi antiquiores Rabbini ... doctores ... Josephus Historicus post eum Petavius Dyonisius

Ad ipsa Par...

1 ... ante Mosem caput anni erat in autumno Exod. 23.16. itaque Scenopegia festum incidit in exitum anni ... Israelitis ... festum ... collectionis ... festum Exod. 34.22. in ... at hoc tempus autumni ... mensis Tisri ...

[illegible] hinc ... Mundum in autumno ...

Arg. 2 ... Moses iste mensis ... primus

Exod. 12. 2. in mensib. anni hinc ... primum, ... Calvinus in Comment. in ... ... Tisri ... multi Mundum creatum, ... fruges maturas ... dixit.

3 Primus mensis in Asia ... incipit ab autumno, hinc ... ... Hyatius, ... notasse mensem primum ab equinoctio autumnali, hinc ... ... in Comm. in Ezech. scribit apud Orientales ... mensem primum ... mensem Tisri, qui ... ...

4 Probabile ... in sua ... creatum ... fructum ... ...

2

De probabiliori Doctorum de Mundi creatione sententia

1 Quot dierum spatio creatus Mundus

R. Fuere diversi qui dixerunt Deum Mundum creasse [illegible]
alii aliis [illegible] alii dicunt uno momento nos vero recedimus a vulga-
ri sententia quam feliciter Moses exponit Gen. 1. quam etiam Gen. 2
[illegible] quam per partes ibidem exponit specialius, opus
6 dierum [illegible] his versibus munit. Lux, Coelum, plantae, sidera,
pisces, homo, 1mo die creavit Deus lucem, quam aqua tenuis
excepit, deinde sole creato, utque diei noctisque spatia defi-
nirentur, Deus nebuloso vapore lucem circumduxit.

2do Firmamentum aereum et aethereum quod expansum
dicitur.
1 Eodem die sunt Angeli creati. Alii ex ratione ordinis ex motu
corporum creati desumunt ad Heb. 3. 5. 7. [illegible] hic
lineo existimat secundo die creatos esse angelos.

3tio die aquae [illegible] densae factae, et maria,
lacus, flumina, stagna, nam exaggeratis montibus et excava-
tis alveis aquarum deus receptaculum fecit, deinde deus terram
herbarum, plantarum viriditate vestivit.

4to Sol, Luna, stellae collocata sunt in Coelo,
5to Pisces et aves Creatae
6to Homo, qui dicitur μικροκοσμος. Corpus autem ejus
Deus ex luto efformavit, quod deinde afflatu spiritus animavit, ut si vox
tu suo loco diceret, se e lutum, reliqua vide in [illegible]

Aetas Adami. Vixit Adam Pater omnium viventium 930
annos, Cui nudus admiranda fuit Creatio [illegible] Att.

1 Ex Folio [illegible] [illegible] [illegible] Gen 1. 26. et 27.

De Creatione Hominis

2 Ex modo creationis quia primum narrat ... hominem Creavit Deus

3 Ex natura hominis ... mirabili compositione ...

1. In quo consistebat imago Dei?

R. Respiciebat illa 1: facultates eo, et quidem x ... intellectum perfecto ... invenitum Dei ... gratia, scientiam ... salutaria ... ex impositione nominum ... animalium ...

ad Col: 3 ... voluntatem ... inferior ... facultates affectus erant ...

Colossenses

Non ... quod consistebat imago Dei in ... cui adjunxit ... in Creaturas, Consequens ... divini cultus ... nostra ...

2. Ubi Paradisus fuit ... Valent... ... Coelum tertium, in ... ... in Coelo ... ... in ... terram ... totam terram ante Diluvium ... alii ... in Valle Hierichuntina ubi mare mortuum. Alexandria alii in insula Cillan, sed ... Babylonia et Mesop: ... opinio Calvini ... Petavii ... Pau: Fluctuum ... Tigris et Eufrates ... in ... Mesop:

3. Quot erant arbores insignes ... ?

R. ... altera, Arbor Vitae altera ... Prior illa ab effectu ...

Item ... acceptam et salubrem ut Ibidem: Lib 3 c 20.
De Civitte Dei. De arbore cum scid. et bonet mali quid sit
... qualis illa fuerit, ô nulli dicunt ficum fuisse, alii
B... Vulgo autem creditur fuisse pomum
B: Ulr. Ulrich: Rathmari senex ... anniversarium hic
in disputatione de arbore scid. Sed —
... dicunt habuisse ... sed quod ... scientiae illa arbore ... Rupertus autem ... ab ... fuisse
... a Diabolo ... fuerit. ... res ... de eventu illa natam ... Lib XIV c 27
De civitate Dei hoc fuit Opinio ... Rabbini ...
... quando amiserunt bonum.
... si audit lucem
... Tentator, 2. Tentatio. ... 5. ... 6. Effectus Lapsus
... Evam virginem comedisse fructum vetitum multi veteres autumarunt, eodem ... in ... sed ... et ... varia ... spatio. ... Costa ...

Adortus serpens[?]. Eva decepta [illegible]
rem, decerpsit fructum, comedit, addit [illegible] eum, [illegible]
tiis eum pellexit ad peccandum. Adamus [illegible]
[illegible] subsequenta [illegible]runt. Iussu Dei [illegible]
latibulis, examinati, increpati, tandem puniti sunt. [illegible]
longiore tempore, [illegible], neque [illegible]
[illegible] tempore. Lutherus censet altero post [illegible]
[illegible] lapsum, plures [illegible] ex [illegible]
[illegible] L: Ratio [illegible] spatium tot adeo cum [illegible]
niendo statui felicitatis [illegible] ad [illegible]
[illegible] circa [illegible] Adamum. [illegible] evenit, [illegible]
[illegible] 6ta [illegible] in [illegible], et [illegible] verum [illegible]
tiunt [illegible] traditum [illegible] nonnullis Patribus [illegible]
et creatum et pulsum ex paradiso [illegible]
[illegible] eadem [illegible] [illegible] creatus [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] lapsum alii [illegible] alii [illegible],

II Quod ad tentatorem attinet [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] Dyabolum Satanam. [illegible] subinvaluit [illegible]
[illegible] Diabolus [illegible] in [illegible] collidit cum [illegible]
eius [illegible] subiectionis [illegible]
[illegible] et [illegible] Ch[illegible].

III [illegible] Sophistica, [illegible] colloquii [illegible]
[illegible] liquet 3I [illegible] fuit, [illegible]
Deum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

5° Gradus lapsus fuit a° colloquium cum serpente
b Dubitatio de veritate et praeceptis Dei
c Fides verbo Dei negata
d Philautia
e Tenerus quaestio

VI. Affectus lapsus qui fuit Imus ex parte Dei [illegible] [illegible] Secundus Poena Dei et [illegible] quam ex [illegible] cum sua culpa [illegible] [illegible] et obnoxius factus e morti Tertius ex [illegible] Dei misericordia [illegible] [illegible] Gen. III. 15 [illegible] Adamo

[illegible] [illegible] [illegible] primi [illegible] et Abel Gen. IV. 1. post Cainum [illegible] majorem quoto [illegible] natus [illegible] [illegible] aliqui dicunt [illegible] [illegible] Abel, [illegible] et quidem cum sorore, sicut et Cain cum sorore, [illegible] [illegible] ducebant, et puellam cum Caino natam, [illegible] [illegible], quae cum Abele [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Adamo [illegible] [illegible], posteros eius partim fuisse pios, partim impios, [illegible] filiorum Dei, [illegible] [illegible] hominum [illegible] Gen. VI. 2. Et [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible] Mundi [illegible] Abelum [illegible], ille [illegible] [illegible] [illegible] rebellem et [illegible] Deo [illegible] [illegible], et longe [illegible] [illegible]. Sed totam perditam diluvio. Verum [illegible] [illegible] [illegible] Adamo et Evam [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] propagata fuit Ecclesia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patriarcha [illegible] [illegible] post Adamum et Abelem

[illegible] [illegible] Affecta virtute [illegible] [illegible] [illegible]

Gen:
seu substitutum vide 17.25. natiuitatem eius dicit vero alibi ... ad imaginem ... appellavit ... Seth: ... anno 130 ...
solum ... Sethum, propagationem ... Setham ... datum ... alium filium ... Abele, ... generationem Sethi ... alium filium ...
... noluit ... ut Adamus ... filiorum ...
de ... 130 ...
... Abelis ... Adamum plures alios filios ... et ... ca... ...
... capite ... ... et ...
... ante Diluvium, ...
...

Seth vel Sethum

Qualis vir fuit Sethus ...
qui ... Hebraicum, et Stellas, denominationem ...
... filios ... ... gigantes ...
ex traditione columnas ... filios Seth: ... lib. 3.
... admirabilis ... indigne ... ...
... ...
... ...
Sethi ... ex filiis ... ...
... filios ... ...
... ...
transgressi ... divinum et humanam ...
...

De [illegible]
Qui inquit Josephi: Filii ens Setbitae uxores ex filiis [illegible] acceperunt, ex quibus genuerant soboles, cuius actiones similes erant eorum, quae de Gigantibus Graecorum fabulantur, se [illegible] [illegible] Seth ao Et: 912
II Enos primus Praedicator vidit aos 905 [illegible] primus [illegible] invocare [illegible]
[illegible] Enos [illegible] eius invocari coeptum [illegible]
[illegible]
[illegible] Chronicon [illegible] fecit qui [illegible] Mosem [illegible] filios Sethi [illegible] primum [illegible] filios appellatos ex Gen 5.12. [illegible] Enos quae primum [illegible] sub nne Jehova coluit [illegible] illud [illegible] manifestum [illegible] [illegible] Petavius [illegible] [illegible] Dei cultum [illegible] obliteratur primus, Enos publico [illegible] [illegible] congregare populum, ut simul [illegible] Enos genuit [illegible] genuit Enos cum [illegible] 165 [illegible] opinantur [illegible] primogenitum nam in Genealogia [illegible] memorantur illi [illegible]
III [illegible]: Enos filius ao patrum natus 90 aetatis 910 mortuus
IV Malalael Cainani filius ao patri 70 natus mortuus 595
V [illegible] Malaleli filius natus ao patri 65 [illegible] natus 962
VI Enoch: filius [illegible] natus ao patri 162 [illegible] 17
[illegible] primum [illegible] [illegible] initio [illegible] [illegible] Deo cultui initiatus [illegible] coluit Dm ut Profeta eius [illegible] 15 [illegible] [illegible]

13 fille Enochum. 13 Enoch õẽ mortuus, sed vivus ab oculis hominum raptus ẽ aõ Mt. 365 ...

987
VII Mathusalem filius Enochi qui longissime vixit annis. Primum natus aõ Patris 65 vidit 969 annos quienim ... impleverunt intervallum, ante creationẽ ... Mundi ad Diluvium, ita ut Mathusalem cum Adamo, vixit 243 unde tunc potuit commodi fieri traditiones orales.

VIII Lamech: filius Mathusal: natus aõ patris 187 ...

IX Noë ... diluvium ... unde annus ... anteDiluvium et post diluvium vixit, ... Lamechi ... fat victa Gen. 9. Vaticinium Gen. 9. Patris ... diluvio ... terra in illo quietem ... Ille enim annos ... in ... Dei ... ... Tomo aliquid excellentius in hoc nōe invenisse dixit ... Lamech respexisset ad quindam Mundi creatorem. Hic solus fuit iustus reliquis in õe repraesentiis ... destruxit mundum, ... revocare. Hic ... ad bonam mentem sed semper ... fuit quienim semel Gallum in periculo ... mortem ... generationem attingebant
Cum sic iram suam õis curo concupisset ... Caini et ... posteros se ... post 120 perditum mundum minatus ẽ in hoc praedicando, cum nil ... Noe ... Mundi ...

pit de molienda arca in qua extruenda 100 aōs expendit, sin hanc 8 hnes puerod animantium his Ima immundos plena inclusa sunt, reliqua diluvio absumpta qd 40 dierum continuus imber, effusiqz marium abyssi effecerunt. Noachi annus 600 amptune agebat, qdo diluvium orbem inundavit Adamo ad Noachum 1656 intercesserunt ab Adamo ad Noae

hum grationes X patres rō hi viderunt qui gphendunt hoc versu. Adam, Seth: Enos, Cenanus, Mahalaleel,
Iared, Enoch, Methusale, Lamech tandemqz Noachus

105 In gtligendis grationum aōs attendere oportet quot aōs et pater tunc, qdo genuit filium, reliquos aes annis nihilo habendis, Adam gignens Sethum, huit aōs 130 Seth gignens Enos, huit annos – – – 105

Enos – –	Cainan. – –	90
Cainan:– – –	Mahal – –	70
Mahal – –	Iared – – –	65
Iared – –	Cum Enochum – –	162
Enoch: – –	Cum Mathus: – –	65
Mathus – –	Cum Lamech – –	187
Lamech – –	Cum Noachum – –	182

Noe cum venisset diluvium huit aōs – – – 600
his additis pveniet summa – – – – 1656
1656 Extremus cuiusqz grationis annus trifariam est summi

a V.

De posteris Caini

~~a V. Extremus enimque [illegible] annus~~

a V. int[illegible] annus fuerit inchoatus [illegible] vulgo [illegible] currens vel 2 ut fuerit completus [illegible] [illegible] completum esset [illegible] ultimo modo Chronographi [illegible] [illegible] × qui [illegible] annus vertens. v.3. ut fuerit [illegible] completus

[illegible] Quare tamen [illegible] Patriarchae?

[illegible] Aliqui ex [illegible] [illegible] dicunt [illegible] [illegible] Lunares, [illegible] menses [illegible] [illegible] [illegible] quadrimestre spatium ut dicerent annos [illegible] [illegible] [illegible] annum formam qua usi sunt Israelitae, ut ante illos Patriarchae, scil: illos solis, [illegible] lunae cursu [illegible] [illegible] [illegible] sapientissimum [illegible] optima anni [illegible] [illegible] [illegible] quis negaverit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nondum [illegible] terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mundum, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Causa fuit simplicitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eorum [illegible] erant temperantia et sobrietas [illegible]

6. Divina providentia peculiariter et gratia singularis [illegible] [illegible] [illegible] doctrinam, [illegible] ob traditionem, ut [illegible] [illegible] enarrarentur

De Posteris Caini

Caini posteri semen diaboli propagarunt. [illegible] de Caino [illegible] 1mo illum fuisse Adami filium, [illegible] nativitate 2 Cain [illegible] Agricola [illegible] de terrae [illegible] Deo obtulit 3 Fratrem Abelem occidit offerentem Deo de grege suo sacrificium placens, [illegible]

[illegible]

De homicidio Caini in Abel

fact. aõ 130 Eutychius Patrum Alex. narrat hanc fabulam

Adam ejectus Paradiso in Indorum aliquem montem secessit et postqm̃ præcept. de multiplicando gñe hũo accepisset subiguo vit Evam, quæ enixa ẽ gemellos, Cainum cum sorore, Afrun Afrun aõ sequente item gemellos nĩ Abelem et filiam Ovain. his adolescentib. Adam præcepit Caino ut duceret Ovain, sed noluit dicens malle se secum genitam, quare castigatus ẽ a Patre. hinc docuit filios oblaõnes deferre Deo. Cainus ꝗ̃ sacrificia Deo ex frugib. terræ fœnctib. constantissimis obtulit Abel võ de primo genitis ove gis sui, et de adipib. eor. veneratus ẽ, Cumamboãs ascendunt montem secundi pont Satan Caino persuasit ut occidat fratrem, ideo õ placuit Deo eius oblaõ, Cumq. descendi post de monte videns magis gratum ẽẽ illi Dñ lapide accepto fratrem interfecit, unde hic ẽ documentum, qñ vitio victus [illegible] fit. Et hinc si quæ aliis piis hoc symbolum relict ẽ patientia. Tradunt [illegible] in incultis occurrente aliquomodo ostendisse, sibi placere oblaõnem Abelis huc pertinet, Hebr. XIII ad quem locum Chrisostomus ait. Dñ ignis descendisse de Coelo, et absumsisse eius sacrificia, qđ ẽ inspexit Ds sacrificium eius Theodocion vertit incendit inflammavit. Hinc Cain qqs incensus igne invidiæ et odii, fratrem occidit his duabus furiis agitatus, cane sequenti qqs ætate, qđo Ds voluit ostendere, sibi placere sacrificium [illegible] ignem de Coelo demisit Vide Lev IX 24 Reg. 5. 78 huc respexisse videtur Horatius Serm. L. 1. Sat. 5

~~De~~

De

De Poena et Morte imposita Caino

De hinc quaedam complices

beatis extructa deditrisque iocosis,
Dum flamma sine Cura ligne decere limine sacro persuadere
coepit. Credat Iudaeus Apella Non ego quod est observandum
Cf. Vesseling in notis ad S. C. C. [4] pag. 58 Nunc considerat
poena ob eodem imposita Caino, qui et ipse eam Dei bre
meliusque, ubique portavit poenam, quae circa illum ubique
stimulante, et obstrepente signum quondam imposuisse
Deus illi dicitur, ut obvii quibuslibet agnoscere tur, quidnam
vero illud signum fuerit nescimus, cum alii dicunt habuisse
corporis tremebundum, alii dicunt cornu quo ipse eum signa
retur quocunque venisset sed hic dicit: Haut
5 Mors Caini quam Moses quidem non tradidit, sed dicit eum
exisse a facie Dei, venissetque in Regionem ... quae
Terra fuit ad ortum horti Edenis, transgressus ...
fra Zagrum montem, et Euitenum fluvium ut dicit ...
ma in Deux chevar Pateum opinionem exhiet Hieronimus
in Epist: quae respondet et ad quaestionem a Damaso propositam
quod ipse Cain 7ma generatione a Lamecho fuerit interfectus quum il
lum in sylvis errantem loco bestiae sagitta transfixisset
anno M: 888 inquitur Dispiciendum fratricidium a avicida
vindicatum est. Succedat Hanoch Caini filius, a cuius nomine dicta
Enochia prima urbs dicitur in Scriptura Gen 4 quam urbem Caini condi
dit, quia ut agricola indigebat ad penus comportando, ut ...
vivit alii volunt ut homicidia a poena talionis sibi caveret
vi: ut praedator manubia ibi tuto poneret. Quidquid est fuit lato

(Scripturis)

De posteris Caini perversis

Josephus, Hanocis genuit Iradum, quem Sedei inter
ptes Geizradum dicunt. Irad genuit Mehujaelem huius huiq
Irad genuit Methusaelem. Huius Methusaelis filius fuit Lamech:
qui dr atavum suum Cainum telo confodisse.

Gen 4 Hic primus fuit Polygamus habuit uxores Adam et
Zillam fuit hic immanis barbarus vindictæ cupidus,
cuius actionem superbam, ad uxores notavit Moses, Gen 4
[illegible] ex Ada et Zilla nati sunt Heroes, ex Ada suscepit Ja
balem qui fuit habitantium in tentoriis atque pastor, invenit
artem tentorium portandi musicæ inventor cuius fra
ter fuit Jubal, inventor musicarum, [illegible]
[illegible] memoriis traditum ut [illegible] Mose [illegible]
[illegible] [illegible], hanc autem [illegible]
[illegible] amico acceptum [illegible] [illegible] hanc
autem [illegible] inventam, in gratiam et commodum
pastorum et ut [illegible] tarde habens [illegible] [illegible].

Polyb: L 12 Varro de arte fabrili Rg. [illegible] Lib 2 [illegible]
ex Zilla natus est Tubalcain primus inventor artis
fabrilis, tam ferrariæ, quam ærariæ, unde primus [illegible]
[illegible] inventor et perfector. ex eadem nata est Naema vel Nae
ma Lamechi filia prudentissima [illegible] fecit [illegible]
Unde aliqui Judæi colloquuntur hanc fuisse primam invent
ricem musicæ vocalis, et lanificii et texturæ, [illegible]
[illegible] [illegible] ne eum [illegible] [illegible], mulieres otio
[illegible] [illegible]. In Beresith Rabba

[illegible]

De Lurinitis:

Hoc Nema [illegible] uxor fuit Noachi [illegible] Caini posteritas etc. Diluvium in quo una mulier reman sit, reliquis diluvio deletis. [illegible] fieret [illegible] uxorem Noachi fuit [illegible]

An ante diluvium comederint carnes?

Ne quantitates [illegible] ... et veteres [illegible] ceptas [illegible] scribunt veteres scriptores [illegible]

Carnes [illegible] ... [illegible] die [illegible] vescuntur carne, dentes sunt [illegible] quod vero herbis vescuntur [illegible] [illegible] tumque [illegible] et [illegible] [illegible] Carnium Gen 1. 21. [illegible] carnem primum comede re — — [illegible] affirmant [illegible]

1 [illegible] prohibitionis [illegible] nulli prohibuit [illegible]
2 [illegible] dominio in [illegible]
3 [illegible] discrimine [illegible] munda et immunda quae ante diluvium adfuerunt.
4 [illegible] sacrificiis quae ante diluvium fuit in usu.

Hist. Ecclesiast. Ubi observetur [illegible] Sanctificatio Sabbathi cuius [illegible] videatur et Gen 2. 3. [illegible] [illegible] num [illegible] Sabbathi in Paradiso institutus [illegible], et in monte Sinai an in deserto

Primum Evangelium tunc inceptum [illegible] Gen [illegible] Moysis

3 [illegible] institutio [illegible] Gen 22 [illegible]

De rebus Ecclesiasticis ante Xtum:

Q. An homines sua natura inducti sint ad sacrificia Deo offerendum
vel: ex traditione vel ex revelatione

R. Alucini apperunt natura impulsi, inductosque fuisse ad hoc homines
primos. In qua opinione fuerunt Judaei patres, aliqui scho
lastici et Thomas Aquinas. Hoc sane dicere videtur secundum
legem naturae ab omnibus hominibus Deo deberi sacrificium longe alio
putat, quod et omnes pontificii tenent ad defendendum Missae
sacrificium et roborant dicentes, nunquam fuisse Gentem
sacrificiis. Hugo Grotius nec a ratione nec a Deo, sed in
genio humano excogitata dicit, tandem a Deo approbata
Sociniani quoque qui negant sacrificia, V. T. fuisse typum nos
tri Christi sed verisimilius cum ~~[illegible]~~ Adamum, postquam
illi dixit se poenam meruisse, et redemtorem filio [illegible]
dicimus se revelationem accepisse praeceptum a Deo de sacri
ficando,

Q. Quid vero de hac re V: Ecclesia Xtiana senserit

R. Docet Eusebius de Praeparatione Evangelii Lib. 1. C. 10 Ubi
de piis Patriarchis loquitur τὴν διαζὸν θυσίαν Deo
obtulisse dicit sacrificium, non fortuito consilio nec humano ratio
cinio; sed Divinitus inductos fuisse cogitatione suggesta exis
timat. Unde Deus Judaeis certa sacrificia sibi ab exordio Mi
nisterii [illegible] voluit

[illegible] hinc omne est pietatis exercitium quo confiterentur se et omnia sua
Dei esse et omnia accepta illi referre debere [illegible] quotidie

F—

De sacrificio et Dominio ante diluvium.

Omne faciunt. Antes aliqua [illegible] ad reconciliandum deum, cum illi gratias [illegible] reum esse, illud sacrificium placuit Deo, [illegible] ut illius sacrificii [illegible] typum in [illegible]

Hoc ex Eusebio

Hinc iam [illegible] respexisse ad Abelem, et sacrificium ejus fidem ejus respexit, [illegible] tandem approbavit pietatem adspexit

[illegible] vocantur communes [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] erant [illegible] [illegible] potius, summo impietas [illegible] [illegible] corruperant [illegible] viam [illegible] pertinaci perseverantia [illegible] inflagitiis et [illegible] cum [illegible] Sethi posteri, [illegible] ne [illegible] Caini Stirpi agglutinati, simul et impietatem [illegible] ab illo acceperunt. Cum [illegible] poenitentiam [illegible] ad meliora et sanioria [illegible] Judicii [illegible], primum [illegible] eas misit et nil effectus diluvio eas [illegible]

De Dominiis introductis.

Ante diluvium certas iam societates et dominia fuisse introducta ex Gen [illegible] liquet quodammodo [illegible] fuisse multi opinantur V. D. Certa successione [illegible] et [illegible] apud Chaldeos ante diluvium [illegible] [illegible] quod ille ex [illegible] [illegible]

De Daminiis et re litteraria

Eusebio Iudeo transferipsit, famosa autem Imperia antediluvium fuere 1 Aloeus Imp: 10 2 Anaspas 3 Amilon 4 Alemon 5 Metallarus 6 Daurus 7 Aedoracus 8 Amphis 9 Odios tes 10 Xixuthus Circa haec tempora gigantes sunt memorantes pugnati ex quibus Sethitas, cum filiab. Caini. Hae impia soboles quappabat per orbem et hos mentio e Gen 6. 2v. Horum mentio tyrannos illegitimos qui alios sui potestatem suam redegerunt non enim ratione procritatis et corporis statura, loquitur ibi Moises sed potius respectu monstrosae crudelitatis et grassandi licentiae; Moises dicit ui dicere vult cum Domus Caini primus, ea monstra tulisset, dabat et Sethi Domus tandem postquam connubio venenum propinquitatis imbibit.

De re litteraria

§ Non est dubium Patriarchas egregia res divinas et humanas scienta fuisse nobiles, quippe illi invenerunt artes quas hodie utimur sed ut aiunt rerum tenuia sunt primordia non putem illam quaerere cum nostra philosophia. Unde dicunt aliqui Adamum 15 Libros scri- ptisse sed tot otiosos figmentum. Seth. primus invenit artem Astronomicam Denominationes stellas, idest de posteris eius aperuit Jos. Hist. Lib 1 C. 3. quandoque dicit divis inferioribus columnis Noachs fuit Mathematicus et architectus, zdit constructionem Cados

§ Quatem quaestionem breits antediluvianis patris Gentiles habu- erunt philosophi ante Xtum, qui non fuerunt Athei quaeverunt

De Variis de Creatione Mundi opinionibus

Mundum hunc a Deo esse creatum quidam negarunt Veteres Ethnici sed certum est plerosque æternam materiam Deo adjecisse, ex hoc axiomate, ex nihilo nihil fit suaventiam [illegible] ex nihilo apperuerunt mundum creatum esse, ut Clemens Alexandrinus Stromatibus credunt tenuisse, deum ex nihilo creasse mundum, Chaudianus Mamertus Philo Lib 2 C. 5 Vossius Lib 1. C. 18. de progressione idololatriæ Grotius de veritate religionis christianæ Fabricius in Biblioth[e]ca citant multos alios hoc credidisse

Post Christum natum Basilides Hæreses ex nihilo mundum creasse dixerunt cum Sanctis Patribus Deum æternam tenent ex nihilo dicat creasse. Multi, ut Varro Zeno Graeci apud Diogenem Laert. Lib. 1 Columell. Hist. Rei [illegible] [illegible] mundum sine nata dicta terram [illegible] matrem [illegible]. Clitum cum [illegible] Titi et Menuti [illegible] [illegible] [illegible] coluerunt, hanc vestram vocem acceperunt. Inveniuntur [illegible] [illegible] illum habitacum qui matrem suam [illegible] fatetur, et qui obtinuit terram osculatus est, sic [illegible] [illegible] carnosque antiquitatum Anor. Hæc et alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Unum esse Deum antiquissimos illos vixisse longissimæ memoriæ traditum est a Gentilibus [illegible] in [illegible] [illegible], gentiles [illegible] [illegible] in Saturnum quidillud Sater unde Saturnus [illegible] [illegible] sicut fecit et Adam in horto, sic dixerunt Adamum Dei filium, Saturnum Coeli, at Coelum illi [illegible] Deo, [illegible] vero Adam fuit Deus sic De Saturno fingitur apud [illegible]

[illegible]

De fabulosa aliquor. ad veteres Patr. translatione

Iust. L. 43 Capt. Adam paradiso eiectus. Saturnus regno expulsus aureæ ætatis finem fecit. Sic apud celtas natas, fuit creationis sub fabula qd ex ore Druidum didicerunt a Dite patre propagatos fuē, primos Druides Iulius Caesar, De B. Gal. Lib. 6. C. 18. sed et lapsum defecipserunt Ferd. De Cordova in Didascalia multiplici qd in festis Bachi oi pue remansit uti Eva et spr. clamata et monstratus serpens Deinde manebat nisi a memoria lapsus, imo serpentibus coronati sacerdotes Bachi Eva Eva clamabant, sic Catullus describit hanc rem. Cod. Bacchantes Evoe capite inflectentes unde Bacchantes Evantes dicunt, sic Horatius Lib. 2 Od. 19. Sic Strabo Lib. 15 Geogr. tradit Alexandri tempore ad Indos Brachmanes vitam aegratam ut sapientum philosophi referunt cum coveniret accepit a Calano, olim apud nos erant plena oia tritici et hordei. Sed homines pater faciebant, luxuriantes Jovem contumeliis adfecerunt, qs iratus, statum omnem ex ipsis abolevit et oia cum labore agerentur, instituit qd Bacr. et lapsus hunc replicari pt. Sed Cainus vari reperit fructus, rusticas res coluit cum posteris suis quem tanqm agricolam colunt Vulcanus, et Tubalcaini artem tentoriis tendendi et fabricationem ferri invenerunt. Invabrio caper. apud gentiles sub Apolline, Noe vo Janus bifrons. Hetrus qui plantavit uvas etc., et qd de diluvio fuit

multa

multa ex Das arib k iz ante Indos [illegible] multas
[illegible] citat, unde Hiram [illegible]
Hieron: memorat quendam qui Phoenicie [illegible]
Cursio Cyrillus [illegible] Julianum [illegible] Alex R.
[illegible] historiis verba, qui aij [illegible] navigii et diluvii
[illegible] hodie [illegible] in India [illegible] depictam [illegible]
vii die Ovid: Metamorphoseon: [illegible] 7.

Historia Periodi 2dæ de Tempore Patriarchar postdiluvianor

V/ Initium huius periodi fit a Diluvio [illegible]
et extendit se usque ad exitum Israelitar ex Egypto
ad annum M: 2513 [illegible] res gestas annis [illegible]
hic Periodus, iuxta vero Scaligerum 797

Q: Quæ fuerunt causæ diluvii? R:
1mo Contemtus Religionis
2do Ministror Dei
3tio Volutatio in [illegible] sceleribus, et pertinacia [illegible]
[illegible] in peccato

Q: An diluvium fuit universale?
R: Vetustior ætas universale dixit, at recentior [illegible] negavit
[illegible]

vel in dubium revocavit Isaacus Peyrerius dicit tantum in Palestina et Syria Vossius atque quidem sine periculo dicit sed dicit omnibus fuisse diluvium, his rationibus 1° quia non fuerunt, tott aquae quae potuissent montes involvere 2do quia arca Noachi non fuit tam magna, ut omnia animantium tott paria imposuisset 3° Thomas Burnettus Mundum ovo similem, et atque montes [illegible] diluvium enatos dicit
2 Ita docet neque diluvium fuere Ussher Gen 7.19. [illegible]
atque non fuit tam magnum miraculum quam diluvium nisi postea nativitas Xti.
Fuerunt tamen particularia diluvia tale fuit in Boeotia quod et in Graecia, sub Ogyge Rege anno mundi 2248 dictum deinde Ogygianum diluvium
Primum diluvium est. Deucalionis contigit anno Mundi 2498
2 Quomodo omnia animantia potuerunt in arca servari?
Resp Per potentiam Dei, Consulatur origines Mundi Lib 6c.
2 An iris fuit ante diluvium
Resp Sol et pluvia cum naturales sint quae iridem efficiunt fuit de novo signo [illegible] ciaravit se Noacho amplius mundum diluvio non perdere incipiendo signum post diluvium constituit iridem.
[illegible] de Noachi 7 praeceptis sententiam, quod sit primo de benedictione, Num Job. 22 /2. Idololatria non quillenda, 2do de effundendo sanguine Job 31.29.

Fto

4 De furto et rapina non faciendo Job 31.7.
5 De regimine Civili Job 29.12
6 De adulterio non committendo Job 31 26
7 De membro animalis viventis non edendo Gen 9.4.
An Judaei debent quod Noë posteris concesserit haec praecepta vel
illi debent haec praecepta quia sub ipsorum natae publicata, sed
non ipse dedit illa praecepta
§ Superstes diluvio Noachus anno aetatis 601 ubi cognovisset siccatas esse terras, egressus est ex arca vixit post diluvium annos
350 Arca in montibus Gordiaeis Armeniae constitit et arcae
egressione ex arca locus est apobaterium dictum id est exitus montis
Ararat Gen 8.4. Sed arcae reliquiae diuturna superstitione
memoriae proditum est, et illius calorem fuerunt mon[…]
ut Graeci a.l. Religionis [...] ut et Cleaninus anno 1[…] [...]
quae quercus [...] in lapides
No 1 Post diluvium orbis terrarum per Sem Cham et Japhet
genus humanum propagatum est, post diluvium enim Noachus non
generavit,
Obs. Observes vaticinium Noachi quod extat Gen 9.25 et
sequentibus occasio etiam haec fuit quod Noachus, posteaquam agros
coluisset, plantavit et vitem, cuius fructum nondum sciens
fit mox inebriatus decubuit. et se denudavit quem Cham
videns habere ut texisset quin alios [...] ad videndum concitavit
et mox Sem et Japhet texerunt eum in quare Chamo maledixit
[...]

Dixit et Semum servos apellavit, posteaquam rem eius gestam comperit. Filii Noë inter se sorte terram diviserunt sive instinctu naturae et ex praecepto Dei id fecerunt, et multiplicati sunt.

Hic. Allusio Ethnicorum Poetarum ad Noachum inter Noachum et Saturnum indignem dicunt convenientium, et Semum effinxerunt Jovem, Iafetum Neptunum, Chamum Plutonem. In specie Noachus confectur cum Saturno.

1. Saturnus natus e mari. Sic Noachus aquis egressus.
2. Saturnus dicitur a latitando, Noach eam in arca latitavit.
3. Noach fuit Insitor vitae et Saturnus.
4. Saturnus filios devorasse dicitur praeter Jovem, Neptunum et Plutonem, sic Noachus tres habuit secum filios qui in arca remanserunt.
5. Saturnus dicitur primus vitem ebrietatis sic Noe invenit vinum.
6. Saturnus dicitur divisisse Mundum in 3 partes Jovi Coelum, Neptuno maria, Plutoni orcum, sic filii Noachi dispersi sunt Iafet in Europa, Sem in Asia, Cham in Africa.

7. Noachus qui biennio ante Abrahamum decessit. Nimrodus Nosci tyrannidis idololatriis testis senex decessit anno 950 aetatis, ita toto orbe Saturnus crescentem iniquitatem eminus excessit.

Hic. Sem filius Noachi cuius posteros Deus privilegit hic ex Gen 10 vixit annos 600 et multi Judaeorum hunc habent pro Melchisedec, genuit 1mo Assurum fundatorem Monarchiae Assyriae 2do Arphaxad Gen 11.11. Hic tandem est origo sequentium Patriarcharum.

III Salah fuit filius Arphaxad natus anno aetatis 35 secundum Hebraeorum textum et Mosis scripta. Ingens difficultas [illegible] inter textum Hebr. et Graecum cum Graecus textus plures narrat Patriarchas quam Hebraeus [illegible] et Salah 70 virali versio dicatur. Graecus ponit Cainanem cui attribuunt annos 130 ante Salah genitum, quem ignorat Tex. Hebr: cum vero V. D. hic dissentiant, alii Cainanem a quo [illegible] pro legitimo Patriarcha, hinc et vero Chronologiam recte instituendam [illegible] si enim Cainanem admittamus [illegible] 130 annis erit extendendus. [illegible] Cainanem hic [illegible] in-[illegible]tamus

Imo Ex [illegible] textus Hebraei et Graeci [illegible] [illegible] genuisse Salem a 65 [illegible] Cainanem [illegible] Gen 10 24 1 Cor 1 35. 24. [illegible] [illegible] Cainanum [illegible]

IIdo incertum num in textu Graeco fuit ante tempora Christi: illi enim qui 70 virali versione d. textu Graeco usi sunt [illegible] [illegible] at Josef in antiquitate Judaicis Philo Julius Africanus sic versio Persica Arabica vulgata [illegible]

III Gentiles omnes scriptores qui [illegible] Cainanum ut Berosius [illegible] tiles antiquos [illegible] Abrahamum [illegible] hunc [illegible] Cainan [illegible] erit IIdo.

IV. Si ō sit spurius Cajnan v. malitia v. incuria librar. ex
cidisse, debent ex textu Hebr. Nam quis adduxisset Mosen
ingratus, quem praetermisisse; Verum hoc incuria librar.
excidit q. et quaedam illi adnotant. Ex unde G. apud Lucam
Q. D̃icunt [illegible] Lucam secutum fuē, 70. V. versionem, ver-
sione ipsâ ō tollit. difficultas q. quomodo integritas et divi
nitas [illegible] [illegible], alii cum dicunt, librarios in Lucam
inseruisse; alii ut Grotius ex Luca in 70. V. versione
Cajnanum venisse [illegible] librarios ap. Luc. 3. 37. agit. de Caj-
nan filio Enos facile [illegible] [illegible] potuit [illegible] incuria, ut
nomen [illegible] turbata translata fuit jactura in hunc [illegible]
[illegible] non librarius [illegible] facere potest, ut facilius
[illegible] et Cajnanus [illegible] ō suo loco, [illegible] in [illegible]
textum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ex 70. V. vers. [illegible] Luc. 3. 1[illegible]
V. [illegible] [illegible] [illegible] 70 an. hunc Heber eum genuit
ab hoc dicti Hebraei, et lingua Hebr. cum vera religione
[illegible] [illegible] [illegible] Deum [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] Cap. 7. [illegible] Abraham[illegible] [illegible] a Cananaeis [illegible] [illegible]. 13.
[illegible] qd ille v. solus vi [illegible] et filius. Hebrei in Cana-
nea reliquis ejus filiis [illegible] Oceanum [illegible]
[illegible] Sem [illegible] Gen. 10. 21 [illegible] Patriarchum filius [illegible]
[illegible] longitudine, post diluvium vidit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] an. [illegible] et [illegible] seculum hic [illegible] [illegible]
tum ē.

VI. to

VI Peleg anno Heberi 34 natus, quod anno nomen hoc quasi

tempore terra divisa fuit ut Gen 10.25. divisio terrae;

facta cum hic natus est, et sic tandem cum natus ...

eventu nomine ...

...

filio Heberi ...

VII Regum filius Pelegi vixit annos 239

VIII Serug vixit annos 230

IX Nachor vixit annos 148

X Thara qui idololatriam ...

... Abrahamum Nachorem et Haranem

Gen 11.27. vixit annos 205

XI Abram ingentis pietatis et obsequii erga Deum ...

specimen ... natus, et satis ... quinque

... compendium

Hic monitu Dei cum suo patre ex Chaldaea ...

et in Mesopotamiam venit, postea quam ... Dei ...

Messia ... Charis ... Ubi patre ...

to mox jussu Dei cum uxore Sarai et Lotho venit in Cana

nea ubi habitant in Sichem. ubi promissum Dei de uno

ipsi repetiit, sicut et ipse ... altare struxit

Gen 12.5. ibi paulum commoratus venit in Egyptum fame ...

tus ubi vitae ... Saram sororem suam ... verum

Sarai ob venustam formam pro uxore ... Pharaone

sed quam ei jussu Dei restituit.
Aegyptios ab Abrahamo astronomiam didicisse operant
V.D. sed post famem uxore redit in Cananaeam et locum fin
xit in Bethel et [illegible] ibi struxit altare Gen 23. Redit
autem longe ditior, o[mn]i pecunia [illegible] et auro Lothus frater eius
ditior factus quod divitiis gestabant in accumulatis, Cum vero jam
simul habitare non possent, Lothus Sodomam discessit, post
cujus discessionem promissionem iterum Deus ei renovat, tamen
Abraham perlustrata tota Cananaea ad Hebron in quercetum ten
torium fixit et ibi etiam altare struxit, qui locus a fami
vato Abrahamo Mamre dicitur juxta alios cum Terebintho, qui
arbores ibi frequentes erant, accidit vero quod
Chedorlaomer Rex Elamitarum cum suis sociis contra
illa Regem Sodomae in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] tribut
bellum movit, et primis eorum vastatis, eos in captivitatem abdu
xit, cum quibus et Lothum, fratrem Abram, Quo audito
Abram 318 vernas armat, et ex vicinia adjunctis sociis, eos
juxta Hamath adoritur, profligat et in libertatem eos vindicat
una cum Lotho cui redeunti fit obvius Melchisedech
Rex Salem afferendo panem et vinum, et benedicens [illegible] laudat
Deum ob Abrahami victoriam, cui Abram tum 10mas dedit
ex bonis suis, Gen. 14. Hunc ipsum Melchisedecum, Veteres
[illegible] [illegible] Dei filium, [illegible] [illegible] confirmat promissa sua Deus
Abrahamo, nempe quod semen eius stellas exsuperaret, ut Sarai
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], persuadet Abrahamo
ut [illegible] cum Hagare ancilla eius [illegible] [illegible]

genuit

genuit Ismaelem, a quo Ismaelitae orti. Cum vero Abram esset annorum 99 circumcisus est, post et filius eius Ismael circumcisus. Unde Mahumedani, hodie communiter circumcidunt suos [illegible] et hoc anno [illegible] ei Isaac. [illegible] inde Geraram [illegible] in Filisthaea [illegible]

× Gen 20. melechum tale factum fuit cum Faraone. Tandem anno aetatis 100 nascitur Isaac, 2000 annis ante [illegible] ex [illegible] to. Cum vero Sarai genuisset [illegible], et cum [illegible] et videns Ismael derisit Saram [illegible] ut Ismael ejiceretur; quod Abram [illegible] parum [illegible] fecit [illegible] ut Gen 25 magnus factus est sagittarius, sed obedientiam explorare volens Deus, jussit immolare Isaacum [illegible] [illegible] ut Hebraei [illegible] annos 25, qui jubenti Deo morem gessit, pergit et cum Isaac [illegible] montem Moriam sed non immolat, [illegible] ligna [illegible] vinctum, mox ei Deus suppeditat [illegible] animal quod tandem immolabat. Verba Abrahami ad Isaacum supplicium [illegible] be fili [illegible] a Deo adeptus sum et tibi in [illegible] non defui [illegible] [illegible] volui, at Deus jussit ut te immolem, quare monitu Dei succumbe, et tradam animam tuam eidem ut te ad manus suas colligat, ut haec [illegible] Jos: Sara anno aetatis 127 Hebrone [illegible] Het mox alteram ducit. scil: Cheturam a qua plures [illegible] [illegible] suscepit, [illegible] fuit [illegible] Cheturam Judaei aliqui putant fuisse Hagarem.

XI Isacus 40 aō duxit Rebeccam Bethuelis filiam
aō 14. vicegenualem ex qua gemellos progenuit, Esaum
et Iacobum: ille ita dictus q: pilosus erit, gf: Gen 27.11.
gf Gen 25 postea Isacus tpore famis venit in Egypt. ib:
ap: Abimelechum substitit ubi in discrimen venit, ob uxo
rem gf Gen 26
Isac moritur aō Ω: 108
XII Iacobus natus aō 60 Isaci in Bersaba cuius vitae
valde notabilis, ubi qsiderabimus
no peregrinationem eius in Mesopot. Caenan. q: Iacob in
Mesop: migravit hac de c: qd Isac iubet ut venatu rediret,
et ut sibi cibos delicatos pararet et mox benedictionem
impertiret filio suo, sed astu matris percipit benedictionem
patris ab Esau Iacob qd dum Esaus redux progenuisset
e tt odio eum psequitur, sed et mortem minatur ei, hinc
Isac iubet, ut Iacob eat ad Labonem in Mesop: Iacob in iti
nere scalam vidit in somnio, altero fine Coelum altero terram
attingentem, gf Gen 28.29. Cap: venit Iacob ad Labanem
[illegible] p. 20 aos servivit pro Rachele, 7 pro Lea 7 q percussa
iterum eam 6 aos servivit, cum serviret, 4 aos
Rachele supponitur ei Lea iterum q: Laban Iacobum
ut denuo serviat 7 aos et dabit Rachelem, quare pro
misit ei se servitururum. Sed tamen Iacob Rachelem 6 post
14 aos duxit, sed in initio 8 anni qd patet Gen 29. et
sequente Gen 29 31 et 61 exea Iosephus natus e ex Rachele
aō 12
15

āō 14 servitutis Gen 21 41 ubi post natum Josephum dr adhuc Jacob serviisse 6 aōs ex quibus locis patet Jacobum pōst 14 aōs duxisse Rebekam
Jacobi 12 filii nati sunt qui patriarchae nūcupantur scilicet
α. Ex Lea, Ruben Simeon Levi Juda Isachar et Zabulon
β. Ex ancillis Dan Naphtalin Gad et Aser
γ. Ex Rachele Josephus et Beniamin.
Jacobus rediit in Cananeam cum Josef [illegible] cum Labane eum persequente pacem init, cum [illegible] luctatur, et ūn Israel nomen [illegible] imponit. Esau [illegible] venienti munera mittit atque nunciis [illegible] mittit, ab ira fratris liberatus, venit in Cananeam ibique in Sichem tabernacula fecit Gen 33.17. tandem venit in Sichem ubi Dina filia eius [illegible], quare mox Simeon et Juda in pugna [illegible] occiderunt, verum illi [illegible] fuere, [illegible]
Tandem Jacob ex Sichen Bethel venit, ibi altare locavit et templum consecravit Gen 35 14 hoc anima [illegible] templi Bethaniam tandem venit ut partus Rachelis accidit, quae moritur et ab tristitia filius dictus Beniamin.
Hinc venit in Hebronem ubi Isac moritur, tandem Esavus reliquit Cananeam fratri suo Jacobo
Iterum Jacob aō 130 natus migravit in Aegyptum cujus
Caā

caã fuit 1 famy 2 Invitaõ Afecti filii eius in Egypt quem mortuum putabat descendit cum eum 70 annis ut Gen 46.31. et 27 at 70 vivalis vero Act 75 aãl, Descendisse quos sequitur et Lucas in Act 7.14. nobis text libr an videt qui ponit 75 aãl descendisse

Locus cum n... fecem fixit Jacob ... Mose ... Gosen q: ... Moses illi pastores erant, pastores aũ abominati erant.

De situ Terrae Gosen dissentiunt V: D: ... aliqui sitaẽ in terra Egypti inferiori in Nomo Heliopolitico ... sed Paul ... edidit dissertationem ... qua ... esse ... terra Gosen situs ... in Egypto superiore in Nomo Heracleopolitico in Theba ... quod ẽ supra Memphim ... fluvium Nilum. Rationes ... illa regio in Nomo Heracleo politico ẽ ... fota fert olivetum, vites et ... Gen 45.15. et 47.6.

1o q: illa regio ẽ separata a cetens nationibus Egyptii qualem describit et ... terram Gosen ... montibus et ... circum vallata ẽ

2: Exod 9.19. fuit ad ortum Ergo fuit in sup: Egyp:

3: transitus Israelitar p mare rubrum ... q: a Gosen ... ẽ ... ortum ... si vero ... Gosen ... in Egypt: inferiori tunc ... fuit Israelit ... ad mare ire

4 Gosen fuit ... q: metropolim ... Memphim v: Heliopolim ...

quid fuit in sup. Egypto

Quaestio, Cur Israel in terram Gosen sedem dedit

1 Politica q. illi Pastores fuerunt et abominati erant

2 Religiosa ad sola. Israelitas detinebat Egypti. In Egypto 7 ordinis hujus fuere X Sacerdotes erant hui Militares. 7: Technitas et hi erant in gotio qui artem exercebant 8 Pastores infima fuit hunum vici:

Religiosa rao hic imprimis accedit, q: hi sacrificabant et comedebant animalia Egypti sacra.

13 32 · In hac abominatione patet ex Gen 13 32 hic Exod 8:26 negat Moses se Deo posse sacrificare in Egypto q: hoc esset abominatio Egyptiis

? Num hoc tempore coluerunt animalia in Egypto?

Ita e q: Exod 8.26 ubi sacrificio dicuntur abomi. ad Egyptii.

Ita Herodotus lib 2 in Euterpe hanc abominationem praebere Egyptiis q: mactarunt illi animalia Egypti sacra Egypto rea acceperunt Israelitae terram Gosen Hic Jacob natus an. 18 + ao Et. 147 anno efflat postquam data Israelitis q. dixit, Egyptii ut vivum Jacobum honorarent, sic etiam post mortem lugebant 70 d. Sepulti in Canahan et quidem in spelunca illa in qua sepulti erant ejus majores

XIII Josephus natus e in Mesop: ap: Labanem ao aetati q. hunc Jacob valde amabat eo q: Rachelem impendi

...

dilexit et qd mores ht optimas et veingz somnia ejus
mira de illo pollicebantur, sed huic Satania nata
qi qdo peccaverat ad fratres, destinabant eum fratres in
terficere sed p Ruben servatus in puteum aqua va
cuum injectus e et pterveuntibus Midianitis vendiderunt
eum Ismaelitis a quibus redactus e in Egyp: ubi eum
ab uxore Potifaris calumniam fuit occupatus et in
carcerem ejectus mox somnia explicat in carcere
aõ regi: et cum Pharaonis qui Nefranitosis
somnia explicabat de spicis et vaccis mox inde adjunctus
ad oem pficiendum eligitur, ille ipse Solephus a Rege
Egyp: Nefranitosis a quo mox 30 aos natus exaltatus e
qui p arbitrio suo dedit Josepho uxorem Asenath
Potiforis sacerdotis Heliopolis filiam ex qua suscepit
Efraim et Manasse.

Heliopolis: erat urbs sacerdotum in qua illi educebantur
aetatis obiit aetat 110 sic fratres ad concordiam invitati
deg illos afflictione, et eam liberatione eos praedixit
inbetgz ossa inferri ex Egy: in Canahanem q et fra
terenum quo pnuntiat adflictionem eos et ossa ibi praeteren

§ De mansione Israelitar in Aegypto

Israelitae in Egy: manserunt ~~2~~ 250 a quo in mallo
duo illustres casus illis contigerunt:

1. alterum eos multiplicatio stupenda 2 afflictio eos in Egyp: a
Pharaone

ad primus Primo Israelitae in Egy excreverunt

adeo ut populus evasit ī una gens ut Exod. 1.17.
tranquille agebant sub Josepho et post mortem eius
sub Pharaone qui Josephum noverant, donec nova lege
et orta nesciebant de Josepho mali gravissimis sub
jecti fuere, quem Pharaonem aliqui dicunt cui Rames
ses nomen erat et ab hoc lege primum in tristem conditionem
redacti ad cedendas silvas coquenda q. lateres coacti
Jos: in antiquitate hoc ponit
Multiplicati Israelitis jussit ut om̄s masculi eorum inter
ficerentur. vetalis auctis ad q̄ movit Pharaonem ō consi
lium ... nec plane religionis cā, sed q: politica
... imo ... Pharaonem fecit ... q.
q: censebat id ad legem sui ... ...
Israel ... Egyptii ...
rat Jos: in ant ... scriptor in Egy...
ius vaticinia ... hunc narrasse Pha
raoni, nasciturum ex Israelitis ... virum
qui Imperium Egy: turbaret et ut ille interficeret
mox om̄s masculos ... et ... hoc im
posuit ... Egyptii ... nationes quas Israeli metuant
1 q: jam tunc numerus Israelitarum pene aequavit Egyptios
Exod. 1.10.
2 q: Israelitarum religio toto Coelo distabat ab Religio
ne Egyp:
3 Israeli: ... Pharao
fecit.

7to Metuit ne terram suam cum Edomitis Arabibus et Ismaeli
tis [illegible] acciperent, cum quibus sanguine juncti erant
sive servitutem duram illis imposuit, sed quia sic metum
non posset in totum tollere manente religionis veritate
et desiderio in Cananeam alia ratione agressuri Israe
litas. nempe omnes masculos jussit suffocari, quod si obtinuis-
set maritis dilectis, foeminae debuissent viris Aegyptiis
nubere, et sic unus populus evasisset, sicque rationis metu
sublatus fuissent. Sed Deus restituit suscitando Mosen
miraculose per filiam regis Thermutem alias Mer-
tin dictam. Mose itaque et Aarone Deus tanquam instrumen-
tis usus est ad liberandum populum. Josephus l 2 c 25.

§ De Historia Ecclesiastica huius [illegible]:

Anno Noe primum sacrificium post diluvium Deo obtulit anno
1. Deus sine oblatum gratum habuit quia teste Scr. fuit bonus [illegible]
odor, et foedere confirmavit se terram amplius non deleturum
signum dedit iridem. Praeterea benedixit Noacho et filiis
et dominium in res creatas dedit. Huic autem gratiae praecepta addi-
dit id dictum primo de carne non edenda cum sanguine
eius [illegible] de sanguine humano non effundendo vide Gen 9.1-4.

11 Origo idololatriae seu multitudinis Deorum, [illegible]
tempore videtur interjuncta post hanc [illegible] colere
et adorare idola coeperunt. Occasio [illegible] notatur ~~inter~~
tunc interna nempe [illegible] mentis a Deo [illegible]
terrena aberratio partem terrae ~~[illegible]~~ turris Babel.

Directionem et admiratio astrorum in cultum versa. Deut 4.19. Lev: 22.12. Gradus idololatriæ erant 1mo Erectio columnar in honorem Numinis absentium 2do cultus arborum et plantarum certis fluvii dicatarum. 3tio 4ta Apotheosis [illegible] translatio humani in numina Deorum quod apud Rom: et Græcos increbuit invaluit ut Cham post mortem Deo habitus est et is est Jupiter Hammon [illegible] apotheosi

Illo invaluit consuetudo hominum victimas [illegible] ad [illegible] eandemque seu id ex historia Isaac. et gentiles nota id corruptam servit. Pro vita hominis vitam hominis reddendam putantes ad superos placandos. Primoria autem hæc lucisse Phœnices creduntur [illegible] historia [illegible] eius mod sacrificiis ut Porphyrius narrat ap: Euse biumque Præp Evang: Lib IV. 16 vide et Vossius de Orig: et progressu idololatriæ

III Circumcisio instituta ut sup: in historia aliis ritus hoc et nullo consueti sup:

1 votorum nuncupatio Gen 28.20. 2 Decimarum solutio
3 Iurisiurandi solemnitas ut supponere manum sub [illegible]
4 bis. 4 Consecratio lapidum et statuarum Gen 28.28.
5to Ius [illegible] in honorem primogenitur Gen 25:3[illegible]
6to Manuum impositio capiti cum bene [illegible] ut Jacob [illegible]

IV Polygamia inolescentis exempla plent. Abrah. Jacob [illegible] qui tamen non habuerunt malum [illegible]

Vto Subversio 4 urbium Sodomæ Gomorrhæ Admæ et Seboim [illegible]

servati Stoc Zoar propter Lothum.

Obs. : Saepe ad hunc casum Prophetae respiciunt, vid. Gen 18:19. Cap.

Obs. 2 Cum hac eversione coniunctus censetur ortus lacus 118 (?) faltidis sic dictus a bitumine; alias Mare salsum ab salsedine v: mare mortuum q: piscibus orbatum. De hoc loco multa memorantur v: ut narrant partim vera partim falsa. Narrat Salianus qui Optionem Salmasius exhibit ibi nomine speciosum ibi igni qui summum obtinet Communis opinio fit lacum ortum ex subversis urbibus et eodem eam loco ubi urbes fuerant. Sed contra: ... ea opinione ... de ... cap. ... Aut ... sub-versas et ... submersas fuit causa unde ... ignem quod ei super-inciderunt monstratur ut constat ex Josua 3 ... Gen 19:24 Deut 29 23. Soph 2:9. Jer 49:18 2 Pet 2:6. ... loca Reland. Palaest: ... ex ... in qua sententia ... Vitringa Wexema.

Qua autem ratione contigerit narrat Gen 19. ... factum esse ... fulmen igneum coelitus demissum, ut Clericus in diss. subjunct. comment. in Genesin disputat. Lothum exequi ... ... Uxorem eius in statuam salis ... eiusdem indicium ... vicula ... ... Lothi secedit in montem proximum ubi Zoar ... filiis eius ... ... genus ... ...

... refertur casus illustris ... qui fuit exemplum ...

Dnuirale

admirandae patientiae qua [illegible] tantae [illegible]
et tantae feruitati Israel, creditur [illegible] ex ea
[illegible] a veterior multis, [illegible] vixit a[nnos] 189

§ [illegible] Politica

Hic primum refertur origo [illegible] ex S.
scriptione humani accedenda cui existentia turris [illegible]
nasum dedit de qua Gen. XI [illegible] ostendemus [illegible]
aedificatores qui [illegible] pro titulo solent
infamiae [illegible] aeternale appositi ad nomen Dei, necnon
[illegible] simfonium [illegible] ipsum
ideo [illegible]
[illegible] Dei, sicut [illegible]
[illegible]
[illegible] mortales [illegible]
[illegible] primordium

2 [illegible] terra Sinear circa Babylonem, [illegible]
[illegible] vallem seu regionem vel campum [illegible] denotare
monet Venema post Vitringam. Sinear [illegible] circa
Babylonem, ubi valles [illegible], ita dicta [illegible]
incolas [illegible] molem istam [illegible]

3 Quo scopo [illegible]
et ambitiosam cupidinem [illegible]

huj in tanta avium vanitate ambitione Babylonis opus ac
ad gressum ipsi aedificantes longe aliam causam conunt,
Alii putant eos hac ratione p conatos esse, se defendere contra
novum diluvium, sed si hoc voluissent, non in campo sed
in monte altissimo turrim edificare oportuisset, et vero ē probabile × quasi non erat Ararat
eos oblitos esse, promissi Dei facti Noacho, quidam [illegible]
vere religioni observando cum factum esse ne divide
retur populus, sed maneret una species, sed falsum,
× Dicunt Moses dicit ideo voluisse facere [illegible] [illegible] [illegible]
volunt, auctoritate [illegible] [illegible] [illegible] quidam et
auctoritatem sibi quaerere erat ē non [illegible] voluit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
extendisse [illegible] iste [illegible] [illegible] [illegible], Cur hoc opus
[illegible] [illegible] et Deo:
Mose dicit eos propositum habuisse ut sibi signum constituerent
ut constituerent ne dispergerentur, ergo hoc opus nomen erat
Nomen facere, et dispersioni cavere, nam sem sunt
signum aliquod statum ne dispergamur super terram
et talis fuit turris ut Pharus Aegyptiaca quam nautae
observabant ne in mari aberrarent, [illegible] certe
fuit [illegible] [illegible] Dei quo terra inter [illegible] [illegible]
eos dispertienda ē inter [illegible], Docet Mose omne hoc
Deo displicens eum ipsi hic consilio Dei se opponerent,
Deus enim totum terrarum orbem inhabitari jubebat, illi
autem contrarii erant, huic voluntati ergo [illegible] [illegible]
[illegible], confusione labiorum et sermonum,

Q. Quid per hanc confusionem intelligendum?

R. Vulgo sentiunt confusionem hanc et diversitatem linguarum loco hoc et tunc exortam, antea Hebraeam solam locutos esse omnes homines, postea vero et Semitas. Sed laborat hec sententia

α. 2: lingua Hebraica mansit apud Cananaeos, Semitae, etiam multa Semitae evanuit, ipsi enim Assirii et Arabes ex Joctham Semi [illegible] fuerunt, parentem [illegible] [illegible] praecedente tempore [illegible] ab Hebraeo [illegible],

β. Mutatio linguarum cur fit [illegible] loco non video,

γ. Docet experientia linguarum diversitatem [illegible] [illegible] imperium barbari invaserunt, lingua Hispanica Gallica Anglica [illegible] [illegible] tum multiplicatione [illegible] tum a [illegible] [illegible]

δ. Verum [illegible] [illegible] varia [illegible] varias gentes, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nemo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gentes sine interprete col-loquutas fuit. Abraham versatus in Chaldea, Aegipto, Canaanea, loquutus cum [illegible] sine interprete. Verba in familiis variis usurpata [illegible] Hebraica [illegible] ut [illegible] Rachel

ε. Ista opinio adversa [illegible] Mosi, qui nihil de multis linguis dicit sed confusione unius labii [illegible] statui [illegible]

α. Labia et sermone [illegible] [illegible] et sententia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

struebant, distracti stringtraria studia, sentire sabia scare in sacra sentias ✠ 55.10. dividas, o DS linguam eis effecisse ut diversor sint consilior,

13 Vel dei pti aliquid extraordinarii ad temp. dobti unisse ad dispersionem populi, sive illud fuerit ratio linguarum ut balbutiei cui respondet Hebraicum, Babel sive quid aliud unde vide lib l abs facra differt

3051 Hanc tuenis destructionem excepit illustri eaßus dispersio hum indegnata origo multi verpii ... dispersio hum distinguenda e a divisione terrae quae incepit a posteris Noachi de tpore den ✠.10. illius ... nat. erat Moses ...

... divisio aqua ... terra distrio ... quo hinc occupare ceperunt,

... de terra gilio Dei Noacho manifesta ebo de dispersione in terram hanc vocem intelligimus 2 divisio hoc facta e ... posteros Noachi sed dispersio o ... o oes posteri erant ... Deut: 32. 5. quo hereditare ingit DS excelsas gentes, dispersit ... ... diversa voce, et ... distinguendam e inter dispersionem et divisionem

6 Terra quam occuparunt filii Noachi

... destinata fuit ... parvi ... quod Illionalis ... aetis parvi ... posteris Japheti

Origo gentium et Populi

et Cananaeae Chamitis adsidebant
2 Chamitis cessit Arabia deserta cum Africa. 3 Japhe-
tis cessit Europa quae hodie dua totius orbis quid seu 20
nunc omnes excellit explicavit, Barbarus et Paulus alii
nihil de origine gentium et populorum

§ Origo gentium et Populorum

Est hic salebrosa quaestio attamen quae nunc et illos
fere populos referemus, qui tres erant filii Noachi

Japeti 7 filii totidemque nepotes, numerantur hi:

1 Gomer sive Gallus multi deducunt, et nulli etiam
Germanos sive Cambrenses, Britannos, vera Gomerus
spectatus sive est Cimeros, hunc a Cimero Cumer...
Filius 2 Magog sive Scytharum ducunt, multi porro sive Hu-
nnos aut Hungaros

3 Madai sive Medi orti
4 Javan pater Iatonis Graeci
5 Tubal Josepho Tobel Italos et Iberos et His-
panos aut seu ab hoc Italos
6 Mesech sive Moschi seu Moscovitae
7 Tharas sive Thraces orti putantur

Habebat totidem Nepotes
Gomeri filius 1mus Ascenas unde Germani venere dic-
cunt, et qui Ascani
2 Rifat Paphlagones aut 3tio Togarma sive Turcae qui
eos orta credunt vel alii Armenios populos Jamani

filiusque
...

Origo gentium et populorum

Filius e Tethxan filius genuit 2 Tharsis ab his cilices orti

crediunt 3 Cittim v: Chittim. Unde Cyprium, ubi e a tunc urbs

Cittium, Alii vero hoc ipso Italiam indigitant, 4 Dodanim huius

posteros Epirum insedisse credunt, ubi urbs Dodona fuit. Sed

70 interpretes hanc vocem exposuere per Rhodanim, unde Rhodii

dicti, hinc apparet Europam totam, et Asiae partem [illegible]

posteris a Deo esse attributam, si primum ver. e oe. filius

a Japheto orta, [illegible] Vicol: Fullerum in Miscell: sacrum [illegible]

lit. ut disputat Indiam orientalem, a Scythis occupatam [illegible],

II. Semi filii sunt 1 Elam unde Elamitae 2 Assur hinc Assyrii × Unde Rex Ninive bant

3 Arphaxad unde [illegible] Chaldaei Arphaxadi [illegible]

4 Chaldaea [illegible], illis Indicis [illegible] Chaldaei.

4 Lud unde dicti Lydii

5 Aram hinc Aramaei

III. Chami filii sunt 1mo Chus unde Chusaei et 13 minus [illegible]

memorat Moses Gen. 10: [illegible] unde [illegible] Otu. e Nimrod

2 Mitsraim primus Aegypti cultor, cuius posteri [illegible]

[illegible] obsederunt. 3 Phut Libiae populis originem dedit

4 Canahan Hi soli palestinam Asiae occuparunt, sed postea

[illegible] ab Israelitis

Populos ex Canahane propagatos 11 memorat Moses

1 Sidon unde Sidonios gent. Just. L. 18. 3. [illegible] Sidonem urbem

a Phoenicibus conditam ita dictam esse a piscatoribus.

vel rectius a Sidone denominandus, hi primi commercia Gen 23. 6

instituere. De ceteris filiis [illegible] Moses, tandem se

[illegible] plures [illegible], [illegible] colonis hinc inde [illegible]

[illegible], et ex [illegible] migrationibus gentium [illegible].

[illegible]

De Civili Historia Gentium

1 Celebriores hac periodo gentes erant Babilonii, quorum
fundator fuit Nimrod, qui primus omnium Regnum adstituit
× Gen 10. id probat Moyses expresse,× et Nicolai Abram celebris Jesuita
contradicit, et Arphaxadum ex Semo non Nimrodem fundatorem Monar-
chiae dicit, Nimrodum quidem ante extructionem turris aliquid
molitum, sed post confusionem labiorum venisse in terram Si-
gantum, et ibi Regnum Chaldeorum extendisse. Hac quidem
Jonii et Arphaxado non a Nymrodo originem ducunt.
Sed haec est falsa hipothesis, at fuit Regnum Babilonicum, cum
Chaldeorum est idem, certe Chaldaei qui ex Chaldaea descenderunt
sunt in Babiloniam 2 Hae Hyerosi excelit[?] aliquot loca
E.g. Asiae, et fuit Nimrodi regni principium ante confusionem
labiorum, et fuit ejus principium Babilon et Arac in terra Chana-
Gen 10 Non ita accipiunt docti, cum Nimrod magnus et bonus
venator fuit, eoque ipso magnum nomen sibi acquisivisset, Juve-
nes ad se allexit, et instruxit eos ad venationem, eosque ipsos
ad belli labores, prae omnibus induravit, postea hos Juvenes
Semitis inde expulsis extendit Babelem, et fundavit
imperium, hinc est quod postea Assur pulsus, Niniven exstru-
ere debuit.

Primum itaque Imperium est Babilonicum

Idem Imperium est Assyriorum. Hujus auctor

Gen 12 fuit Assur nepos Chamitis post confusionem labiorum, et
perfecti ex terra Sinear. Semitae illam terram occupa-
verunt, sed postquam sibi Nimrod magnum venationem
nomen acquisivisset desiderio captus istius regionis, adjun-
ctis Arabibus venit et pepulit inde Assurem.

Hinc

Hinc Assur postea aedificavit Niniven, Ninive enim in urbis elegantia et maioritate cum Babylone contendens 15 milliaria germanica, initia huius Regni fuere tenuia sed postea magnum coepit incrementum et paulo post initium Imperii Babylonici fundata est etiam imperium Assyriacum

Sextum Imperium est Aegyptiorum.

Non est facile definire ortum et progressum Imperii Aegyptiaci ratio quia historia Aegyptiaca inde ab origine formari oportet, tum quia auctores qui historiam Aegyptiacam tradidere, nimium quantum inter se dissident tum est quia nimis fabulosa traduntur, est quia decet terminos priscos Aegypti quorum casus aliquid ex historia v. [illegible] judaica terminari posset. Vix nescimus etiam quo Rege Aegypti Josephus regnavit nos tamen aliquot observationibus depingemus:

Primo Traditione de Aegypto sunt dicendae quia triplicem habent Theologiam: Mysticam, Phisicam et Historicam nostram historicam quidem requirimus

Secundo Veteres Aegyptii distinxere tempora in Deos, Semideos et homines. Deos illexerunt Patriarchas antediluvianos quos vocarunt Oconitas ab ore, igne quia lumen Deus statuitur Vulcanus, Ultimum vero Saturnum. Semideos autem illigebant Patriarchas postdiluvianos et Satores suos qui fuerant Cham et Misraim qui primi Aegyptum inhabitabant hi dicti veteribus Nesteres Aegypti vero hos progenitores dixerunt Osiriden et Orim filius eius Osiris, in Mysticam Theologiam Chamus est. Orus vero Misraim filius Chami condidit Thebas, metropolim Aegyptii, ubi Chamus vidit Orus Trimestrem instituit anni. Unde etiam Deus illis dictus est. Unde et Graeci scriptores animalia orias [illegible] dixere. [illegible] [illegible]

Quod ad Phisicam Theologiam attinet Aegypti orimie Apollinem [illegible] appellarunt. Plutarchus in Osiride, et Iside osis, dicto, oculos, tribuit solem et Lunam. De tempore Aegyptior ultimum Deum dicunt et ibi tandem incipiunt. ubi dicimus hi ab Deis lunis haec Aegyptii [illegible] Menas hic tradidit populo cultum Dei et Memphim condidit teste Herodoto alii at[illegible] dicunt, et sanguine successione Regum Herodotus tradit.

3 obs Id extra dubium est antiquissimo tempore fuisse Regnum Aegypti, utique tempore Abrahami Gen 12 [illegible] Regum ita ut omnes Reges dicti fuere Pharao

4 obs esse existimandum unum tantum Regem fuisse in Aegypto potuit esse 12 erat Reguli seu singulis urbibus habuere [illegible]

Gen 12
5 Fieri potest quod subinde haec Regna parva coaliquefacta fuerint in unum [illegible]

6 Plurimum probabile est antiquissimum Regnum in Aegypto fuit Thebanos, hinc Cham sedem fixerit [illegible] unde Thebis [illegible] Ammon. [illegible] Phoenicibus, Arabes, Madianitis, Ammonitis, Edomitis, Amalechitis aliisque populis in Asia habitantibus. Veniamus in Europam, multi [illegible] Eusebio credunt primum Regnum in Europa fuisse Sicionium fundatum ab Aegialeo, quod ut antiquissimum sit, Eusebius, [illegible] teste tradit 961. Veteres tamen contra Eusebium [illegible] tradunt primum in Europa fuisse Regnum Argivorum hoc regnum fundatum erat ~~erat~~ in Argos, in Peloponneso ad Sinum Saronicum ab Inacho eiusque filio Phoroneo Inachus iste an fuerit Aegyptius v. Phoenicius, [illegible] Regnat Phoroneus primus homo habitus huic successit

Pettavius videatur

[illegible]

Pelasgus Filius, unde et nomen Pelasgorum satis famosum. Hoc
autem Regnum Argivorum omnes constanter credunt incepisse tempore Mosis
solo Eusebio contradicente qui refert originem huius Regni
ad tempora Isaci. Sequuntur Eusebii Petavius Scaliger et Marschemius
quidquid sit hoc Regnum stetit annis 500 et seriem non perdidit
Eusebius sed successio incorrupta permansit nam translatum est
hoc Regnum ad Mycenas per Perseum et tandem Danaus
hoc Regnum Argivorum sibi vindicavit, qui cum 50 filiabus
ex Aegypto profugit quae omnes Maritos suos occiderunt praeter
3 unam Hypermnestram. 3 Ogyges qui Foroneo coaetaneus fuit:
hic etiam in Attica Regnum fundare tentavit, sed regiones
turbatas sub Diluvium Ogygidem dictum quod est quamdiu
cum Noachi Diluvio de K: videatur Eguardus Simsonius Chr.
4 Exactum regnum est Atticum fundatum est hoc Regnum a Cecrope
homine industrioso callido et prudenti, unde dicitur diphyes natura,
superius enim erat homo, inferius serpens, et cum esset Aegypti-
us, Graecorum mores et linguam ita addidicit ut putaretur esse
Aegyptius hic Cecrops homines feros, legibus firmavit, et reli-
gionem instituit. Hoc regnum fundatum est sub egressu
Israelitarum ex Aegypto, etiam de hoc Regno certum quid dicitur
ei pro Attica a Cecrope, in Marmore Arundeliano dicitur
5 Regnum Beoticum, fundatum a Cadmo filio Agenoris re-
gis Phoenicior, Agenor cum filiam suam Europam
rapto amisisset, iussit Cadmo ut adquireret eam, et
nisi invenisset faciem eius ne videret. Hinc Cadmus
Phoenicius litteras Phoenicias intulit in Graeciam Cadmus
litteras
Ms. ? [illegible]

Vidi Pausaniam in Boeoticis

Inter sapientes huius aevi merito numerantur in Hebraeos
α Abraham theologus perfectissimus, imprimis prudentia
dello tradunt docuisse ipsum docuisse Aegyptios Astrono-
β miam β Isaacus. γ Jacobus qui omnes filios suos sui, deci-
piendo Labanum cum ovibus versicoloribus.
δ Josephus magnus Politicus et statista summus.
ε Jobus enim originem deducit Esavi abnepos ab Esavo, in huius tem-
poriam hic fuit celebris pugil, in utraque fortuna
victor, tam in adversa quam in prospera exstat liber
sub nomine eius
ɳ Inter gentiles Mercurius Aegyptius, nam 5 Mercurii
fuere, quos enumerat Cicero et inter illos quintus
dicit Hermes et Aegyptiis Theut Trismegistus, omni-
tiplicem scientiam tum Aegyptiis Astronomiam sine nomine
dicit. Hunc dicunt Aegyptii antiquissimum et Aegyptii com-
munem faciunt, Plato hunc invenisse dicit Geometriam
Astronomiam. Lactantius citans Ciceronem, de natura
Deor. Lib. 2 ait hunc Mercurium scripsisse, libros
multos quibus Dei docentes cuius majestatem attribuit
ipsique nomine appellat quibus nos Deum et Patrem, quid Galli
de hoc Mercurio statuunt vid. Julium Caesarem de bello
Gal. 6. 17 Zoroaster fuit aliquis hoc nomine Bactrianorum rex et
quem Magicae artis inventorem dicunt, Aenovium et
inter Assyrios et Bactrianos omnium peritissimus, sed

Magi-

Magicj eām artib. pugnatur certe veter doctor oracula Zoroastri tributa ficta ēē ostenderunt, hunc dicopp[illegible] statuisse dit, alterum Lucis simillimum auctor boni Oromozem dictum, alterum aūt ex tenebris ortum, Arimannum mali auctorem et hunc Zoroastr: spem vitæ futuræ eam. hanc adserunt.

PERIODVS III

De Regimine Ducum et Israelitar Judicum

Hæc periodus se porrigit ad aūn M: 2513 ad annum Mdi 2909 sive ab exitu Israelitar. ~~ex Ægypto~~ ad exitum in Chaldæos [illegible] ꝯtinet itaqȝ 396 aūos, et eā Chronologia [illegible] [illegible] multor. D: vir. ingenijs valde fuit exagitata, hec tn̄ in [illegible] ꝯsentiunt et dubia [illegible] certa definire potuerunt [illegible] [illegible] [illegible]. Summa Hist. populi Dei ex Libris Mosis, Josue, Judicum, et Samuelis [illegible], q: [illegible] ita [illegible]. In qua Cum Israelitæ ab Ægyptiorum Rege valde affligerentur et Dūm valde inclamarent, Ds ꝓmissor suor memor. Mosen misit in [illegible] miraculis ad Pharaonem, sedenim is populum [illegible] mittere nollet, Ds eum varijs plagis afficit eum, ut tn̄ sponte dimitteret populum Israel, Israelitæ p mare rubrum transgressi, venerunt in desertum [illegible] ubi in [illegible] postea Mose mortuo p Josue ducti sunt in Cananeam, qm terram forte divisam pos[s]idebant diu, verum cum sæpius a Deo defecerint Deus eos dedit ad servitutem Cananæis ex qua servitute ut liberarentur orarunt iter Dūm, Ds itaqȝ dedit ipsis Judices [illegible]

de da:

De Regimine Ducum, et Judicum Israelitarum

1 De Ducibus

1 Moses filius Amroni et Jochabedae. Hic Moses, qui nascendis gestas per miracula, per formationem populi Israelitici, aeternam sibi memoriam acquisivit

Vita Moses, fuit Moses annorum 120 in tres insignes quadragenas partita. In prima quadragena mirabiliter in aqua servatus, et a filia Regis educatus, post Aegyptium occidere non timuit. In altera quadragena postquam fugit, in terram Midianitarum, egit vitam pastoritiam, et tunc creditur scripsisse librum Genesios et Jobi, ut putare incipiunt, variis malis adflictos consolaretur et exemplo Jobi ad patientiam provocaret, simulque promissiones Dei proponens [illegible] liberationis ipsis faceret, cumque hic studiis [illegible] vacaret apparuit Deus ipsi in Rubo. In tertia quadragena eduxit populum et in Rempublicam formavit, ab eo eductus populus, numero 600000 ex quibus tamen praeter Josue et Caleb, nemo intravit Canaanum. Sive [illegible]

I Mosis potentiam et aliter considerari ita ut considerentur 1mo ejus nativitas natus est anno 80 ante exitum Israelitarum. Injectus est jussu Regis in Nilum, verum a filia Pharaonis extractus, et educatus est regio more, cum esset annorum 40 occidit unum Aegyptium et renuit vocari filius filiae Pharaonis, sed fugit in terram Midianitarum ad Jethronem cujus filiam Zipporam duxit

II Vocatio ad eductionem populi, cum itaque in terra Midianitarum versaretur annos 40, apparuit ipsi filius Dei in rubo ardenti et inconsumptibili, et tunc vocatus est ad eductionem populi

III Pharaonem nolentem dimittere populum 10 plagis vastavit,

Ds, et totum cum illo Aegyptum, quod his vexationibus

Prima rubens unda, Ranae plaga dira
Inde culex tristis post musca nocentior istis
Quinta pecus stravit an[...] Sexta creavit
Post sequitur grando, bruchus cum dente nefando
Nona tegit solem, primam necat ultima prolem.
Sen. Sanguis, rana, culex, musca, mortem pecudis, ulcus,
Grando, locustae, nox, mors, primo orta necans.
Restituerunt Mosis Magi, et miraculis eius quidem imitati sunt
IV Casus illustres in eductione nunti, quo periret
Dies 600000 viri, periere in deserto ...
Tempus quo egressi sunt Israelitae e annus 2230 a creatione ...
et ut alii volunt a vocatione eius et ab ingressu Jacobi 250
vide Exod 12 v. 40. 41. Gal. 3. 17. Deum omnes
Memorabile est quod haec liberatio facta fuerit ante Messiam
atum A° 1517 post Christum natum liberatio ...
Lego ... tunc facta est,
Egressi sunt Israelitae die 15 Nisan, qui noster Aprili respondet
Loca autem quo egressi sunt Israelitae, sunt ...
seu mare Rubrum, et terram Gosen, iter ex terra Gosen
seu eo ducebat, erat autem terra Gosen ad occasum maris
Rubri, seu sinus Arabici, insumsere autem triduum huic
itineri, ... tres stationes memorantur ut 1 Ramesses qui
... terrae Gosen 2 Suchot ...
... nisi versus mare mediterraneum, ...
... Pelusiacum, Ds ita duxerit eos ut coacti fuerint
transire per mare Rubrum, namque ... undique
... ab Aegyptiis ita ut ...
...erunt,

erat aut transeundum
Ratio vero cur Deus hac via longa hos duceret fuit
1 Quod per Mediterraneum vix transire possent propter
periculosum
2 obicem ipsis ponere voluit Deus ne redirent quo regressi sunt
3 2: Deus hunc populum voluit formare in Eremo:
4 2: Milites Aegyptiaci redderent transitum versus mare
Mediterraneum, sive in regione quae in extremitate sinus
Arabici erat urbs Pharaonis thesauraria Pithon ubi
multi milites erant.
5 Ratio 2: murus longus ductus erat ibi contra excursiones Arabica
6 Ut omnes viderent Deum hunc populum singulari ratione cur-
ret ducere
V Memoratu digna in hac peregrinatione dicenda et in vita
Mosis non occurrit
1 Transitus populi per mare rubrum circa transitus:
ad littus oppositum, duo semicirculo facto, ut cum venit
eundum littus illud, ubi ingressi sunt ut quidam volunt,
Transitus vero iste fuit miraculosus non naturalis ut vult Cleri-
cus dicens fluxum et refluxum maris id factum fuisse, nam
supponit hic fuisse vehementem ventum Septentrionalem
et orientalem ut in Exod 14 ideoque ex vehementi vento
vehementem eum fuisse fluxum Maris, atque Israelitas opportuno
tempore eo venientes potuisse transire facile, stulti vero Ae-
gyptii perierunt quia tunc eum refluxit mare
At haec sententia fieri non potest
Ratio 1 2: Discrete Deus miraculum Exod 15 4/ 10. 9.
2. 2:

3 2: aqua fuit et stetere ~~instar~~ instar muri Exod 14. 15

3 2: ad ipsum baculum Mosis influxerunt aquae et . . .
. . . Mosis mox aquas siccandas,

12 De Aegyptiis . . . nequit ipsos ignorasse fluxum
et refluxum maris illius

11 . Nota Israelitas in Deserto Arabico ubi notanda sequentia
1 Nota deserti . . . persuadere hoc desertum esse plane
arenosum, ita ut nec levia vestigia itineratorum mane-
ant. Tao 1 2: hoc desertum aliqua parte . . . habitabile Gen 21
imo Israelitae hic habitabant

3 2: Israelitae secum duxerunt armenta pecorum et cum
mulieribus et pueris pagrarunt hoc desertum. Et Moses
in illis locis erravit cum grege latronis Exod 3

3 . . . alibi . . . deficiunt, . . .
. . . Arabiae petere transire velit, ad . . .
. . . mare Mediterraneum, inveniet solum plane areno-
sum, . . . superatis arenis invenit terram firmam,
et habitabilem . . . iterum invenit petras ubi . . .
. . . circa . . . montes inter quos valles . . . id . . .
. . . faciam Israelitas . . . vitrinis

4 . . . mores Israelitae . . . in hoc . . . fuere . . . 40 annos
in deserto . . . ex . . . vitae Mosis . . . 80
. . . Aegypt . . . Aegyptum reliquit, cum Israelitis vixit
. . . 120 annos adeoque manent 40 anni

5 . . . ad stationes in . . . 42 stationes habuerunt
Israelitae num 33 in . . . memorabiles, ut

Stao

De Regimine [illegible] Mosis

Vt stat [illegible] 11.12ma ad montem Sinai [illegible] ubi Aaron mortuus

6. Mors Mosis Moses anno 120 natus quanquam adhuc cor[p]ore vegetus, et animo integer erat, sentiens tamen mortem suam commemoratis prius [illegible] Dei [illegible] Israelem. beneficiis et preceptis datis cantico [illegible] de futura Israelitarum idololatria dicente Josua, [illegible] benedicens [illegible] num valedixit et in monte Nebo obiit et sepultus

Deut. 34 est a Deo in valle terræ Moab. cuius sepulcrum ignorat homo usque ad hodiernum

[illegible] erat, ne populus Israel ad idololatriam nimis [illegible] corpori eius divinos honores tribueret. [illegible] [illegible] Flemming in [illegible] 1655 [illegible] Vonitz in monte Nebo inventum esse quoddam sepulcrum cum inscriptione, Moses servus Dei mox rumore vulgato varia [illegible] Judæorum [illegible] voluminibus ut [illegible] tribuerent hoc monumentum [illegible] in [illegible] Turcæ autem hoc [illegible] obtinentur [illegible] [illegible] [illegible] Nebo [illegible] [illegible] [illegible] sepultura, et [illegible] [illegible]

II Josue Nunis filius qui descendit in Ephraim in [illegible] cuius genealog: liquet Chron: 7.23.25. Mosi successit [illegible] [illegible] invictissimum. obiens. De quo Philo [illegible] elegantissime hoc [illegible] erat Mosi amicus, et familiaris [illegible] puero, Jesu [illegible] vulgaribus [illegible] antiquitus [illegible] amore [illegible] coelestiq3, ex quo [illegible] [illegible] proveniunt, [illegible] [illegible] Mosis [illegible] [illegible] [illegible] colloquia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multaque [illegible] solitus erat gerere

[illegible] enim caractere egregie depingitur populum Israel [illegible] [illegible] eamque [illegible] [illegible] Israel [illegible]

Ao! Josua cum 600000 et qui egressi sunt ex Aegypto duce Moyse,
ea fieri volente, oibus cum Calebo superstites introduxit in ter
ram promissionis 601730 inter adultos Israelitas, Numer. 26. Iste vi
xit annos 110 praefuit ais 17 popo. Obs. 20 observabilia fecit Josue
deinde ex maxime notabilia fecit, primo induxit in terram pop:
Israel, eamque occupavit quae distribuit eam inter tribus Israel.

Ingressus tpus designatum e Jos 4. 19 nempe mensis primi die 10 anni 41
ab exitu ex Aegypto factus e autem ingressus, per transitum fluvii
Jordanis, qui transitus ipsius erit miraculosus, nam transie
runt ab oriente circa traject Hiericunt ubi aqua fluvii par
tim Septentrionem partim Austrum versus recesserunt, ita ut su
perius aqua instar cumuli staret, tum versus mare Galilea
tum versus mare mortuum, aqua autem recepere ad ingressum
arcae foederis influxum, quae a XII sacerdotibus deportabatur
qui in medio fluvio mansere, quo et sacerdotes transierunt,
prius toto transeunte populo erecti 12 lapidibus in rei memoriam
erat autem hoc miraculosius, quod tpore messis Jordanis alveo
pleno fluebat

Israelitae Jordane trajecto, brevissimo tporis spatio nempe 7 annorum
terram promissam occuparunt Werenia Hist Eccle: T. huo pag 107
o quidem cum hostes deleverunt, illo intervallo, quia tum [illegible]
superstites fuere, sed duobus solis decreverit junioris Israeli
tis superiores facti sunt in terra Canah occupata Hieri
chunte, stupenda ratione, et celebrioribus victoriis parta,
cum Gabaonitis primus ipsum habitum e, cum regis Austri
aliis Cananeis qui Gabaonitas invadebant quemadmodum
narratur Jos. 10.

Post

66 Partitio Terrae Cananeae

Posterius cum Regibus Septentrionalibus Cananaeis, [illegible] nimirum quod Regum primus erat Rex Hazor in tribu Nephtalim, Jos 11 Ibi e [illegible] habitis in totam Cananaeam Israel, superior e factus, ex quo observato liquet, tam [illegible] trorum spatio potuisse superiorem fieri in Cananaea

6 Partitio terrae, a transitu Jordanis in Cananaeam seu partitionem terrae Cananeae, Tanto intervallum [illegible]: Masius recte censet quod ex aliis dictis Calebi qui nunc exaltat [illegible] ideat [illegible] inchoatam terrae Divisionem hoc anno [illegible] operis sed cum nimis longum foret illas terras sigillatim explicare quas singulis tribubus [illegible], in eos qui de Canaan [illegible] et non potius illud intervallum [illegible] Historia [illegible] quam sancte curatim investigemus [illegible] valde memorabilia continet cum varia et singularia [illegible] facta

Postquam Josua et seniores qui post Josuam superstites fuere defuncti erant Israelitae a Deo turpiter defecere, ad idololatriam illorum populorum quos illi per summam negligentiam, [illegible] impiam et crudelem misericordiam, et [illegible] reliquerunt, Jud 1.27. 2.3. [illegible] cap: ut sunt Amorrhaei, [illegible], nec quos illi ad horum idolorum cultum [illegible] colere ceperunt, cum Baal [illegible] solem et lunam more populi facti sunt corruptissimi [illegible]

quo respicit 2 Chron 15.2. ubi corruptio quaedam viride depingitur. Et cum deficerent cultu et mores, ob corruptionem Deus punivit deficientem populum, tradendo in servitutem vicinis populis. Cum vero resipiscerent, Deus ipsis procuravit heroes et Iudices qui eos Iudicaverunt, et gubernarunt. Est itaque Aera Iudicum, continua quaedam oppressionis, et liberationis Aera. Nos hoc intervallo tractando de servitute et liberatione, exhibemus. Deinde Iudices recensebimus. Unum Chronologiam huius intervalli constituimus, cum qui aera foret [illegible]
Quod attinet servitutes, narrantur 6 hoc volumine.

1. Servitus e Cusehani Risehataim Mesopotamiae Regis. Non quidem existimandum hunc regem totius Mesopotamiae [illegible] illius quae est inter Chaboram et Euphratem fluvium. Liberati autem sunt per Othnielem Kenazi Nepotem, ex fratre Chenesimmorea a quo quievit per annos 40. Jud 3.

2. Servitus e Moabitica quae durant per annos 18 Moabitae labuerunt sedes suos ad mare mortuum ita ut terra Moabitarum. Tenticoncane, fuerunt Antiquitus [illegible] liberati autem sunt ab hac servitute per Ehudem, tandem requievit terra per annos 80 Jud 3 illo ipso tam quo Moa [illegible] adflixerunt. Transiordanenses Palestini quoque infestarunt Judeos, hi Iordanenses et liberati sunt ab illa incursione [illegible] Jud 3.31.

3) Servitus ē Cananea Cananai r Phoenice qui partem Cananeae Septentrionalem [illegible]
tam illa servitus [illegible] 20, Jud 4. 3. liberati [illegible]
× summus Campimaraq[illegible] factum — Rachum[×] Deboram Jud 5. 11. quo terra [illegible] quievit ann[illegible]
IV Servitus ē Midianitica Jud 6. 1. illi populi [illegible]
ad orientem Moabitas liberati [illegible] per Gedeonem, [illegible]
quievit ann[illegible] 40 Jud 8. 28.

V Post oppressi [illegible] Israelitas per Ammonitas Jud 10. [illegible]
fuere Ammoniti supra Rubenitas et Gaditas [illegible]
adeoque habitantes [illegible] a Midianitis, [illegible] 18 ann[illegible]
Jud 10. 8. et [illegible] liberati.

VI Ultima oppressio ē Philistaeis Jud 13. 1. quae [illegible]
quo Judices et vindices Israeli [illegible]
Samuel 1 Sam 7. 13.

II Judices ipsorum populi Israel ordine [illegible]
extraordinario Magistratus officium [illegible]
hostes populi Dei gerere, Judicia Dei declarare, Justitiam administrare populum in verum Dei cultum [illegible]

Nom. Judicum 1 Othoniel de quo vid. populum ex prima servitute liberavit Jud 3. 9.

2 Ehud simulatione usus donum ferre ad Egloni Regi [illegible] [illegible] eum dolo interfecit et populum liberavit [illegible]

vid: de Ehud Jud. 3. 15. — fere [illegible] Ruth; Phoenices [illegible]
[illegible] Boazo Obedum [illegible] Davidis [illegible]

V. Se

3 Debora Profetissa et Baraccius Dux, seu imperator Jud. 4.
exercitus: Sisera occiso, a Cananeis populum liberavit
2 Gedeon enim Pater Joas ex tribu Manasse Jud. 6.12
mirabilis eius vocatio ad liberandum populum per Angelum
cum triturasset liberatio autem 300 aliis [illegible] descibitur Jud. 7.
Jud 7. Regnum oblatum recusat. sed tamen Judicis officio
iungens regnavit a: 40.
[illegible] Ephod seu amiculum Gedeonis [illegible]
erat vestis [illegible] instar vestium sacerdotalium, ex spoliis
Madianitarum et reposita erat [illegible], [illegible] victoriae
memoria, quae velut Anathema Gedeon [illegible]
[illegible] stulta superstitione [illegible] colere coepit hanc vestem
Jud. 8.17. fuit [illegible] Gedeon
Gedeoni successit filius Abimelech tyrannus ex Concubina Gedeoni
natus qui occisis 70 fratribus solo Jonathano natu minimo
superstite, ita Regnum non quod pater oblatum refudarat,
filius iste Tyrannus [illegible] parricidia occupat Jud. 8.9.
Relapso itaque populo in idololatriam, Gedeone defuncto
[illegible] subjecit eos Deus impio exercicidio, sed tamen excitati
in [illegible] Regem et [illegible] intestinis dissensionibus [illegible]
in [illegible] exerceat Judicia. Mors Abimelechi, qui [illegible] × Ideo ja cidit
[illegible] regnavit commemoratur Jud. 11.20. [illegible]
[illegible] lapide [illegible] turri deiecto ictu [illegible] in lite

[illegible] [illegible]

6 *Thola* et *Iair* hi fuere Duces impacati nec quidquam
memorabile reliquerunt, Jud. 10. 5. 10. 2&3.

7 *Jephta* hic quamvis e scorto natus ex uxore patris le-
gitima tamen et vera fide et virtute bellica pollens, animi
egregii facinoris in illum memorant. Hic dum a fra-
tribus a domo paterna turbaretur terram Tob refugiens
sub latronum ductu. interim eum ad idololatriam
relapsum, iterum Ammonitarum armis admoniti ad [illegible]
catum in patriam, ducemque quem cum admonitio appli-
caret, a Gileaditis eligitur [illegible] Ammoni-
tas, votum inconsulte edidit, se quidquid ei occurreret obtenta
victoria immolaturum. reparata victoria occurrit ei unica
ea quam habebat filia, qua visa contristatus est, quod valde
memorabilis [illegible], quod utrum immolata [illegible] ut altera
[illegible] Iphigenia. nec non disputatur [illegible] capel-
lanus disputat ~~[illegible]~~ de voto Jephtae qui [illegible]
cum eundem votum jure optimo licite suscepisse contendit.
alii dicunt eam applicatam [illegible], ad tabernaculi minis-
terium ut ~~[illegible]~~ facerent [illegible] alii ~~[illegible]~~ [illegible] conservatam [illegible]
incultum perpetuum virginitatis.

Alter casus memorabilis postquam Jephta Ammonitas prospero
proelio profligasset accidit Ephraimitarum [illegible] qui eum
invidentes eius victoriam obloquerentur et excidium do-
mui eius interminarentur [illegible] vocati [illegible]
[illegible]

Gileaditis eos magna clade afficit fugientes, Gileaditae
vada Jordanis quum occuparunt eum vocem Schiboleth
recte efferre non potuit in ipso Jordanis transitu eos mac-
multavit, ceciderunt hoc tempore ex Ephraimitis 42000 Jeph-
ta Israelitas indicavit ann. 6.

β Defuncto Jephta, successit Abesan v. Esean Bethlehemita
30 filios totidemque filias parens, qui indicavit qui-
dem Israelitas ann. 7. et post eum Elon ex tribu Zabulon
decennium et post hunc Abdon octennium, hi tam paulum in
libertatem vindicasse non memorantur sed tantum in
pace regebant. Judaei autem Abesanem ac probant manum
et alio nunc Boas apellant. Sed Boas enim pater Salmon
ante Chananiam seu divisionem terrae vixit, et certe tunc
Zive antiquior

γ) Samson Abdoni successit, natus patre Manoah, de tribu
Danis qui Nazaraeus fuit ab utero matris suae sanctificatus
et totam eius vitam vino et Sicera temeto abstinuit comamque aluit
prodigiosas eius vires sitas fuere in Caesariae Clemens Alex:
Lib 6: post Christum notavit aliquam stupendi illius vi-
goris causam fuere abstinentiam Jud 13.6. Hic heroisque
Hebraeorum Herculem merito appellaveris, dum vidit Phi-
listeos vires valde atterivit, nec ullam occasionem eos
flagellandi praetermisit qui per 40 annos Israelitis imperi-
um exercere. multa in ipsius historia memorabilia, nam donec
— — — nem deseri posuit instar [illegible]

Sic —

Jud 15. 6. 7. cum captis 300 vulpibus caudisque earum faci-
bus alligatis tempore messis in agro demisit frumentaque
Philisteorum incendio delevit Jud 15. 2. 5.
Una maxilla asini 1000 Philisteorum interemit Jud 15. 15. 16.
Qui portam civitatis Gaza humeris sublatam ad cacumen
montis qui est e regione Hebronis bajulavere qui demum
in exitu vitae suae, plures quam in vivis erat Philisteos
vita exuerit, dominatori cineribus iniquis 20 ao
Disputant hic docti an Samson fuerit αὐτόχειρ suicida
Judaei ad distinguunt inter αὐτόχειρα seculusian, et culpam
cautem, de quo dicemus in tract. non ... sententiam illam
dict cum quis objecto et proposito Dei timore, ob res seve-
aliquas terrenas interficit, hanc cum quis non aliam ob
rem, nisi ideo ne vivat in contumeliam, ostentum et irri-
sionem. Nominis Dei vitam suis adimit atque hanc di-
cunt trionum, qui nisi se interficiret, in contumeliam
Nominis Dei inter Philisteos viveret ... hanc distinctio
in sacra fundamentum non habet nec licitas se interficiendi juxta
eam compotit
Vera tamen opinio est, fecisse Samsonem id sine lasione Dei qui
ipse hic mere passive se habuit, seu in hac re solum causa
instrumentalis erat, Deus vero ipse fuit causa efficiens
qui ei has vires tam contulit ut alia facta edere non est quae
fuisse excedunt exemplum Samsonis non est credibile aut in
ceundum nec imitandum quia est Heroicum
10 Eli Summus sacerdos Israelitarum simul et Judex, prava ... neco
ne ~~tibus~~ liberos sibi utrisque domui perniciem attraxit

2 R

2 Habuit filios Hophni & Phineas nentes Deo placuit ob sum-
mam impietatem, hos non coercuit sed blandis tantum verbis ad frugem
meliorem reducere conatus est, quam nimiam indulgentiam Deus
male tulit et Familiæ perniciem per Samuelem adnuntiat
1 Sam 3.11. Cum itaque Israelitæ cum Philisteis quodam die pu-
gnassent Philistei victores, et Eli filios occiderunt, et arcam
Foederis acceperunt, qua fama perlata Eli perterritus e sella de-
cidit collo que fracto mortuus est Iudicis munere functus in-
tra annos 40 1 Sam 4.18. Quid factum cum arca apud Philisteos
vid. 1 Sam 5. 7. Cap:

Sacerdotium Levitarum hactenus in Eleazaro, qui Aaroni
patri successerat familia per 318 annos mansisse Eleazaro enim
... successerunt Phineas, Abishua, Bukki, Uzzi. hic seriem
... Josephi antiquit. 8. Cap. ult: ab Eleazari posteris
translatum est Sacerdotium ad Eli qui ab Ithamare Aaronis filio
duxit originem, in hujus posteris mansit summum sacerdotium
usque ad Abiathar quem Salomon sacerdotio submovit eique substituit
Sadochum qui ab Eleazare descendit

11 Samuel patre Elkana matre Anna precibus a Deo impetratus Levita
et Propheta, Elii successit, oblatus est ille Deo, et ad eius servitia
mox puerulus initiatus 1 Sam 1.17. Cum Deus tenera adhuc ætate
colloquio suo dignatus est hujus vicibus 1 Sam 3.3.10. Cum ætate
confectus filios suos Joelem et Abiam Israelitis præfecerat
Judices qui in viis Dei non ambularunt, vestigia patris de-
seruerunt dona acceperant, inde perverterunt judicium ita populo
ut ... rogaverint Samuelem ut sibi daret Regem. Displicuit
... Samueli primum ... qui ... tali ...

n. 9. i. 3. Reache ... fuit Dmg. ... si liceat
Ita dicere: / solum et unum Monarcham populi Legem
et, vera Deo admonitus Samuel, primus inde Regis, / Sum
hic potius nostra opinio e, quid rege, facere solean, populi
proposito Regem ... quem Deus ... populi instant et ...
voluntate adactus, inde Regem ... et solemniter inaugura
vit. Patet ... ex ... minus in quo ... cui
libertatem gerere 2 ... populo ... 3 verum Dei cultum in
populo ... conservare

Historia Ecclesiastica

1 Institutio agni Paschalis in memoriam ... populi ex Ae
gypto Exod 12. 1. et ...
2 Promulgatio legis Dei ... in primare ... ...
mentis ... per Mosen servum Dei in monte Sinai ...
... ... in ... Exod. 19.
3 ... tabernaculi Exod 25 ... 3 ... partis
α Sancta Sanctorum in quo f. 1 arca foederis 2 virga Aaroni
β Sancto ... erat tunc mensa 2 panum appositorum 3 Thuribulum
4 Candelabrum
γ Atrio in quo a fuit Magnum altare in quo Sacrificia offerebant
b vas ... ... hac in antiquitatibus Iudaicis explicantur ...
4 Sacrificiorum ordo Levit ... erant enim 3 Sacrificia / Eucha
6 ristica quod offerebant ... cum beneficiis erga Deum ...
animum ... 2 Propitiatoria ad Dei misericor
diam et ... 3 Holocaustica ... peccati
5 Inauguratio Aaronis et filiorum eius Levit. 8.
6 ... Levitarum ... primo genitis ... imperio et ... ...
Num 3. 7

7 ~~Spectat~~ circumcisionis ~~neglectae~~ et agni Paschalis Jos 5: 3.10. Reparatio
8 Proclamatio benedictionis in monte Garizim et maledictionis in monte Ebal Jos 8.33. Deut 11.29. et 27.12. ex comaledictionis
9 Primus annus Sabbathicus sub Josua Lev 15.5. Sabbathicus autem erat 2plex v: maior v: minor ille 50go 7mo ille erat anno, ...
10 Primus Dei cultus publicus, in Silo ad tabernaculum 1 Sam 1.24.
11 Ablatio arcae foederis tpre Eli p Philist: vid: supra
12 Idolatria et quidem
a) Iudaeos 1 ut Teraphim fuere imagines, si ex ferro s: ... vel argento, auro v: quaecunq materia referentes antiquos memoriam ... posteri cum quadam admiratione honorare, sequenti ... tpre coluere coeperunt 1 Sam 15.23. huiusmodi Teraphin et ... honore colebant, illa tu lares appellabant, dabantem responsa illa ... Ezech 21.21. Zach 10.2. tale idolum abstulerat ... Gen 31.19. v: ut patrem et idolatria avocaret, v: ex metu ... Jacobi, v: ... quia aureo ... ut aurum ...
b) Moloch fuit idolum ... et Ammonitarum 1 Reg 11.15. formam ... vitulinam ex materia ... quoad ventrem cavum, ... distincta in quas una columba 2 ... vitulus 5 Iuvencus 5 bos 7 filius a parentibus oblatus, offerebant vero infantes 3plici modo ... dum ... conver... penes quoniam ... erat ignis et spacium ut aliquis potuerit transire, ubi infans traducebatur februare dicebant tamen cremabant ... ne vo ... infantis audiretur timpana adhibebant de quo quidvis ... Ezec: 16.21. 4 106.37. Hoc idolum in deserto ... colebatur Amos 5.25.26. Actor 7.43
III Baalpeor Iudaei ... multitudinis ... ... fiebant. Colebant hunc a Moabitis tamen ... Israelitas ... cultus hic ... in ... Israelitas Moabitas

Moabitae et Midianitae foeminas blanditiis suis vocarunt Israelem ad cultum huius idoli velitto ergo cultu Dei veri sectiuntur Israel cultum idoli qd colebatur in monte Phegor s. Peor cum Baal ... montis Num. 25. 28. sonat cum Beelper s. Balpeor atq Deus Jupiter Pacagorius ita solebat veter superstitio ad montes Dom qd elevare.
Vide Selden de Diis Syris Lib. 1. c. 5. [illegible] cap. [illegible] legi pot.
Hocidolum cum Baalen putabatur Priapus

IV Baalim vox Hebrea sat Dno ... [illegible] Diis imprimis Jupiter appellabatur colebat a b Israelitis et quidem immolatione infantium Ido saltatione circa altare 3 secum scindendo 1 Reg 18. 25. 28.
2 statuam eius de osculando 1 Reg 19.

V Astaroth Phoenicum lingua gregem et ove denotat. Deut 2. 13 ... erant imagines figuram quandam repraesentante ovium ... tandis ovium colebatur alius vocabulis Astarte & Atergatis qd sat ... fuit D. [illegible]
Philistinos quoque et Judaei coluerunt, ... tamen in ... [illegible] 1 Sam 7. 3. ... 1 Sam 31. ... Dea Sidoniorum de quo 2 Reg 23. 13. ... dictum hoc ... lum alias ... Venus, Juno, Cibele, a ... Dea coeli.

VI Dagon sat frumentum v. piscem 1 Sam 5. ... Phoenicum ... idolum colebant et Philistaei ... facit hanc usq ad umbilicum, ab umbilico vero erat piscis putant nonnulli fuit Neptunus [illegible]

II De Idolis Graecor

1 Bachica sacra quae habebantur Bacho qui alias Dionysius liber pater de ... imperii ... evaserit, eoq nunc maxima licentia iacta illis ... alebant, sicut sequenti tpre, ... tes Alexandri in India ad ... facere, ... translata sunt ista sacra a Cadmo in Graeciam ... [illegible] ... et sacta ... atq ... sacerdotes huius idoli ...

[illegible] plateas incedebant cantitantes portantes in manibus [illegible]
[illegible]bamine repletos, quibus mulieres filii [illegible] quae praegnantes
erant, pulsarunt ut facilius partum edere possent, verbo tanta
scelera hic in sacris commissa sunt ut ipsae gentes dixerint omnino [illegible]
[illegible] talia perpetrare ut [illegible] videtur quasi abolita sunt hinc ad
nos farsanus pervenit

II Sacra Orfica in honorem Orphei Cagni filii primi Poetae sacra
ipsius vocabant. Misteria, quia nemo nisi iisdem sacerdotes de his
sacris quidquid sciverunt, scopus horum sacrorum:
[illegible] in eum statum deducatur in quo [illegible] ante [illegible]
[illegible] cum excesserint initiati istis sacris cum Deo saltant, omnes initiati
[illegible] volutentur in Coeno vel luto

III Sacra Eleusina haec videntur instituta a Cerere quae [illegible] Eumol
[illegible] et Triptolemo tradidit sacra [illegible] Proserpi
na a Plutone [illegible] filia Cereris [illegible] cum quaereret mater
[illegible] invenit et [illegible] in [illegible] Eleusino [illegible] agricultu
ram docuit et frugem coluit, huius in rei monumentum haec sacra
instituta sunt, in quibus fabula de raptu Proserpinae proponebatur
fuere autem haec sacra vel Maiora in quibus initiatis licebat [illegible]
vel Minora ubi initiabantur inducebantur alios haec sacra demotari
[illegible] Ceres Graecis Demeter [illegible], idem Cerealia de quibus in [illegible]
antiquitate

IV Oraculum Delphicum Delphis erat oppidum [illegible] Phocidis
[illegible], et oraculis celeberrimum. Ibi [illegible] responsa dedit [illegible]
[illegible] creatrix [illegible] de quibus [illegible] Epit[illegible] [illegible]
Phocidis Lib. [illegible] initio [illegible] cum oraculis [illegible]
communi Telluri et Neptuno oraculum [illegible]

tellus ore suo responsa dederit, Neptuno autem interpretem sue
huic p[ro]fecerunt.

3 Postea tellus vi et tandem capta dans totum responsa sua pte dedit Themidi quod fi[lia] Justitia dea est Jovis sacris hanc oracula reddens ad eius oraculum Deucalion cum Pythia ... filio reparandi hominis genus. Themis cum postea donavit Apollini suas partes qui a Neptuno ... cum ... recepit. Ceter[um] Pythia sacerdos virgo Apollinis quod in ore antri tripodi insidebat ibi spiritum fatidicum decipiebat et sic tripode oracula reddebat, et petentibus responsa dabat. Maxime vero omnium fama vatis Phemonoe quae prima inventrix erat carminum Heroi, refert Pausanias. Antiquissimum Apollinis Delphici templum lauro erectum Inquiunt ... habuit. Alterum ... opifex cera et pennulis compactum ... ad Hyperboreos ... cum matre Latona Delphos cum adveniret ... vat tertiam ex aere ... quidam ... quolibet ... die et nono anno celebrabatur Festum Pythiacum ubi ... canebant Leimocaeum, hoc adveniente ... ...

Anno ... politica aliarum nationum ubi CCCLXXIX

RESTITUTIO ASSYRIACUM in hoc intervallum accidit

§1 Circa fundatio[nem] Monarchiae Assyriacae ... initium caput Assyria erigere coepit ... Nino cuiusque ... admiranda Ninus hic a multis ... Rex Assyriorum ... Hic ... fuerit hic Ninus valde ... alii Ninum ... ... sumunt alii ... Assuri filio, ... magis ... Berosus ... m. 30 atque illi ita putant Assurem ... ~~...~~ Belum ... regnasse annos 60 et patrem fuisse Nini scripturae ...

Anno

Hunc Belum Assyrium Eusebius initio Chronolog. Hieronymus Aegypti: Simsonius alii Nimrodum, alii Assur [illegible] putant sed nimis recte. Fuit quidem Ninus patrem Belum, sed non Babilonium, sive Nimrodum et Deinus orientem, multos fuisse Belos ut in Herculis [illegible], vid. ex Servio ad Aeneid: II C: 6 45. At sed neque quadrat Nimrodus ad hoc tempus qui teste ipso Nimrod multo prior [illegible]. [illegible] de origine [illegible] sit, hic Ninus in Assyriam venisse dicit, ut patrem suum Belum, inferret in [illegible], hunc Ninum fuisse primum eorum qui [illegible] [illegible] recte [illegible] inquit Diod: L. 2 cuius etiam res gestas fuse descripsit et Ctesia scriptore nugacissimo teste Monarchiam Assyriacam [illegible] Ninus et postremum uxor eius Semiramis adeo avolutas [illegible] imperat, [illegible] toti Asiae quanta scilicet, [illegible] Tanaim et [illegible] Nilum [illegible] tradisse. [illegible] Ninive ornata et ampliata Chaldaeorum [illegible]
1[..] [illegible] subjectos, Babilonia cum Assyriaco Rege Arabum societate [illegible] Barzanem Armeniorum Regem, in ordinem redegit. [illegible] Medorum Regem vicit, Aegyptiorum Phoeniciam Ciliciam, Pamphiliam, Lyciam et praeter has Cariam, Phrigiam, Mysiam et Lidia ceteras autem gentes, usque ad Tanaim, ad hoc Persiam et [illegible], subjugavit ultimum eius opus fuit expeditio contra [illegible] [illegible], 120000 Regem Baltrianorum [illegible] Diod: Lib 2: [illegible] [illegible] exercitu fuere 120000 decies [illegible] centena millia peditum et 210 equitum et curruum falcatorum 1000 [illegible] [illegible] [illegible] calamum qui [illegible] [illegible]. Ipse autem secundus [illegible] floruisse Ninum [illegible] Herod. L. 2. colligit celeberr. [illegible] a Nino 520 numerat. annos Assiriorum Regnum usque ad [illegible] [illegible] nam sub Regis Josue anno 140 defecerunt [illegible] [illegible] qui a doctis iam est observatum [illegible] Assyrios [illegible]

Regnavit

50 regnavit ao 52 filium Niniam impuberem relinquens. De
morte eius duplex e traditio. telo traiecto [illegible] in oppugnatio-
nis urbis defecit Ctesias L 1 b 2. alii tradunt asentia uxoris
Semiramidis occisum et qu a beo impetraset p 5 dies regnare
cumque id [Regna] impetrasset in regno illo iussisse maritum occidi atque
ita Assyriorum obtinuisse imperium Aelian Var. L 7 c 1. Semi-
ramidem Nini viduam [illegible] narrant atque [illegible] obtinuisse
Viriliter ao et forsan vilibus multa [illegible] edidan
specimina, armis [illegible] induta. ab hac Semiramide Ba-
bilonem conditam [illegible] Iust. L 1 b 2. et exedidit Hieronym.
Hos de citans illud Ovidii Metamorpho. L IV. v 57.
coctilibus muris cinxit Semiramis urbem de Babilone [illegible]
et Herodotus sed [illegible] munitis-
simam et ornatissimam fecit [illegible] imperito [illegible]
[illegible] eius urbis celebratur. [illegible]
effecta multa munimenta [illegible] in Aethiopia
[illegible] Indiam quam [illegible] [illegible].
Ceterum vero a Semiramide gestarum magnitudo effecit, ut
Columbae in Babilone pro diis coserventur, qa Semiramis
a Columba nutrita perhibebatur a quibusdam et [illegible] accessit
Tandem vero Ninias Nini filius indignatus. Maternum regnum
a Semiramide matre ante annos 42 occupat sibi [illegible]
um illi [illegible], finit rem minime credibilem mulierem
Sexagenariam filii [illegible] [illegible], sinum
vitam matri eripit. Exempta [illegible] matris custodia, bel-
landi studio et [illegible] audacia matrem neglexit imitatus
in regia [illegible] tempus in deliciis exegit [illegible] nemini [illegible]

genti

genbinis gspicet Just L. 1. C. 3. cuius vestigia imitati sunt suci, eius eius plerique de quibus nil nisi foeditatem donec Sardanapalus occupavit Regnum quod ex Cnidiis repetendum.

II. REGNUM AEGYPTIACUM. Iti Reges Imo

Imo Busiris cuius Hist maxima pars fabulosa videtur nunc aliqui Regem hunc Busiridem in Aegypto [illegible] cum tumulus Osiridis ab Aegyptiis Busiris H dr. in proverbium abiit Busiridis [illegible] alii aserunt omnes fuere eum, qui hospites omnes Diis immolavit. Cum cum Aegyptus per annos 9. sterilitate laboraret, Thrasius vaticinandi peritus venit in Aegypt qui [illegible] hanc annonis [illegible]itatem desiturum esse, si virum hospitem quotannis mactaverint, cuius fama cum ad Busiridem pervenisset, advocato ad se Thrasio primum ipsum immolavit, vatem deinceps advenientes omnes immolavit hospites. Comprehensum autem et Hercules [illegible] ad aras traheret, disruptis vinculis ipsum Busiridem filiumque eius Amphidamanta et [illegible] Chalbem interfecit Diod L. 1.

II. Sesostris de hoc Sesostride a viris eruditis multa sunt disputata. Regis [illegible] Regulieius [illegible] ad liquidum [illegible] [illegible] Marshamus Roboamo Salomonis filio Coëtaneum dicit cuius opinionem penitus infregit celebr: Perizonius in orig Aegypti C 16. ad [illegible] Indicum et [illegible] Chamm[illegible] [illegible] eius expeditionem referens probat da[illegible] stabilit

Nicolaus cum Abrahamus a: S. Et hunc fuit unus ex illis Pharaonibus qui primum Israelitarum vexarunt

Quidque fit quod tal eum fuit Regem Aegyptiorum narrant Histori[ci] Patrem huius Sesostris, omnes infantes masculos eodie quo Sesostris natus est collegisse eos una cum filio suo educari, litterisque imbui curasse. Cum vero 18 annorum esset Sesostris vinctus sociis suis qui secum educati erant bellum Libiae et Arabiae intulit easque debellavit

Parente deinde mortuo suo decem suos Aegyptios praefecit quandam duces, quosdam praefectos constituit. Quo facto iterum Aethiopiae bellum intulit, eiusque maximam partem subegit, narrat Herod: Euterpe l. 102, eius naves in quas incidebant subegisse, fugientes strenuas nactus esset, quos ardue fregit [illegible], [illegible] post lapideos statuisse, vi stelas in qua nomen suum et victoriam insculpi iussit, quas vero nebu. nulla negotio [illegible] revaluit, itidem iis gentili [illegible] insculpi iussit [illegible] navos coy. [illegible].

III REGNUM ARGIVORUM

Observavimus supra ad Regem [illegible] fuit [illegible] netam. hunc ex alia successione excepit pulso Gelanore Danaus. Reliquus nihil notandum est Acrisius Rex ultimus, qui hoc libro II memorandus est q: s: ultimus Rex Argivorum scil: Abas XII Rex s: Argivorum Abante defuncto, successit Proetus XIII Rex Argivorum Rex annos 17. Proetus et Acrisius Regnavit fratres cum in utero matris [illegible] essent inter se [illegible] ceperint

cepexunt ait Apolod: L: 121 Acrisius ex Euripide uxore Danaen filiam genuit. Cum a Apollini Delphici oraculum de mascula sobole suscitaret, Pithia respondit, marem ei nullum fore, sed ex filia hac Danae nasciturum sobolem, qui necem ei illaturus esset, Acrisius is, Argos reversus, constituta turri vi potius contenuto subterra aneo cubiculo includam Danaem, cum nut vice custodi iussit. Jupiter cum sub specie, imbris aurei pluvium, in Danaes sinum delapsus cum eo genuit et Perseum Heroem ex ea genuit a quo dictos Persas esse volunt nonnulli, Tradunt a nulli a Proeto fratreno qui ... Danae, ... Inde orta facta contentio inter ipsos fratres, quo cognito Acrisius, eam cum filio arcae ligneae inclusam in mare deiecit. Eademque in Seriphiam insulam delata est. Seriphi ... Dictis enim frater Polydectes insulae rex erat, puerum educavit. Hic cum adolevisset magna multaque gessit. in Africam Polydectis iussu expeditionem fecit, ubi Gorgonis Medusae caput amputavit. Tandem Andromedam uxorem duxit, Cephei Æthiopum regis et Cassiopeae filiam, ... regnum Argivorum transtulit in Mycenas. Cum eum ... Acrisium se exercens iactu occidisset pudore et decore motus Argis habitare noluit.x Sim Sonp. ~~231~~ 231 q. Mica x venire nam

IV. AERUVM ATHENIENSE

in quo Theseus et Codrus vixit principum et celeberrimi notandi

quidemque de Regno Attico dicit p. singularisque inde
tridi vix Manassis coepit III pi / de legibus, cor
quod lex gestis. Antiquissimum Regnum fuit Regnum Neptuni
et Atlantis ut alii volunt Beoti Corinni filiam
Obs: enim tempore diluvium Atticam afflixit, ubi ipsum
quoque Regem ut nonnulli aiunt submersit ab eo tempore nullus
Atticus Rex fuit usque ad Cecropem licet a quibusdam
Actaeus interponatur
I Cecropem Vulcani et Terrae filium plerique primum Regem
Atticorum faciunt, multi vero ex Atticis dicunt hunc cum
Pharaone periisse in mari Rubro cum ei auxilio contra
Israelitas venisset sed cum Athenis mortuum et in Minervae
templo humatum ~~[illegible]~~ tradiderunt
Obs. ~~[illegible]~~ ab hoc tempore invaluit corporis humandi
[illegible] testimonium [illegible] de legibus [illegible] ~~[illegible]~~ cum
ante crematum cadaver fuit in terra. Cecropi successit
2 Cranaus qui et postea Athenis potentissimus nullo contradicente
inter Cecropi [illegible] filiam unam ex [illegible] duxit
3 Amphictyon Deucalionis et Pyrrhae filius qui socerum Crana-
um quadriennio ante exitum Israel ex Aegypto Regno ex-
pulit iuxta sententiam Calvisii secundum autem Scalig. Docum.
primo v: 10 duxit Moses Isr: alii aliter
IV Successit ab . . IV Erichthonius: Erichtheo Vulcani et Minervae
filio quem Minerva occulta in cista cum geminis serpentibus
xcontra Cecropis filiabus commendavit unde mos mansit et omnes, cum pro-
geniterentur in venis quod aureos ductos angues haberent
Hic Erichtheus ex Pasiphaë filium suscepit Pandionem
V Pandion qui [illegible] regnavit [illegible] Labdacum auxiliis Tereum
[illegible]

adiutus et in praemium eius Prognen filiam Tereo Thracum Regi
despondet
VI Erechtheus II sub hoc vult Justinus 2 ai: 66. frumenti frugem
apud Eleusinos a Triptolemo repertam; alii dissent. Bella
gessit cum Chalcedonensibus Eubeae et Eleusinis et cum Eu-
molpho Thracum Rege qui in spem victoriae filias immolavit suas.
VII Cecrops 2 qui Regnavit aõ 40 hic est qui populum Atheniensem
antea sparsim in Tuguriolis habitantem in 12 Urbes ΠΟΛΕΙΣ dis-
traxit Pagos apellabant Δημους qui erant 178
VIII Pandion II filius eius eiectus a Metionis patruis liberis
... Megaram fecit successit filius - - - - -
IX Aegeus cui ex Creta natus est filius Theseus.
X Theseus qui patri 48 annos Regnanti successit et post Aegeum
patrem 30 annis Regnum rexit res gestas Thesei Plutarchus
enarrat. Theseus inclitus et celebris Atheniensium Rex Her-
culem imitatus, et sacra Isthmica in honorem Neptuni
instituit admodum adhuc puer Leonem non metuit, scilicet qui
... in pelli Leonis ab Hercule deposita, sed reliqui pueri
exterriti aufugere, ipse Theseus ibi mansit et accepta lance
occidere voluit, unde audacia eius postea manifestata
...: 1210. Postea vicit hoc Ixionis filio contra Centauros
cum misit Centauri vocabantur ideo q: hi primum equis
insidentes pugnare cepere, unde ex dorso equorum nati esse
credebant. Tandem Theseus Cretam ubi ope Ariadnae Minois fi-
liae quae amore illius capta est Minotaurum occidit, et
Labyrinthi ambagibus se explicavit scilicet erat Minotaurum
monstrum corporis superiore ad humeros usque tauri,
cetera hominis, quod Pasiphae Minois uxor peperisse dicitur.

Hic

86 Hic inclusos in Labyrinthum quem Dedalus fecerat
pueros Athenienses quotannis tributi ~~nomine~~ nome sue
mittendos vocabat, Theseus itaque se extra sortem ob-
tulit Vid. Simd: p: 272. itemque Thesei pater cum filium
periisse ob pelles nigras veli existimaret, in mare se
precipitem dedit, a quo casu mare Aegeum appellatur. Philochor:
scripsit se putare, pueros istos a Minotauro devoratos non
sed in Creta mercenariam usque ad senectutem vitam
egisse Philochorus [illegible] hujus
filius, quod pueri Athenienses dati sunt Tauro cuidam qui
Minois scriba erat et primus apud Regem auctoritatis [illegible]
tenderentur. Hinc cum Theseo tributum quod Atticae terrae in
colas in unam civitatem congregavit unde institutum [illegible]
συνοικια. V. Cum enim pridie incolae sparsim in viciis et pagis
habitarent, omnes in unum locum coegit cum [illegible] olim
Cecropia a Cecrope dicta. Sed cum Cecropia tantam
multitudinem non caperet. Theseus ipsam Cecropiam
Acropolim seu arcem esse voluit, et circum in circuitu am-
plissimam extendit civitatem quam Athenas vocavit hinc
est origo nominum Simpl. 6913! Tandem memorabilis
ejus est expeditio in Amazonias quarum Reginam An-
tiopam captam secum adduxit ex qua genuit Hip-
polytum. Etsi vero ut Aristoteles dicit primus hic omni
Regno in populum maxime se propensus deposito
dominatu civibus in alta legum normam [illegible]

cultus-

multaq; in emolumentum patriæ præstiterit, o(mn)ium potuit
meritis his a(b) civibus suis ingratissimis invidiam
effugere atq; Regno pulsus e(st), eliminante eum Menest-
heo, cujus eliminationis occasio h(a)ec q(uo)d cum is Helenam
Tyndaridam sororem raperet, ob istud facinus Tyndari-
dæ Atticum invaserunt adeoq; cives ingrati erant
itaq; Theseus nullo modo amplius gratiam civium
sibi conciliare posset, fugiens ingratam patriam
adversa tempestate, delatus e(st) in Scyrum, ubi eum
ad quis charitatem et Rerum gestarum memoriam splendi-
de tractaturus erat Nicomedes Rex Scyri, sed nec opinan-
tem de saxo præcipitavit eo pulso regnum occupavit
12 Menestheus Erichthei nepos Petei filius hic excelluit
arte militandi, et primus aciem ordinare scivit
Trojano bello interfuit unde rediens obiit ~~Regni~~ 23 a(nn)os Regn
13 Demophon filius Thesei hic q(uo)q; profectus e(st) ad bellum
Trojanum. Hic e(st) ille cujus in gratiam se occidit. Philli-
cum Demophon promisisset se rediturum Traciam, et
non rediit quæ illa ad littus evenerit
14 Oxyntes Rex 12 a(nn)os Regnavit Reliquit filios Aphidam
et Thimoetem qui nefario scelere Regnum invasit et
tenuit per aliquot a(nn)os, quo mortuo evanuit stirps
Thesaidarum, durante in Regno Attico a Cecrope hucusq;
ad Thimoeten

Thimeten 2729 diu Auxer pig.s Finita Theseidar
domo a M. 2819 iuxta Africanum et Calvisium successit
15 Melanthus Andropompi filius, Bori nepos, Penthili
pronepos, Periclymeni abnepos, Nelei adnepos, Neptuni
trinepos, hunc Heraclidae ex Herculi posteri a Messe
nia regno expulerunt, hinc oraculum consulens, de
habitationis loco, responsum tulit, sedem eius futu
ram ubi caput et pedes pro munere hospitalitatis
efferentur, quod et factum est Eleusine. nam cum forte
ad sacerdotes ibi festum quoddam celebrantes [illegible] iam
carnes vescas absumsissent, caput et pedes quae ad
huc superessent, advenienti [illegible] Melantho miserunt.
Post haec Athenis litis iure donatus, cum Xanthum
Boeotiorum regem duello superasset regno dignum iudi
carunt hunc [illegible] cum primum congrederentur
Melanthus ad Xanthum denique inquit, [illegible] facit
facis, qui adversus solum, cum altero prodiisti,
Cumque admiratur ille quisnam se comitaretur
respexit adversum ictu confecit. Frontin. strat. l. 2. c. 5.
in memoriam huius victoriae institutum et festum
Apaturia dictum deceptoria, praefuit ann. 27.
16 Codrus filius ei suffectus est ipse, celeberrimus ob
Rempublicam a bello Spartam liberatam vicit eam Heracl
idas Atticam armata manu invadentes. Si-
nib

Sed nihil tam illustre ē in ipso qm̄ obitus ejus. Nam
uti Cicero d[icit] exemplar factum ē Imperatoribus bello
Peloponesiaco c Oraculi Responso p patria se devovit, et
Lacedemoniis se occidendum tradidit, ut suis victoriã
compararet, et remp: conservaret. Nam cum Pithia
de eventu hujus belli exquireretur, et quorum dux
ab hoste eet occisus eos fore superiores respondisset,
Codrus deposita veste Regia, pastoralem amictum sum-
[illegible] et pannosum induit, eoq; habitu castra hosti-
um audacter invasit, ibiq; de industria rixam cius
a milite quem vulneravit occisus ē. interfectum eum
cognovissent Lacedemonii perterriti videntes ee Codrum
de sua victoria postea responsum Pithiae desperantes
fuga sibi consulere voluerunt. fugientes Athenienses
insecuti magna clade affecerunt. Hujus honoris datum
ē ut eum generosum dicere vellent dicerent Codro gene-
rosior. Sed nescio qua lascivia v. fatua mente ab
eam insulsus vir q Eulog~~[illegible]~~ v. 981.
Post datum eidem Codro regnis postipsum Athenis
regnaret hinc perpetuus Archontes constituit Regnis
ad ~~[illegible]~~ perpetuis dictum, et cum ille filios Reliquisset initio
Medontem et Neleon. Hic Nepheonis oraculi monitu ad
colonias ducendas abeunt et Miletum condidit. Medo
nauq Archon constitutus ē. Pergit iste ad Regnum Troianum
Tidenum hoc tpe fuerunt talia post sedicia celeberrima
Corint. a Laced: Vide [illegible]

91 V REGNUM LACEDEMONICUM

Duplex successio floruit hoc tempore ex antiquiori succes-
sione Rex : Eurotas neque quo tempore cepit neque quam-
diu Regnum tenuit Chronologi exponunt. videatur in lec-
tori tuo Atheniensium Regi ex costanius

In quantum videtur, antiquissimi Lacedemoniorum Reges ori-
undi ex oriente et quidem e Palestina, sicut Rex Lace-
demoniorum scripsit ad Oniam sacerdotem apud Iosephum lib. 12.
c. 5. Incidimus in quandam scripturam antiquam in qua
invenimus generationem nostram et vestram genus e posteris
Abrahae esse. Confirmatur id Castoris et Pollucis cognomine, in-
ter ceteros ultimus huius dinastiae Rex — — — —
Tysamenus Orestis et Hermionis filius, et ex hac
regia stirpe oriunda fuit celebris illa Helena cuius causa
bellum inter Graecos et Troianos conflatum est. Lace-
demoniorum Rex Tyrus, qui Eurotae frater uterque erat.
Amiclum genuit Amiclus Argalum Argalus Cinortam Ci-
nortas Oebalum Oebalus Hippocontem et Tindarum
Tindarus Castorem et Pollucem Helenam geminos sorores.
Altera successio fuit Heraclidarum ex posteris Herculis
Aristodemus filius Cleodei filius Nessus Hylli omnium
Herculis ex Argia gemellos suscepit Eristhenem et
Proclem Duas Lacedemoniorum Regiarum familiarum auctores,

a quibus

a quibus Euristhenidis et Proclidae dicti sunt.
Regnarunt autem hi duo simul ut patet alios Coe: Re
pos in Ages: Ol. 82 Mos inquit a maioribus Lacedemo
niis traditus, ut duos haberent spr Reges, nomine ma
gis quam imperio ex duabus familiis Procli et Euristh:
qui Reges ex progenie Herculis, Spartae Reges fuerunt,
initio hor Reg. incidit A.M. 2848. successores ad ulti
mum Cleomenem qui in Aegypto periit recendet.
Ms. Scal LL. Erant et quidam de Corinthiorum dynasti
is de Missenae Regno aliisque quos Heraclii in Asia
et maxime in Sicilia floruerunt, extra tamen Atem
vagari non est licitum quare venio ad celeberrimum Regnum.

VI TROIANUM REGNUM.

Quis genus Aeneadum quis Troiae nesciat urbem
Virtutesque virosque et tanti incendia belli, inquit Virgilius Aeneid
Quare liceat et nobis de hoc nobilissimo pectore teream v:
merito propter eversionem Troiae nobilissimo Regno hoc
loco dicere.
Terram illam ubi Troja fuit civitas in Asia minori
ad limites Phrygiae ubi hodie est Natolia
Rex primus fuit Scamander filius Corybantis qui
Samonis opera usus hic quoque Cretensis fuit. Eam
barbaros qui Troadem incolebant subegit. Teilmato
Idea:

loci fi, laborabat hoc tpe Creta pecquam inopia
Samander cu cum parte Ejus civium ad serendas exteras
quaerendas profectus ē, ab Apolline monitus ibi cum
habitaturum ubi noctu a Terrigenis oppugnatus
eet, Delatus q. in Phrigiam cum castra ad Hampo
fuisset noctu mures, acicium, nervos et tormenta
armor. abroserunt. Samander hos interpretatus
hostes ee Terrigenas, in Idae montis radicibus urbem
condidit et cum finitimis bella gessit, et regnum
stabilivit. Hic cum adversus Bebricas Ilicinos
bella gereret, victor, in Xantho fluvio lapsus
obiit, qui fluvius postea a Cretensibus in honorem regis
sui Scamander appellatus ē

2 Theucer Scamandri successit ex Idae nimpha
filius hic cives de suo noie Teucros appellavit, regnan
te athue Theucro Smiathium condidit ubi et temp
lum Apollini aedificavit

3 Dardanus e Samotracia ām erat Jovis ex Electra Atlantis
Italici filia 3 eni Atlantes fue. At Virg. Aen. VIII
37 qui Samothraciam incolue fertur habuit, q. frat
rem Jasionem qui cum fulmine percussus ēēt
eo qd Cererem deperiens vim ei inferre tentavit
Dardanus fratris interitu, moestus vel potius

in undat

inundatione aquis motus est. Samotracia ad opposi-
tum littus enatavit urbem condiditque

Obs Tria eum diluvia Sedes notantur a Sexip: 1 Sub Ogige 2 Sub Deucalione 3 Spatii Cadmi et Dardani at oraculo nisi faceret monitus est, qui locus iste Athl Nox8 facer eet adeoque incolas eius infortunium maneret venit itaque ad alium collem qui Scamandrius dicebatur, in quo colle de suo nomine Dardaniam exstruxit urbem ad radices montis Idae quae Ipsula navi post noctem aut Teucri quae urbs solum sed et Regio tota Dardania appellata.

Dardanus aut regnare coepit 800 quod auferunt post diluvium diis, duxerat aut postea in matrimonium Teucri filiam Bateam ex qua suscepit Julium et Erichthonium Illus sine liberis decessit

4 Erichthonius aut Dardano patri successit, qui ex Astioche Simeontis filia Troiem suscepit.

5 Troius v: Troas pater: succedens Troiam condidit quae et Regioni nomen dedit Troiadi: Hic Rex Cali- xoe Sum
Ilum genuit Dardani pronepotem. pha

6 Illus itaque Troij filius regnare coepit

Tro

per Troiam A. M. 2531 secundum Calvisium ab hoc conditum Ilium et in immensum auctum ut scribit Conon apud Photium 112 teil videntz Ilium Troja et Dardania tum in unum coaluisse Ilium autem ad collem noxiis ab Ilo conditum est. Cum enim oraculum injisset, ut ibi vacca procubuisset ibidem urbem gde ret Ilus adfuntis invenis se, et totidem puellis vac cam quandam vagantem secutus est quod cum pervenit et ad eallem noxiis procubuit. Ilus ergo obscenitas ora culo Ilium ibi aedificavit unde Dardanus [illegible] est abactus

Huius tunc Palladium a Minerva de Caelo demissum creditur. Ovid. Fast. Lib. 6. v. 10. 25

Moenia Dardanidae nuper nova secuit Ilus.
Ilus adhuc Asiae dives habebat opes:
Creditur armiferae signum Coeleste Minervae
Urbis in Iliacae desiluisse juga

I Suscepit filius Lacedemonius tum Herculis Alemonis filius Thebanus ob perfidiam teil: ab equos quos Laomedon promiserat Herculi denegatos, ob servatam Hesionis filiam suam a Balena liberatam, in Troianos expeditionem suscepit atque expugnatam urbem indigeat Civibus urbem tum ipse Lacedemon et plerique liuis multitudi plicem cum Herculanis commisso pervenerunt.

5 Ultimus Trojanorum Rex Priamus fuit Laomedontis filius 96
quem Hercules, occiso Laomedonte ob iniustitiam in regno
paterno locavit A. M. 2759. v: 2810 regno stabili
to et opum affluentia et prole numerosa maxime flo
ruit, habuit enim filios 50 e quibus 17 iusta uxore nati
ut hic scripsit Luse a l. b. 1635 alii aliter in quibus et Hec
tor et Paris ex Hecuba natus filius maxime notabilis, quem
cum paritura esset Mater, in somniis sibi videbatur facem ar
dentem parere quae totam urbem incendio absumeret.
Priamus audito somno infantem exponi iussit, qui tamen mat
re curante in Ida monte a pastoribus furtim fuit curatus, et
nutritus. Quum adolevisset Alexander fuit appellatus, quod pas
toribus adjumento fuit in praedonum incursionibus repellendis
Hic Paris s. Alexander postea Spartam venit, et hospitio
[illegible] a Menelao exceptus est. Verum nequam hospes captus amore
Helenae eam rapuit, Rapta Helena, Graecia summa acie tota
devastata est, Exacerbati sunt adeo ut conciverint bellum, quale
ad illum diem nunquam fuerat. Quo bello post raptam
Helenam 20 annis Troja eversa est. Namque integri 10 anni
in apparatu sunt absumpti et per 10 annos cum ingenti utrinque
virorum clade bellum gestum est. Vid. Aeneid. 2. v. 198

Non anni domuere 10 non mille carinae

Hoc est famosissimum illud Trojanorum regnum, hoc bellum cele
berrimum Trojanum de quo magno tot Historici scripserunt
ut in proverbium abierit. Deflere Trojana omnium [illegible]
nos.

non scriptor antesignatus ē. Homerus primus omnem ... scripsit, tum Dictys Cretensis &c. Hi aū de excidio Trojæ scripserunt, nēpe dūt Poëtæ litem ortam inter tres Deas de pulchritudine, quā lis eum finiri ō posset arbiter sumtus ē Paris, cui Venus promisit formosam uxorem, si sibi nuntiaret. itaqꝫ dedit ipsi ... ...nam Cartam ... receperunt sed ō reddiderunt; tum Græci Duce Agamemnone fratre Menelai bellum Trojæ intulerunt et urbem obsessam 10 aīs tennerunt. Verum cum ... Græci circa Trojanos possent, ad fallacias devenerunt, et isque ædificato ingenti equo ligneo, in quem ... milites ... locarunt, in urbem veluti donum Minervæ miserunt qui milites noctu ex equo egressi urbem incenderunt et advenientibus facies coeperunt.
Verum hæc licet ō plurimis aīs narrentur plurimis ... fabula habetur. Dion Chrisostomus ... in dubium vocavit, cui post restaurationem multi acceperunt ut Adamus Imperius Dioni Chrisostomo calculum adjecit et hæc oīa unius Homeri ~~et hæc oīa unius Homeri~~ famelici Poëtæ figmenta dicit, unde Dion Chrisostomus Homerum refutavit. Hic ꝫ Chrisostomus narrat nem Ægyptii vetustissimam ... hinc ... fabulæ nēpe narrat hanc Helenam formosam foeminam in ... Paridi datam et demonstrat ō eorum ... Paride
Z subjungit quomodo Græci ad ... Trojanorum potentia intulerunt bellum Trojanis eniq ... erat Helena ... ...-

...vel re[illegible] vir Troiani pugnarent, quomodo naves ... incensae, Hector ab Achille occisus sit, et narrat quae ... [illegible] facta, et quae vera essent;

3 Dicit cum Graeci desperata victoria, trans fretarent in Chersonesum, et cum nave utrinque parti, ... acerbissimum, et luctuosissimum ... que utraque parte, multi celeberrimi duces cecidissent ... viribus Graecos pacem a Troianis ... cum ... accederent ... equum ligneum, veniunt ... victoriae Troia ... Minervae ...

4 Denique tot multis ... victoria ... Troianos.

Cui tam maior fides sit habenda?

R. Quod Dionis narratio ... et veri ... Graecorum ...

1 ... monumenta ... et ... aliud egerunt quam ... conscripserunt ... antiqui; et apud Graecos ... aut parum exculta ... Omnia Graecorum nova ... Iuvenalis de Graecia ... in Asia ... Troiam ... a Graecis ... eversam, nec Graecos victores extitisse ... scriptores graeci ... Graeci ... gloriam multa scripserunt ... ipsi dicent ...

Graeca[illegible]

opinatos ē hoc studuit deprimere.

Qualis sacerdotes Aegypti [illegible] erant, ut Herodotus

Re Herodatus f. Gratia adeoque ō quae scivit Aegy-
ptia commenta [illegible] manu [illegible] a [illegible] lib. 1.
68 Herodotum Graecum narratione puerilitate ample-
xum [illegible] nihil ē, in suo narratione Aegy
[illegible] sacerdotis, sed et multa sunt quae [illegible] Graeci [illegible]
simulare nequeunt, quae tamen ō [illegible] narrarent
Graecos, [illegible] Graeci [illegible] Troja redeuntes
[illegible] fame, et miseria [illegible], ut Graeci [illegible]
[illegible] omnino gloriosi [illegible]. [illegible]
post bellum gloriosiores erant. [illegible] multos [illegible]
[illegible] at [illegible], et [illegible] multa regna, [illegible]
gloriose in magna [illegible] Aenea [illegible]
[illegible] Italiam occupavit. [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] Graeci [illegible]
[illegible] Graeci [illegible]
[illegible] occubuit; Diomedes [illegible]
[illegible] Menelaum nudum, et egenum [illegible]
excepit, Ulixes post multas exulationes [illegible]
filio occisus est.

Ob. [illegible] historicorum fidem [illegible]
negare Trojam eo captam a Graecis.

Re Fateor plurimas esse [illegible], de hac re [illegible]
bentes imo ō multi etiam [illegible] Trojae [illegible]
sunt at [illegible] omne ex uno Homero [illegible]
qui post 200 [illegible] [illegible]

[illegible]

Troiam plusquam 160 scriptores scripserunt, at hodie pro fabula habetur.

Q. Quod si perijt Troia quomodo factum ita perijsse Troiam ut posteri quaererent, an eodem loco esset hodie Troia quo illa, quod negat Strabo.

R. Etiam si nesciamus quomodo perijt Troia inde tamen sequitur bello [illegible] perijsse Troiam [illegible] [illegible] et inundatione fluctuum periisse Troiam [illegible] [illegible] Demetrium [illegible] narrat ingentes terraemotus [illegible] in Libia et Troiam inundatione perijsse. Ceterum [illegible] Ilium [illegible] Troia habuerunt, licet longius [illegible] [illegible] antiquiores Troia, [illegible] illi [illegible] [illegible] propinquam ad Granicum, quo in loco habitatum [illegible] [illegible] Ilium fuit.

[illegible] etiam Aeneae [illegible] calamitates eorum [illegible] [illegible] temporibus [illegible] Italiam [illegible] [illegible] [illegible] fere [illegible] Aeneidis, ut semper in [illegible] [illegible] maxime [illegible] adeo ad amatores [illegible] ut constituerit e Roma Imperium transferre [illegible] Troiam hodie gemit sub iugo Turcarum.

VII. REGNUM THEBANUM in Graecia

Regni Thebanorum auctor fuit Cadmus qui ab Agenore ad quaerendam sororem suam Europam missus, atcum non inveniret, monitus ab oraculo, abiecta spe redeundi in patriam venit in Beotiam et ibi oraculi monitu condidit Thebas, Josephi

[illegible]

Scalig: dt Cadmus Thebarum conditor nomen ei impo fuit a navicula qua trajecerat, nam Theba lingua orientali arcam v: navem sonat, verum Marshamo placet, Cadmum Thebis Egyptii oriundum ex amore periculi patriis, nunc inde dixisse, Beotiam initio barbari tenuerunt Aeontes superati a Cadmo, in Egyptum migrarunt, atque ibi Pyramoolim dedificarunt. Isto alii Sedes p: contentum Lizzas v: parcas maximum fuisse Theatri Beotiae.

Cadmus cum Harmonia quoque pervenit, ad Encheliis qui cum tunc temporis, ab Illiriis vexarentur oraculi monitu electo Duce Cadmo, Illirios devicerunt, adeoque occupata Illiria, nato ipsi filio ab hoc Illiricum appellavit

2 Polydorus Cadmi filius cum natura obiisset relicto filio in pubere, Labdaco tutorem ipsi praefecit

3 Labdacus contra hunc Pandion Rex Atheniensis bellum intulit, vicitque sub Nictaeo existentem copiis Moribundus ex vulnere, tutelam Labdaci fratri Lico Creon dedit, qui eam Regnum Labdaco instituit, verum cum paulo post Labdacus moreretur, Licus iterum in tutelam accepit Labdaci filium Lajum, Verum accidit interim tutor esset Licus, Gemelli ex Antiope, Amphion et Zethus bellum intulere, et Licum occiderunt.

6. Amphion quo Regnum invadente ô nulli subduxerant Laium puerum ne Cadmi genus periret. Hic Amphion celebratur ob Citharae usum quem ferunt Lyrae cantum subsequentibus. Urbem Thebanos angustisse. Hanc famam eo magis consecutus ē quod a Lydiis ob Tantali affinitate Lidias, Melos, addiscerat atque chordas 3 chordis quae in usu erant adplicuit, habuit uxorem Niobem Tantali filiam, quam multis prolibus beavit at cum hoc ideo superbiret, et se Dea Latona foecundiorem esse iactaret, omnes pueri fulmine icti sunt ipsa vero in saxum mutata ē.

7. Laius restitutus ē in Regnum, cum enim tota domus Amphionis peste deleta esset Centhus praeter eius mevore stabiliret. Laius iterum in Regnum restitutus ē, exulavit tunc Laius in Peloponeso apud Pelopem. ... Crisippum Pelopis filium antis currilis rationem docuit, et ob amorem rapuit. Quare Pelops iratus, praecatus ē ut Laius a filii sui manu occidatur. Laius recepto Regno Thebano. Duxit uxorem Jocasten v: Epicasten Meonaei filiam, oraculo monitus ē, ne susciperet prolem, filium enim suum fore parricidam. Laius ô memor oraculi ~~filium enim suum fore parricidam~~ responso generavit filium, quem pedibus catenis vinctum exposuit pastoribus. Infans a ... re

pertus

repertus. Polibo Corinthiorum Regi datus est qui eum
Oedipum apellavit ob tumidos pedes, et pro suo
filio habebat. Oedipus jam magnus, audiens se filium ali-
enius Regis. Alium sciscitatum venit ad Pythiam
quibusnam parentibus esset natus. eo plane tempore quo
Laius eam de infante sciscitatus est. ambo vero cum in
Phocide occurrerent obviam quod Laius superbe
de via decedere jubet Oedipus non obedivit sed post
victus Laium patrem occidit
6 Creon Jocastes frater regnavit. hujus tempore venit
in Boetiam sphinx: deformis quaedam foemina
quae aenigma quibusvis advenis proposuit, et qui non sol-
veret statim occidit. Cum hoc malo multi pericli-
tarentur et nemo solvere posset, senatus constituit
ut qui solveret aenigma. Jocasten viduam duce-
ret Regnum Thebanum acciperet, aenigma erat hoc.
Quod animal est? quod mane quadrupes medio bipes sero tripes
Oedipus adveniens de hoc interrogatus est, qua interpreta-
ne contentus sphinx in mare se praecipitavit, quod Oedi-
pus Jocasten Matrem inscius duxit. Verum cum hoc
facinus rescivisset Jocaste, se in laqueo occidit. Oe-
dipus vero regno pulsus paulo post in Aegypto abiit
Mortuo Oedipo Eteocles et Polynices de regno contendunt
qui

qui clam fetu aedipi. Hi inter se convenerunt, ut alter natu ... regnaret. Quod sui avocaset, sumendo Regno non vult fratri cedere. Frater qui fugit ad socerum, Adrastum et coactis copiis multis ex Argolide venit Beotiam, dein perdit Polinicus praelio ad ... inaenumo facto exercitumo, Thebani intra muros Urbis se receperunt.

Adrastus et socii ejus scalis volunt transcendere muros Thebanicos, quos de muro praecipitarunt, et multis hostibus occisis victores Thebani evaserunt ... Duo fratres in duello uterque ceciderunt. Eteocles reliquit filium Laomedonta. Cujus tutor erat Creon sed edicto vetuit, ne quis hostium cadavera ~~sepeliat~~ sepelire audeat. Antigone ausa ē fratrem Polinicem se pelire. unde misera in subterraneum specum inclusa ē quare Hemon ~~eius~~ Creontis filius, cui desponsata erat Antigone auditus de fato ejus sibi manum intulit. Eurydice Creontis uxor audiens filium se occidisse suum pariter se interfecit sicque tota stirps Lai periit

VIII EXPEDITIO Argonautica

Hanc expeditionem optime describit Valerius Flaccus optime a Burmanno editus.

Celeberrima ē haec Tesin Asia suscepta. Est haec expeditio in Cholchidem aō post excidium Ilium 87 ... tpre Gedeonis Ducis Israelitarum, suscepta autem haec ē expeditio ad auferendum vellus aureum ante 100 aos quam ...

quū hoc res contigit Athamas Rex Thessaliæ Aeoli
filius susceperat ab uxore Nephele liberos Frixum
et Hellem. Nephene ad insaniam versa duxit aliam uxo
rem Cadmi filiam Inonem, ex qua suscepit Learch..
et Meliartam Ino more novercæ irata Frixo et Hel
læ atrocissimum nefas excogitavit nā corrupit quosdā
ut frumentum q̄d severent torquerent et aparent, quo
facto magna annonæ caritas facta ē in Regno. Quare
Athenas misit Delphos ad Apollinem sciscitatum quo
nam modo caritas averti possit Ino regnissa præmi
na legatos corrupit, ut dicant Apollinem respon
disse, si vellet liberari, a caritate annonæ, Fri
xum immolaret Apollini. Ino audito vulgus pos
tulabat Frixum ut immolaretur. Hoc re sciens
Nephele, dedit filiis Chrion s. arietem aurei velleris
ut ei insidentes aufugerent. Cum itaq̄ hoc modo
Frixus et Helles veherentur, et pervenirent ad mare
Helles, fluctus metuens decidit in mare, et de suo
nōe mari Hellesponto nō dedit. Frixus solus au
fugit Cholchidem ubi arietem suspendit, sub hac
fabula quid Poetæ voluerint exhibere, varia ē sententia
Doctorū nonnulli dicunt Agios fuit Pedagogus ē
Frixi et Hellæ, qui adolescentem pendenti cōsilio insti
tuo

is novercã excipit alii putant hos cum fugerent No- veram venisse Colcidem navi, cujus insigne erat aries. Quod vero sit aureum vellus, de eo eam am- bigitur, alii putant grandem auro vim fuisse avectam cum Phixo, Cholchidem, alii pellem inaura- tam arietis sunt qui fluvios Cholchorum auri- feros ēē putant, atq̃ arenas aureas velleribus ovi- um exceptas, indeq̃ opes Aetes Regis Cholchorum in immensum auctas fuẽ.

Cuiq̃ sit, occaõ expeditionis fuit hæc Iason Ae- sonis filius, Cretheus Nepos. Deli pueros cum su- per Reliquos Juvenes emineret, et veterum Heroum ut Persei aliorumq̃ Historiam legeret, aliquum aliquid memoriã facere q̃stituit. Aeson in urbe Iaulon habitavit q̃d ad Aesonem pertineret deinde. Iason avidus gloriæ, indicat Peliæ, se velle ire in expe- ditionem. Pelias laetus hac re, eo q̃d Iasonem a se remotum vellet, et int tott tantaq̃ pericula certo periturum credebat. Laudat Iasonem q̃silium ejus adprobat et ipsi ō modo abitum pmittit sed cum ad viam õia necessaria.

Verum Iason nullis periculis deterritus, id q̃d animo accepit pficere tendebat. Pontum Barbari tenebant

unde.

unde Pontus inhospitalis vocabatur, postea molli-
tis hunnorum moribus Pontus euxinus, i.e. hospitalis vo-
cabatur, stulte derivat Pontus Euxinus ab Εὐξ
ΕΙΝΟΣ ΠΟΝΤΙΟΣ mivel sok Pontok v: pallyák vagynak
benne.
Jason cum ad radices montis Pelii navem longe majo-
rem quam hucusque facere solebant, dictam Argo
sive ab Artifice, sive a celeritate, cui hanc nomen appa-
ratis Jason, hanc in Cholchidem navigaturus per prae-
cones ubique proclamari jussit, in tota Graecia quod ob
rei novitatem, sed et rei difficultatem ad hanc expediti-
onem, ut nomen suum darent, omnes heroum filios exci-
tavit qui dicti sunt ab Argo Argonautae et erant 54 quorum
vide apoll: Rhodium, qui omnes erant Graecis principes, inter
quos erant etiam Amphion et Orfeus, et Hercules, hi con-
venerunt in Thessaliae urbem Jolco, ubi habitavit Parens
Jasonis, et inde ad Doliones ubi Rex Cyzicus hospitaliter
eos excepit. Verum cum Doliones putarent adesse eorum hos-
tes postquam hi abeuntes tempestate redire debuerunt eodem
Doliones, inquam noctu eos adgressi sunt quo Argonautae
multis Dolionum caesis, ipsum etiam Regem occiderunt
Inde in Mysiam pervenerunt ubi Hercules et Polifemus
quaerentes puerum Hylum relicti sunt. Inde pervene[runt]
Thermodonta, ad Phasinum fluvium amnisque Cholchi-
dos

des, ibi accedens Jason, postulans q: ut redderet aureum vellus Aetes abnuit, sed hac lege si Jason tauripides et draconem subjugum mitteret, per quos illi quot multi milites egregios Janiceos custodientes aureum vellus ~~Aetes abnuit~~ p dracone vō effectum tessidi. Medea capta amore Jasonis, permisit se ipsi ostenduram viam accipiendi aureum vellus si se in matrimonium acciperet, Hac q̄uita Aetes pmissis nō stetit sed potius internecionem Argonauticis cogitavit. Itaq: Medea per veneficium adq̄ua draconem effecit ut obdormiret; tunc Jason abripuit aureum vellus et unacum Medea aufugerunt.

Hanc expeditionem 4 mensium spaō pfecisse Argonautas scribit, Archidorus. De reditu eorū vario modo scribunt, redeuntib; effecit Medea arte sua, ut Pelias Jason et Parentes eius invenescerent, q̄d ō p veneficium; sed per artes Medeas fecisse, q̄d sola tū at hunc Medea calluit, seu p calidum balneum dicit Palaephati Para... scivit Medea, eam artem p florem quandam capillos nigros albos reddere et v.v: quem cum Medea clam faceret neminemq; artem hanc doceret p Veneficia habita ē hinc intelligo Catonem × apud Cic: semel loquentem, me senescentem haud facile quid retraxerit

× De senecte c. 24

nec si tanquam Peleam vecaverit

Jason post Pelei mortem ejus familiam benigne tractavit adeoque filio ejus Regnum attribuit. Ipse enim cum ceteris sociis in Isthmum Peloponesi spectatoribusque sacrificio in honorem Neptuni constituto, navem hanc Neptuno consecravit. Qua occasione accidit ut cum hic esset Regio Corinthiorum quam est adeptus, adeoque Corinthius dicere coepit atque ibi habitavit fatali tum eventu Creon enim Rex Corinthiorum filiam suam Jasoni elocare vellet. Medea exire jussa est. Medea uno die sibi ad fugam adornandam spatio impetrato. noctu Regiam ingressa, per radicem quandam palatium accendit, imo palatium intrans in quo duo ejus filii erant, eos manu sua crudeliter interfecit itaque ... Sed horum antiquiores longe aliter narrant, qui narrant Corinthios, imprimisque Creontis Regis Corinthiorum amicos liberos Medeae occidisse, adeoque postea per invidiam ipsi Medeae hoc facinus adscribere ut hoc modo eam expellere possint. Heinsius ad Senec: Medeam dicit Euripidem, familiarum factum accepisse a Corinthiis 5 talenta ut deferre beret hanc fabulam quo factum est ut propter Poëtae fidem istam mendacium veritati praeferatur et Veritas opprimeretur.

L. S. Fer:

Dubitatum erat a nonnullis num unquam in rerum natura fuerit Hercules. Hinc apud Strabonem fabulantur dixit omnia quae de Hercule &c. Quid quid ubique magnificum est, in ea[x] Cornelius Tacitus dicit refert Herculis referre consuevimus inquit fuere plures; Tacitus dicit fere una Varro 44 numerat Herod[otus] unum fuisse ex diis 66 Aegyptiis: et Graecos hinc accepisse ait fi. m: Diod L. 1. memorat Herculem Aegyptium virum fortissimum ita alter est Hercules Libiens. Hercules Dacus: Hercules Syrius de quo mox, sed omnium est celeberrimus. Heros laudatissimus in Graecia qui vixit paullo ante bellum Trojanum, tempore Judicis Gedeonis Natus fi. Thebis, parentibus Amphitrione et Alcmena, potius Jove et Alcmena, spurius enim fuit Unde Junonem Herculi fuisse infensissimam dicunt, et inde est quod Parasiti, seu Gulones Athenis, in Herculis templo cui nomen Cynosarges, ex lege quotannis unum e spuriis parasitis sive liberos, in ordinem suum cooptarent. Qui si inre vocatus non obtemperaret sacerdos ad indicium conviltion referebat.

Alii tradiderunt hunc Herculem Alcmenae filium in Alcaeum nomen ab initio habuisse, postea Delphici oraculi monitu nomen Herculem ei inditum. Unde factum ut Berosus existimo ut dein alii eam fortissimi viri, qui alibi terrarum parem gloria floruisse audiri sunt, idem nomen Herculis attribuerent. Hercules inter boum armenta educatus ai genus [illegible] Torvum, Leonem Cythaeronem, qui Amphitrionis

vaccas

ouis, et Thespii boves diripiebant, fecit. Hic Thespi
us Thespiensium Rex inde Herculem, hospitio per 50
dies laute exceptum apud se habuit, qui cum 50 filiabus Her
culem totidem nepotibus beavit, cum singulis concubuis
set, Thespio volente, hi liberi Herculis Thespiadum
nomine apellati, post aliquott annos in Sardiniam venerunt
Post hoc facinus Thebas hoc tempore Erginus, Minyarum Regi tri
butariis in libertatem asseruit, licet Thebani a Minyi
is ita exarmati fuerint ut nec cogitatio defectionis The
bis esset reliqua occasio haec fuit: Cum legati Ergini qui The
bas ad tributum scilicet nempe 100 boves quot annis Thebani dare
debebant, exigendum venirent. Herculem ex venatione
redeuntem petulanter exciperent eos urbe expulit.
Mox Erginus eum ad supplicium poscentes Creon Thebano
rum, formidans eius potentiam noluerit, ad dandum Regem im
paratus erat. At Hercules ad deliberandam patriae libertatem
Juvenes exhortatus, dum arma non haberent, arma templis affi
xa, quae maiores diis consecraverunt, detrahit. Erginoque cum
suo cum exercitu adveniente, in angusto quodam loco
ubi nullus magni agminis usus esset occurrit. Erginum vin
cit. Regiam Minyarum incendit oppidumque solo aequat. Fama dei
totam mox divulgata Graeciam, dum omnes tam inopinati
facinoris admiratione caperentur. Ipse enim Creon, virtu
tem suscipiens, filiam suam Megeram ei in matrimonium
dat et urbis curam ei permittit. Post haec ad Argonautas, e
iit, secum ducens Hilam adolescentulum Theodomantis
filium, ubi ob fortitudinem a ceteris Strategon similitum
appellatus est. Hinc

Post

Hinc adventionem tpre Erimanthii ofsectis cum Centaureis obiter afflixit quod plures interfecit plures pepulit. Sub hoc tpre Diomedes Bistonidum equas Antropophagos habuit ad quas advenas carnibus aluerat. Ad eum Hercules militum multitudine stipatus navigans interfecto Diomede, et eius exercitu afflicto, equas domare abegit Abderoque amico custodiendum tradidit. In huius Abderi obequasque his decerati honorem. Hercules urbem Abderam condidit. Aristophanes in fure Diomedis filias meretrices fuisse dixit et ob hac Diomedis equas suum devoratrices. Hine aliud mox facinus commisit in Hesione Laomedontis filia liberanda, quae balenae … quitis; tradunt o multi Herculem cum armis indutum, in balenas … sese inmisisse atque ita totam fuisse a bellua ab … deinde postquam intestina in ventre … virum exiisse capillis … Hanc huiusque fabulis … videtur … designatus … Alexand: … ut hinc redarguerit hujus incredulitates qui negabant Jonam in ventre balenae servari potuisse. Liberata Hesione … promissis … staret, Laomedon nec equas redderet. Hercules iratus eo ruiso Ilium expugnavit S L D: Euristheus Mycenarum rex qui simul regnum Argivorum habebat, incrementa Herculis suspectum … oraculo del: consuluit eumque … ipsum sibi servire debere Legatos ad eum mittit ipsumque ad 12 labores efficiendos … accersivit. Noluit Hercules Euristheum adire … … indicans … oraculi responsum de … se

se gnovisset. Visum ita Diis ut Euristheo 12 [illegible]
na peragerit atque ita consequeretur immortalitatem [illegible]
morbo liberaretur [illegible] exaggeratam audit [illegible]
postea furore liberatus. Euristheum quem [illegible]
12 annis servisse [illegible] Apollodorum, et in [illegible] numero
[illegible] 10 labores, [illegible] nonum laborem imposuit Eu-
ristheus ut Hippolitae Amazonum Reginae cingulum auferret.
Quia ratione aliqua [illegible] existiterunt Amazones?
Sunt qui negant Amazonum gentem unquam extitisse [illegible]
in orig: [illegible] Amazonum ab [illegible] [illegible] derivat
Amazonas [illegible] quod excellentiam denotat in [illegible] mentio
[illegible] fit, quod Regina Thalestris Alexandro [illegible] petit [illegible]
[illegible] [illegible] innotuit, scribit [illegible]
[illegible] antiquiorem Amazonum gentem in occidentali Libia [illegible]
[illegible] habitare [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliquot [illegible] 4.
[illegible] ad Herculem [illegible] [illegible] con-
[illegible] Reginam, quod [illegible] se [illegible]
[illegible] urbem [illegible] Themiscire, ad [illegible] po
fuisse [illegible] filia ultra Tanaim [illegible]
quam Asiae partem sub ditionem fecerit, [illegible]
[illegible] exit, sed tamen fama [illegible]
[illegible] Amazonum toto orbe [illegible] pervulgata Hercule-
[illegible] fudi, [illegible] et oblata [illegible] Hippolitae
balteo [illegible] Amazonum enervasse [illegible]
[illegible] Apoll L: 2. tradit, quod erat [illegible]
[illegible] Hercules 12 [illegible] apud Euristheum [illegible]
The

Thebas redit et de altera ginge cogitat. Erat tum Eurijstus Oechaliae dynastia. Hic filiam ei Iolen promittit, qui se filiosque suos sagittandi peritia vicisset cum vero ab Hercule victus esset, noluit ei dare, quare iratus, equos Euristi abegit

Obs Iphitus Euristi filius, dum equos quaerit. Herc: eum in excelsam turrim deduxit, unde eum nullibi patente equos vidit. Herc eum praecipitavit, falso se fulti alli[?]gatam [illegible], ob hanc eodem morbo correptus est, cum vero sanare se non posset Oraculum Delph consuluit, sed eum [illegible] Neleo, ob eadem, Apollinis tripodem, e templo Jovis asportavit, quo reddito Pythia [illegible] eum morbo liberatum, [illegible] [illegible] [illegible] mulctam aeque daret, quae venit Herc: in Asiam, et uni amicorum, sponte promisit et venditus est Omphale Jardani Regis filiae Meoniae Regnans cui demum Recuperata stirpe vicit latrones, Cercopes dictas partim occidendo partim vincendo, et Omphale tradendo. Hoc minata Regina ubi quis esset cognovit, eum libertate donavit, et thorisinum fecit, et Lamum filium ex eo suscepit.

Obs Jam antea ex quadam serva genuit Phalanx dicendus ab Amphale, de Laomedonte, sumpsit vindictas ut sequitur, Ilio expugnato, et ipso exciso classem a Troja redeuntes, insultam Choo? [illegible], quod a portu eum [illegible] libuissent. ~~pugnata~~ ~~[illegible]~~ —

Mox

Mox bellum movit in Augeum Regem Epeorum qui Augaeo magna pecorum armenta habuisse fertur, adeo ut copiosiore fimo obducta maxima pars agri, inculta et otiosa maneret. Herculesque intulit ad agrum purgandum, conductus mercede, qui Alphaeum fluvium immisit et ita purgavit. Videns vero Augeas, arte magis quam labore effectum esse opus, mercedem denegavit. Quare bellum ei Hercules intulit, et Elidem Eleamque diripuit. Sed Phyleo Augeae filio, qui patrem ob iniuriam Herculi illatam reprehendit Elidem reddidit. hinc orat proverb: Augeae stabulum purgare. Elide capta Hercules in Pylios castra movit eo quod Elei auxilia tulerint, expugnataque Pylo omnes Nelei filios excepto Nestore extinxit. Elide capta certamen olympiacum celebravit ut ait Paus. l. 5. c. 8. quod ipse Pelops in honorem Olympici Iovis instituerat. Linsen. p. 258. Sed Hercules antejam panegyrim Olympicam instituisse narrat Diod. l. 4. Cum enim Argonautarum quisque in patria sua rediret, Hercules his consilium dedisse fertur, ut ad mutua auxilia ferenda, iuramento sese adstringerent, quo eorum foedus perpetuo maneret, novum conventum instituit in celebri loco Elidis in Campo Eleorum qui est ad fluvium Alpheum, totamque Regionem Iovi consecravit et ab Olympiade nominavit, tum equestri, et gymnasio certamine constituto, omniaque ordinatis Theoris qui ludorum spectacula civitatibus indicarent, dimisit. Hoc ολυμπικες πανηγυρεος ut Diod. refert Herculem novae gloriae accessione locupletavit.

Crexo

Everso Pylo, Lacedemonem arma vertit, ubi cum
Hippo coontis familia grave bellum gessit, adeo ut
cum vulneraretur, hinc Arcadiam repetens, mox relic-
to Peloponeso Calidonem, quae urbs est Aetoliae, pergit, ut
cum nec uxor, nec liberi ei legitimi erant, Dexaniram
Denei filiam, ut alii volunt Dexameni conjugem
sibi posceret, quo maiori cum gratia impetrare posset
Achelum fluvium, divertit in alium quippe faciebat al-
veum, et limoso magnam partem regionis fertilem fecit
Hinc fingunt Poetae cum Acheolo in tauri formam mutato
angue, et alterum ei cornu detruncasse, et Aetoli-
cano dedisse, quod cornu Amaltheae est, in quo omnem prove-
tum dicunt, quae narrant Apollonius et Diod: Herculem
tertio post nuptias cum Desamena ad Eunomum, quia
quam manibus lavandis ministravit Congilo servum e sua
ponte quippe, Pausanias vero refert Cyathum Denei pincer-
nam ab Hercule, tam graviter uno digito, in capite
percussum, ut eo ictu statim puer mortuus sit. Ob hoc
infortunium Herc: moerore confusus voluntarium, cum
uxore et Hyllo filiolo discessit, fugit inquilinus apud Cer-
cem Trachiniae Regem,
Post haec Herc: adscitis ad se sociis imprimis Arcadibus,
quod virtute lecti, Arcades in perpetuo commilitio secum
fuit in Oechalia, contra Eurytum et filios eius, ob dene
gatam ei Iolam, ad Caenem Euboeae montem, Jovis
Caenei aram ibi constituit sacrificaturus ibi Lycam mi-
nistrum cum mandatis Trachine ad Deianiram misit, ut
indumentum et tunicam, quibus vestimentis ille sacra

Luceret

faceret ꝯvenit inde adferre Dejanira ubi eum au-
divit a famulo Iolen Euriti filiam, ab Herc. captam
ne vita in ne ... illam magis amaret, Philtro sicut pu-
tabat a se umanit, in quo decepta erat Dejanira, erat
in venenum alium, nempe e more Centauri commixtum
quo a venenata Hercul. sagitta destillaverat, Lycurum ver-
oque subventam in manibus tradit Herc. cam
ubi Herc. induit, mox toto corpore carnes deposuit
unde tristissimis cruciatibus distinctus, Lycum in ma-
re Euboeum praecipitavit, et dimisso exercitu, Trachinem
revertitur. Morbo magis ingravescente, Iolam et Ly-
cinnium Delphos mittit, qui de remedio oraculi sciscit:
Ferunt respondisse Apollinem Herculem, cum apparatu regio
deportandum in Oetam montem, ibique grandem ei
pyram esse extruendam, cetera deinde curaturos. Iola
cum ... mandata exsequeretur, in propinquo cum suis,
quorsum res evasura esset exspectabant. Tum Hercul-
es spe abjecta, pyram conscendit et accedente, ad ac-
cendendam pyram hortatus, quorum sui nemo face-
re auderet. Pastor ovium greges quidem, cum ille
iter faceret Pyram accendit, cui Hercules arcum sa-
gittasque dedit dono, Pyra mox fluminibus contacta
arsisse dicitur, ingenti incendio tota conflagravit. Hinc cum Iolaus
ossa conquisiturus nihil adhuc invenerit ꝯ persuasio orta est Her-
culem ex mortali consortio, ad Deos migrasse, Dejanira
magnitudine, calamitatis quam in maritum conjecerat, conster-
nata laqueo, sese strangulavit, Herculis ante obitum
Hylo filio, ubi per aetatem liceret, Iolen uxorem ducere
jussit

Dec

X De Herc.

Verbum addamus, qui postea in Graecia rebus gestis flo-
ruit, et in his memoratus. Defuncto Hercule, liberi ejus aliquam-
diu Trachine, ap. Ceycem regem continebant, postquam vero
aliqui eorum, ad virilem aetatem pervenissent, metuere cepit
Eurystheus, ne ipse Micenarum regno deviceretur, hinc Heraclides
ex omni Graecia, exules agere constituit bellumque edixit, ut Herculeam
progeniem, ipsumque qui antea in Sardinia colonos, ex manda-
to Herculis deduxit, cum colonia militum Herculi militantium
amoveret, quo audito Heraclides sociique ultra aufugiunt, ad
varias Graeciae civitates profecti sunt acceperunt, soli Athenienses pro insita
agnitae Heraclidas, sedesque concesserunt in Tricorytho Diod. L.4.
[illegible] Alter Hercul. Tyrius fuit h. t. floruitque in Hispania
circa h. tempus migravit. Cujus res gestas in Sicilia et Italia
et Hispania Graeci scriptores Herculi Argivo tribuunt, Hunc
autem Tyrium Suida, alii σύγχρονον fecit vid. Hist.
ap. Pollucem onomastici Lib. I, ubi hic Hercul. purpurae inven-
torem exhibetur et qui Nympham cui nomen Τυριον amabat Claram,
Hercul. Tyrium ad Gades pervenisse columnas autem quae juxta
Gades sunt et inscriptione Gades nihil ultra antiquiores Hercul.
positas esse tradit. alii aliter Penonegos et factum ab Hercul.
Tyrio sublatos. V. D. putant et credibile est Phoenicium du-
cem quondam fortissimum multa facinora egregia edidisse
cui Herculeum ideo a Graecis est tributum, sed ne quid nimis
multi sub nomine Herculis laborant Samsonem latere negantes
Herculem exstitisse Jam

XI Italiae Hria videnda

Post diluvium quum novas sedes gens humana dispersa quaereret ipse
ruerit, mox Italia quoque suos incolas nacta est. Aborigine
ut Victor Aurelius de orig: [illegible] Just: L. 43. c. 1. Silvio

aeos

119 Aborigines sunt genus hominum agreste sine legibus sine imperio
liberum atque solutum, ut Salust in B. Catilino ait. Quia
non agnoscat primos a diluvio hominum notas; colebant agros
non scriptas leges, sed rationis dictamen sequebantur, liberi
erant sine imperio, quia paterno et domestico incumbe-
bant Imperio nec tyrannico vivebant, stulti sine
metu, ob originis amplitudinem, habitantium permitten
Obs Appellatio orta Graeca, neque est aberrando quasi errantes quae
nesserunt in agrum ut Festus vult, sed ita dicti, quod ab
origine prima, ante Troianos et Graecos adventu, hanc
felicem Regionem incoluerunt, et Latini quos recentiores
appellant, sic vocitati nomine gentile Ausonum vide Aelian H. V.
L: 9 C: 15 Dionys Halicar: L. 1 Vere autem [illegible]
pter terrae et aeris bonitatem, aquae optimae ingenii pabula
6 ponti commoditatem, aliaque beneficia in Italia plurima,
gentes influxisse et quidem Arcades primi Italiam in-
trant, ductore Oenotrio Lycaonis filio, qui fuerat
unus ex Peloponensis [illegible] 17 annis ante bellum Trojanum
teste Dion Halicar: Lib. I., unde Oenotria Regio dicta est
atque prima colonia a Graecis deducta Anno Mundi 2523 Postea
Oenotrii Regnum accepit Italus quidam gente Oenotrius,
atque Arcas, hic Oenotrios qui pastores erant, agricolas
fecit, leges scripsit et judicia publica primus instituit
ab hujus nomine Oenotrii nunc Itali vel Oenotria Italia Dion:
Halicar: L. 1. Nullius Italia dicta est Tauris quod Itali Thu-
scis sit taurus Bochartus L: 3 C: 33: Canatis refert quod
Phoenicibus olim Italia Ficca Regio, post Graecis multiori
sono Italia dicta est. Verto deinde ex Siculos, et ab

[illegible]

origine bello, de finib. quale antea in Italia o[mn]i fi[t], Pe
lasgos ex Thessalia oriundos ipse audivi, si ob quomen
ab origine refert Pelasgi, nos Umbros ex egerit Pelas
gos Lydi hos recipim. alii, qui a rege Tyrrheno, lingua
Graecor. thus[ci] sunt nati

obs. Non tt Poëtar. ingeniis, sed ex histor. monumentis ce
lebratur Jani in Italia adventus Apollinis ex Creusa
Erechtei regis Athen: famosa filia stuprata, et exclusus
[illegible] educatus f: Delphis. Cum vo adultus patrio regno o[mn]i
[illegible] in Italiam navigavit et urbem Janiculum in mon
te occupato extruxit. Janus [illegible] rudes et incultos indigenas
rerum obtinendi, sacra deor. ordinat, primus nummum [illegible]
signat. Quum imitata [illegible] multa gente, et in Graecia et in
Italia. Civitas ex parte una bicepte facie in [illegible], ex altera
rate navi aut corona qua Janus designabatur. qui credi
tur geminam faciem habuisse [illegible] [illegible] in nummis
apparet, quasi qui [illegible], qua ante et post pugna[?] inter
[illegible], et ob prudentiam ille [illegible] invenisse navigi[a], rates
et coronas fertur. vid Plutarch: And St Rom [illegible]

[illegible] Janum Saturnus regno pulsus, delatus benigne
receptus e quippe Janiculum condidit, arcem Satur
niam, homines feros et rapto vivere assuetos traduxit
ad vitam compositam, ob quod regni societate a Jano mu
neratus e et Diod. St: L. 1. quod indigenae dixisse fabular
ante Jovis tempora regnasse in Italia Saturnum, et decan
tatam illam de saturnia vitam, [illegible]
[illegible] affluentem [illegible]

floruisse, et fane Itria Saturni incerta judicium Virg: Serv: dta; annecd pt Æ Æneid 8: 315

Post Saturnum IIItio Faunus, Regnasse dr̃ sub quo Evander Arcas ab Arcadie urbe Pallantio in Italiam, Cum mediocri populorum turba venit. Cui Faunus et agros et montem, qm̃ ille postea Palatinum apellavit benigne assignavit Just: lib 43 C.1. Natales Evandri indicat. Pans: in Arcadi: Cap 43 et tpus adventus Dionis A Hal: l. 6 ferme annis ante Eo: Troja num Virg 8.57.

obs Non debeat amitti Picus licet ad Reges non ptinet Saturni filius et Patri s: Fauni pater extiterit an qui dictus a Pico Agna ad augurià utebatur [illegible] in [illegible] [illegible] uxorem habuit Jani filiam, [illegible] canens Cantatem dictam. Ovid Metamorph: l: 14 Post Arcadum adventum paucis Herculis qui tum [illegible] et quidq: terras usq ad [illegible] [illegible] in Italiam venit. Hs extincto [illegible] armenta victoriis p[illegible] p Italiam ducens, cum filia Fauni [illegible], ex quo [illegible] [illegible] Latinus [illegible] hoc Latino Regnum tenente venit Aeneas in Italiam Aeneas celeberrimus Heros Anchisis et Veneris fil: gentis suæ Juliæ [illegible], quâ tam [illegible] [illegible] Aenea descendisse, Venerisq [illegible] [illegible] [illegible] vit ut in oib monumentis [illegible] Vid:

[illegible] a: 50 confecto bello Trojano — foedere cu Trojanos et [illegible] invitos [illegible] videbatur Aeneas [illegible]

Regni petitbunenz, quod a Priamo illi haec donoque primi
fuit, ita ... sedeo, in ... Trajano, strenuum opera
ram adtulisset. Hector vero ... futuri Aeneae ... fit, ut cum magno colonorum nec Troja discederet,
... etsi dignus est Aenea, qui regnaret, sed et illud ...
quum nt novum regnum conderet plerumque cum nec
defunt vires, idque gloriosum ... futurum, ut Asiae
simul et Europae imperaret. Amplexus hoc Aenea,
et magna colonorum copia adsumpta aspirante ...
in Italiam navigavit. Hoc est narrato ... et co
lumnis ... patris ... de Aeneae adventu in
Italiam ... At Graeci scriptores ... latini
... traduunt, qui Aeneam exulem faciunt
... Anchisem patrem ... senio ... media hostium
... et ... cadente ... tulerit, quem
... capta patria, exiguas reliquias trahentem
... et victoris metus longinqua quaerentem!
... Aeneas in Italiam detulit ... [illegible]
... Aeneam ... et exiguas Trojae reliquias
... in Italiam ... fuere consilia, de illo
... post multos errores et multa ...
... exuli ... venit tandem ad Italiae
litus Laurentium ... ibi magnis castris
... urbem aedificasse, ...
... ...

nos in vicinia, qui lignum ferrum instrumen
taq; rustica, indignantibus rusticis, auferrent.
Latinus, qui tum in ea Italiae parte regnabat
et cum Rutulis, [illegible] bellum gerebat, ac
cepto terribili nuncio, de adventu peregrini exercitus
omnia circumcirca vastantis, omisso praesenti bello, in
Trojanos maximum induxit exercitum, at cum vide
ret Teucros in morem armatos et [illegible] mor
tisq; metum exsuscitantes impavidosq; esse, statim de pace cogitat
atq; cum iis foedus init, et omnibus agri [illegible], ubi
postea Aeneas in regni societatem acceptus est, Lavinia filia
ejus in matrimonium data, quae antea Turno, in Rutulis
qui [illegible] rexerat. Turnus quoq; Latinum, ope Rutulorum [illegible]
[illegible] vincit. Cum florentis regni sui [illegible]
cere non potuit. Trojani postea gloria [illegible] facta urbem
aedificandam [illegible] Laviniam apellant a Lavinia.
Tum Aeneas regnum [illegible] est. Cum vero paulo post Latinus
in bello contra Turnum periisset, ipsa [illegible]
voluta est. Rutulos bello secundum sententiam confecto, bel
lum adversus Mezentium regem Tirhenorum et Hetruscos
gessit, cui suspecta erat nimia Trojanorum potentia, sed in
hoc bello submersus est Aeneas in flumine Numitio [illegible]
A. M. 2787. Liberos reliquit ex Creusa Priami filia Asca
nium, ex Lavinia Latini filia Silvium postumum.

Ascanius qui et Iulus [illegible] 27 +
patri successit, [illegible] ejusque [illegible] parentis
[illegible] Aenea pater et [illegible]

[illegible]

vocabant Diu ex huibus facti Deduis θεον ο... ex a... ... ita ... ab 1vdo et 270. Post hoc Ascanius

bello potitus a Mezentio et obsequis emtione nocturna

... Mezentii obtruncat, unde obsidione soluta

... facta e Dion H. L. II. C. 65. 30. post Lavinia conditum

Ascanius novae urbis foederata jecit opus ... absolvit

... M. 2790 Cui nomen a situ Longa Alba inditum Liv L. 1. C. 3.

Post longam albam 300 ... Dion ... H ... C. 1.

Julo qui f. fil. Ascani natu minor f. alii eundem hunc

cum Ascanio faciunt alii aliter, sed ex populi scito honor ja

... pro Regno datus e, regio imperio securior ac quieta

... Julia gens originem suam trahit.

... H. L. 1. 5, quo nemo Poenos antiquitus ... servatu e

... Postumus frater Ascanii suscepit imperium

... annum ... M. 2847 relicto filio Aenea Sylvio

... postea omnes reges Albanorum Silvii dicti usque ad Numitor

... qui ultimus f. ... Albanus, quo mortuo Albani

... magistratus erant regia ... judicatore apellati

... Dion H. L. 5. C. 85. Catalogus Regum Albanorum he... Rupert 85

... Numitore plura dixi ubi de Romulo conditore Romae

... Periodum VIImam ubi hoc ... aut ... et ...

Monarcham ... tractamus § De Re Litteraria

Judaei in re litteraria non magnos fecerunt progressus ob varia

obstacula nam in Aegypto erant servi postea peregrinabantur

notandi tamen ... V. Mosis Libri quos paulo ante mortem finivit

... Mose f. Chymicus ... ex ... dit

... ... vitulum ... pulverem ...

... Chimicum qui per ignem quartam adeam ...

... alienus extrahit. Res in aperico e Mosen talem ...

Ro...

1.

2 obs Chimicorum metalla destruendi e. 2x Humida quo in liquidum resolvuntur metalla, sicca quo in pulverem. Sextus Sententiz ofanz Borichini, Sannd Philo Judeus Mosen dit, in utraque parte fuie Chimicum. Herman Corringius negat

β Liber Josue qui expugnationem et missionem terrae Cananeice continet, ad quam intelligendam dat adjumenti Chisam: Bochardi Phaleg Canaan ad Andr. Masius qui benedicement:

γ Liber Judicum cujus autor Samuel perhibetur fuisse

δ Libri Samuelis quorum autor Samuel Torij Libri caput ce p?

q: ibi mortuus est et alii continuarunt ejus ?

M: ix Ethnica, ubi feipue in re literaria fuit

1 Sanchoniathon de quo luculentum est testimonium ap: Eusebium Pro Evang: L.1 Berijthius, e patria dixisse putatur, sub Gedeone Hiram scripsit, lingua fenicia, magna laude scripta, magna parte ? ex ?tis libris, et eo tendunt ut ostendant originem Religionis antiquorum Phoenicum Aegyptiorum et Judeorum, sed scriptis fabulosa etiam admiscuit. fragmenta ejus extant in Eusebi Pr: E: L.1. a L: 3 viz in magno precio habita, vertit ejus scripta Graece Philo Byblius qui post Neronem vixit Simson in Chron: sua A.M 2996. ad tempora Davidis refert et Abibal cui libros suos dedicavit illius Hirami Davidis amici patrem sed Bochartus L.I. Cana: E. probabilius refert ad tempora Gedeonis, dicit enim Sanchoniathon historiam suam ab Hyerombalo Jevanis Dei sacerdote accepisse, cui hoc magis quam Gedeoni Jerubbali competit qui Gedeon Jerubbal dic

2 Cadmus de quo supra Graeci magnam partem eruditionum suar huic debent, quos Religio potius superstitionem docuit. Primus litteras ex Phoenicia in Graeciam transportavit, quod Graeci tam avide acceperunt, quod omnes Cadmum quem litterarum artem imputarunt sempiternis laudibus celebrant sed et multa loca ubi Cadmus habitabat. Musis dedicantur verum Morshamus litteras Aegyptiacas ptemlit ... Verum hoc ad quietionem dratur Scaliger et ... Ezechiel ... ita scripsisse Graecos sicut antiquos Phoenices a Sinistra ad Dexteram. Profanique Scriptores Phoeniciis attribuunt ut Lucanus Poeta ait

Phoenices famae si creditur ausi
Mansuram rudibus vocem signare figuris

1) quod tto Rhore habitus Cadmus ut Regio in Boeotia quam inhabitavit dicta sit Cadmea Thebani ... Cadmei

7 Orpheus Thrax Poeta, Phil., Musicus floruit sub Gedeone Oeagri Simson pag: 275 Iasoni Coetaneus et Argonauticae expeditionis socius omnium exoticorum scriptor antiquissimus huius musicus, ut cantu sylvas saxaque traheret ac feros tracas domuit vid: Horat: in arte Poet: v. 391 Thesmophoria sacra instituit quae Eleusinae Cereri celebrabantur, a multis celeberrimis ideo quod morbor remedia et iratos Deos placatione invenerit. Mors incerta est alii dicunt Thraciis Bacchantibus discerptum alii fulmine ictum volunt vid: Voss:

Argonautica et Hymni alii, sub nomine Orphei supersunt sed dubii anni spuria tamen esse v. D: Davant

3 Linus

4 Linus Perspicuus, ut alii volunt Apollinis
6 et Uraniæ Musæ filius primus Rithmos et melodias inventor. Diod. L. 3. in discipulos Herculem a quo Cithara percussus periit Thamiram et Orpheum alii ab Apolline interfectum volunt ob Rithmos et Citharæ inventionem invidia
5 Musæus Antiophemi filius. Eleusini natus Athenis vixit ubi senex obiit tempore Herculis vid. Sch. Kir. ad Atenæ. vi. v. 667. Tzetzes Deiope, Mater sive Selene Orpheus eum huius filium appellavit. Deor. origo tradit hic decolor ... Vetus. Docuit et morbor. remedia Alteræ Musæusque Heronis amores et Leandri cecinit quum obiit ao Atti 29. Joh. Seradenus [illegible] Franequeranus
6 Pæan vir sapiens astronomiæ nec non medicinæ peritus.
7 Æsculapius qui Coronidis Phlegyæ ab Apolline genitus in Epidauri insula finis et educatus, hinc Epidaurius Æsculapius sacra inventor medicinæ habitus, diis evaletu. Primus dinetum eius videt. Ancianus Draconem ei sacrum fit cultus sub forma serpentis coluerunt et hinc gravante eum Romæ peste, infernunt in Epidaurum legatos ut Æsculapium adducerent, eum romam serpens navem eoingressus est, cum [illegible] habitum secum deduxerunt et in insula Tyberis templum ei dicarunt vid. Liv. [illegible] mentio ē in serventi [illegible]
Hecyra Cic. de N. D. L. 3.
3 Æsculapios numerant hunc primum inveni de primumque vultus obligasse ait alium Arcadiæ et ...
fuit

fuisse filium purgationem alvi et dentium evulsionem invenisse. Pingitur vero promissa barba vel imberbis in solio sedens, scipionem tenens una manu altera draco[nem] cum cane ad pedes recumbente. Plures v. D. qui fuere sub ipso qui extra artem volumus.

PERIODUS IVta

De Regimine Regum populi Dei

Haec Periodus incipit ab a. M: 2909 atque extenditur ad ann. M: 3468 scilicet ab ineunte Regimine Regum ad finem usque captivitatis Babil: continetur historia Regum per annos 559 gesta.

Regum ante divisionem populi qui fuere 3 quorum

primus Saul patre Cis ex Tribu Benjamin prognatus. Dum asinos patris errantes quaerit sceptrum invenit a Samuele unctus. Cum responsum de asinis perditis expectabat clam Rex primus unus fit, dein quoque suffragio ad hoc fastigium evectus. Postea convocato populo Mitzpha sorte electus et publicis votis inauguratus.

Primo modeste se gessit, primumque bellum sic cum Ammonitis cum Jabensis, quos dita praesenti periculo eripuit. Cum enim Nahas Ammonitarum rex urbem Jabesitarum obsideret, nec alias abstinere vellet nisi dextris omnium oculis emptis, hi miseri inde durius indutias petierunt auxilium a Saule impetrant. Saul ergo statim convocatis suis uno die Ammonitas invadit et profligat et arma convertit in Philisteos qui tum Hebraeis instabant de his eam ope et virtute Jonathanis filii egregii victor

Regem

reportavit.

180. Tantus ardor Saulo in hi pugna fuit ut ne quidam quidem cibi sttemo... sub poena mortis, [illegible] hac plenam reportaret victoriam. Cuius[illegible] Jonathan ignarus, enim mel silvestre baculo quidam pene occisus e... Saulus obstitit 1 Sam 14. 17.

Saul vero paulatim mutatis moribus dum Dni manda... obtemperavit a Deo rejectus est, ut cessit ei ... per Samuelem ut ... penitus ex scinderet, ille vero crudelitur ... Dei ... [illegible] bonaque ... nulla ... [illegible] ... nec ... cum ... [illegible]

Interea Samuel ... ante Saulum ... Israel. ... mortuus est. ... anno ... novo bello ... appetitur, ... Saul per... bellis ... revocat Samuelem ... excitavit.

2. Utrum Pythonissa Endorea Samuelem excitavit 1 Sam. 28. ... Just. Mart. ... Orig. ... multi, ... in favorem limbi et purgatorii affirmant ... 1 Sam 28. 12. 14. Nos negamus et ... locus prior ... apocryphus ... quod Samuel ... secundum ... veritatem ... hypothesim et opinionem Saulis, dicimus potius daemonem in forma Samuelis apparuisse, qui se ... in angelum transformat ... anima Samuelis ... in coelo, corpus ... sepultum ... nec ... per

Tum

Summin tanto minus per mortuum ei respondere voluit 1 Sam 28. 16. Ergo dixit cras mecum erit. atque Saul erat suicida huic vero ex hypothesi officio acta in infernum venit Ergo non potuit unus esse cum Samuele. Saul in bello cum Philistaeis gesto periit cuius caput in Dagonis templo suspendum est.

David adhuc in exilio agens cognita morte Saulis atque Jonathanis utriusque casum lacrymis prosequitur et tam luculenta oratione funebri eius pibat ut Demosthenes et Ciceronis simili scribendo vix sufficerent.

David natus patre Isai Bethlehemita, ex Tribu Juda ... erat 1 Sam 16. 1. adolescentulus cum esset pastor ovium plusquam virile robur animi exercuit leonem et ursum interficiens. Fuit vivacis animi ... ingenii, musicus insignis, celebris imprimis litterae, quo nunc fit commendatus ... sua musica cum malo ... corcaperetur ... in Saulis familia cooptatus ... Tyrocinia virtutum sub Saule Rege ... egregio facinori et moribus ... occiso Goliatho egregiam de Philistaeis victoriam reportavit. ... et ... dignitatem ... meritus est, ... vehemens huic amor in invidiam et odium ... est, ... et laudes invidendo ab omnibus Davidi ... et ... amicitia cum Jonathane tam implacabile ... efficerunt ut ad mortem usque prosequeretur ... iterque David per deserta ferox in modum ... tebra ... captans

captam, dare [illegible] adulterii [illegible] [illegible] vidi
lum etsi pacto omnium fecit, pro fide interna et minore
~~[illegible]~~ [illegible] ut defectavi: ejicit 10 exactis, mortuo Saule
Regnum capessit et primum in Tribubus suis tenuit
7 ann. et mensibus 6 inde in reliquos cum 33 ap: Hebr.
\+ [illegible] solemniter junctus erat et tandem 30 fere [illegible]
Cum Isbosetho Sauli filio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] erat. Regno adepto [illegible] [illegible]
pulsis inde ~~[illegible]~~ Jebusaeis, expugnavit, ibique Regiam
constituit limites Regni quaquaversum dilatavit
ita ut ap: Euphratem et Nilum fluvios [illegible] [illegible].
Ingentem vim divitiarum congessit ad templum [illegible]
Domi infelix fuit, filia [illegible] [illegible] Thamar [illegible]
Ammone vitiata, Ammon interfectus ab [illegible]
Absolon delegato [illegible], patrem Throno turbavit
occupataque Regia concubinas patris [illegible] [illegible]
polluit, qui tamen impietatis poenas dedit, [illegible]
[illegible], cum [illegible] [illegible] [illegible] quercu jam
implicato capite haeret. quem Joab dux exercitus
Davidis triplici jaculo confodit.
Vitia ejus notanda ap: adulterium cum Bethsabea
homicidium in Uriam, crudelitas in Ammonitas
devictos, et imprimis Ammonitas, quos ab legatos
violatos nimia severitate, et a nemine imitanda
serris tribulisque ferreis [illegible] 2 Sam 12. [illegible]
Denique de servitio [illegible] [illegible] Dei militari [illegible]
magnanimitas, pietas, [illegible], [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] ut 2 Sam 23 ipse docet, ad [illegible]
eius

Cinet q[uo]d Imo musicorum constituerit ad cultum
Dei 1 Chron 2 28 ord: Leviticum in 24 ordi-
nes divisit, quilibet ordo summum habebat Praelatum
qui summus Sacerdos d[icitu]r et singuli hebdomatim
singuli ministrabant Templum aedificare voluit
sed Ds non permisit, q: eum vir sanguinarius, et
magnus bellator. Mort. a. Reg 40. aetatis 70. Salomo
ne prius in Solio suo collocato Adonias factione
quietus

III Salomon fil: Davidis et ex Betsaba aō aetatis 23.
[illegible] in Reg[no] f: Salomon Rex 40 [illegible]
[illegible] Sapientia et divitiis omnes antecellens in terra
[illegible] successit Hiram Rex Tyri legatos [illegible]
de Regia dignitate gratulatus est et foedere inito ami
citiam coluerunt.
Initio Regni ut se stabiliret et venerationem sibi
acquireret nonnulla severitatis opera dedit nam Adoni
am fratrem novarum Rerum suspectum, Abisag nup
tias adflagitante et hoc nunc plus quam civilia a
gentem. Regis enim viduas ducere nefas erat, ut
et in Hispania hodie ducere, tangere et alloqui
sine arbitriis interfici jussit. Deinde fecit ut ferret
Joab Davidi fere gratul:
ad necem perdidit Semeum Davidi +
maledicentem e medio sustulit. Abiathar Pliceu dignitate
[illegible]

At Deo visus sibi cui vellet Dei optionem Deute sapientia petiit. Reliqua promisit. sapientiam suam exhibens manifestavit in Causa meretricum de infante Dubio, postea sapiens in qua recte de ... fundato tito Hierosol: ao Regni ... solutum est si tanta vita ... Regina Sabaea Maqueda ... ad eum venit qui ut quidam volunt gravidam a se dimisit, a qua cum hodie Reges in Africa Palaestina vel Abissina reperiunt quod genus suum a Salomone deducunt. In constructione templi ne unus quidem mallei et auditus, quia alia praeparabantur. In summa beatitudine fuit Salomone templum in alta pace gaudens.

Regnum usque ad Euphratem et a Nilum fuit dilatatum, qui fines Abrahamo dati in eius potestate, ubi classem opulentam aedificavit cum tota itaque ... Tyri Regni navigatio ... Tharsis multum contulit De ... agit 1 Reg 9 28 De ... 1 Reg 10 22. hoc triennio semel ... ille semel in anno.

Q. Ubi est Ophir? R. V.V. DD. dissentiunt. Hi ... Abissiniensis ... in ... de navigatione Salomonis, quod sit in Africa Aethiopica soli orienti obversa, ubi est Regio Zaphala ... in mundo ... alii ... in India quaerunt ... ubi ... Ophir: Gen 10

te.

Sed dissentiunt quoad locum alii ultra Gangem in Chersoneso ut doctissimus Lusitanus Vorenius in biblicis Criticis alii Cydangem, qui cur hi dissentiunt ~~quoad locum alii~~ q: filius Ibar.. .. e in insula Trapobana ver. ..... Lucam Holstenium Bibliothecarium Rom: et Hidria .. Retandum e glinens illi insula ... Separata, autem Viunia vid Reland Dissert: de navigatione Ophiri. Tarsis ... ...e Hispaniam Tartessum circa Baeatis fluv: ... ... vid Bochart: in Phaleg c. 3. l. 7. ... ...it in Africa ora occidentali, sed prior sententia ... qui ... locus Pr...: 2 Chron 20.36. quod senten: Bocharti abstare v. Josaphat: Classis ... Tarsis ... dissipata, in sinu ... Arabico, sed locus ille ... explicari ex 1 Reg. 22.49. ubi naves ... ophiraticae, ... in Ophirum mittendae appellantur et ... eas mittendas ... in Ophir. ... ista navis ... mittebat in Tarsis sed in Ophir. De ... hac ... Salomonis ... vati... Jacobi Gen 49.8. ... implementum ... Quod attinet ad Relig: ea ... : ... f Johova ... cultus sacer alligatus f: Hierosolimis ... vergente ... Salomon in ... ... quas utrasque ad mille ... ... illecebris captus ad superstitiones abducitur eorumque deas venera...
1 Reg 11.3.8.

1 Reg 11 38 Petavius ō q stare ibi utrum ap:
mortem desinerit, ex quib anceps posteris e
conjectura deleius salute. Alii h... vero Salomon
ō fuit idololatriam, sed nimia usus erga mu
lieres indulgentia ipsis permisit cultum idolorum
q: legi Mosis adversabatur. Lutherus eum sal
vat ee hoc argto dicat qm ibi abdormivit cum
Patribus suis, sed poenitentiam egisse ligne
certa, qm post lapsum scripsisse creduntur li:
Ceter his huius moribus poenam sibi temporalem
attraxit q: mox ab eo rostris verius v. datum e
et brevi exstinctum et Respublicam dalein nitio
Reg 70 ana
Salomone mortuo regnum divisum est in duo regna
Ephraem at Reg. dicuntur arias enim lud. Iudaica
Causa divisionis, ... tatum utriusque regni pa
ullo distinctione enarrationis. lud iudaica [illegible]
... e mortuo Salomone Jeroboam ...
Cum vero Roboam populo nollet favere in levando
tributo ex consilio Juniorum, scissum e Regnum in duo
scil in Regnum Judaeorum et Israelitarum et Ephraemiticum
ab eius conditore Jeroboamo qd postea Regnum Sama
ritanum dict, sede Regia illuc translata.
Obs Sedes Regia Regni Ephraimitici prima fuit Sichem
in Tribu Ephraim, deinde Thirsa in Tribu Manasse
pe Samariam et ipsa Samaria. hanc mutatio
nem status politici secuta e max. mutatio Reli
gionis. Idololatria enim in Reg Ephraimiticum intro
Ducta

Duos vitulos aureos coluerunt Israelitae in
[illegible] Phoeniciorum et Aegyptiorum donec Deus
illos dedit in manibus Assyriorum, a quibus in exili-
um sunt deportati postquam stetisset Regnum [illegible]
[illegible] Regnum Judae cui se adjunxere [illegible]
[illegible] [illegible] 2 Chron 11.13. floren-
tius fuit Regnum [illegible] insignes, quales erant Asa
[illegible] Uzias Jathan Ezekias et Josias.
licet a [illegible] impii [illegible], cum et hoc Regnum sub
[illegible] et Manasse deflexisset ad idololatriam
[illegible] Deus in manus Chaldaeorum [illegible]
in exilium ablatum, [illegible] 2 Chron et
Prophetis ita Usserius in Annalibus, ad Prophetica
[illegible] intervalli intelligenda [illegible] et ex [illegible]
[illegible] [illegible] occasionalis 1 Reg. 2 [illegible]
[illegible] tributi magnitudo [illegible]
[illegible] Roboam [illegible] 10 tribus
separata [illegible] a fam: Davidis, 6: Caeteri [illegible]
[illegible] Ephraim [illegible] Judaeis [illegible] illa dumtaxat [illegible]
[illegible] ut ex Historia Gedeonis, et Jud: 8.12. [illegible]
[illegible] [illegible] et T: Benjamin [illegible]
Postea cum David Rex Judicatus, [illegible] dumtaxat
[illegible] Ephraimitae, q: Davidi nolebant se submittere
imo cum Absalone [illegible] [illegible]
4 Unde hae dumtaxat [illegible] 2.1. Ephraimitae quoad [illegible]
[illegible] et Beniamitae [illegible] retinebant [illegible]
[illegible] reliquae max et florentissima totius Regni [illegible]

partem faciebant Silo 2: mediam et munitissimam
Regni partem Canaanis tenebant Ephraimitae
3 2: post Josuam primi [illegible] obtinuerunt et reliquas
Tribus [illegible] juvarunt Num 13.8. 4 [illegible] ipsum
sanctuarium Silonte habuerunt in potestate [illegible]
5 2: ex Josepho Racheli, filio [illegible] quod magis
[illegible] erat Jacobo dilectior. et Ephraimitae erant
benedicti Gen 48 et Josepho in primo genito
[illegible] 1 Chron 5.1. [illegible]
electus est [illegible] erat in oculis [illegible] hinc [illegible]
nem arripiebant

IIItio Status utriusque Regni [illegible] divisas Regna postea
tracta sunt [illegible]

[redacted] 3 De Reg. [illegible] [illegible] non [illegible] uno [illegible]
Regni stantis [illegible] cadentis. Status autem [illegible]
anno [illegible] ad mort Jeroboami [illegible]
Reg Israelis [illegible] status polit. [illegible] ecclesiasticum respicien
dus. In statu politico successionem habuerunt [illegible]
familias [illegible] Jeroboami Baasa Omri et Jehu ex
familia Jeroboami [illegible]

[illegible] Jeroboam ipse Ephraimita ante servus Salomon
atque ipsi Reg [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] pabulum [illegible], quod in ordinem Salomon
incidit, et mox exul [illegible] in Aegyptum [illegible]
tuo Salomone [illegible] et Regi hoc [illegible] ad [illegible]

successit ei.
Nadab filius ejus ãº 2do Reg. a Baasa cum
tota familia Jeroboami occisus est 1 Reg. 15 Venititaque
Regnum ad familiam Baasa ex qua duo Reges erant
Baasa ipse præfuit 24 ãis quo tempore Israelitas
afflixit. Rex Syriæ Benhadad ab Asa evocatus 2 Chron 16.
fuit ex Tribu Isachar 1 Reg 15 27. successit filius ejus
Ela præfuit 2 ãos quo a suo servo Zimri occisus
in ebrietate, sed tamen Zimri non potuit succedere q. post 7
dies occisus est et sic Regnum venit ad fam. Omri ex qua fue:
Omri qui tenuit per ãos 12. Regnavit Thirsæ 6 ãos
Samariam, hic Samariam metropolin Reg. Israelis effecit
ãº ante nat. Xti 323 qui ... vult Petav. Successor
Achab filius et paria at magis uxoris Jesabel
... Thirsa ... impietate ... hic idolatr.
... in Reg. Israelis et sceleris ...
... Nabothi vineam rapuit. Ob hoc tempore
... Elias mortuus est cum ãos 23 Reg. suc
cessit illi. Athalia ... 2 ãos hic ille qui cum ...
... legatos misit ad Deum Ekron impetitus ...
4 Reg 1
Joram frater ei successit sub hoc accidit ...
... Moabitis qui ab illo defecerant ubi ...
... facta ... Cum in deserto exercitu
siti ... miraculo e ...
4 Reg 3. 30 ... Rex Moabitarum ... et
... filium suum unigenitum obtulit in holocaustum
tum ad ...

tum ad Deo clamandum vi hostes flectendum ad
misericordiam.
Obs Elisaeus h: t: floruit 17 miraculis clarus, obiit Regnante
f: quidem malo, sed tamen meliore parentibus, quare Deo
indulgente ut 2 Reg 13 et sic venit Reg in familiam Jehu.
quod dedit 5 Reges qui f:
I mus Jehu. Duo insignes memoria in Regem. Achabi
Achabi stirpem delevit. Jezabelem de fenestra praecipita
vit 2 Reg 10 [illegible] 28 ao et forte cultum idolatricum
interfecit 2 Reg 10 35. sub hoc floruit Jonadab filius Rechab
Rechab 2 Reg 10 15. Rechabitae nec plantabant nec semi
nabant, nec vinum bibebant. sed [illegible]
Obs [illegible] hic primus ante [illegible] [illegible] [illegible] in sta
tum Recateum, a sua gentis origine [illegible] Kenaei
[illegible] Nabathaei 1 Chron 2. 55. Kenaei erant [illegible]
[illegible] domicilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
II dus Joachaz filius eius Jeroboami vestigiis insistens
quare Deus in manus Hazaeli et Benhadad Reg Syriae
dedit Reg 17 annis sub ei filius eius
III Joas. Hic bellum gessit cum Amasia Reg Judae
2 Reg 13 et 14 15. Rex 17 annis sub hoc mortuus est Elisaeus
qui agrotantem Joas invisit ubi Obs 2 Reg 13 mi
raculosus ille casus sagittae [illegible]
IV Jeroboam II dus Hic licet a peccatis majorum [illegible]
Reg tamen sub illo f: florentissimum, extendit enim usque ad
Damascum et Chamat [illegible] annis 41. cum ipsius
morte Reg collapsum est. Hinc magis status Reg afflicti
[illegible]

nitrici stantis. nunc stat polit: Reg Ephraim
Dentis cuius Epocha repetenda e a morte Jero
boami IIdi Successor.
V Zacharias filius eius sed hic palam a Sallum occi
sus e qui Reg ad se Rapuit & successit
VI tus Sallum post 1 mensem occisus a Menachemo qui
fil: Gadi pf: 10 ans sub ipso Rex assyrior inva
sit terram Regemque accepit qd M: talentis Redimi
voluit. 2 Reg 15 successit ei fil:
VII Pecaja pf: ans 2 sublatus a gfirmatione a Pehah
ei successit
VIII vo Pehah Remaliae fil pf: 20 ans sub quo Rex expeditio
Assyrior facta Tiglatin Pallasaris qdo Israelitas
transjordanenses superioris Galilea in exilium
e deportati terra Devastata 2: Chron: 30. 6. plixit
Via 17. 2. 5. 6. sequ et succes:
IX Oseas scil Hoseas ult. 20 ~~anno~~ initium in quo Pecha
conspiratione e sublatus huius Reg Initex e
initium, primum fuit post mortem Pecha etno legis
Achasi Judae 4to a quo tpre Reg ans 18 verum
multas turbas amitteret Reg Recepit altero vice
Anno Achas 12 et Reg 9. 2 Reg 18-1.
Hic Hoseas conspiravit cum Rege ~~...~~ Aegyptiaco Söo
~~...~~ contra Reg Assirior hinc vo ascendus Rex Assur
Salmanassar Xtian fecit expeditionem ad
Regem Israelis Samariam post triennium obsid:
capit: Israelitas abduxit in Assyr: et Mediam in
spec

fecit in Chaldaea quod hic p Chaldeam regio [illegible]
Menium tunc Assir a Noribus pserea in Chalos
ns in hdc loca ft transportati.

Novi aut coloni in terram Israelitas translati sunt
sex Babele et Hava, quod e terra ab Havati, [illegible]
Havith ante habitabant in palestina unde expulsi
a Philisteis, in Cuthea se receperunt, unde Cuthaei
dicti – deinde Samaritani, demum [illegible]
ratiis, quod Cuthae terra Arabiae deserta. Hamath
e urbs Syriae et Limes Judaeae alias Epiphanea dicta
Jamdem Sepharvaim Septeniam e urbs Sephar terra
filii in Mesopotamia ad Euphratem. Hi pop: ft tunc
[illegible] ati in terras Istas [illegible]
inter deportationes Israel et hos pop: transitionem [illegible]
4: Reg [illegible] Assarhaddon transportant [illegible]
qui f: fuit Senacherib ut ex Esd. 4. 2. 3. [illegible]
am Assarhaddon fuit Rex ao 69 [illegible]
23 ai mortuus e juxta dea Nabon: ao 90. [illegible]
eum adduxisse initium Jotha Reg Juda. Jam vo +
3 et v deportationes Isral defluxerat ai 35 ut ex [illegible]
Tpore aut illo intermedio Reliquias Israel videntur
habitasse in terra I: sed sine pace Reip: adeoque sine [illegible]
Hoc e qd Esa 7.8. dt adhuc spac 65 aor Ephraimita
cessaturos ee quod plcta ee dicta e ao [illegible]
Regis et agit de Destructione Assyri. Est quidem
gravis difficultas, quod cum Rex num isti 65 aos

hinc

Huic Ussering et capellus existimas, praetiam de illo tre/aquie quo novi coloni translati sunt inter eam Istar [illegible] illa ind probao multis laborat commodis adeo ut facilius fit statuere mendam aliquam incep . . . in Chaino ut Vitringa ojecit eg: loco os legem 21 ? et Venema probat.

De statu Israel Dicendo Ecclesiastico ubi obs: [illegible]

. . . defectio Istar ad idololatriam. Duas idololatria . . . ex Aegyptiaca ave Jeroboamo 2 Phoeniciaca ave impio Achabo

. . . Idololatria Aegypt antiquissima f: Mithica qua Aegyptii suos progenitores coluerunt ut in Osiride Def: [illegible] . . . Theologia Mithica mutata e in Physicam cum . . . coluerit Corpora Coelestia et terrestria quod . . . hisica Theologia distinguebatur naas [illegible] in potentias activas et passivas, potea activa erat Sol, passiva Terra et Luna. Hanc naam Aegyp: coluerit, sub imaginibus et emblematibus, maris et foeminae, Osiridis et Isidis imagines erant aalia, et quidem ona qua Aegypti erant sacra, ita ut primum emblema f: solis Osiris . . . Bos et Isis f: emblema lunae. Bos f: emblema solis tum ob foecunditatem, tum ob magnos oculos quibus . . . [illegible], unde Hebr: [illegible] a videndo, denique cornua bovis ad solis radios accedunt. Isis ab [illegible] f: emblema

Terra

Terrestes aliique emblematis lunas, utrumque recte pietas erat, et haec erant potest passiva et a sole illustrantur.

Jam respiciendae idololatria Jeroboami et inde ejus origo excutienda, Jeroboam rex duos vitulos erexit, alterum in Betel: alter in Dan: quae loca confinia erant reg: Israel, nempe in austro Betel, in Septentrione Dani. An vero integros bovis? non, asserunt an tantum caput, incertum q: apud Aegyp: utroque modo mos erat, ie: quidam membris bovis fuit, reliqua membra hominis figurata erant. In reliquis ritibus accomodavit sese Jeroboam, ad Mosaicos ritus paulisper mutatis et exceptis hic nempe, sacerdotes et Levitas se se tribui Judae adjunxerunt, sed ex pop: viso sumsit sacerdotes. Sed illud verum est, octum illud in eos male illata phrasi ab extremis populi, Phrases autem sunt pop: ad extrema utroque se se extendentem. Fecit et ipse festum quod in instituit 8vo mense et 15to die illius mensis celebrandum quale nullum institutum fuit a Mose: Haec est idololatria Jeroboami 1 Reg 12. 2 Chron 11

Q. Quid movebat Jeroboamum ad hanc idololatriam

R. Causa fuit mere politica verebatur enim ne si Hierosolymam ad festa solemnia commigrarent sui, paullatim illos divortii, illius taedium caperet et rursus conjungeretur tribu Judae eadem manerent sacra, ut animos dividerent novam instituit religionem, et ut lenis ap: se quod venerari posset aureos vitulorum effigies erexit.

Q. Unde hunc modum cultus desumsit. R. Ab Aegyptiis, q: talia cultus erat Aegyptiis peculiaris ut supra: Jeroboam enim versabatur in Aegypto 1 Reg 2.

Vos sunt igitur Thagus qui existimant Jeroboam
respexisse ad Cherubimos supra arcam foederis, sed
verum est, quia Cherubini nunquam dixit bovem, neque speciem
bovum habere, propter pedes vitulinos, et cum quidam faciebat stabant
una tamen erat vitulina ut ex Ezech liquet est. Nunquam
legimus Judaeos cum Cherubimis idololatriam commisisse
omnem enim sciebant Cherubimos esse figuras Hieroglyphicas
et erant in Sancto sanctorum, nec veniebant in conspectum vulgi, sed
imitatus est Aegypti Idololatrie Phoeniciaque Achabo, hoc
erat admodum libidinosa foeda cruda. Numina Phaeni-
cum erant. Hercules et Astaroth: Herc: dictus Tyrius
cum Thesei et Aegyptii distinguendus ab hoc Graeco, tam
Amphitrionis et Alcmenae fil: hic est longe antiquior et in
Theologia Physica solem designat. Huic primogeniti
comburebantur. Erat eius statua aenea habens pedes instar for-
nacis ardentis. manibus resupinis et apertis, quas manus in-
fantes decidebant, in ignem illi statuae subjectum: ut Diod: Sic:
Lib. 20 [illegible] et Deut 7.31: Ille ignem quos lustrabant
erita Moloche consecrabant, absque ut comburerentur ut Diod.
Salicar A.L: [illegible] in Africa Romuli Civitatem mox
post eventus eodem fundatis ubi idem popi piaculo data constan-
tias Latine ingum, hic [illegible] ratione cultus sit Herculi Cursum
uterque ritus notari potest phrasi Hebr. transire facere igne
Molocho, [illegible] consecrari Molocho, per ignem, ita ut comburerentur
[illegible] Molocho infantes v: lustrari per ignem 2 Reg 16.
3. et 2 Chron 28.3. ubi idem de Achabo.
alterum numen Phoenicum est Astaroth 1 Reg 11.5. quod pr: dea
Sidoniorum quod censetur esse Venus et imaginem avis [illegible]
unde

unde ipsum in Hebraicum derivatur.
Emblema lunae est Jer 7.18. ubi dicitur Regina Coelorum coleba-
tur: Dea quae maxime in lucis et quidem exercitu veneri, unde
Achab dicitur fuisse Ascheram 1 Reg 16.33. Sed notum est
Ascheram aliquando fuisse simulacrum Dei [illegible] Phil[istaeorum] quidem alia
est Astarte Jud: 3.7. 1 Sam 7.3. 1 Reg 14.23. et Ascheram pro
Lucum [illegible], quod nunc non memoramus, accessit ad hanc
idolatriam contemtus Dei, Prophetarum, contaminatio legis
moralium ut ex Prophetis colligitur manifeste. Idolo-
latria Istar. Media quidem continuata [illegible] post ad con-
versionem ducere, sive castigationem, [illegible]
varia indicia, quae extiterunt [illegible] in Regno Jero-
boami. Baasa, Omri et Jehu [illegible] excitant
Prophetas Hoseam, Amos, Joel, Jonam ut [illegible] et
idola amoverent pop: et Reges cor. Ita statim ad Jero-
boamum mittitur Propheta, qui [illegible]
[illegible] thus adolentem increpuit. [illegible]
sed eum manus ejus (Scil: Jerob:) exaruisset, hoc [illegible]
ad preces conversus illi condonat, at ipse ad bonam mentem
non redit; ita vera media frustra acciderunt, et pop:
[illegible] idolis, [illegible] cum [illegible]
omnia verbum Dei. [illegible] hunc [illegible] toleravit
quare Regni collapsi coepit [illegible] planeque [illegible]
datae.
De REGNO JUDAE. Hic quod de statu poli-
tico [illegible] stantis et cadentis. [illegible]

1. Reg Juda Ae stetisse ad dosis mortem 374 an:
qd ad Stat pol: Regni stanti, fatij aequaliter fuit
de successio Regni Juda, qui oes fue ex Domo David
alicui eam fue boni qui mali, fue tu et pessimi
quor series hic e.
1. Rehabeam ÷ Roboam Salomonis fil: ex bono malus
ac et idololatria, arcas, fana profani d mucus legitur
adusque hinc iratus Ds, se facies, qui aliqui se: ostium
Deus tradunt Aegyptii Reges in eos immisit 2 Chron 12.
qui ao 5to Roboami Hierosolyvenies, magnam
Juda is, cladem intulit, tplo spoliato, thesauris ablatis
in [illegible] direpti. Tulis sub hoc & Filij Israbse Regnavi:
2. Abia fil: Roboami, ex Macha Absalonis filia, ps 14 ao
[illegible] 1 Reg 15. 21. d: [illegible] forti rectore, qtra Ioltesat 1 Reg 14.
in Sm impium Religione: suetavit bello atra Jero
boamum, qui exercitu 800 millia qtra Abiam
duxit, qtra qui Abia 400 millia duxit, et implo
rato ope Patris suis ap: admirandam victoriam coesis
500 millib qd p angustia utriusque Regni vix
credibile eet, nisi Deo teste deponeretur. Nec tn
tto Dei beneficio, ab imitanda patris impietate po
tuit abstinere 1 Reg 15. 2 Chron 13. ps: 3 aos, sub saso
repleta Iddo claruit, qui Reg Roboam scripsit 2 Chron 12.
3. Asa fil: successit, hic boni, Regis accensitus, quariam
[illegible] ab honore Augustas removit, ob idolum
in luco collocat 1 Reg 15. 13. aras idola, et caterus

superstitionis vestigia sustulit, excelsis tum relictis.
Erant hic altaria, veri quidem cultui Dei destinata
alibi quam in Hierosol: contra edictum Mosis erecta. Culpatur
in ipso. Imo foederis initum ex diffidentia in Deum contra Israelis regem
cum Benhadado, Rege Syriae, contra Baasam, et ...
eum quod quaerit, dederit, Hanano Prophetae ob poenam
Duritiei, ipsi nunciatam, quod ipse semet suam, a Deo
ad sua praesidia converteret ... in morbo potius quam
fugerit ad medicos quam ad Deum 2 Chron 16.
Obs. Sub hoc contigit expeditio terribilis Zarach regis
Aethiopum, qui cum decies centies mille militum
ac 300 currib. in numerum in Judaeam ...
... Deo devictus est. Cum Baasa
Israelis rege bellum gessit. Regiaque ... Summ...
... ambitiosa ... et ... augenti ... in
... celebratione 2 Chron 15.14.

IV. Josaphat patre melior et ... reliquias ...
... de eo quod excelsa e medio sustulit
et lucus quod non sustulit, ... 2 Chron 17 postea
1 Reg 22. 2 Chron 20 abstulit pedit publicum,
et quantum in se erat, sustulit quoad effect., ...
... nimis inclinato ad illam speciem idololatriae
sua ... cura religionis reformatae. Culpatur
in ipso quod Israelitici foedere Regibus istis sociatus
fuerit, quod utrumque funestum habuit exitum ...
primum erat cum Achabo 1 Reg 22 contra Syros
ubi Achab periit et Josaphat vix effugit, alter...

cum Athalia fil: Achabi, ut classis mitteret
Ophir 1 Reg 22 ubi, dis fracta classis, felicior fuit
bello cum Moabitis, Ammonitis [Edomitis] et Syris 2 Chron 20.35.
qui singulari Dei iudicio sive personali ad vallem
inde dictam Josaphati Joel 3.12. Fuit hic ad Reg
[illegible] 2 Chron 17 praefuit 25 an: success: boni patr. et 60 millia [11 centena]
negro fil:

VI Joram qui ambulavit in viis Achabi, cuius filiam
Athaliam duxit. Sub ipso defecerunt Idumaei a Judaeis
[illegible] notanda, q: hic impleverunt fortitudine
vaticinium Isaaci Gen 27.40. ubi de Esau posteris dicit
Erit enim iugum excuties de collo tuo, denique epistola Elisae
ad hunc Joramum missa e. Cum Elias iam esset mor
tuus 2 Chron 21 quo modo conciliandum sit vix liquet, nisi
statuant Eliam ante mortem scripsisse et postea ad
regem venisse [illegible] Eliam Elisa sit legenda. praefuit 8 an 2 Chron 21.

VII Achazia fil: successor fil: maximus, a Matre Athalia
corruptus 2 Reg 8.26. Sub hoc bellum in Syria, inito Achazias
cum Joramo foedere 2 Chron 22.5, contigit, uterque mox
a Jehu sublato 2 Reg 9.24. Reg. 1 an. Successor — —

VIII Athalia mater eius impia foemina et crudelissima
totam stirpem Davidis in ea fuit exstirpandam et ex
stinxit, Joas tantum relicto, quem cura matertera uxoris
Joiadae 2 Reg 11.9. Reg. Athalia 6 an 2 Reg 11. Imo autem
[illegible] Cum Joas pop: monstraretur, per Joiadam Athalia
interfici [illegible]. Successor —

VIIII Joas hic qui vixit ex optimos reges censendus e, a [illegible]

Attis

Ottij 130 mortuo, aulicorum adulationibus captus, a Patria Religione spreta, ad lucos et idola descivit Zachariam Prophetam indignissima morte sustulit. Filium Joiadæ cui vitam Regnumque debebat quod eum Redarguisset ob impietatem. Occisus est Zacharias in templo inter altare quo alludit Ds Mat 23. ultra appellatum Barachias Pessimus est ex Esa 8: 2. filium ab XX. versionibus nec in Ktib fidem ultionem Dstulit Ds non eum vertunt Hazael Syriæ Rex cum mediocri copia Regnum Judis populatus est, praesertim accedit et ab Hierosolimis quibus iam imminebat vix ingentibus, in quibus tota drarium Scientia suum averti potuit. Funesto hoc pacis redemptio f: Hierosolimis tempo Regnum profecit in Ebra Joas inter 40 annis, et proprij poenas dedit sacrilegij a servis cum in lecto suo ptarum et nec in sepulcro Regum illatus est. ...

IX. Amasias hic dicitur fuisse in omni Dni 2 Reg 14. 3 sed tandem institiæ vestigiis patris, unde colligimus eum quidem ex bono versum fuisse in malum. Rex 29 annis insignem reportavit victoriam de Idumeis in valle Salis, ubi 10 millia peremit. qua victoria elatus Regum Isr: Joasum provocavit ad bellum sed infelici successu 2 Reg 14.

X. Usias qui Ozias et Azarias appellatur, Rex fuit laudabilis, oppressus sacerdotij [struck] 2 Reg 15. 5 unde leprosus factus, propterea ... per dies peractos sed eam a civili functione remotus Rex 52. annis

XI. Joath:

XI. Jotham frequ: Rex felix licet pessimus populus fuerit sub illo sacrificans in excelsis splendidus in aedificiis fuit et in bello contra Ammon: Regnavit anno 16. Successit autem ei
XII. Achaz a vera Relig. abhorruit ita ut inanes Deos coleret, ut Baalam, ejusque statuas et aras poneret, filios suos nefario igne lustrarer. Ob id eum vicini Reges cladibus adfecerunt. Israelita primum Pekah rex et Syrus Rezin 2 Reg 16. 2 Chron. 28. Deinde quum adversus hunc magnis sollicitaret Esa. 7.
primis Assyrius Tiglatphul-Asser nec non Idumaei et Palaestini eas ut calamitates expiaret velut Regi Assyrio placeret, stolido consilio Damascenos sibi placare Deos sacris instituit, extrui iubens altare ad formam arae Damascenae in medio templi atrii. Ausus etiam Achaz spoliare templum, et ipso templo occluso, passim aras profanis Numinibus excitare praefuit 16. annos.
XIII. Hiskias pius post Davidem longe excelluit. Hic lucos excidit, excelsa sustulit, Deorum statuas ac fana omnia disjecit. Mosaicae Legi poenitus obtemperavit. Fuit enim insignis Cultus Reformator, licet populum vix reformare potuerit Esa 1. post. Solenne sub hoc f: Pascha confregit et aeneum serpentem Nehustan adpellatum, quem stolidi Judaei coluerunt. Anno circiter 610. 10 Tribus Israel: sunt deportatae a Salmanasare Obs. Imagines licet confringere. Inter deportatos etiam Israelitas fuit etiam Tobias vir sanctissimus, sed de libro ejus nil certi dici potest, ab

ipso

ipso, an a filio, v: ab alio conscriptus sit. Ipse Hyskias debicit Philisteos 1. Reg 13. Et notabilis casus est, qui ipsi a rege Assyriae Senacherib Salmanassaris filio a: 14. Regni Ezechiae contigit, qui totam Iudaeam pervadens, oppida plurima cepit, aut evertit et Hieros. per Rabsacem obsedit, sed de quo Hiskias triumphavit per angelum Schorod, qui una nocte 100085 millia Assyriorum occidit 2 Chron 32. 2 Reg. 19. 35. post cladem Assyriorum Ezechias in morbum Lethalem incidit, a quo per Esaiam divinitus est sanatus et in annos 15 vitam produxit. Alii plus merentur animadversionem, quod ad fidei confirmandae Ezechiae signum miraculosum datum sit, ut solarem umbram 10. gradibus recessisse, pariter sole retrocedente. ita ut dies ille 32. horarum fuerit iligius. De miraculosa hac solis retrocessione diligenter inquirunt Eccl. Scriptores. Retrocessionem duobus modis fieri potuisse notat S. Dionys. Areopagita. Si vel tota coelorum fabrica mirabilibus contrariis conversionibus reversa est, v: sol in proprio cursu, quinumplicem suam mutationem in horas 10 gradibus, eandem totam cursus in aliis 10. retrocedendo, novam quandam retentis viam redit, ubi simplex illa solis motio prolixe explicatur Huius miraculosi casus notitia aliquam apud Persas gentes servata est. Dionys. Areop: contra Apollophanem Sophistam disputans ait. Cum

indui

indnci debuit, in admirationem Dnd posset ex hac solis recessione sub Ezechia. Persae qui solem Mithran vocant, mirabilem eius diei extensionem p[er] libros, quos ipsorum Zephirari solis memoriam observat[os] scope viderunt. Id in Sacerdotalibus Persar[um] Libris qui tunc refert idem Dionys: Quod horologium tam Achazi et Ezechia temporibus ap: Hebreos plane inquirit fuit purant, cum diei in 12. divisionem, vulgus ignoret, attamen fieri potuit ut Solarium s. horarium ab artifice aliquo peregrino, Achas sibi eius sibi comparaverit. Illos igitur gradus Achazi, qd vocat manivit, de solario quopiam s. horologio quod Rex ille iuxta aedes suas poni curaverat intelligi posse arbitramur. Quendam sit quod Simson: ad a. m: 3288. hac occasione de inventione horologiorum p. 509. disputat Regnavit Ezech: 29. a. et quadmd: ipse celebre nomen hominis piette, sic filium impiette insignem reliquit.

Manasses. successit, qui a paternis moribus ita degeneravit ut nescias utrum in partem il[l]e prior exstiterit, ille piette in Dm, ac virtute ceteris officiis, ipse quantum patriae religioni, crudelitate, libidine, quibus in sacra patris ac ... graßatus est. Ideo Dns excitavit Regni sui ao ut quaerit Petav: ab exercitu Regis Assyriae captus et ... abduceretur Babyl. Vid Rat Temp: p. 51. ubi

ubi mali edoctus, et toto pectore conversus ad Dnm, meruit ut restitueretur. Unde ab eo tpre restaurandum egit Cultum, omnibus superstitionum monumentis ablatis, numinis veri Cultum repraesentare studuit pp:

p. 55. a.

Locum ejus supplevit Ammon fil: qui impie parentis sui viam priorem ambulatus post duos aos in domo sua necatus e 2 Chron 33.

Locum reliquit Josiae omnium celeberrimo qui octennis puer ad imperium e evectus. Josias qui in tpre ~~Abrahami~~ Jeroboami / nominatim ut sta ex pssus, qui idola et altaria illis sacrata delevit 1 Reg 13. Totus fuit in reformando ppulo, ut sicut Dnm ipse sincere venerabatur, ita ut ppulus eo dnei poset. Sed corruptum fuisse ppulum ex Jeremia patet qui tpre Josiae floruit. At ab ao 18. Josiae ducitur Epocha Ezech. 4. quando ille ex collaticia pecunia templum instauravit, qua occasione inventum e exemplar legis, qd oes ignorarit nisi antea fuerat ignotum. Unde patet quantopere Judaei defecerint, et quam parvam legis gesserint curam. Hinc et ipse Rex ubi legeretur coram, vestimenta discidit. Hunc autem fuisse autographum Mosis nemo negavit. Eodem ao Pascha celeberrimo apparatu Hierosolymis Rex indixit. Tandem vero Necho Aegypti Regi adversus Assyrios tendenti impudenter se objecit, ao Regni sui 31. in praelio confossus post ipsum Regnum collapsum e, adeoque sub Rex nominatus Rara regni Juda stantis.

De

De Regimine Regum P. Dei.

DE REGNO IUDAE Cadente.

Josiam excepit Joachas. filius, qui alias Sallum appellatus 1. Chron 3. 15. Regnabit tantum 3. menses a Pharaone Necho depositus et in Aegyptum deportatus. Cui Pharaho fratrem eius Jehojakim sufficit. Sed qui breui factus tributarius Nebucadnezaris, ao eius 4to plures abduxit in exilium. Et hinc incipit Dum Cl. Venema Epocha exilii Babylonici. Regnavit Jehojakim in totum 2. a. Successit filius Jeconias alias Joachinus per 3. menses regnavit quando a Nebucadnaz: depositus, et tandem in exilium deportatus, in Babyl. in carcerem coniectus, ubi postea ex carcere e liberatus. De[inde] rege[m] peruenit Regnum ad ultimum Regem Zedechiam qui prius Mathania vocabatur. Sed a Nebucadnezare fatus Zedkias infrinia Dni ut uti dicitur suo tunc me moraret Juramenti fidelitatis Nabugadnezari dati, cui vindex fuerit Ds, sed fuit defensor fidei ac Religionis tam Deo debitae quam ei, a quo rex erat factus pristina. Nam ab ipso Regno sui o defecit quando Babyl. in se prouocabit. Et Hierosol. ao Regni dicti 11. e expugnata et obsessa, cum filio et pluribus deportatus. Ipse Zedekias. e fuga retractus, et oculis quibus iugulari ante se filii iis liberos suos viderat, orbatus in vinculis Babyll. abducitur a quo tempore Regnum Juda e extinctum.

De Statu Ecclesiastico Judaeor.

Mox post Salomonem defecere Judaei a Deo. Inprimis Epocham defectionis repetendam esse a 3tio anno Roboami Regis ut adnotat 2 Chron 11. 17. quemadmodum idem ex Epocha defectionis Ezech 3. Venema evincit, sed chronologiam h: instituendi locum non ingrediar, q: nimis longum et taediosum. Sufficiat adnotasse Defectionem ipsam tribus in rebus sitam fuisse. I. Idololatria. 2. Effusione sanguinis innocentis. 3. h grem Israel et V. Dei.

1. Idololatria Levior et gravior f:

a Levior illa est qua Deo sacrificabant in excel sis, multum peccatum f: vulgaris Judaeis, nullum quo minus exstirpare potuit. Licet Reges nonnunquam prohiberent h: cultum, sex tamen duravit. Repetendus locus ab idololatris. qui Deos coelestes colebant, q: putabant se ita Deo propiores esse. Judaei autem erant h: magis idolis, carnales, qui de Deo carnales fovebant cogitationes. accedit quod ipsi gentes vicinas observarent magis florere, ideo aestimabant eorum religionem meliorem esse.

b: Gravior species idololatriae f: ea quae Persica Babylonica et Phoeniciaca f: Persica f: Idolol: qua equos Soli sacros colebant eosque ad currum solis sistebant ducere cujus fit mentio 2. Reg 23. Babyl: idol: f: qua senatoria rexit Veneris, quae ibi dicitur Astartea quod in lucis foedissime colebant. Phoeniciae f: introducta ejus Manasse a qua

qua primogeniti Molocho consecrabant 2 Reg 21.
Accedit quoniam V. D. ejusque Regis et ministrorum
vide 2. Chron 36. Sed praeter idololatriam Judaei
in specie sese reos fecerunt effusi sanguinis innocui Hos 4.
Media autem conversionis varia Deus adhibuit
Dei indicia gravia inflicta, effecta a Deo missi
qui licet nunquam defuerint, tamen ingenti copia
sese ceperunt post tempora Uziae Regis. Sub Ezechia
maxime floruit Esaias et ante ejus tempora fame ul
tra 30. sine L: periodo unanimi. Praecipui fuere.
1mo ante captivitatem. Jonas, Hoseas, Amos, Esaias,
Micheas, Joel, Obedias, Nahum, Habakuk, Sophonias,
2. Sub Captivitate Jeremias, Daniel, Ezechiel,
3. Post Captivitatem Zacharias, Haggaeus, Malachias,

§. L.

Adjungitur ad 3. aetatem ad historiam Ecclesiae pertinens,
1. Unde prevenit Samaritana Religio. Et vide 2. Reg 17. 24. seqq.
Illi verum Deum cum Deastris colunt. Odium autem
Judaeorum cum Samaritanis ideo ortum continuatum
(1) q: Samballatus aedificavit templum in monte Ga
rizim indultu Alexandri 2° Quia suspitio
nem debant Judaei, quod sub templis in spelunciis idola
colant 3.ttio L: templum Antiocho dedicarunt, seu ob
metum, seu ad captandam gratiam, quod eam
templum Jovis Xenei dicendum (4to) q: praeter libros
Mosis nihil admittebant (5to) Traditiones Judaeorum
noluere accipere.

§. 51.

2.) De Historia Tobiae In qua mea opinione multa
occurrunt

evenerunt, quae totam narrationem suspectam reddunt. Vg. 1: Tobias dit se cum tota familia et Tribu sua a Salmanasare abductum in captivitatem, cum tamen iam longe antea fuerit abducta 2. Reg 15. 28.29. 2. Tobias anno 102. filio suo dixit, fore ut ipsum Ninives excidium videret, cum tamen ca. post 130. annos fuerit excisa. 3. quae dicuntur de Asmodeo, Raphaele Tobia sunt similia Judaeorum fabulis conformia de Angelis bonis et malis. 4. Josepho etiam fuerit Tobias, tamen narrationem de ipso quis verax dixerit Fl. Joseph: eius historia in historia sua nullam facit mentionem, cum tamen omnium Judaeorum species et gestas recensuerit in sua historia.

§. LII.

De Judith eius etiam historia merito in dubium vocatur. 1. q: de tempore, quo res gesta haec erat omnino. 2. q: neque qui ante, neque qui post captivitatem hanc contigisse putant, convenire possunt (:) de imperatore, sub quo res gesta fuit (:) de bellidance sub quo facta fuerit. 3. Lutherus putat hanc historiam Standam esse Drama aliquod facta rem qua representabant mirabilis gratiosa populi Judaici 4. q: Judith dicitur fuisse formosa cum veniret ad Holofernem cum iam fuerit 80 annos. 5 Josephus non meminit 6. q: recensetur celebratio alicuius diei festi, cum tamen nulla de festo illo reperiatur ap: Judaeos sententia v: dierio

De tribus iuvenibus in fornacem iniectis – Dan: 3.

§. LIII.

§ LIII.

Atria Politica Assyriorum.

In Politica gentium Atria facienda primum initio Assyriacae Monarchiae, eaque paulo accuratius repraesentanda, quod ea cum Biblica regentium Atria singularem nexum habeat. Erat autem Regnum Assyriorum initio sub uno capite, tandem divisum. Unde notandum primum Tempus ante divisionem. 2do Tempus post divisionem. § LIV. Ante Divisionem

Tempore ante divisionem dum est Assyr: Monarch: uno capiti fuit subiecta, secund: traditionem in Ctesiae monumentis gremium plures quam XLII. Reges regnavit, sed quod traditio miro modo discrepat, et tota dicta sane Chronologia quoad Regum invicem succedentium respectum dubia est Ctesiae quoad Diod: Sic et alii veteres ac recentiores sequuntur narrantes quum Assyriorum postquam steterit per 1300. annos esse terminatum in Sardanapalo idque factum esse anno 800. ante initium Cyri. Altera traditio est Herodoti 2di quod postquam Regnum Assyriorum floruisset 520. annis Primum Medi, mox aliae gentes ab eo defecissent quod factum est annis 171. ante Cyri initia. Sed hic Erudd. cessant, et adhuc sub iudice lis est Quorum conciliationes nostras non facimus nos suam recensebimus

§ LV.

Ultimus ante divisionem post Assurem S. Belum rex Sardanapalus qui in Atria Orientali Sardhoachar appellatur Magnus Usserius vult esse

Sardana-

Sardanapalum filium Phuli unat fuit Sardan-
-phul unde Persici scriptores suum Sardanapa-
lum fecissent. alii aliter. Sed quisquis fue-
rit, depingitur nobis quo loco volumus, Epicu-
reus gynecei mancipium, et qui foedissime
conspiciendum praebuit. Sed accipe descriptionem
eius ex excerptis Reineccianis p. 2424. Vid. Ru-
perti A.V. p. 42. Sardanapalus Assyriorum Rex
a Nino et Semiramide originem ducens, as-
siduè intra palatium in urbe Nino degebat,
neque arma tractans umquam, neque venatu egre-
diens, sed faciem lenimentis atque oculos pingens,
et cum pellicibus implicatione crinium contendens
praesque muliebri diffluens mollitie. Athenaeus
Deipnosophistarum L. 12. cerussa oblitum, mulie-
bribus vestitum, cum pellicibus carminantem
purpuram, adsedentem pedibus porrectis in al-
tum, sublatis, tinctis fucos superciliis muliebri
stola indutum, levigata pumicis attrita facie
colore quam lactis candidiore, conspectum ab Ar-
bace fecit. Arbaces enim exercitus dux, quum Me-
di quotannis ad Regem ~~excitum~~ mitteret, flagrans
cupiditate visendi regem suum quem numquam
vidisset, intelligens nemini nisi muliebri
aditum esse permissum, veste foeminea sumta,
detonsis capillis et barba a parasynista
Eunucho secunda corrupto in conspectum Regis
admissus fuit. Ineunt cum tali, quem depin-
ximus

sufficient habitum conspexisset, indignum indi
cans fortibus viris muliebre pecus imperare,
consilium cepit ab eo deficiendi et Medos in li
bertatem asserendi. Quod magnanimi viri consi
lium Belesis astrologus et Babyloniorum praefectus
omnibus probavit, sed et ope virilibusque promovit, ambo
in excidium Sardanapali conspirantes. Sarda
napalus rebellione audita, mollitia paulisper
deposita initio fortissime his opposuit, nihilominus
Arbacem Medum cum Beleso chaldeo fudit
Tribus victoriis elatus nil iam mali suspicatus
voluptati se cum exercitu reddidit. Arbaces
in cuius caput primum rex pro praeconem constituerat
200 talenta si quis occideret, duplum si vivum
caperet, audito fratrem eius exercitus Bactriani
qui ad auxilia regis veniret, in suas partes pertra
xit, nocte Sardanapali exercitum somno vinoque
obrutum invadit et profligat ipso Sardanapalo
vix effugiente, et moenibus Niniveis sese defen
dente de qua vetus erat vaticinium Nondum
Niniven a nemine expugnandam donec
Tigris fluvius eius hostis esset. Arbaces trien
nium iam prope Niniven obsederat, quando ex
continuis imbribus fluvio intumescente magna
pars muri deciderat. Sardanapalus ad in
citas redactus Regio rogo sumpto sibi, ne in ma
nus sui hostis veniret, vitam pro infames vo

luptates

Inpta aetam spontaneo vivi combustio finivit
a: M. 3148. v: sdum Vsserium 3257. Narrant
ut pyram 400 pedum in altitudinem ipse pa
latium suum struxisse, in extragreeam, aliam
insup 400 pedum in circuitu, quo ille 150. au
reos lectos, in quibus ille delicari soleb, tot
demq mensas aureas deferri curavit. ae
dificium ex oi pte in circuitu qtinuis trabi
bus ita gelusum erat, et ita ptectum, ne inde
igni evincare posset. Huc ille oes suas con
binas, huc oem thesaurum qui 10 millionib
auri qstab, huc oem vestium adparamentum
huc supellectilem imponi iussit postremo
ille ipse eo venit. Eunuchi quos ad
hoc piris iure iurando adstrinxerat, a duo
vent ignem pyrae et Sardanapalum cum
cu ... et pecunia et palatio igne cremant
Epitaphium Sardanapali ex Graeco in lati
num versum vett rale reliquere Vid Sims. p:
463. // Cum se mortalem noris, presentibus exple
// Delicijs animum: post mortem nulla voluptas
// Namque ego cinis ecce Nini rex maximus olim
// Hoc habeo, quod edi, quodq exsaturata libido
// Hausit; at illa iacent, multa et preclara relicta
Magnus Scaliger putat Jonam ad Niniviam
venisse regnante Sardanapalo et Niniven
excisam esse negat falsum vult Deum mutasse
se ipse

se Imperio ad Arbacem translato. Sed
sive S et Sardanap: o eet gservany, cum Ni
ni Regem eam in ~~[illegible]~~ cineribus poenitentiam
egisse sacra Litera doceant, et sic finis pri
ma Assyriae Monarch: vid Rupert p. 43.
§ LVI.* Post Divisionem
Mortuo Sardanapalo Monarch: divisam fue
et ex ea 3. Regna successione orta fue, ut Me
dor Assyrior et Babyl: tamen ex sacra quam
profana Dia clarum. Non uno tpre-triumvi
Monarchia 3 pres ut Assyricam Mediacam
et Babyl. reperire licet. Verum quos ingeny
illud Imperium, et quodo in hos lacinias diduc
prim. sit hoc opus hic Laboris, in tta variao
ne Histor. Vett: et plus quam ex Cimmeriis tene
bris eruere et definire. Nonnulli quam veter
tam recentiores Histori qui Ctesia adhaerent
fingunt Imperium Assyriacum post Sardanapa
lum in duas fuisse scissum ptes, quarum altera
Medica et Persica cessisset Arbaci Medo. alte
ra ut Assyriaca et Babyl. cessisset Belesi
Arbacis adiutori, et qui de psecuis Babyl:
Belesi eam successores volunt esse hos Reges quos
sacra Littera memorant Phulem Tiglath Phu
lassarem Senacheribum § sed infeliciter.
1o Ctesias quidem dicit Arbacem Medum, hunc
Belesim psuisse Babyl: sed nihil de Regno novo
dicit. Idem dit Dio Sicul: L. II. C. 24. 26. Arbaces
inquit

inquit laudato Belesy consilio Babylonis Satrapiam S. ipsemum ei despondet. Absurd: Est hic e Satrapa et beneficiario Monarchi facere. Ilo Sra memorat Rege s Assyriorum et Babyl: Dyna ete. Nam ipse Senacheribi Merodach: memo rat, qui legatos misit ad Ezechiam Regem Juda. Eadem obstant fictioni Ctesiani q: ipse imponit Legentibus nos excolescentibus nudis adiquariam et mollitiem plasphid Assyr: defecisse vires acquisivisse Ninivemq; adificasse, et sic in strantam et novum illud regnum eligisse me livinit Sra. Sed quod illis Assyrios totaliter destructos etc, et tum brevi ad tantum fastigium erectos etc ut Sra narrat sub Salmanassare Hoc G st funditus experta figmenta.

§ VII.

Ergo alii DD. fidum narrationem Herodoti intrinsecus censent Kronologiq ex Sra magis convenientem secundum Herodotum Hypoth: T.

I.) Imprimis Assyrios floruisse 520 a. quando primum Medi, mox aliq gentes desciverunt, quod fact a. a. Nabonass: 39. ante Babyl. expugnatam a Cyro an 171. ante Cyri initia adeoq; finem Ezechia 16. v. 14. Ita hec ratione Marcham mus, a quo Usserius et alii parum abeunt.

II.) Ninivem sedem Imperii Assyriaci, non mox sed demum excisam fuisse a Cyaxare adeoq; o longe ante initia Cyri cepit aliquo tanto et destructa tandem a Cyaxare et Nabopallassaro

parte

pane Nabugadnezaris. Sane ne nunc addam quod pugna Sardanapali Heroica, Domini molli et effoeminati, tradunt, incredibilia videri, si ad Chronologiam aspicias, magis Ktesiam favet Herodoto quam Ctesiae. Nam quo tempore Ctesiam Regnum Assyriacum cecidisse, floruit maxime secundum istam. Concidit enim secundum Ctesiam tempore Amasiae Regis et quidem a. 19. qui a. 19. distat ab anno Cyri 300 dies Amasia filius Pater Usiae cui successit Jotham, Achaz. Jam vero sacra memorat primum Regem Assyriae qui sese immiscuit rebus Israel; qui sub Menachemo vixit Phulem tandem Tiglathphulassarem, et Senacheribum et hac nemini quam convenient.

III) Praeterea Niniven non fuisse tam cito destructam ex Jona, Nahumo, Sophonia Prophetis constat. Jonas qui ad urbem hanc missus floruit sub Amasia (sive ut quod Scaliger: et alii Jonam ad Niniviam venisse cum Sardanapali Regno potirent existimarunt) nec tunc destructam, sed et dominum mirati. Nahum autem sub Ezechia. Sophonias sub Josia floruisse censentur; illi Prophetae supponunt Niniven tunc maxime floruisse.

§ LVIII.

Quid ergo nunc faciendum in his tenebris existandum a Ctesia vel Herodoto? Sunt qui Herodotum cum Ctesia conciliare quaerunt, alii feliciter Herodoto soli fidem faciunt. Magnus Usserius conciliare studet

studet, et in hunc finem novum quoddam pandit
Systema.

I. Tenet Usserius extitisse vere Sardanapalum inter Reges Assyrior., non quidem penitus esse subversum, sed potius fractum per varias populorum defectionem. II. Sardanapalum vult fuisse filium Phulis qui Menachemum dicitur compressisse in Regno Israëlis et ab eo tributum accepisse, et illum existimat apellari in Sra Tiglathphilassarem sub h: Tiglathphul: dicit defecisse Medos et Babyl.
III. Regnum Assyriorum tunc quidem non fuisse destruct. sed in angustiores esse redactum terminos et sic coarctatum et debilitatum.
IV. Denique dicit Sardanap: huius successorem Ninum iuniorem qui in Sra dicitur Tiglathphylassar fide Castoris Rhodii ap: Eusebium adeoque sub hoc Nino Iuniore hoc Regnum Assyriorum attenuatum esse. At si Sardanapalus fuit filius Phulis et Tiglathphilassar successor, utique hi reges qui in Sra nostra describuntur ut potentissimi celeberrimique ratione Usseri vix consistent.

§§ LIX.

Alii quoque DD. solam Herodoti fidem hic sequendam censent inter quos consulendus Marshamus et Vorstius qui in eruditissimis dissert. Chronolog. Attic. quae extant in Fasciculo Graevii Tom 3. hoc Systema in lucem collocavit. Cuius Hypothesis.
1. Soli Herodoto fidem habendam in rebus Aegyptiacis ille statuit Medos defecisse ab Assyriis anno 156. ante devictum Astyagem a Cyro, quo tempore Ezechias Rex Judae f. et incidit in annum eius 14.

2.

2. Illam q defectionem Medorum respondere Historiae quo Senacherib magna clade adfectus e.
3 illam ipsam cladem Medis deficiendi ab Assyriis occasionem dedisse.
4. Causam autem defectionis in alia huius Medos fortis laudabilem, quod Salmanassar Israelitas in terram Medorum abduxisset et Medos suis terris privasset eosque in Canaandam transmisisset.
5. Assarhaddonem autem, qui Senacheribo patri suo successit, in cuius initio Medorum defectio incidit eundem illum esse Sardanapalum nec unc nullum distant.
6. Eodem tempore quo ab Assyriis defecerant Medi a Tiis defecisse Regem Babylonium, qui hactenus Assyriorum Regibus fuit subjectus. Et eius defectionis arg. e quod Merodach Baladan Babylonior Rex Ezechiae amicitiam adfectaret p legatos sic e defectio populorum incidit in annum Ezechiae 14. postea autem Ninivem fuit destructam a Cyaxare et Nabopolassare. Haec sententia cum probabilitate ve ritate His prius iam perpendum e.

§LX. De Regno Medorum.

Videamus q regnum Medorum eiusque Reges.
(a) Arbaces Conditor imperii Medorum cuius Metropolis Ecbatana vocatur. De quo nihil in specie, quam quod supra adnotatum. In genere autem obs. eum eiusque successores magnos armorum progressus in debellanda Chaldea. Mesopotamia. Assyria, Armenia, Persiaque fecisse successores eius memorant.

Mandanes.

Mandanes eius filius, sub quo Regnum tur-
bis domesticis ē adflictum. Hunc excepit.—
Sosarmus, Sosarmen, Sive Sosarmenes.
Artias.
Arbianes
Deioces
Arteus s. Arsaces.
Phraortes.
Cyaxares.
Astyages.
atq Cyaxires IIdus fide Xenophontis.

§ LXI.

Praecipui erant Deioces et hic ab Herodoto
primus Rex Medorum vocatur et fortè Recte. Ctesia
autem hic toto quê discrepat. Idem Herod: L. I.
c. 98. Ecbatanam Regiam initio Regni Deioci
conditam dt. Nonnulli scribunt hunc ex vul
gari sorte ad Regiam dignitatem pervenisse, et
ob prudentiam ac singularem agendi dexteri
tatem Regem a Medis adpellatum. Regem tum ipsis
se cum acutte, corporis custodes sibi elegisse
et primum fuisse, si liberam subditis ad se veniendi
potestatem ademit atq in nunciis Responsa de
dit et suis coram Rege exspuere vi minimum
videre ō licuit. Quod postea ap: Persas Reges
sancte observatum.

§ LXII.

Deioci successit fil: Phraortes. Hic solo imperio
ō contentus, bellum ausus oēs in vicinitate sitis, et eos
primum sub iugum misit. His validis duabus
nationibus potitus mox Reliquam Asiam subegit.

Deinceps

Deinceps aliam invadendo gentem, donec in
Assyrios qui Nilum incolebant quondam ppe, sed
nunc desertos alioquin bene se tenere arma
valerent, ubi cum plerisque exercitus parte perit
a Nabugadnezare, ut aliqui volunt dicto ao
22 Regni sui ut scribit Herod L. 1. c. 102.

§ LXIII.

Successit ei Cyaxares filius primus Asiam in cer
tas provincias divisit ordinem et disciplinam mi
litarem ~~[illegible]~~ constituit, equites Sagittarios,
Cataphractos diversa acie pugnare iussit. Contra
Lydos per 5. annos bella gessit, cui mirabilis quidam
casus ansam dedit, Erant nempe in aula Cyaxaris
Scythae complures quibus omnes in lingua Scythica
instruendos et praecipuis adolescentibus Rex dabat
Scythae qui simul maxime venatores erant, feras
et aves Regni venabantur. Cum aliquando vacui
ex venatione redirent, Rex ut erat homo cholericus
contumeliosis dictis Scythas incipiebat arguere
sed cum saepius faceret Rex, adeo indigne tule
runt Scythae, ut unum ex sibi commissis pueris
mactantes more ferinae praeparatum Regi offer
rent. Quo barbarico facto perpetrato ipsi ad
Halyattem Croesi patrem confugerunt, quos Repe
titos cum Rex reddere nollet, expeditionem in
Lydos movit, ad fluvium Hylam transmittens
omnia eam ~~[illegible]~~ loca occupavit et cum praelio de
certorio dimicandum esset, exorta subito tene
bra timorem timor, inducias inducia pacem
pepererunt, quod ut firma esset Mediatore Labyneto

Labinetho faemmae, ut Astyages filius Cyaxaris Halionis filiam Arienem in matrimonium duce ret. Tandem patris mortem ultures dum in As syrios duceret. Niniveque obsideret, Scitha bello q̃ra eum moto, eum ab obsidione Ninives removerunt. Scythæ p. 28 aos in Asia dnax[illegible] et victricia arma Aegyptum usque circumferentes Psammitico rege lacessito. §§ LXIV.

Cyaxares cui Scythæ multos regiones ademere dolo usus, precipuos Scytharum in convivium vocat usque semisobrios q̃cidi iubet, pulsos reliquos ex to ta Asia ejicit. Post h: imperium in Assyrios du cit Ninivem capit, regionemque penitus vastat. Denique §§. LXV.

Astyages. s. Apaneas. patri succedit ultimus Medorum Rex ex Scriptis Herodoti cui 35 aos dat et describitur ab eo, sanguinis metuendus, im potens aio et crudelis. Ex Ariane genuit filiã Mandanen de qua somnium habuit q̃d urina totam urbem et regionem inundasset, q̃d ille som nium de se interpretans, cum oes Divini et Astro logi respondissent, eam genituram filiam qui eum de throno turbaret. Hinc malo ut obviã iret filiam Cambysi cuidam Persæ elocat, et cum Rex ei filiam uterum gereret, rursus sibi aliquod somnium oblatum. Vitem ex ven tre filiæ prodisse quæ totam Asiam inumbrarit Hinc negotium dat cuidam ex ministris Harpago ut infantem occideret Harpagus executionem committit Mithridati cuidam ex precipuis regiis pastori bus, cuius tunc plane uxor infantem in [illegible]

Mundum produxit Spaco: quae vox Persarum et Medorum lingua canem foeminam sonat. Ipsius enim misericordia in exponendum infantem motus, quem nutriente marito cum loco sui educat tandem nomen Cyri accepit. Cyrus 10. annos apud pastorem manet. Accidit vero quodam die, ut is in quodam genere ludi, Rex a sociis constitueretur, quando cuiusdam nobilis filium non prompte ex imperio castigaret, adeo ut is eam ad Regem Astyagem referret. Cyrus in conspectum Astyagis ductum facti rogatus viriliter et prompte respondit, se id fecisse quia Regem eum alter obedire recusaret. Obstupuit Astyages de tam prompto et prudenti pueri responso, examinatisque indole, forma, et nativitatis tempore denique collocutus cum Mithridate venit in eam opinionem somnium iam solitum implementum, ut quod iam Rex esset factus inter pueros. Agnovit igitur eum pro nepote suo et misit ad parentes suos in Persiam.

SS. LXVI.

Ut Harpago magno constitit mandati Regis neglectus. Filium enim eius quem habebat unicum 13. annorum natu, loco eum barbarice mactari, et inter fercula Harpagoni in convivio apponi iussit Rex. Finito convivio rogat Rex: An benigne et laute exceptus esset? Qui cum reverentia respondenti Harpago, in[ter]monstrari caput, et sanguine maculata forma addens. An sibi displiceret factum? verba Regis pari reverentia accepit, sibi displicere non posse quod Regi placeret. Mansit tamen altra mente repositum Harpago, et si id prudens dissimularet ultionem quaerit eiusmodi erat. — — — — — —

Postquam

Postqm Cyrus virilitis aet. adivisset, scat ei Har-
pagus p litteras oē negotium, quid sibi pterea
acciderit, quod ipsius miseratus eet. Ob has hic dub-
taret venire cum exercitu, se regnum ei traditur
Cyrus lecta epla p speciem venationis domo abiit, et
dum necdum orto sole in campum pgrederentur
quidam Persa cum Sybaris eidem miserabili fa-
cie occurrit. Medi cuiusdam mancipium qui ab
eo aufugit Cyrus catenis eum solvens lecta cum
eo Persepolim pergit, ubi populum qvocans iubet
singulos secum securim afferre, ut silvam quae
ppe Persepolim erat caederet. In hoc cum obsecuti
fuerunt, altero die lauto et opiparo qvivio eos ex-
cepit, rogans an hesternus v. hodiernus dies illis
magis placeret? Cum uno ore exclamarent, mi-
nus sibi pdianos labores qm delicatos cibos. Ad
hoc respondit Cyrus. Ego in ipsorum manu ut eli-
gerent, sequerentur modo se qua Medos a quibus ō
aliq qm mancipia tractarentur. Unanimi illū
ducere quo vellet, se obsequentes fore responde-
runt. Interea Astyages oblitus sui, Harpagum
exercitui suo ducem pfecit et qua Cyrum Per-
sepolis mittit. DCCLXVII.
Harpagus exercitum acceptum statim Cyro tradi-
dit ubi resciuit Astyages ipse qsitaeris undique au-
xiliis in Persas pfectus ē. Cyrus rex victus ut
notat Polyenus L. VII. c. 6. Cum iam 3tio die
dimicandum foret Astyages ordinata acie, il-
lis qui in ultima acie stabant pcepit, ut siqui
ex illa acie prumpere vellet, eum qfestim cae-
derent, et qua minis, qua promissis ad eos inci-
tarit

incitavit, ut primus eorum imperii adeo furiose pe
tit, ut Persas omnem seruitutem in fuga ponerent
Audito eorum mares et uxores spectaculo ipsa,
se denudantes poenituit, rogarunt an iterum in u-
terum maternum aut in quem illas refugere vellent
Hac ignominiosa rogatione Persae sibi pudefacti sanati
tantum spiritum ceperunt, ut summa furia Medos in
hostes ruerent eosque fugam capessere cogerent, quo
Cyrus o et victoria potitus est. Sed et Astyagem ca
ptivum accepit. Interea benigne Astyagem tractavit
quem praefectura Hyrcaniae donavit. Factum tum ut
imperium Medorum ad Persas navigit postquam se
cundum Justin. 350 annos rex ponit cem, ab initio omnium
regni Deiocis 150. Fatendum: multa in hac
Historia Cyri occurrere, unde D.D. dictorum opinio
ne detur. §§ LXVIII.
Nos fide Xenophontis addimus ultimum regem
Medorum Cyaxarem II. filium Astyagis. Hunc ignorat
Herod: Hinc quaeritur V.D. utra Xenophonti an
Herodoto fides danda? Dum Xenophon hic Cya
xarem cum Babylonii, Lydi, Cappadoces, Paph
lagones et alii pop: contra Medos adjungerent
arcessivit Cyrum Cambysis filium nepotem su-
um. Duxerat autem Cambyses sororem eius C
Cyaxares erat avunculus Cyri. Hunc Cyrum dux Cya
xares praefecisse exercitui suo et perium vicisse hos
tes, et imprimis regem Babyl: desmtisse, quod omnia
cum circumstantiis narrat Xenoph: in vita Cyri
Q. Cui fides danda?
R. Xenophonti videtur, qui licet, plurimum egerit ma
gis quam historiam veritatem tum dicta Cyri lectis
Herod.

Herod: texuit 1.) q: Xenophon f: trium fide di-
gnus, de quo Veteres honorifice sentiunt ut Diod
Sic: L.1 Herod: omnium auctorum summas et
famam secutus. Dicit Herod: Historiam esse de Cy-
ro narrandi viam se secuturum meliorem, at Xe-
nophon p dicit se exacte vitam Cyri esse descri-
pturum in q̄e quod ad facta ejus attinet
2.) dum in Histā Cyri Xenophontis ubi agit de in-
fantia Cyri, de adolescentia, expeditionibus et
eventum nihil paradoxi. sed ap: Herod: multa
vg. de somno Astyagis de interpretatione a Ma-
gis, de expositione Cyri infantis, de educatione mi-
rifica de modo quo ipsum Harpagus quae omnia
sapiunt fabulam.
3.) Consensus mirificus est inter Xenophontis nar-
rationem et Histam propheticam de Cyro vg. Jd. Med.
in subvertendo Babylonico imperio actione ni-
tuntur partes quam Persis, quod urbs Babyl. ca-
pta sit, nocte qua Babylonii indulgebant epu-
lationibus. Rex ipse eadem nocte obtruncatur etc.
unde Jungmann ad Dan L 1. § 2. nec non Pri-
deaux in Histā V. et N. Tr. Nos igitur Xenophon-
tem secuti ducem Cyaxarem ultimum esse Me-
dorum Regem constituimus. regnavit ille ultra annum
Babyl. Cyrus ejus tunc obpugnavit et Regn:
confessit Babyloniorum ut in seqq. videbimus.

Reg. Assyr.

§ LXIX. Regn: Assyriorum

Quod ad regnum Assyrior attinet ejus metro-
polis erat Ninive hic occurrunt Reges Me-
dor. 1.) Phul. qui adflixit Israelitas, sub Me-
nachemo, cujus initium incidit in anū 39.

VZLC

Israel. Imposuit hic Phul grave tributum Is-
raëlitis, et sic discessit 2 Reg 15. In Sacra vero Sacra
nulla mentio Regni Assyriaci ante Menachemum
fit quando collapsum est Regnum Israëlis.
II.) Tiglath-phulassar qui plures Israelitas in exi-
lium adduxit, transjordanenses nimirum, et in Tali-
Cananaea habitantes, factum hoc est sub Pekaja
Romelio filio et hic Tiglath-phulassar invitatus
est a Achazum 2 Reg 15. qui eam cum eo pacem fecit
III.) Salmanassar appellatur q. d. Regem pacificum
sed ironice et hic imposuit finem Regno Israelis, eos
deportando in exilium sub Hosea ultimo Rege, qui
conspiravit contra Syrum b. Syriacum cum Aegyptiaco
Rege Sabachos sive Soó 2 Reg 17. illud igitur
ad Ezechiae 6to Praetera Salmanassar adfluxit
Palaestinas. Et eum ut videtur Sargon memorant Esa 20.
et ad hanc cladem respicit videtur Esa 14.31. Prae-
terea obsedit Salmanassar Tyrum ut ex fragmen
to Menandri patet apud Jos. A. L. IX C. 10. cum Rex
Syriae et Chaldaei Aque Chusaei et Arabes et
Aegyptii magna clade adfecti sunt ab eo, secundum
praedictionem Esa 20. et secundum ejus Sacra narrationem
Esa 43.3. quo respicit Senacheribi Legatus, quando
Aegyptum appellat calamum fractum in bello cum
Ezechia 2. Reg 18. § LXX.
IIItius Rex in Sacra memoratus Senacherib q. d. ofod
vastationis qui in Longe lateque saevit. Memo-
rabile accepit unum in Sacra suam per expeditionem
in terram Judaeam, tum per cladem ab Angelo
Jehovae exercitui ejus inflictam sub Rege Ezechia
a:

aõ ejus 14. Sed opera p[ri]mum fuerit, de hac expeditione illius accuratius dixisse, q[uo]d illud fecit maxe ad illustrandam H[isto]riam Esaiæ.
aa. Senacherib Rex Assyriæ Ezechiam qui mox post Salmanassarij mortem defecerat punituru[s] et Aegyptum q[uo]q[ue] subiugaturus, p[er] trans Jordanensem Regionem a Zone duxit exercit[um] numerosissimum. Transiit Jordanem fluvium, celebri illo traiectu in ditione Ephraimitica et varia loca in tribu et Beniamin occupavit. a Trione pergens ad Meridiem et Austrum, quæ ita loca sito transivit festinans in Aegyptum; Vide egregia hypothesis ejus Cla 10. 28. et seq. qui loca plane in Rem a notabilis agit cum de hac expeditione.
bb. Hic diu se obtinuit, reliqua parte exercitus in urbibus occupatis relicta mox petit Aegyptum cui pr[a]e[er]at Setho Rex sed harebat apud Pelusium et de mora relinquenda, neve munitus locus desisteret, remisit se deum in Judaeam ab Austro Tunc usus Hierosolimam ubi aliqua loca relinquebat interea obsidens tum Lachisam in Austro Judæ longius distantem a Hierosolima. Hinc prima vice legatos misit in Hierosolimam qui deditionem ejus peterent.
cc. Interea Libnam Hierosolymæ propiorem cepit, cum exercitu petere ire, ubi legatos reversos Hierosolyma excepit. Hic autem dum exploravit de motu Tarrachonis, ad eum nuncium delatus eet, altera vice p legatos tentavit Hierosolymam, cum ipse hæreret ante Libnam Verum cum plane in eo eet, ut exercitum
versus

versus Hierosolimam moveret, hac ipsa nocte divina plaga ejus exercitus ad Libnam urbem e deletus. quae omnia sunt ex Sacra Scriptura ex Esa 37. manifesta sunt.

dd. Ceterum vulgaris hypothesis contrarium fuit praestem exercitum, unice fundata in testimonio Josephi. Sed quae a viris hic nullius momenti nam patet ex variis Esaiae locis secum collatis C. 29. 6. 3. 30. 36. 37. per tonitrua fulmina grandines periisse.

ee Ceterum 3 filios suos quorum Andramelech Seharezer et Assarhaddon quorum priores genitore facta in eodem eum in Fano Neesroch interficiunt, et vitanda poena & in Armeniam fugiunt 2. Reg 19. 37.

§ LXXI.

V.) Successit Patri Assarhaddon. Fil: natu minimus qui coloniam Medorum ad populandam Samariam misisse dr, hic etiam bellum contra Pares promovit. Deinde contra Merodacum Babyl. Regem, a quo etiam in quodam praelio victus e, postquam 10 a. Regno praefuit. Hic omnibus fundum in extotica sua Sardanapalus Rex Assyriorum ultimus ex domo Nini ponitur. Ita Assarhaddon ultimus ex familia Phulis in Sacra memoratus, nam post ipsum nulla fit mentio Regum Assyriae, sed Regum Babyl: in Sacra §. LXXII.

De Regno Babylonico

Regni Babylonici metropolis f. Babylon primus Rex in Scenam prodit. 1. Merodach Bal Adan.

2. Nabugadnezar.
3 Evilmerodach:
4 Balthasar.
5 Darius Medus. quos Sacra nobis relinquit.

Sed.

Sed Historia Ecclesiastica integram seriem Regum Babyl. nobis exhibet, quae series exstat in Canone Astronomico ab aliquo Ptolemaeo confecto, qui Seculo II. p. Chr. vixit, estque ille Canon maxime autoritatis inter DD. Habet duo Saecula alterum a Nabonassare ad Cyrum qd est annorum 209. alterum a Cyro ad Alexand: M: annorum 215. Valde corrupta autem hic Canon Ptolemaei ad recentiores pervenit. Primus emendare tentavit M. Scaliger. post Sculterus post Calvisius aliique. Cfr. Dith. Diagramma ad Calcem Rational. Tempor. Lips. d.

Longa autem est disceptatio inter DD. quo ordine illi Reges inter se successerint, et an omnia una in Canone separata ipsos Reges designent, et quis eorum in Sta observationi et memoriae respondeat. Nos autem regum Eorum gestorum brevissime enumeremus suo loco, et quo majus lumen, in intricata hac historia legentis accipiamus, testimonia omnium proponemus.

§ LXXIII.

I. An Reges Babyloniorum exstent in h. Canone in Sta memorati Ptolemaei? et quamquam non omnes DD. in designando quis faciat conveniunt, tum Cl. Venemae opinio nobis placet e.g. in Sta memoratus Merodach Bal adan ... fil: Baladani qui ao Ezechiae 14 legatos misit ad eum 2 Reg 20. 12. Hic est Mardocempad in Canone nostro Sing. Baladan autem est filius Baladanis ipsa utrinque respondent. Nam initium Nabonassaris primi in Canone hoc Regum incidit in annum 12. Iotham Regis Judae, patris Ezechiae. Ab anno 12. autem Iothami ad 6. Hiskiae et a primo Nabonassaris ad initium Mardocempedi iidem numerantur anni Regni: p 12. a. et sic omnia egregie conveniunt. - - - - - - 2. Assar

2. Assarhaddon. qui successit Senacheribo in Regnum Assyriae in Canone inter Reges Babyl: Assaradinus dic. a. q: una sunt plus eadem
b: Conveniunt tempora — Nam Assarhaddon successit patri ao 14. Ezechiae, a quo tempore, ad tempus quod tribuitur Assaradino in Canone sunt 33. usque 14. Ezechiae incidit in 8. Mardocempadi, qui ē primus Assaradini.
c. Assarhaddon Babelem et agrum Babyl. sibi subjectum habuit. Hic enim ē qui novos colonos transmisit in terram Israelitarum 2 Reg 17. Esd. 4.2. imo Assarh: dicitur Manassem Regem Judae captivum abduxisse Babyl: 2 Chron 30. 11. G censendum, cum Babyl. et Medi defecissent ab Assyriis et Assarh: successit patri iterum eos subjugavit, et donec vixit rebellare ō poterant.
3. Nabugadnezar qui a Beroso Nabugodono sor in Canone Nabocolassar adpellatur cujus pater f: Nabopolassar cui dantur 43. anni. Nam ab ao. 12. Josiae ad primum Nabugadnezaris seu 4 Joiakimi Regis sunt 141. ai
4 Evilmerodach patri Nabucadnezari successit, in Canone Illoarodamus dic G Rege in Scriptura memorati Rari sat patet. S LXXIV.
11. An Reges illi Canonis Ptolomei sint Reges ab Assyriis distincti, an ipsa sint Reges Assyriae? Sunt qui putant Nabonassarem cum Salmanassarem adeoque Reges hujus Canonis esse Reges Assyriae, sed manifesto errore 1.) q: quo tempore Marodach Baladan in Scriptura memoratur tanquam Rex Babylonia qui legatos misit ad Hiskiam comparet alius Rex Assyriorum. As
sarhaddon

Assarhaddon qui dr successisse Regi Senacheribo ao 14 Ezechiae, atqui eodem opere misit Rex Babylonis Merodach Baladan Legatos ad Ezechiam ==
2.) Si ad una attendas eaqs sperias cum omnibus Rodie quam in Canone discrimen in omnium oculos incurrit. Nam in Sra occurrunt Assyriae Reges Salmanassar, Tiglath Phulassar, Senacherib. Sed una in Canone sit longe dissa G ... Reges Canonis Ptolem. neququam fuere Reges Assyriorum sed Chaldeae s. Babylonis

§ LXXV.

III. qr. Num Reges Babylonis in Canone fuerint Sui iuris v: qua Assyriae Regibus obnoxii, ita ut eos nunc Chaldeam. Asserendum est subiectos fuisse Reges Bab. Regibus Assyriae: usque ad Mardocempadum s. Merodach Baladan qui primus cum Medis ab Assyriis defecit, qui et Legatos misit ad Ezechiam amicitiae captandae ergo, sed de novo recidisse in servitutem Assyriae p. Assar Haddonem usque ad tempora Nabopolassaris et Nebucolassaris s. Nebucadnez. qui in summam evexit dignitatem. R. D.
1. q: Assyriae tunc id exigit ut Babylonis fuerint subiecti Assyriis q: longe lateque suos ditiones dilatarunt = Assyrii G populos vicinos intactos sivernunt.
2. q: Reges in Can: Ptol: apellantur Reges Assyriae. immo in Sra Assur ipsa Babyl: Esa 7. 18. et apud exoticos Adsiria apellatur cuius Rao e, q: Reges ipsi Assyriis erant subjecti. Inde e qd nunc Assyr: Din ad Reges Babylonicis, adde quod et una Regum spiciens originem Assyriacam. Assur fere in oibus occurrit, ut Nabonassar. 3.) Ex 2 Reg 18. 11. patet Babylonis fuere

tre subiectos Assyrii. Nam Israelitae transportati sunt in Babyl. quod fieri non potuisset in Assyrii fuerit obnoxia. §§. LXXVI.

IV. Quaenam sunt origines L: Regni Babyl: quorum Tota usque ad Mardocempadem et Nabonassarem

In superioribus de Nimrodo et hoc regno egimus, nunc de fatis. —

1. Probabile est Babylonios medio tempore, qui a Nimrodo fluxit, ad Ninum usque suos suisse reges qui tempore Judicum vixit. Liquet L: ex Esa. 39. ubi rex Babyl. distinguitur a Rege Assyriorum. Adde quod illud convenit cum consuetudine antiquorum populorum qui habebant singulos reges omnium singula urbes.

2. Illos reges usque ad Ninum fuisse Arabes Nimrod enim fuisse Regni f: Arabs Chusaeus. Postea Ninus transtulit in Babyl. Chaldaeos, et inde consequenter Regnum Chaldaeorum factum.

3.) A tempore Nini, alia sese ostendere coepit facies Reg. Babyl: Cum enim ante Reg. B. f: sui juris. Ninus transtulisset eo Chaldaeos, coeperunt Reges subiectos Assyrii et manserunt in hoc statu usque ad Nabonassarem. Per autem terminos Babyl: suos reges, eam fuisse sui juris non fecit patet ex Herod. Beroso Alex. Polyhistore ap: Syncellum. Id quod convenit moribus populi eius temporis. Non enim solebant populi devicti reges adimere ut sic titulus Regis Regnum superiore possit. Sic manserunt subiecti. Quod autem Nabonassar f: a quo Aera Nabo. primus occurrat in Canone illud non ita intelligendum, quod Nabonassar primus fuerit Rex Babyl.

Babyl. Deum falsum e. Sed q: Nabonass: primus in stituit Colleg. Astrologiae peritos viros, et ab eo ipse astrologicae observationes accuratiores erant factae quae ve ta tao e cur Nabonassar. primus occurrerat in Canone in Sincellius in Chron: dt. ƆLXXVII.

V. L. quibus mediis teges Babyl. ad illud fastigium gloriae pervenerint, ut o tt independ. a Reg. Assyr: sed et Monarchiam Babyl: s. orientale fundaverint Duplices erant caae, Media et efficientes. Caae media 2 st. Defectio Babyl. ab Assyr: Eliminatio o tt sed et destructio Regni Assyr. p. Medos. De defectione Babyl: ab Assyr dubitari nequit, nam q: Legatio Merodach. Baladam ad Ezechiam, id discere insinuat, nam q et Herod: L.1. infra dit Medos o tt sed et alias gentes, quo Babyl: referendi sunt defecisse ab Assyriis. Defectio au Babyl. 2 Epochas ht.

Prima e a Merodach Baladan altera a Nabo polassare parte Nabogadnezaris prior quoque ipse eius Merodach legatos misit ad Ezechiam aō 14. Hiskiae sed post Mardocampedum videntur Assyrii ausos in teo acquisiisse et populos vicinos rursus in ordinem redegisse ut ex Assarhad. patt. Altera defectionis epocha derivanda e a parte Nebogadne zaris, num quando fundamenta iacta st. Monarchiae Babylo nicae orientalis.

Altera caa media e imminutio Regni Assyr: p medos. Medi em accepta occaone cladis Senacheri bi primi defecerunt. Sed initia Medor o fuit ipse la, quare nec statim regnum acceperunt, et dilig

sub

sub Cyaxare Rege 30 adiuvante Nabopolassare v. Nebogodnezare ejus filio A. D. Niniven destruxit regni metropolim, sic & Regno Assyriâ destructo aō 25 Josiâ Regis viâ aperta ē Monarchiâ Babyl:

§ LXXVIII.

Caūa efficiens ē tantum duorum Regum Nabolassaris qui viam stravit, sed imprimis Nabogadnezaris, qui ipse nom: ē Nabolassar. qui Dan 2. comparatur statuae cum ejus capite aureo. Non eūm altsius extendenda ē illa Monarchia quam ad populos orientis quidem C. Wen: Dissert: peculi: in Danielem docuit. Summa eorum quae dicta sunt ē Regnum Babyl: quidem esse a Nimrodo et successore ejus sive Arabes, usque ad Ninum qui primus Ninum fundasse Babyl: et Babyl: si-bi subjecisse expulsis Arabibus reaymulisque eos Chaldaeos abeo sive Reges Chaldaeos sive, sed subiectos Assyrie donec Merodach-bal-adan aō 124 Ezechia deficere incepit a Medis adjutus, sed denno ab Assarhaddone subingati sunt et manserunt usque ad ortum Nabopolassaris qui libertatem reperit Chaldaeis et fundavit Regnum in oriente § § LXXIX

De Regibus Babyl: hic primis dicam Regum Babyloniorum pertexemus. eorum.

1.) ē Nabonassar. qui Regnum Babyloniae occupasse dr, sed ex supra dictis probabile nobis fit, ō fuisse eum pridianis sed sub Assyriis. Curiosius dr Rationem attulimus. Ab ipso nostra celeberrima epocha Astronomica, quae dr Era Nabonassaris initium ducit anno nostro 1424. ante natum Ch. N: ut scripsit Mathematicorum princeps Ptolemaeus Syntax L.3. C.8.

Plura

Plura de hoc Nabonassare ap: Chronologos, qui de variis ãõ formis scripsere.

2.) Mardocempadus et hic ex sententia Scal: et Vennem: aliorumque ē, qui in Stia Merodach-baladan &c. Hic misit Legatos ad Ezech: 2 Reg 20.12. ut inquirerent in prodigiosum factum illud 2. Chron 32. 31. memoratum, erant cum Chaldaei Astrologi, praeterea in ãõ struit ambire amicitiam Ezechiae quare occasionem captavit regi valetudinem recuperatam gratulandi ut uniti inimicis opponerent se Assyr. Caetera de ipso iam praecensuit:

3.) Nabopolassar. Nabugodon: pater. qui õnd[illegible] li num Nabugodnezaris vere insignitur. Hic imperii ad Monarchiam illam magnam Babyl. iam aperuit, bella Syriaca et Aegyptiaca, postea filius ipsi successit. gessit. mortuus Babylone ãõ regni 21 & hic a VV. DD. Quid istis magnificis nominibus Nabopolassari Nabogadn: significetur? Nabo nunquam ex Diis Aegypt. Esa 46. pro eo un uelis quasi Deo fuit sacrarium Ier: 48. sicut Apollo Delphis, ita Nabo Aegyptiis oracula dedit ut aliqui putant. Certe non hoc vaticinandi v: orandi hoc statuonem Phil. et pul. mirabilem et excelsum denotat Assar. ē constringere et potestam exercere ut Nabopolasser sit Divinus excelsus prorsus, Nabugodnezar non videtur divinum ornatum seu praetorium scire.

§LXXX.

4 Nabugodnezar. patri successit in canone Stia bocol. regni Monarchici, õ quidem per orbem, quod fignum iam ē, sed per orientem: ut antea f: Monarch: Assyr. [illegible]

pri

pcipary fundator. Magnus vo Nabugadnezar. De Koso Nabugodonozor. Initium Anny Regis 2plex ē, alterum vivo adhuc patre, alterum mortuo patre. I pse ad Regni societatem adsummsa patre 2. ay ante mortem .19. patry Regni. A quibus ao Regnavit āg 45. Canon Ptolemaei attribuit ipsi 43. Sed Annal: Tyrii et Babyl: 45. sed ex Sra cam gstat a 45. tribuendos ēē 2 Reg 25. 27. Sed qua p 2plex initium Afiras facile tolli pot. Videam.

α. Acta Regiy Sagara et Polemica. Multa gessit bella et imperium longe lateq3 extendit p totam Asiam, p Aegyptum, deinde ipsa ruina deportao ne abduxit Judaeos in exilium. Hierosolimam expugnavit et destruxit, vasa sacra Babelem transtulit, aliaq3 gbussit. Tyrum obsedit p β.a. Rege ejus Ithabalo quo tpy, pao Nabugadnezar subiugavit populos, subingavit Sidonios, Idumaeos, Moabitas donec tandem Tyrum vi expugnavit, certa plenam de illis pententy impleavit. Ido Nabugadnezar movit versus Aegyptum. Apriy Faraho Hophra subingata Aegypti implementa ptiit Pfetiy de Aegypto, q ipsiet in bellis f:

§ LXXXI.

β. Acta Togata s. Politica ipse ē qui Babelem instauravit et munivit extra veterem urbem novam aliam, et Tplici muro latericio, Rane et aliam cum dans erexit. Pensili qq. horto celeberrimo in gratiam gingis sua Media s. Medica, addito. Ipse q gloriabundus dicere potuit q de Dan 4. 27. seqq. ille qq scholam eruditony instituit invid. Ipse

eum fecit ut Daniel et alii, imprimerent nomina lingua Chaldea et aliis artibus, eam Religionem fecerunt ...; modo idola colens, modo Deum Israelis. Digne observandus casus ei ob superbiam inflictus, quo mense captus ad bestias ab ... detrusus est, ita ut ipse externo habitu bestiam praeferret. Cedrenus in Epit. et Epiph: in L: de ... ... narrat. Nabugadn: primi ... in bovis posteriori in Leonis formam navigisse. Verum alii dicunt eum ... formam suam, sed mentem ... amisisse ut S. Hieron: et alii. Regnavit solus 43. a. cum patre et solus 45.

§ LXXXII.

5 Evilmerodach: eius fil: successit Herod. Labinius I. nulla re clarus nisi quod Jechoniam ex carcere eduxit et honeste tractavit 2 Reg. 25. Jer 52. Regnavit 2. a. ut ... Can: Ptol. Violenta morte affectus a marito sororis suae ... Neliglas... qui ... ... succ: ... 4 a. teste Canone.

7 ... successit Laborosoarchodus filius, sed qui propter pravitatem indolis ab ... ... occisus ... ... regnasset menses, quare eius ... ... numerat Canon Ptol: ex illis patiis ... ... successit. — —

8. Nabonedus s. Nabonidochus ultimus Rex de quo tradit Magasthenes illum nulla ad finitatem ... iunctum ... Laborosoarchodo. Sed Herod. Labinitum appellat, eumque filium facit Labiniti prioris qui ... Herod. ē Evilmerodach: Sic itaque Nabonedus erit filius filii Nabugad: Quod observand: q: implementum ... ē varietatum

...

Sp̃missum Jer. 27. 7. ubi ppli diu subiiciendi
Nabugadnez. eius filio et nepoti, qd impletum
e in Nabugadn: Hic autem Nabonedus Herod La
binitus et ap: Danielem Belchazar. v: Balta
zar. est ultimus Rex Chaldaeor, sub quo Babyl:
capta e a Medo-Persis, Regent indulgentie ge
nio ut constat ex Xenoph: occisus e Rex inspe
fato ut Daniel narrat consentiente Xenoph: Un
de patet crasse Megasthenem qui dr illum Cyri
Regis Persarum indulgentia accepisse praefecturam
Caramaniae Reg VI. a. et in eo desinet e Regn:
Babyl: Sed sciendum de hoc Balthasaro sind
viros DD. in varias ptes. Sed quis is fuerit indici
um ferendum de eo ex characteribus qui ei tribu
untur a Daniele Cap 2. 1. et 8. 1. Unde patet 1.) eum
fuisse Regem chaldaeorum 2.) Regem ultimum. Nam
Baltazare occiso transiit Regnum ad Medos et
Rex factus Darius Medus Chald. Dan 6. 1. et 9. 1.
3.) Filius dr Nabugadnezaris sive immediate
sive mediate, ita ut filius filii Nabugadnez
fuerit Dan 5. 2. 11. filior appellationes et ad nepo
tes extendi dr 1 Chr 4. Patet inde illum regna
sse ad minimum 3. annos ut e Dan 8. 1. Num plures
annos regnavit, Daniel nec affirmat nec negat
sed 3. Diserte ei adscribit. Ex his criteriis
indicium ferendum e Balthasare. Joh: Marcha
mus Belchasar. existimat Evilmerodachum,
fil: et successorem Nabugadn: immediatum,
alii Labrosoarchod. filium Neriglossoris ut
Simo.

Tirol. ad a. m: 3446. Alij quæ communior ē sententia Belchesar: quærunt in Nabonedo, ultimo Rege Chaldæor, sic post Joseph: Hyeron: Usserius, Nic. Abram pecul. dissert. in Pharo, quæ sententia sine dubio ē verior, q: characteres recensiti neutrigam conveniunt duob. prioribus. Non Evilmerod: Marchami q: ē fi: ultimus Rex, nec plures qm duos aos Regnabit hr ex Can Ptol: patt. Nec in Labarosoarch: q: ille tt ppaucos aos Regnavit, nec erat fil. Nabucad: s: natus ex Filia Nebugodnez e Neriglossore. Adeoq. ppaream ō attinget ad Nebgodn: sed tt p matrem, nihil q restat prer Nabonedum q: ille memorat ut ultimus Rex Chaldæor. et is qq fil: de Evilmerodach, cu Labinet l. appellat die Belsazar Labinit II.

§ LXXXIII.

Huic Nabonedo ultimo Regi Chaldæor succesit Quo Darius Medus iuxta qm et primam aetatis &c l. Persarum Regis aug. annus initiaret q anregem ad Persas Regnum Babyl: venisset primus Medis subiectum fi: sed de hoc ingens ē Quæstio. Quisnam fuerit Darius Medus? et num inter Reges Medor. dari possit? opera ptium q fuerit characteres eius ap: Danielem memoratos evenisse 1.) Ex Libro Dan: patt Darium Medum fuit ex sanguine Medor Dan 9.7. et fuit Regem Medor. an regnu fuit Rex Babyl: illud patt (a) 9: Pfi

do

docent Regni Babyl: p Medos ēē destruend:
Expresse sit Darius Medus Jer 51. 11. et 28.
Dan 5. 3. 20. (6). Et ex eo patt ipsum primum
fuē Regem q: Rex Medor in spēē memorat/ quod
in Regno eius Darii viget/ Dan. 6. 13. 16. 26.
2.) Characterē, hunc Darium Medum postea
factum ēē Regem Chaldaeor a. Ä. 62. ut ex Dan 9. 2.
3.) Character. Ipsum accepisse Regnum Chaldaeor.
post destructum Chaldaeor Regnum vetus, et qui
dem statim post captam Babelem Reges Chalde
or debellato, sc: uniqe et quidem p unum ānum Dan 9. 1.
et 11. 1. plures ēm illi ō dant/ cap: Dan:
4.) Ipsi immediate successisse Cyrum imo glor
rem et socium Regni fuē in hoc Regno Dan 6. 27.
ubi dt Dan prospere egisse in Regno Darii Med:
et Cyri Persae 5.) Dog/ hunc eventum notabil:
circa finem exilii Babyl: seu 70. āor illius exilii
ut claruē ex Dan 9. 1. hi sunt praecipui characte
res ex quib/ indicium ferendum de Dario.

§§. LXXXIV.

Cadit Ḡ sententia Scalig: et Petavii qui de Nabonero
s. Labinito ultimo Chaldaeor Rege cogitant Hic
ēm ultimus Rex Chald: Naboneus ō pot ēē Darius
Medus q: characteres modo plati in eo ō p̄spiciuntur/
Naboneus nunqm̄ f: Medus aut Medor Rex sed
nec ēam Nabonet eo tpē f: quo finit sunt āi 70.
exilii Babyl: nam ille adhuc 17 āos Regnavit
ut ex Canon: ḡstat Ḡ quo tpē ipse ad Regnum
pervenit ōdum finiti erant 70 āi. Nec immediate

successit

successit illi Cyaxary. Sic Cyaxares nullus praeter unum character in eo quadrat. Cadit cum sua sponte sententia Marshami qui fingit Astyagem nescio quem Regem Medorum Persicum filium Cyaxaris III. = Medorum Regis quem duos habuisse filios, alterum patri successisse in Regno Medorum, et illum esse, quem Herodotus narrat a Cyro fuisse devictum, alterum esse Astyagem qui Medos Persicum aliquod Regnum ex traxisset. Hoc figmentum. Certe enim Darii Medi characteres illi non conveniunt. Quo tempore enim Astyages Rex fuit, non tempore Nabugadon: Regnum Babylonicum maxime floruit et abstinuit nec defunctum fuerit. Cum nil restat quam ut per Darium Medum intelligas Cyaxares II. Xenophontis. Sic Astyages in quem omnes characteres conveniunt. Ille fuit Medus et rex Medorum postea Chaldaeorum. Ipsi immediate successit Cyrus sub finem 70 exilii Babylonici accepit Regnum. Cum omnia in hunc Cyaxarem exacte omnia quadrent, nulla ratio est cur omitteremus. Sic itaque Cyaxares est Darius Medus Danielis et Ahasverus est Astyages. §§ LXXXV.

De Regno Aegyptiorum.

Progrediamur iam ad quam aliam gentium et videamus I. de Aegyptiis. Videbimus vero L.D. Reges quos Scriptura memorat in IV. seenam prodeunt.

1.) Sesakus. primus Rex Aegyptiorum. qui tempore Salomonis et Jeroboami floruit, Hic anno 5. Jerob: Hierosolyma occupavit et spoliavit 1 Reg 14. 2 Chron 12.

11.

II.) So qui Hosiæ Regis Israel: foedere innexus: 2 Reg 17.4.
III.) Pharaho Necho qui exercitum dr duxisse
contra Assyr. regem ad fluvium Euphratem ipsique
impedientes dr occurrisse Josias Rex a Nechone
occisus in campo Megido 2 Reg 23. dr quoque fili
eius Necho 2 Chron 35. 36.
IV.) Pharaho Hophra Jer 44.30. mirabile vero
est quod a tempore exitus Israel ex Aegypto Reges Aegy
pti, nullum bellum Israel. intulerint sed pacem
cum iis coluerint usque ad Sesakum. Deinde ab
ipso Roboamo ad Ezechiam usque nulla fit men
tio Regum Aegypti in Scrip. S. quod Reges Aegyptiorum
minus floruerint S. quod Reg. Israel: se non immiserint:
Secundo dic imprimis ipsam spatium duorum Ae
gypti in luce collocasse Herod. et Manetho. Ae
tatis narrationem hic satis accurate putant.
DD. Quod nulla ex illo alterius reperimus. Ipse
narrat L. II. Menaimo Regi successisse Aflee
him huius filium et ipsum excepisse Anysthim
Sub eius Regno narrat Herod. in Aegyptum
excurrisse Sabaconem Chuschdum et eum Any
sis fuga sibi consuluerit et in palustria se recipi
eret Aegyptum tenuit subiectum per 50. a. Tan
dem vero de nocte Sabachonem ipse monitum
de illa possessione Aegypti sanguinem se illicita
quare reversus in Aethiopiam S. Chuschdam
Anysthim iterum recepisse Regnum, quod ex pa
lustribus dr ille prodisse Anysthis regnum Regnum
Sethoni

Sethoni sacerdoti Vulcani contra quem suscepit expeditionem Senacherib Rex Assyr: ut habet Herod: Cum autem Sethon odio esset Aegyptiis et ab illis deserere[tur], ad interiora redactus confugisse d[icitu]r ad Numen suum Vulcanum ejusque opem implorasse. Cum eum turba gregariorum hominum firmasset Sethon, moveret exercitum contra Senacherib accidit ut immissit Deus in exercitum Senacherib murium agrestium vim qui scuto[rum] habenas absumerent. Quare coactus fuga sibi consulere Assyrius, et sic liberatus Sethon a Rege Assyr.

§§ LXXXVI.

Post Sethonem narrat Herod. liberati redditique Aegypt. et ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ. sine Regum existisse duorum ad quod tollendum mutuo contra Dodecarch. aut s. XII. dynastias constituisse ut sic per XII. Reges in 12. partes divisam Aegyptum fuerit dominium[?] tam. Cum illi 15 a. pacifice Regi Aegyptiaci[?] fuerint, orta inter eos dissentio, unum eorum Psammetichum praevaluisse et sibi totam subjecisse Aegyptum: Oraculum mire dixisse fore illum futurum primum Regem Aegypti, qui in templo Vulcani aerea phiala primum sacrificaret, quem conspicientes alii et recordati Oraculi responsi, o[mn]i tam ipsi respondemus pariter[?] sed debuit Psammetichus in palaestina fugere et sic coacto exercitu suo et [?] totam sibi Aegyptum subjecisse. Rexit itaque Psammetichus 54 annos regnavit, [?]

Herodi:

Herod. L. 2. c. 133. Simsi: p. 550. ubi totam Historiam ex Herodoto recitat. Successor ejus Nechonem filium qui Herod. Necoh: dr. Huic dit Herodus Magdalo Syros vicisse proelio et urbem Syriæ celeberrimam Cadytim expugnasse. Narrat deniq[ue] Joseph: de hac Nechone eum fossam fecisse ducere ex Nylo in mare Rubrum. Regnavit eodem Herod. 16. annos. Successit ipsi fil: Psammis p. 6. annos in quiete potitus regno, quando excepit eum fil: Apries hoc facto, et herogam plenissime qui p. 25 annos ducavit et fortunatus regibus accensetur. Cum autem ob Cyrenaicam in odium suorum incidisset, et hinc rumoribus esset orta misisse dr Amasim ad motus sedandos, sed ille ipse Amasis se passus e fieri regem a rebellibus et ab hoc postea Amasi Apries occisus e. Hic autem Amasis regnavit 44 annos et mune maxe. florens regn: Aegypt. Successit ipsi fil: Psammenithus qui p 6. tt menses regnavit, quando a Cambyse Persia rege victus e. et Aegyp: occupata confert eum Herod. Diod sic: nec o preter Initium Manethonis dynastia 24. 25. et 26.

§ LXXXVII.

Nunc videamus qui sint Reges isti in Sacra Scriptura quorum Sacra meminit. In Sacra occurrit.

1. Sesach: tempore Roboami, de hoc dud vigent. D. D. sententia a.) Sunt qui Sesachum conferunt

cum

cum Sesostri sed male, q: Sesostris vixit tpre Judicum, tpre Troiano. At Sesachus sub Roboamo vixit, quare ō nesse ut plura addam. Vid Periz. in Orig Aegypt. Iam ad superiorem Reqiod: vid Sesostrim unum ēe illor Pharaonum qui adflixerunt Israel: in Aegyp:

6. Ej alii Recenty stant in Sesach: qui ē sta Manethonem primus Rex Dynastia 22ae et nul la Rao ē qua obstet quo minus Sesochis sit Se Sachus

II. SOO. quocum foedus pepigit Hoseas ultimus Rex Israel. qua Regem Assyr: Vsser. et Marsham hunc Soo volunt ēe Sabbachonem illum Chus chaeum secund. Herod. narraam. Alii Recentis hunc Soo faciunt Sevechum fil: Sabbachonis qum dixi Aegyptum occupasse saltem successive in Regnum Aegypt. ntr Manetho exhibet nobis primum Regem Bachorim qui inferior Aegyp. seu Delta adtravit in Dynastia 25. 3. nobis exhibet Reges Sabbachonem, Sevichum et Taracum Narrat Manetho Sabbachonem occidisse Bachorim eiusq Regnum occupasse. Hunc g. probabilis censent alii Soo ēe ipsum Sevechum, et illum ēe Sechonem Herodoti.

§ LXXXVIII.

III. Est Pharao Necho ē ipsissimus ille qui Ne coh: Herodoto Psammenithi filius, cum cum Syris bellum gessisse, vicisse in campo Mag Dalo et cepisse urbem Cadytim. Und Re ferenda

referenda videntur ad illam Josiae Regis occisi a
Rege Aegypti Nechone in campo Megiddo.
est enim Magdelum [illegible] urbs in palaestina sed hic
error in palaestina Herod. tolerandus. Nec
parit difficultatem quod Josias dr. Regi Aegy
ptior obviam venisse, quod nihil aliud est quam genu
sus hostilis exercituum. Quae haec modo dici
genda videtur. Cum Pharaoh Necho tenderet
adversus Regem Babyl: ad Euphratem ut il
lum debellaret, se ei opposuit Josias, qui foe
dere iunctus erat Regi Babyl: Misit Pharaoh
ad Josiam ut ei liberum permitteret transitum.
Visus est in initio Josias Pharaoni concessisse libe
rum transitum. Verum cum exercitus Regis Ae
gypti venisset ad illum campum Megiddo ibi
Josia cum exercitu suo stationem ceperat, ut quo
die loco Regem Aegypti debellare posset, inde
inopinantem adgressus est. Ipse Hieron. 2 Chron: 35.20.
hoc videtur innuere. Dicit enim de Josia cum
simulatione egisse, quae simulatio in eo posita est, quod
promiserit liberum transitum et non servavit.
IV. Est Pharao Hophra qui est ipsissimus Apri
es Herod., filius Psammis filii Nechonis. Nomina
et tempora exacte respondent. Vixit enim circa tempus
Sedechiae Jer: 44.30. quae omnia ex d. loco ab
unoquoque facile erui poss. § LXXXIX.

De Regno Phoenicum

Dicendum iam de Regno Phoenicum. Fuit
in

in terra Cananea versus Trionem ad mare. Hunc
Agenorem delatum ex Aegypto regni sedem constitu-
isse Apolod B. L.3. scribit Regibus eius filium
Phoenicem dedisse nomen. Sed de eodem consultus
lector vid Bochart L.1. Canaan: c.1. et 43 ubi ve-
teres opiniones de origine Phoenicum ad examen
revocat, qui ipse a Bene-Anak filii Anak Phoe-
nicum vocabulum deflexum censuit, quidquid
sit de origine gentem illam extitisse celeber-
rimam toto fere orbe terrarum ob mercaturam,
deductas colonias et insignia facta, quibus nomen
suum illustrarunt. Phoenicum metropolis post
Sidonem fuit Tyrus annis 240. ante iacta a Sa-
lomone templi fundamenta condita ut diserte notat Io-
seph: A. L. 8. C. 3. Hunc famosum Tyrum Plin
L. V. C. 19. veteris Tyri ad urbem parentem esse de-
bitat adfirmare. Unde eam Reges Tyrii rexe-
runt. Eorum Regum hoc intervallo fuere, (illi) quos con-
sequenter exhibebo.

I. Abibaal. II. Hyram Davidis et Salomonis
amicus praefuit 35 a. III. Baleazer. sub quo Phoeni-
ces navigatione venerunt in Hispaniam IV. Ab-
dastartas. V. Astarimus VI. Aserumus VII. Phe-
les VIII. Ithobalus qui 19. praefuit etc. Sub Rege
Nabuchadnezar Tyrum per annos 13. obsedit. Sunt
qui dicunt Tyrum non fuisse destructam per Nabugad:
sed tantum per deditionem captam.

1. Verum nimis clara et emphatica sunt prophe-
tiae ut de eo dubitari liceret et ap: Ezech: 26. et 27.

e.

2. Sed Annales Tyrii, quod fragmenta exhibet Jos. A. L. 10. et qua App: L. 1. Sect 21. idem dicunt. Nam ibi dicitur à Babylonijs petijsse Tyrios reges, quod documento est subingationis eorum 3. Denique certum est Tyrum veterem fuisse desolatam tempore Alexandri M: nam monstrata sunt illi veteris Tyri rudera. Ceterum ex hiis antiqua liquet, post ea vero Tyrij reguli, tandem duces reguli, sed pro regibus iudices et à Babyl. reges sunt accepti, ut ex Phoenic: Histor. Joseph: qua App: L. 1. §21. docet. Sed non erat omittendus IX.) Pygmalion. Tyriorum Rex qui 47. annis crudelissime praefuit. Fuit ei Soror Dido qua fugiens ao eius Regni 7. Carthaginem in Africa aedificavit, quod vocabulum novam civitatem significat. Josaphato Regi Judae, Joaso alii, vel Jehu Regi Israel contemporaneum dicunt. At Appi. et Justi aliique fabulam addiderunt. Didonem appulsam ad Regiam Lybiam et Loci ab incolis ad incolendum petijsse, quantum Tauri Hyarba adincolendum petijsse, quantum Tauri tergum grandendere potuisset. Voto potitam eorum in tenuissima fila secuisse occupasse tandem stadia 22. Alii a Didone structam urbem arce dicunt. arcem in media urbe exstructam Fidei fitorem Byrsam appellant, item Metropolim. Dido lingua sua Bosram v. Bozram dicebat. Hoc autem vocabulum Bozra orientalibus locum munitum arcem denotat. Hinc Idumaeorum Metrop: hoc nomine dicta Esa 63.

qd

qd tm Didoi transpositis litteris βυρσα efferunt
βυρσα pellem seu corium sonat. Hinc enata
e fabula de corio bubulo. Hac tangit Virg.
Aeneid: L. 1. v. 372. ubi et Lucan. de pigmalio
nis crudelitate et Didonis fuga tractat.

§ XC.

De Regno Lydiae

Sequitur 2da Lydor. Regnum Lydiae f: in Asia
et quidem sub Croeso postremum, ceu qd Persae
accrescenti potentia se opponere s: ausum. De Ori
gine Doct. Lydorum dissentiunt. Dion: Hall
L. I. c 27. ex Jove et Tellure natum ee Manem
qui primus ap: Lydos regnavit, et tunc Maenas
appellatos scribit. Unde Lydia prius Maeonia
dicta; sed tum convenit quando et a quo Lydia dicta
sidam Dion: L: citt et Herod. in Clio, quem se
qui favet ill: Scaliger. Manes suscepit Cotyn
Cotys genuit Atyn et hic Atys similiter duos fi
lios Tyrrhenum et Lydum a quo Lydia dicta
Alii autem cum Joseph: Euseb: et Zonara Lydos p
geniem ee Lud. Semi 4to genitum et Noachi ne
potis adserunt. Sane prima Lydiae mentio ap:
Scriptores exoticos in rebus Ninii gesta est qui eam
cum aliis vicinis regionibus subegit. Utut quidem
sit de Origine certe Ubbo Emmius L. V. Rer. Chro
p: 136. errat qui primos Lydiae reges fuisse Heracli
das persuadere voluit. Fuit enim alia longe su
perior successio in d: regno ante Dynastiam Hi
raclidarum, quamvis omnia una ex ea successione
ad:

ad nos ō pervenerint. Ita Tantali spe a. m: 2587.
ap: Lydos regnavit <u>Acriamus</u> ut hic Troiano
bello 180 a[nn]is antiquior putatur. Ita inter antiquis
simos ante Successi: Heraclid: Acriamo <u>150</u> a[nn]is
posterior <u>Cambyses</u> tenuisse Lydorum Regnum
memoratur. Valde memorabilis <u>Camblites</u> a vo
racitate certe intempestiva, ut qui uxorem
noctu, vino madens et fame stimulatus, inte
ra se iacentem fere totam excepta manu devo
rarit. Cuius fama mox dum vulgata esset, ipse
<u>Cambles</u> se in foro in conspectu omnium interfecit
partim videntibus qui aderant, ut fit, ut Autem
Lupini <u>Lomachi</u> partim ut furiosum miseran
tis. Hoc in excerptis <u>Peiresc</u>. Post Cambletem
memorat <u>Iardanus</u> Lydorum rex ap: cuius
filiam Omphalem patri in regno succedentem
Herculis primum servivit, quod ab eius ancilla
<u>Cleolaum</u> v: ut <u>Herod</u>: narrat Alceum genuit,
post ab Omphale in consortium Thori acceptus Her
cules. Ex hoc matrimonio fuerunt qui postea
successerunt <u>Heraclidae</u> omnes usque ad ultimum
Regem Lydorum <u>Croesum</u>. Hic iterum quidem ex He
racl: successit nimirum Agron Alcaei filius. Her
culis et ancillae nepos ut vult Scalig. an <u>Atys</u>.
Herculis et Omphalae Reginae filius ut vult Eu
seb. ō dignitatis. Ex Atyadis ad Croesum 9.
ordine Reges invicem successisse tradunt, quorum
cathalogum dabimus. Atydi G successit

L.

I.) Ardys prim.
II.) Alyattes I.
III.) Meles
IV.) Candaules
V.) Gyges
VI.) Ardys. II.
VII.) Sadiattes
VIII.) Alyattes II. Cujus filiam Arianem Astyages in matrimonio duxit.
IX.) Croesus.

Ex his eminentiores erant.

§§ XCI.

Candaules Myrsi filius, unde Sideis fortioribus eam Myrsilus audit. Hic ob adulterium notand. vid. Just. L. 1. C. 7. meminit eam Cicero de Off: L. 3. C. 9. et alii. Hic ut nemo adulteramans in suo sinu gaudere pot formam elegantissimam uxoris suae, unde Nyssiae praedicatas oculis prius hoc nudam eam ostendebat Gygi non fideli ut Just. vult, sed agnato suo, quod res Gygem ad libidinem uxorem ad vindictam incitabat. Candauli autem pernicem attulit. Simile fere infortunium sibi peperit ioc...a Collatinus Liv: L. 1. C. 57. Hic referri meretur Otto ap: Tacitum L. 13. C. 46. et his addendum detestabilius monstrum Caligula qui adulteria sua narravit iis ipsis quorum uxoribus illuserat. Unde Senec: L. de Constia C. 18. dicite matere duobus in locis mysterior religionem

ec

ea in mensa et in Thoro..

Candauli interfecto succepit Gyges uxorem Candaulis quam duxit, rerum potitus. Fuit et ipse ex Heraclid. De hoc Herod. L.1. C.14: Gyges inquit potius arma intulit Mileto et Smyrnae et demum Colophonem cepit. Nec aliud praeclarum facinus ab illo gestum est quum ne 8a: regnavit. Successit fil: Ardys II. natus, q: bello fortissimus intemperans tamen, sororem germanam in matrimonio, quam vi prius constupraverat.

§ XCII.

Sed omnium Lydiae regum maxime memorabilis est = Croesus qui Alyatte II. Pane defuncto annos natus 35. successit regnavitque 14 annos. Idem Herod: L.I. C.26. narrat idem novercam Croesi (C.15.) pistrici venenum dedisse et iussisse ut panem ex eo effictum Croeso daret eam re clanculum indicata panem ipsum novercae apposuisse pueris. Itaque postea Croesum regno potitum ancillae suae της αρτοποιου statuam auream in Delphici Apollinis templo posuisse. Sub initio regni sui primus Graecos Ephesios bellum intulit, quos tamen ubi ob donum Dianae pepercit, libertatemque Ephesiis permisit foedere cum iis inito. At ceteros Graecos omnes in Asia praeter insulanos subegit. Imo omnes nationes intra Halim fluvium habitantes praeterquam Cilices ac Lycios subegisse dicitur. Praeter enim Lydos, Phryges, Mysi, Mariandini, Chalybes, Paphlagones, Thraces, Thyni, Bythini

Pythini, Cares, Iones, Dores, Aeoles, et Pamphyli, Croeso parnerunt. Iste Sardes qud Regni ius metropolis erat, se gessit, sum Coetui tege Gradeia Sophista. Cum vo Solon ille sapiens eu ius colloquium cum Croeso de beatitudine accu tata narrat Herod L. 1. c. 30. et Cic: de fin: B. et M. L. 3. Diog: Laertius Anacharsin Scytham ad se qq Sardes invitat teste Diog. Laert. L. 1. segment 105. Croesus post h: bellum Persis in ferre cogitabat. Nam et Cyro infensus erat Astyagis cau cui adfinis f: Nam ad foedus stabiliend: int Lydos et Medos Alyattes filia Argane Croesi sorore Astiagi, qm Cyrus Regno privavit, nuptum data f: Et invidia vi: mentis crescentis potent Persar, ad hoc bellum stimulabat. Interea priusquam in Persas moveret, de eventu belli p Legatos dona magna ferentes oraculum Delphic: exquirit, responsum tulit dubium. Ex stat ap: Suid: Lex. L. 5. c. 20. Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει. ~~Quae~~ Croesus Halim penetrans magnam perverso vim. Croesus eo responso o greciens mittit ad oraculum quaesiturus: An diu mansurum sibi foret imperium. Pythia respondit iterum ambigue Tunc sibi ac regno exitium fore cum mulus in Persia regno potiretur. versus Graece dat Simon p. 638. Chron. Carth: ex quo responso Croesus magnam voluptatem dic cepisse, sperans id nunquam fu

ut

ut ap: Medos multis regnaret, proinde nec sibi
nec posteris regnum abrogaret. Hinc omni cogi
tatione in bellum Persicum incensus potentissimos
Graecorum, Athenienses et Lacedaemonios sibi [illegible]
ciare studuit. Cum tum una multi gentes Cyri
[illegible] quod esset mare nobilior, quam parte.

§ XCIII.

Igitur Croesus cum exercitu Halim transiens in Cap
padociam, quae antea Medorum, et tunc Persarum
iuris erat traiecit. Ei obviam Cyrus cum exer
citu proficiscitur fit acris pugna, in qua utrinque non pau
ci cadunt ad extremum, noctis interventu dirimuntur
neutro victore. Postero die cum Cyrus in certamen
non descenderet. Croesus cum suis Sardes reversus
in animo habens maiori cum vi Cyrum adgredi postea
Aegyptios, Babylonios ex foedere denique Lacedae
monios convocaturus exercitum quem secum fecerat quo de
ctos ex militibus divisit, nullam cogitatione praeveniens
Cyrum; qui se in Cappad: [illegible] mansit [illegible]
Sardes removere copias [illegible]. At Cyrus re
audita nec opinanti supervenit atque exercitum in
Lydiam ducit. Cui Croesus solos Lydos opponere
cogitur. Cyrus equitatum Croesi reformidans, hoc
stratagemate usus est, nempe adversus equites
in acie Camelorum multitudinem locat, Nam Ca
melum equus aversatur, adeo ut nec speciem eius in
tueri nec odorem sentire sustineat. Quod et hic
evenit. Equi enim Lydiorum olfactis conspectisque came
lis, primum profugiunt. Hinc Lydi ab equis desiliunt,
ac

ac perdire cum Persis confligerent, Donec in fugam versi ac muris occlusi ab hoste obsideri cepere. Croesus hos miserias et angustias debuit potissimum Euribato Ephesio a quo proditus e Cyro; Cum enim Euribatum cum ingenti pecunia misisset in Pelloponnum ad milites conquirendos is ad Cyrum transfugit et omnia Croesi consilia detexit. Hinc factum ut quem Graeci malitiosissimum dicere volunt, Euribatum vocant.

§XCIV.

Croesus ubi in angustiis cum frustra auxilium expectaret, ipse [illegible] armis Graecanicis induit, quod inusitata specie Persis terrori esset. Cyrus ad dolum conversus, rursus alio stratagemate Lydum adgreditur. Comparavit enim plurima [illegible] na longa moenibus aequalia [illegible] simulacra imposuit barbas hirsutas et Persicas vestes induta pharetramque ex humeris et arcum in manibus gestantia. Itaque idola [illegible] noctem [illegible] ita ut superarent arcis moenia, ipse vero alio mane ad alteram partem moenia nemini adgreditur. Croesi milites impetum strenue propulsant cum vero exercitum [illegible] conversi e longo simulacra cernerent, clamorem [illegible], [illegible] invasi [illegible] quasi iam arce a Persis occupata. Itaque portis apertis alii alio fugam capessivit, et hoc modo Sardes a Cyro capta sunt. Front. L. 3. c. 8. Captus est et Croesus, sed cum peperat ne Croesum interficerent. Qua occasione liberi Croesus [illegible] filios

filios, alterum cui nomen Atys summae speciei ado
lescens, dum aprum in Mysia venabatur casu per
iit. Alter autem a puero f: mutus. Hic igitur cum
arce traditur, quidam Persa Croesum sibi ignotum
stricto gladio peteret, et Croesus prae tristi clade
affectus invadentis vim evitare negligeret. Croesi
filius erupit in vocem ανθρωπε μη κτεινε Κροι
σον. O homo ne occidas Croesum exstat Historia Herod
L.1. Vide Val: L.5 c.4. Gell. 5.9. Solon autem
aliquot annos Croesum memorat, neminem morta
lium dum viveret beatum esse. Beatus sibi videbatur
Croesus, sed dum captivus esset pyrae impositus Sol
lonis verba recordatus et eius nomen ter inclamat.
Cyrus huius clamoris causam percontatus humanae
vicissitudinis memor, Croesum ab incendio liberat.
alii paulo tamen aliter referunt, dicunt Cyrum tar
dius Croesi mox miseratum, ut Persae exstingue
rent pyram excessum voleb et iam cum 14 Lydorum
pueris in rogo consederat et Persae taedas subiiceiant
cum repente exorta tempestate tanta imber defusus est
ut omni modo pyram exstinxerit sed et ingratos adfli
xerit Vid Herod L.C. Tangit historiam A: Boetius
L.2. de Consol: Idem Senec de tranquill: animi c 8.
et hic est finis Regni Lydorum.
Cyrus post Croesum vita donatum in honore
habuit, et consiliarium eius fecit ut et filio eius Cam
bysi summum consilium dedisse aliquando ex Herod. Ji
casu singulare est quod Lydi mox absente Cyro
rebellarent.

rebellassent. Crœsus quærenti Cyro, de defectione Lydorum consilium dedit, ut Lydis veniam daret, ne unquam inposterum defectionem cogitare auderent, sed eis ipsum armorum usu interdiceret, iuberetque ut super tunicam pallium gestarent, ut cothurnos induerent, præterea ut liberos citharam pulsare, ludicra quæque et lenocinia exercere de quibus Ludos et Ludiones vocab: ipsa fluxisse credunt, psallere, cauponari inberent et docerent. Quod consilium Cyrus accepit Cyrus cumque Lydis eodem modo præfecit. §§ XCV.

De Græcis

Transeamus ad Historiam Græcorum. Græci originem ducunt a Ioniis, et quidem a Iavane Iaphet filio, qui cum Hebr. ē. Ion. Græce ιων. Adparet sane antiquissimus Ionis qui primus Græcos parens fuit ad Deucalionis tempora, devenisse notitiam Ion: cum heros clarissimus [illegible] ... Xuthi filius, Helleni nepos. Deucalionis pronepos fuit, a quo Iones fuerunt præcipue pars Græcorum. Et hi sunt illi Iones quorum hoc loco auctor meminit, qui regnante Davide duci Codri filiis ex attica celeberrimam illam migrationem in Asiam instituerunt et 12. urbes in Asia oris maritimis ut Miletum Ephesum Phocæam condiderunt Vid. Lims. p. 208. hinc vero migrationis auctor habetur Nileus Codri filius, et præsertim qui

qui Medonti legi, debili ac claudo parere indecorum fore putaverint. Thiae autem pue Jonum duces extitisse Pausanias VII. c. 2. imo plures Graecia populi abundatione virorum frei, societatem huius migrationis cum Jonibus fecerunt ut Thebani Orcomeni s. Minyae quibus erat cognatio cum Codrinis. Euboenses seu Abantes Phocenses excepti Delphis Sims L. C. sed non vacat omnia exequi fuerunt vero h: in spatio in Graecia plures resp. ubi: gentis celebres, et gubernatae iam antea sed praecipue eminuerunt.

1. Athenienses. qui mortuo Codro Archontes constituerunt et quidem.

a.) Perpetuos quorum primus Archon f: Medon Codri fil: ultimus Alcmaeon.

b: perpetuis successerunt decennales quorum primus Charops: Aeschili Filius, septimus et ultimus Eryxias s. Erixias.

c. Deinde instituti sunt Archontes annui quorum omnia gerunt nota. Verum omnia quae ponit collegit Cl. Mensius in 4 LL. de Archon. athenienses SS XCVI.

Inter hos praecipue notandi sunt

Imo Draco qui anno a Chr 622. leges quibus Athenienses uterentur primus tulit, quas adeo dum severas fuisse multi tradiderunt. De quibus Paul. Hist. dit, quod omnes sanguine fuerint

scrip

fita, et oppoenae capitales erant. Hasque leges non so-
lum ut fiunt curavit, sed eam ut valeant labora-
vit. Ita vg. Furem quemcunque Justi supplicio
capitis puniendum esse censuit. Vid. A. Gelli L. 2.
c. 18. Hinc et Demades orator scite dixit. Dra-
conem non atramento sed sanguine leges scripsisse
nam obnoxas poenas omnes capitales constituisse adeo
ut qui olus v: poma surripuerant, in hos non minus
quam in sacrilegos animadverterent.

§ XCVII.

Ideo Solon Archon electus omnium correctionem ad leges
accessit 30a. post Draconem Olympiadis 46. anno
3. Tarquinio Prisco Romae regnante teste Gell. 11.
21. Leges Draconis cunctas rescindit praeter eas quae
de sicariis latae sunt. Nam dit. plebs Atheniensium
ob atrocitatem Legum Draconis, et usuras immo
[illegible] premebatur, pressa enim a divitibus ob in-
opiam filios et filias cogebatur vendere. Solon
igitur [illegible] leges sanxit, ne quis quem [illegible]
dos alienum in servitutem raperet. Solonis leges
postea ligneis tabulis inscriptae adservabantur.

§§ XCVIII.

II. Praeterea eminuerunt Lacedemonii

(c) Apud hos erant reges et quidem ex Heracli-
successione, ambo simul regnabant ut praeter alios Corn.
Nepos Ages. 1. Cap. dit. Illas duas familias ar-
dit Aristomedes, qui gemellos ex Argia suscepit
Eurysthenem et Proclem a quibus Eurysthenidae
et Proclidae dicta sunt. Quorum successione
recenset Ill. Sebal: L. II. Can. p. 161. Sign. in
fine

spte Laceden. Sims p. 658. Hi autem Reges nunc magis quam imperio præerant et populari Regnabant. Nam (**) Erant apud Laced. Ephori numero 5. penes quos summum imperium fuit: De horum potestate et imperio vide Cragius de Republ. Laced. L. 2. C. 4:
(*) Duces qui spte belli exercitui præerant. —
Inter quos autem maxime memorandus est Lycurgus qui 8 menses fratris Polydactæ loco regnavit, postea nato fratris filio posthumo Charilao tutor ejus Regnumque abdicavit. Qui etsi fideliter munere tutorio fungeretur, tamen invidiam matris Regis Charilai Infantis et avunculi ejus Leonidæ ac reliquorum Charilai cognatorum effugere non potuit. Quare calumniarum pertæsus abdicata in tutela peregrinationem sponte in Cretam primo deinde in Ioniam suscepit, et in Aegyptum ut mores populorum Rituumque Leges ritus et sacra cognosceret.

§. XCIX.

Lacedæmonii autem Lycurgum absentem desiderant ac domum accersiverunt. Rediit ergo ille post 10. a. peregrinationem, ac secundo tutela Chariali ad summa, Reip. condit novis Legibus mutare instituit. Antea enim teste Herod. ex omnibus Græciis pessime morati erant Lacedæm.; nullo neque inter se, neque cum peregrinis commercio. Sed ad æquum et honestis Legibus institutam gubernationem a Lycurgo transierunt Sims: p. 447. Quo autem maiorem auctoritatem Legibus suis ap: cives conciliaret, dixit se

eos accepisse ab oraculo Delphico, quod ille eam consuluit, quo modo in Rhetia dicerit, quo Rhadamanthus et Minas ante ipsum iam tempore ut Leges a Iove accepta se promulgare dicent unde et Rhetra appellata sit, quod a Deo sancita crederent. Porro has Leges Lycurgi non scriptas fuisse credimus, una enim ex Rhetris dicebat μη χρῆσθαι νόμοις ἐγγράφοις ne uterentur legibus scriptis. Postea tandem illa decreta ἄγραφα verbis quibusdam Terpander scripta, teste Clemen: Alex Strom L.1. quamadmodum Atheniensis Leges usque post Solonem ita institutae erant, ne passim Athen: ad molliorem vitam elegantem ac quaestus idoneam traducerent. Ita a Lycurgi Leges eo comparatae erant, ut non Spartani ad rei bellicae studium. Non pigebit Leges nonnullas adferre. 1. Adolescentes impuberes ne in Urbe versarentur sed in agro vitam agerent.

2 Privatim quotidie et pransitare ausus est nemo, sed quisque publice cum aliis pari victu uti debebant

3 Latrocinia et furta impunita fuere, ut quisque vigilans aspicaret.

4 Vestem singuli cives aequali usu ducerent

5 Mercaturae ferrea pecunia instituebantur vi: permutatione, aurea vero et argentea usus fuit [illegible] sed h: leges non placuerunt omnibus imprimis locupletibus, hinc Lycurgus saepe lapidibus petitus, imo oculo altero per Alexandrum privatus amisisset, et alium in fuga salutem quaesivisset. Val: M: L.5. c.3. Aelian V.H. L.1.

Postquam

Postquam vero peccata eius noxiisque iam fremere expressa quo perpetuum iis daret auitem simulabat, suum discessum ad oraculum quo consulturus illud: Num aude... quid ex iis summis mutare. Interea iure iuran... dolabegit leges, senatum, Reliquosque cives, ne quidquam ex illa Reip: forma et Legibus mutarent, donec ille Spartam rediisset. Spondentibus illis iurein... eando, Delphos ascendit, inde Cretam, peregrinatusque nunquam in patriam redire, imo moriens iussit cinis suum abiici in mare ne relatis Lacedaemoniis: spartiatas se Spartani Religione Sacramenti arbitrarentur Legibusque suis finem imponerent. Hoc igitur pacto Leges suas raras atque immobiles fecit. §§ C.

III. De Macedonibus.

Macedonici Regni sera, hoc intervallo iecit Caranus Maced: primus Rex. Hic Lycurgo aequalis suis quidem... statuit Ill: March: Chron § XV. Regnavitque a: 28. Fuit ex Herculis posteris undecimus ab Hercule... gis cum Peloponnesiaca multitudine sive spectans Reg. Maced. occupavit. a quo Al. M: cum descende... lit et fuerit 17mus ... iure maternique Achille... avi paterni Hercule gloriamus. De Carano vid Vell: Paterc: Iust L. VII. C. 1. missis ceteris Maced: Regibus quod Carab. Rup: p. 153. penultimus notandus est Phil: Al. M: pater, qui Regnum Maced: florentis effecit Sid de his Rei: stra § CI.

Restat de Regis illyricis. Illa sunt dua-

L:

L. Aera Graecor. Olympiaca et Urbis Romae cond[itae].
Ro. Aera Olympiaca e[st] aera ludor[um] sic dicta, qui ludi
instituti fuerant ab Hercule durabant 5 dies, et singulis 5
a[nn]is solebant repeti. Agebantur in Elide Peloponesi, et vic-
tor coronari solebat corona oleaginea. Hi ludi i[n]termis-
si fuere, postea ab Iphito et Cleosthene renovati a[nn]o aerae
Atticae 699. qui annus convenit a[nn]o 21 Iosaphati Regis
Iudae. Fuit usum triennio eo t[em]p[o]re hac aera quia tamen nulla
victorem annotabantur, vulgaris deinde incipit ab Iphi-
toa aera 2da quae e[st] an[nu]s 108 ab Iphito, qui ex
iussu oraculi instauravit ludos Olympicos quando
Coraebus Eleus vicit stadio, a[nn]o aerae Atticae 807. qui e[st]
a Ozia Regis 48. ab hoc t[em]p[o]re incipit aera vulgaris
Olympiaca. Coraebus primus e[st] victor, nam sub Iphito
fugit mos inscribendi nomina victoris, et nomina nostra
[illegible]
q[uae] ad Coroebum. Habent hi aera magnum usum
in historia exotica. Ad 2. Altera aera e[st] cond[itae]
Romae. Roma condita e[st] a Romulo unde Quirinus
et Poeta dixit Aeneid. l. 280.

Romulus excipiet gentem et mavortia condet
Moenia Romanosque suo de nomine dicet.

Sed quando e[st] cond[ita] Roma de eo variant SS. At nr em-
Ferario fuit qui a M. 3256. ante X[ristu]m 753 urbem
auspicato condidisse credit, a quo alii non multum ab-
eunt, e[st] ea aera nobis fere tota Varroniana et
Catoniana. Varroniana post mortem Augusti
inquis in publicum prodit, differt a Catoniana
ao uno. Aera enim U.C. Varrone uno anno prius,
M. Porcius Cato inchoavit. Varronianam Aeram cum

Fr

ſt Auguſtus ſtandiij in ſuij ſeculari ſtudij, item Plutarchus Fausti Tellius . Cenſorinus. [illegible] ceuriorib. Jos. Scalig. Baroniij et alii et quidem ſpatio tibij Romanam editam ſecit Varro. de re Ruſtica L.2.c.1. .. Ab Kalendis Calendis Cato autem inchoat a Kalendis Januarij quem Oram Catonianam ſecuti ſunt Dion Halicarnaſs. Solinus Euſeb. et alii. Ciceronem Livius Plinius Velleius variant et modo uno ab anno Varronem, modo cum Varrone, modo cum Catone initium nobis facimus ſtriam ſtram tendentes ad Period. VII.

§ 102. De Re Litteraria.

Ap: Judaeos erant DD. David Salomon, de incredibili ſapientia Salomonis vid. 1 Reg. 4.29.34. Daniel qui fuit ob ſapientiam dictam ſ. ſpeciam interpretationem ſomniorum ſpeciam aulicam et civilem S. Esther 4: ſtudioſus.

§ 103.

Apud Graecos alienos en boni et L. Graecos

A. Homerus Graecus Poetar maximus 168 ann. post eversam Trojam ſdum Herod natus maior. Ille mater ppe Meletum fluvium unde Meleſigines dictus deſcripta ſcripto cocum ut vulgo putatur ſed vivens. Alii vero de tpre nativitatis variant poſtea autem cum et antea remotioribus orienti ucleri Coſtopho ne ori viſu privatur putatur, quando Smyrnae ſe qui ut ille verſus pronuncit. A caecitate Oμηρος dictus ſuit Herod vid Simeb p.425. mortuus ad Ion inſulam malis Creticis morbo ut Solinus teſtatur. Fuit autem Homeri claritas ut quum virum ſpanici noverit, eum poſt mortem multae urbes certatim ſibi vindicarent vid. Cicero p. Archia c. 8. Dyſrichion ap. Gell. III.11. CAπτ.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου, Σμύρνα, Ῥόδος, Κολοφών, Σαλαμίν, Χίος, Ἄργος, Ἀθῆναι.

Septem urbes certant de stirpe insignis Homeri: Smyrna, Rhodus, Colophon, Salamin, Chios, Argos, Athenae. Postea Ptolemaeus Philopator exstruxit Homero templum, in quo ipsum decore sedentem collocavit, cum circa eius simulacrum earum urbium posuit quae Homerum sibi vendicabant. Aelianus H.V. Lib. 13. C.22. De aliis honoribus a Veteribus Homero habitis egit Capelius in Apotheosi Homeri. Cuius carminum fragmenta sparsim et inordinate circumferebantur, primus autem eius versus vulgavit Lycurgus [illegible] et in Graeciam importavit teste Plutarcho in v. Lycurgi et Aelian. V.H. 13.14. unde apud Cic. Tusc. 5. C.3 Lycurgi Homerus esse traditus [illegible] Theophili Poetae posteriora carmina erant prodita. Postea autem Pisistratus qui primus Bibliothecam Athenis posuisse dicitur collectis in unum libris Iliadem et Odysseam confecit et ut singula per 24 libros [illegible] essent curavit. Tanto autem studio in iis colligendis fuit, ut oblatos quosque versus Homericos auro rependerit. Plura infra de Homero. § 104.

β. Hesiodus eiusdem Patris Dii [illegible] qui tempore aequalem multorum veterum suffragiis Homero dicitur. Poeta elegantis ingenii, et mollissima carminum dulcedine memorabilis, adeo ut antiquitas in certamine quae cum Homero [illegible] Hesiodum victorem renuntiaret. Extant eius [illegible] nia opera, et Dies et liber [illegible] et Moralis

σ.

ō Georgica. Adolescentulg in forum necatus ē, et in mare piecty, cujus cadaver quum Delphinorum exci piensad littus ppe Rhium exposuit post quinque necati Ctimenes et Antiphus Ganatoris filii. Hos ab Hesiodi cane, ipdisos narrat Plutarchus L. de anim sollertia. Fabula quales Aesopicae adpellantur primum inventor Quintilianus VII. Hesiodum facit.

§ 105.

In Aesopus cujus effigies extat ap Petav: Rat Temp P. I. L. 2. qui natione Phrix servus Xanthi, vixit sub Croeso Lydor Regis, cui fabulas suas dicavit. Dum vero Aesopi: fecerunt, ut ex eo adparet quod Socrates Aesopi fabulas in Epochs quod vertit teste Plutarcho in Libro de audiendis poëtis. Adolescentes cum ut ille ait dum Aesopicas legunt fabellas, quasi soleti quodam in .... sine voluptate excitantur. A delphis ē rupe Phaedria praecipitatur circa Olymp 54. Refert Eusebio plu res eum L: 4 aetate florere. § 106.

In Graeco sub initium captivitatis Babyl florentilli VII. K.E.7. Graecia sapientes.

Cum Solone Thales Periander cum Cleobulo
Junguntur Chilo Pittacus atque Bias

Dicuntur autem sapientes, partim ob sapientiam, partim ob morum gravitatem I. SOLON Atheniensis quibus leges dedit et templ. et ..... ordinarie dictum ..... Lebram. NOSCE te ipsum.

II. THALES MILESIUS. cujus meminit Cic Divin L. 1. C. 49

Dictum Sponde, praesto damnum.

III. PITTACUS. Mitilenaeus sententia huius Occasionem cognosce.

IV. BIAS Prienensis dictum eius Plures sunt mali. Aeterna celebrandum fama huius facinus describitur. Cum Messenias virgines a Sidoniis captas nobiles suapte pecunia redemptas domi aluisse et filiarum loco suis se educasse propinquis postea gratis reddidisse. Cuius incredibilis beneficii memores puellae, quae domum revertebant, cum sub id tempus Messenii piscatores aureum tripodem extraxissent cui inscriptum erat SAPIENTISSIMO apud sortem effecerunt ut ille Bianti dignum omnium mitteretur. Rem paulo aliter narrat LAERTIUS Diogenes in vita Thaletis, aliique rem totam ferunt Plutarchus in V. Solonis.

V. CLEOBULUS. Lindius aequalis Solonis dicebat Modus optimus.

VI. CHILO Lacedemonius dictum Finem videre vitae longae.

VII. PERIANDER Corinthius Tyrannus. Dicit Industria nil impossibile.

Pro Periandro alii Mysonem ponunt, alii Anacharsis Scytha celeberrimus. Quis qui eadem [illegible] Aegyptii Chaldaei et Sabaei eam sapientiam florent. Sybillae cum suis vaticiniis [illegible] de quibus dicto loco et [illegible] vaticinium magnum [illegible]. Laertius [illegible] L. I. C. 7. ex.

ex Marco Varrone, narrat X magnas Sybillas
fuere ap: [illegible] fuere ap: [illegible] erat [illegible]

§ 107.

Varro et quicunque sentit sit, a consiliis Deorum denunci-
andis σιος cum Deos q. θεος, et filium ο βουλη
ή βουλη adpellant Aeolica lingua. Sed uti Salmas.
ad Solin. p. 56 jam docuit insolentissimam esse hanc
vocis originationem, [illegible] fuisse foemina
fatidica quae [illegible] [illegible] alii
ejusdem [illegible] ceperunt. Sed alii de voce eam
fuerit docet Alb. Fabr. B. Gr. L. 1. 29. ita alii unam
tantum fuisse Sybillam docent, quod cum diu vixerit variis
in locis ac diversis temporibus ediderit vaticinia, variis
adpellata fuit nominibus. Sed Sybillas plures fuisse
videtur [illegible] Aelian. H. V. L. 12. C. 35.
& agnoscit Lactant. ex Varrone narrat 10 [illegible]
1. PERSICA – 2 Libyca / v. Lydissa
3. Delphica [illegible] 4 Cumana [illegible]
[illegible] Amalthea ab aliis Demophile
v. Herophile nuncupata. Haec diutissime vixit et
virginitatem servavit impollutam. Haec est illa
anus hospita et incognita quae 9 Libros [illegible]
plenos ad Tarquinium Priscum / v. Superbum /
Regem Rom. Olymp. 50 adtulit, pro quibus 300
Philippicos poscebat aureos. Rex aspernatus
pretii magnitudinem, derisit mulieris insaniam:
illa in conspectu Regis 3. combussit ac pro reliquis
idem pretium poposcit. Tarquinius hunc [illegible]
cum

cum illo magis insanire putaret ipsa iterum 3
exussit, et cum pro tribus desiderasset, exportaret
idem pretium. Rex quoque tandem mulieris admiratus
pecuniam dedit et libros accepit, qui in templo
Jovis Romae diligenter asservabantur a XV viris
ad h: ordinatis ut petentibus spiritus legerentur, quae
postea una cum ammeno capitolio defecto, quod ex
locis Siciliae et Italiae et Graeciae adlati sunt Romam
cum ingentibus Sybilla unae fuit.

5. Cumea in Italia 6. Erithrea quae apud
Ecdotum Erithraeum ad primas suam fuit, Graecis
Ilium petentibus vaticinatam et perituram
Trojam et Homerum mendacia scripturum. Ea locum
fecit fabulae quae ab Ovidio Metam. XIV. v. 144.
posita est, ubi Sybilla ostendit sibi vitam a Phoe-
bo esse concessam seq. iam 70 annos vixisse et adhuc
30 duraturam.

7. Samia 8. Hellespontiaca in agro Tro-
jano nata vico Marpesso circa oppidum Gergithi-
um, quam scribit Heraclides Ponticus Solonis et Cyri
temporibus fuisse.

9. Phrygia quae vaticinata est Ancyrae
10. Tiburtina sive Albunea quae Tiburi colebatur
ut Dea iuxta ripas amnis Anienis. Harum Sy-
billarum et carmina legebantur et solebant Grae-
co sermone quae Heroico. Horum librorum
3. a Tarquinio emptos, alii quindecim XV
fuere.

i

fuer Sybilla [illegible] LL. Sybill. Rom. postea
in magno pretio habitg. Postquam enim iij [illegible]
Duos [illegible] praedictiones, de reb. Rom. iij [illegible]
summa cura carmina illa Sybillina in loco
sanctissimo Capitolii asservabant, eorumq. custodiam
Duum viris primum, mox X. deinde XV. viris man
dabant, propter quos nemini eos inspicere licebat ut
patet ex Atilii tristi supplicio ap. Dion. Hall. L. 4.
et Val. L. 1. C. 1. Libri 3. Cumanae Sybillae
aliisq. depositi in Templo Jovis, arduis et difficilli
mis temporibus consulebantur, ut v. ex solo Livio liquet.
Tandem vero Sullanis temporibus aō U.C. 671. conflag
rante Capitolio libri illi igne absumti sunt.
Postea Romani Erythris ex Asia aliisq. urbibus [illegible]
per legatos quaecunq. invenire poterant Sybillarum
carmina Romam comportabant de quibus intelligenda
verba Dionys. Hall. L. 4. A. R. Postea eiusmodi
fatidica carmina plura in vulgus passim sparsa
sunt, quorum testimonio ipsi Patres saepe [illegible]
utuntur. Continent enim multa et lectu iucundissima de Deo
quae nunc [illegible] Sybillae praedicant, de creatione, de
[illegible] propagatione, de diluvio, de Xto, de Antichristo
de extremo iudicio, de Regno millenario et aeterna
felicitate. De his Sybillarum carminibus vide
[illegible] DD. [illegible]. Oracula Sybillina Joh. Oporinus
Basileae 1569. ediderunt cum notis Xisti Betuleji

et.

et irrisione Sar Castalionis de quibus iudicium tu
enthestissimum et censura extat Cal. Isaaci Casauboni
Exercitatione I. ad Baronii annales. Negari inquit
non potest in Sybillinis oraculis quae hodie leguntur ea
pira Xnae Religionis arcana, sic characteris
speciem inveniri exposita, ut vix ac ne vix quidem
simile quid ex tota Lege Mosis et Pheta[illegible]
possit adferri. Verbo autem Dei quarum videtur
tam plura mysteria Gentilis clarius fuere spectata
quam Iudaeis. Illud me vehemens movit in quit
quod primis Ecclesiae temporibus quam plurimos videam ex
stirpe, qui faciunt [illegible] indicatis coelestem
veritatem figmentis ire adiutum, quo facilius
nova doctrina a Gentium sapientibus admitteretur.
Officiosa his mendacia vocabant bono fine excogitata. Addit se satis mirari non potuisse tam multos
illos indicia qui eiusmodi scripta tam facile
receperit, ut testimonia ex illis proferre ad stabiliendam veritatis coelestis admittant non dubitaverunt.

Periodus Vta[illegible]

Periodus VIta

De Regimine primum et Sacerdot.

§1. Hac Rex. quinae Aetatum Regesta inn[?] 372 ann, incipiens ab ao M: 3468. ad 3840 decurrens, si a Fine Captivitatis Babyl. usque ad Machab: Historiam huius Period. h: modo enarrabimus ut.

1. Historiam Iudeae gentis tam Politicam quam Ecclesiasticam exhibeamus a §1. usque 6.

2. In Historia Ethnica Persicam et ex parte eam Graecam monarchiam quaedemus §7. 16.

3. Subiungemus vero Historiam eruditam. S.
Petenda autem Historia h: Period. primum ex LL. S. Primi ex Ethnicis LL. — N. T. Esra Nehemias Esther, Ita Daniel Haggeus Zacharias et Malachias LL. Ecclesiast. sunt Maccabaeor. qui tamen aliquo indicii discrimine legendi sunt, cum primi eos longe maior autoritas quam dicere posteriora quod ille ex V. LL Jasonis Cyrenaici excerptus variis fabulis Iudaicis refertus et LL. Ethnici quam Joseph: consulendi monumenta Rer. Persicar. et Syr. Macedonicar. imprimis Justinus incipiendis commendans.

§2. De IUDAEIS.

Praemittenda quidem Historia Civilis, status Iudaeae gentis tum in exilio sub Regibus Babyl. tum sub Persis: tum sub Lagidis et Syro Macedonibus donec post fata varia nunc Ldia, nunc tristia Iudaeis rebus suis in summam calamitatem et Reipubl. discrimen inciderunt

incidet sub Antiocho Epiphane, qui eos tunc religionis persecutus est. Unde gloriose vindicari per fratres Maccabaeos. Tum Ecclesiasticus sub Pontif. quod plures extant mali quam boni, inprimis notabilis est Historia instaurationis templi post multos casus et inmissiones consummata sub Dario Hystaspi Rege Persar. Et sacror. Ordinum Rituum Mosis restitutio, praeterea Lex denuo collapsa per Esdram et Nehemiam plena ordinatio et restituto Hierosolymorum munitio muris reparatis. Haec est summa Histor. quam accuratius enarrabimus.

§. 3.

Nunc quoniam in Historia Judaeor. in exilio Babyl. isa versabimur ut. α. De statu eor. in exilio.

β. De duratione exilii Babyl. s. a termino a quo, ad terminum ad quem differamus.

Primo quod ad stat. Jud. in exilio attinet. Obs.

a. Locus ubi in exilio fuere est Mesopotamia inter Euphratem et Chaboram fluvium eis et trans Euphratem ut clarum est ex Ezech. 1. 1. 2. ubi Chebar fluvius memoratus qui est Chabora et illud ex Derosolymis fragmenta extant pat. Fuit autem tractus ille satis amoenus et fertilis, cuius desiderio multi Judaei adeo capti fuerunt ut Patriam post libertatem gessam repetere noluerint.

b. Quod ad ipsum statum

(:) Politicum

(:) Ecclesiasticum

1. Ad statum Polit. in exilio Babyl.

a. Eos habuisse Judaeos praefectos suos, ex domo Davidis; a quibus

a quib[us] edocti fuer[unt] in exilio ipso. Zorobabel q[uo]q[ue] dux dict[us] fuit. Num aut[em] illi Præfecti fuerint Ius gladii etiam q[uae] adfirmaverim, nisi dicas vicariam potestatem fuisse eos usq[ue] a Rege gessisse, Licet illud in Historia Susannæ supponatur. Sed illud abhorrere videtur a statu populi devicti et exulis sub alieno degentis domicilio.

b. Iudæos hic vixisse p[er] modum coloniæ, o[mn]es sparsos ut Christianos sed dersorsus claro sepa[ra]tos.

C. Quin et fuisse ibi Iudæos suos agros et vineas adeoq[ue] exercuisse agriculturam ut liquet Jer. 5. adeoq[ue] Iudæos hic satis floruisse ut ita dicti reversi sint in patriam.

)) Quod ad stat[um] Ecclesiasticum att[inet] —

(•) Habuit liberum Religionis exercitium, q[ua]ntum q[ui]dem in exilio fieri poterant, et hic fundata iam sunt Synagogæ Domus et Ephesus[?] plures quem tanæ in Jerusalem ubi Iudæi sunt instituti, ubi Leges sacras servarunt et cantica cecinerunt.

C.) Iudæi in captivitate Babyl. Renunciarunt idololatriis, in initio quidem his idolis adhæserunt ut Ezech: 36. 22. aliisq[ue] innuitur. Sed cum tempore resipuerunt, seq[ue] ad verum Dei cultum converterunt, ita ut post illud t[em]p[u]s, nunq[uam] cultui idololatriæ fuerit mancipati. quæ Epocha o[mn]ino notanda est Lev. 26. 4[?] Deut. 30. Jer. 33. 7. 8.

C.) Habuit et conservavit ordines sacerdotales et Leviticos et successerunt sibi invicem Pontifices, nam ul[timus] Pontifex fuit Seraiah. Verum t[em]p[o]re liberationis Pontifex erat Josua, cui successisse D[icitu]r Josedec.

cuius

cujus filius dr. Josua G Josedus f. Pex in exilio Babyl.
(c) Denique fuerunt in Captivitate Babyl. suos
Pro̅ᵗᵃˢ, Suppositos etiam in initio f. Jeremias, qui belli
quias Judaeos sequi deinde in Aegyptum ubi predixi
cladem et ruinam Aegypti. Sed in exilio Daniel
et Ezechiel. Daniel abductus e ao 4 Jojakimi
ipseq ad annum Cyri 3 superfuit, fuitque insignis in aula
Nabugadnezaris Dan 1. et 10.1. Ezechiel autem inter
exules celeberrimus Pheta, abductus e cum Jechonia
Rege, et illam deportationis Epocham sequitur Ezechiel
in libro suo ut Cap. 1. et ~~alibi~~ 29 legitur. alii quoque
viri celebres ut Baruch, Zorobabel, Josua, Esdras
Haggeus, Zacharias, unde colligunt DD. Scholam
quoque ibi fuisse existimatam, ex dictis ni fallor mani
festum est, Judaeos benignissime ibique fuisse tractatos
in Capt. nostra Babyl. S. § 4.

Secundo videamus Chronologiam c. anni exilii
Babyl. definiendi sit quoque quod ad initium, constat
enim durasse 70 annos quod dicitur ex Jer. 25. 29. 2 Chron 36.
Dan 9. Constat enim de termino ad quem Hocm
aos primum nempe Cyri Monarchae Persar Regis Esd. 1.1.
qui e valde notabilis locus. Sed de termino a quo C.B.
unde illi computandi sint magna e inter Chronologos
quaestio, unde nata quod o una, sed trina depor
tatione maiori abducti sint Judaei in exilium.
Prima maior deportatio facta e ao 4 Jojakim
2da quando Jechonia abductus e, 3tia quando Hierosol
destructa e ao Xmo Zedechiae. Sed dum hic
primus

primum ad illustrationem L. C. Dé et Ait: 3 has
maiores deportationes opere pretium fuerit enarrare
A. Maior deportatio facta est ao 4 Jojakim qui
est primus Nabugadnezaris, quando Danielem socios et
vasis quibusdam sacris translatis Babelem Dan. 1.
Jer 25. Sed tribus annis post hanc deportationem maiorem
accidit deportatio minor, postquam enim debellasset Jo
jakim, missus est exercitus ex turba commixta
Chaldeorum Syrorum, Moabitarum Ammonitarum, et ab hoc
exercitu deportati sunt magno numero Judaei, quod acci
dit ao Jojakimi 10i. Nabugadnezaris 7. ut colligitur ex
tradit Jer. 25. 28.
B. Deportatio maior quae evenit sub Jechonia
Rege ao Nabugadnezaris 8vo integro anno post mi
norem ut videre est 2 Reg 24 v. 8. 12. 2 Par 36.
Ezech: 1.3. Itaque 10 annis post secundam deportationem mi
norem, quum iam iam Hierosol. obsideretur a Nabu
nezare, multi ad Chaldaeos fugere, et illo ipso plurimi
sunt abducti in exilium. Durante obsidione
multos defecisse ad Chaldaeos patet ex 2 Reg 26. Jer:
39.9. 52.15. idque sive ex metu, sive ex suasu Jeremiae
Jer 21.19. 38.2.
C. Tertia deportatio maior quando urbs capta est Xmo
Zedechiae et XIX Nabugad. Jer. 52.12. verum 4
post annos accidit tertia maior et omnium ultima depor
tatio. nam Nebusaradan Chefer exercitus Babylonii
Vathue 476. annos abduxisse in exilium ao 23.
Nabugadnez. ut ap: Jer L.

Q

Q. At qua deportatione initium 70 annorum exilii sit petendum?

R. Nulla est major deportatio, de qua non aliqui cogitant. Vendelinus plerique de tertia illa majori anno XI. Zedechiae cogitant. Marshamus ex recentioribus post Scaliger et Cocceium epocham captivitatis Babylonicae constituunt multi a secunda nempe deportatione majori a tempore Jechon. §. 5.

Sed primam intelligit Petavius, Usserius, C. Wenema aliique, pro qua sententia rationes sunt sequentes

1. Quia ipsa ratio et textus narratio docet, ubi exilii principium est ponendum ubi incoepit, incoepit autem anno 4 Joiakimi

2. Annales Tyrii et Babylonici id manifeste docent, inter 4 Jojakimi et in primum Cyri regis annos 70 intercedere ut Perizonius in Orig. Babyl. docuit. Sed et canon Ptolemaei ubi catalogus Regum Chaldaeorum exstat id evincit, nempe secundum canonem primus est Nabopolassar. Huic tribuuntur anni 45 nempe a tempore, quando a patre in Regni societatem admissus est et V. S.

II. Evilmerodach huic dantur anni 2.

III. Neriglossor huic dantur anni 4.

IV. Laborosoarchodus huic menses 9.

V. Nabonedus huic anni 17. Cui Darius Medus successit, imo quia et annum primum Cyri unius anno impleret ut ex Dan. 10. 1. et 9. 1. patet. Hosque anni si simul summas erit summa annorum 69. et mensium 9. adeoque ad primum Cyri, a primo Nabugadnezaris sunt anni 70. ita ut anno 70. ultimus est Cyri primus

Adde

Adde q̄d primus Nabugad. quinquies Jer. 24.
cum 25 Jojachimi initium cāi Babyl. ē suppu-
tandum. / Habent tn̄ DD q̄d obiiciant —
1 Obj. Ezech 40 1. ubi anus 14 post destructam Hye-
rosol. dr̄ 25 exilii. unde liquet initium ee sū-
tendum a Jechonia. Nam ī Jechoniam deportaō
et 14 post destructam urbem st 25 āi. Post Jecho-
niam ēm regnav: Sedechias a. 11.
R. verum quidem ē Ezechielem exilium repetere
a Jechonia quod ex hoc et aliis locis patet. sed ne-
gamus exilium in gn̄e ibi spectari ab Ezechiele,
sed suam tt deportaōnem inde derivare. Ezechi-
el enim cum Jechonia deportatus erat, et initium hic
deportaōnis Epocha quidem ex cap: 1.2. patet, hinc
itaq; nil ptt̄ geluri ad q̄ale illud exilium
nam Epocha Ezechielis ē particularis.
II Obj. Ill Scaliger provocat ad Jer. 29.10. ubi me-
morant epla sc̄pta a Jeremia ad deportatos sub
Jechonia Rege, cum ipse in exilium iverat
in illa epla ait Jeremias ex illis ēē liberandos
post completos 70 aos, sq a deportaōne Jechonia
70. illi āi videntur numerandi.
R. Facilis ē resp. Jeremiam illos 70 aos jam
in cursu considerare. Non vult dicere nec dicit
ab eo tpre in exilio mansuros, sed tt dicit libe-
randos post 70 aos. Num aūt illorum aōr aliqui
præterlapsi necne hic ō dr, adeoq; intelligendi st
āi jam in cursu quod 70 aōr reliqui jam ef-
fluxer. Simile exemplum habemus Num 14.33.34.
Moses nōie Dei denunciat Judæis illos 40
ãy

aij in deserto fore obervaturos, cum iam aliquot ai in Deserto effluxerit. Sic 2 Sam. 24.13. Hoc de Chronol captivitatis Babyl.

§ 6.

Hic primis nunc liberationem populi Judaici ex exilio quanto accuratius contemplemur. Ubi:

1. Videnda ea liberationis tam occasionales quam Instrumentum. 2. Ipsa liberatio eius

1. Quod ad primas sit occasionalis expugnatio Babelis et cladis illi inflicta quinnetia cum destructione veteris regni Babyl. ita ut Judaeis captiv. finiret cum Regno Babyl. finita fuerit capta autem f: Babel est, licet in initio dolo et strategemate usus fuerit Cyrus. Abduxit enim Euphratem in magnam illam voraginem uliginosam supra Babelem quae erat effossa a Nitocle Regina uxore Nabugadnezaris, ut quomodius posset magnifica illa opera efficere, quae ad ornamenta Babyl. quae per a fluvio fluiz[illegible] se sua eccepelat. Euphrate illa ratione exsiccato et aditu militibus aperto, milites per fluvium Euphratem urbem ingressi sunt eamque expugnarunt expugnatae ingentem cladem intulerunt, et stragem ediderunt, militibus Principe Gobriani et Galatdi ut dicit Xenophon L. 7. Cyropaed. illi enim incensi cupiditate vindictae Regem dicuntur invendisse in aulam, et Regem in quo saevitiae gravissimae, quod via accurate quaeruntur prophetiis de Babele et in spec. Dan. 5. 29. 30.

Ado

β. Quod ad Edum [Edictum] Cyri instrumentalis et me-
dia qua Ds usus est, Cyrus rex Persar, qui
edicto suo Judaeis recepit et patriam repetendi
et templum ac Hierosolimam restaurandi liber-
tatem. Sedum [illegible] vaticinium Esa 45.6.
quoddam [illegible] Cyri expressum est ediendi ar-
gumentum Esai 44.28. [illegible] in modum expli-
cat ut dicatur Cyrus Hierosol. reaedificaverit
templi fundator. Hoc Cyri Edictum Esr. 1.1. nar-
ratur, in quo quidem [illegible] expressa mentio Hieros.
sed templi [illegible]. Verum Hierosol. reaedificatio simul
[illegible] amplitudine edicti, q: templi reaedi-
ficatio involvebat eam Hierosol. Hoc tu Hierosol.
[illegible] Cyri edictum reaedificarat carmine
successores qui Artaxerxi Longimano illud edi-
ctum de Hierosol. aedificanda tribuit, ne cum
successore Dan. 9. V. 7.
Cyrus autem videtur commotus ut Judaeis [illegible]
Libertatem.
I. Quod erat [illegible] ingenij, aequus et magnanim-
itas Cyri egregia virtus, humanitas, candor,
liberalitas [illegible]: Xenoph: et aliis celebratae. Quidem
Ds ipse ei D: testimonium dedit nec Esa 41 ubi
iustitia adducere ad pedes eius [illegible] eum
esse iustitiae studiosum et 45.13.
II. Tum etiam quod [illegible] Esaiae illi sit men-
tionatus, in quibus eius nomen clare expressum, forte
per Danielem [illegible] monstratus liber. Huc facit
Jos. A. L. 2. C. 1. Ds inquit excitatus Cyri
ro

ōāo effecit, ut ille in universam Asiam ita tunc
modum scriberet, "Haec dicit Cyrus Rex. Quoniam
me Deus maximus orbis Regem constituit, tunc illum
ee credo, quem Christiani advocant pro nunc. Deum
mecum unum per suos prophetas praedixit, et quod templum
eius aedificaturus sit in Hierosolymis in terra Ju-
daea. Esaia quibus lectis Rex admiratus varis
Quitten, correptus e cupidine exequendi quae
supra legeret.

III. Cyrus quodam modo inclinatus fuit ad Judaeorum
Religionem et ad veri Dei Israel cultum. Erat qui-
dem Persarum Religioni addictus, adeoque verum Deum
ignorabat Esa. 45.4. Cognominavi te licet me
non nosses. Sed Persarum Religio propius accedebat
ad veram Relig. quam ulla alia. Persae enim templa
aras, imagines repudiabant et ab idololatria
crassa erant alieni. Notitia quidem Dei magis
fuere imbuti Religionis ratione, nec tamen puram
habuere veri Dei notitiam. Persae enim colebant Solem
Nullos quidem habebant Deos ex similibus sacros, sed
Solem et Dominum mittis eundem adorabant, ignem
magnum symbolum Solis colebant, equos Soli sacra-
tos debant. Sed tempore Cyri floruerunt in Regno
Persico viri egregii Magi dicti, qui de Deo
et Relig. Divina accuratius locuti sunt ut Zoroaster
Hystaspis, Ostanes aliique, qui ex commercio
Judaeorum, multa hausisse videntur, adeoque de
Cyro potuit dici eum invocasse unum Deum ut
c Esa. 41.25.

§. 8.

88. Casus liberationis sic se habet, iisis, ipsa liberatio est enarranda, Judaeis data est libera facultas pa-
triam repetendi, templum cum urbe reaedifican-
di, sacra exercendi filium Mosis praeceptum.
Reversi quidem sunt Judaei et Israel magno nume-
ro, Deus enim quidem solis iis coelis posteris red-
ditum pandebat, quos Nabugadnez in capti-
vitatem adduxit. Cum vero posteri eorum quos
Assyrii abduxerant degebant eam sub di-
tione Cyri; iis quoque liberum fuit: nunc tandem
in patriam reverti. Tamen sua libertate ab
usi sunt, immo e contrario maxima pars Judaeorum
exilium suum patriae praetulere quando Scriptura
sacra et Jos. Ant. L. 1. c. vidisse adnotant, sive
quod iis regionibus in quibus tot annos degentes
fuerint capti ibique fixa sunt domicilia
rebus suis florentes et possessiones relinquere
nollent, sive quod Deo cultus principis despiceret,
s. quod nulli boni fuerint augurati de re-
ceptu redeuntium Judaeorum in terram
Canahan. Erant enim vires et opes redeuntium te-
nues. Itaque sit Deus rem ita administravit, ut
Judaei cultum Dei veri disseminarent inter
gentes. Notandum quod non tantum ex Judaeis, sed et
ex reliquis tribubus multos esse reversos
. 42360. praeter servos et ancillas memorantur
Esdr. 2. 64. Nec o Jos. A. L. 11. nisi quod
Jos. 42462. numerat Sim. p. 664. hinc
eos qui reversi sunt illustres, fuere Zorobabel
Dux.

Dux et Tirsatha. Josua summus Sacerdos.
Ppta Haggeus et Zacharias. Contigit autem redi
tus ao 1mo Cyri Regis post expugnatam Babylo
qui e 52. a destructa Hierosol. et conflagratione
Templi Hierosolymitani. Tot aẽs iacuit Templum
destructum et totum Regnum. L. § 9.
Reduces Iudaeos ex capt. Babyl. in T. Canaan
regebant tum Pps s. Duces, tum Sacerdotes.
L. § videamus de Ppibus post C. B. eos duo occurrunt.
1.) Zorobabel. Iudaici populi Pps et Dux ex
capt. liberator, unus ex praecipuis instrumentis
quibus Res Iudaeorum restitutae fuerant una cum Je
shuah. cujus postea ob genealogiam Xri notandi
st, qui qui ō caret ingenti difficultate Res hae.
Hic etiam Zorobabel quoad Gs f. filius Pedajae
filii Salthiel, filii Jechoniae Regis ut e 1 Chron. 3.19.
[illegible] ortus ex tribu Juda et ex stirpe Regia, ad quam
pertinebat promissio Templi Dei. Appellatur autem ali
quis Zorobabel Mat 1.12. sed cum ille idem
sit cum nostro multi dubitant, nam ut dr filius
Pedajah. cum ap: Mat. et Luc. 3. Zorobabel
sit filius Salathielis. Hinc duos fuisse Salathieles
quorum alter Jechoniae, alter Neri fil. fuerit,
utrique quoque sensu e parentum, similiter et duos vo
lunt esse Zorobabeles, quorum alter Salathielis
alter Pedajah fuerit filius. Lud. Lavaterus
ex Vatablo. adnotat Zorobabelem dici filium
Salathielis, q: Salathiel patris filium educavit
et adoptavit. vult enim Pedajam esse fratrem Salathielis
vid. p.

Vid. Alting in Schilo. Hic autem Zorobabel dux et non rex. Iudaeorum D. pro regem non habent, sed ducem. Dux autem est Tetrarcha s. Toparcha. Imperium enim Persicum erat divisum in varias provincias. Singulis provinciis erant Satrapae quibus subjecti erant Tetrarchae s. Toparchae. Sic Iudaei suum habebant ducem subjectum Satrapis. Sunt tamen qui Zerubabeli ut Regis tribuunt qui [illegible] oraculum Gen 49.10. Non auferetur sceptrum a Iuda de Regno [illegible] in Regno Iuda ad Christum usque duraturo exposuerunt. Ita Cyrill. Comment. in Hagg. et L. 8. contra Julianum quod inquit ex stirpe Regum Iuda David. in Sedecia cum Zorobabel post captivitatem [illegible] in Regni solio consedit, sed certe s. asserere est contra omnem rationem et fidem historicam. Ios. A. L. 11. C. 1. Zorobabelem τὸν ἡγεμόνα. τῶν Ἰουδαίων [illegible] Iudaeorum dixit et ἡγεμόνα τῆς πατρίδος Ducem nuncupandum. Successit quidem Zorobabel in ducatum, cum erat enim ex stirpe Regali Davidica familia, sed tamen non legitur in Regni solio sedisse. Alind enim est servare Regiam stirpem quae ius habet Regnandi, aut Regnum durasse, et Regnum retinuisse. Sed ni fallor pervenire Euseb. Demonstr. Evangel. L. 8. illud oraculum non pertinere ad unum Iudae spectasse. Sed ad omnes Iudaeos, Regnum illum ibi Regnum permitti tradere, aut eius stirpi, quae per secula plurima caruit, et quidem Regnandi

[T]ere admodum ipso nostro populo impelavit, statim cum post Salamonem secuta e divisio qud summa Rindum stirpi Regia eripuit. Et praeterea valde memorabilis e observatio Eusebii de appellatione Iudaeorum et Iudaeorum demum certo virtualiter quando Regiam potentiam quae in Sedechia Tribus Iuda amiserat Stirps caperit sibi ad sciere. Nam post Reditum e captiv: Babyl. omnes omnium tribuum Abrahamidae vocabantur Iudaei et tota terra quam habitabant, terra Iuda v: Iudaea qd ex Jos. A. L. 11. c. 5. obs. vocati sunt Iudaei a Tribu Iuda tum primum quando Babyl. sunt reversi: Itaque Eusebio sine providentia divina factum esse affirmat ut h: appellatio h: posteriori tempore obtigerit quo mox temporum ratione tribu Levi, videbantur Tribus Iuda obscuranda, cum usque ad Xtum ne unus quidem ex tribu Iuda Regimen adeptus. Deinde h: ejus sententia e o accidisse sine numine, quod a tribu Iuda Religioni omnes nomen suum acceperint ut cum Jacobi de Iuda vaticinio fidem gerebatur. §. 10.

II.) Nehemias memoratur nostris, cujus vitam et gesta vide in suo Lib. sine quo sciret posset Iudaeorum Res nunquam resta uranda. Hic f: Pincerna Artaxerxis Regi admodum charus Dei cultorem, et salutis populi studiosissimus. Cum ipse Res Iudaeorum in calamitatem afflicta perciperet a Lacrymis abstinere o poterat. Ideo a Rege interrogatus ob summam in vultu tristitiam, causam tristitiae explicavit tamen Rem majus ut e ex libro ejus patet. Num fuerit Nehemias ex tribu Levi v: Iuda admodum incertum, o est improbabile eum fuisse ex Tribu Iuda, quantum Scaliger ad Chronicon Eusebii et

post

et post Enigmannum in Daniele L. 11. 9 ... Cetera quae gessit infra de instauratione templi dicemus. Hic J: alter Dux Judaeor, quidem iussu Artaxerxis Neh. 5. 14. Post Sembabelem et Nehemiam nemo nobis occurrit A: titulo et munere insignitus. Quale probabile est summum tunc tenuisse Pontifices ut Zach: 3. colligi potest.

§§ 11.

Potest ... quomodo ... Judaeor. sub Pontifici ... considerari, ... quo Sedem summi Judaeis ... 1. Sub Persicis Regibus usque ad finem Regni Persici 2. Sub primis Graecor. Regibus.

§ 12.

Primo sub Persarum Monarchia Pontifices erant.

α. Josuach. fil. Jozedechi Pont. qui cum Jechonia in exilium ivit 1 Chron. 6. 15. Josuach ... socius erat Zorobabelis in populo e captivitate educendo et instaurando templo.

β. Jojakim

γ. Eliasib.

δ. Jojada

ε. Jonathan et hic ille est qui fratrem suum Jesum v: Josuam in templo interfecit ... qua valebat ap: Bagoam Praefectum Regis Persarum Artaxerxis verebatur ne ipse Josua ... Pontifex M. loco sui, quod insignem ... Judaeorum ... Hi erant viri Pontifices sub Persar. Regibus ... eor. ... erat ... De quo postea.

§§ 13.

Nunc videamus Instaurationem templi Urbis et Sacerdotum qua ... articulos ...

Hic

Ne iam memorem Darium Hystaspis filium et
Artaxerxem Longimanum, qui facultatem Judaeis dederunt
extruendi Templum & Civitatem quibus Judaeorum re-
staurandae instrumenta fuerunt Zorobabel et Josuah.
in initio, deinde progressu temporis Esdras et Nehemias
tum perfecerunt. Quis autem fuerit Esdras describitur
Esd. 7. f: ex gente Aronis per Eleazarum et Phineasum
erat autem ab Arone 23. ut e 1 Chron 6.4. Erat Esdras
quoad ad officium ejus Ecclesiasticum scriba, et quidem
peritus, cujus opera versabantur circa Legem, ejusque
correctionem et instaurationem quae ipse quoque Canonem
Sacrae Scripturae conscripsisse. Tum fuerit officium Politicum
de omnibus Esd. 6.7. Habuit autem Esdras potestatem
Judices creandi ut e ibidem v. 25. Hic Esdras ha-
bendus e instaurator secundus qui Judaeos veniens
in Judaeam anno 7. Artaxerxis ut Esd. 8. 7. Hae
sunt principalia causa instrumentales.
Praeter hos accessere causa moventes Sacra imprimis Hag-
gaeus et Zacharias, qui suis concionibus manus populi
firmarent Zach 2. 12. Una populi deceret, et ad of-
ficia hortati sunt, gratiam Dei illis promittentes.

§ 14.

Ipsa instauratio per 4 gradus facta qui in articulis
tice observandi sunt ut ordo Sacrae constet.
Primus gradus est, et extendit se a 1. anni usque ad
2dum Darii Hystaspis, cujus intervalli historia nar-
ratur primis 4 Cap: Esdrae in quo intervallum sequen-
tes casus inciderunt. Initium ejus f:
Solium et Templum suscepit sed finis f: [illegible]. Max
cum

Mox cum rediissent Judaei in patriam, ante
omnia instruxerunt altare Holocausti, sed quod
praeter omnia est: simile altari Mosis et Salomonis in
tabernaculo et Templo exstructo. Erat enim hi: altare
a radicibus exstructum ex lapidibus et intus erat
cavum sed repletum. Deinde exstructo altari, praesta
to et definito celebrarunt festum tabernaculorum, or
dinarunt sacra patrio more, quando ad fundum Templi
ponendum accesserunt. Fundatum est Templum inter
querelas et jubilationes, alii enim laetabantur, alii de
plorabant fundamenta primi Templi, quippe ad splendo
ris Templi fundamenta nequaquam accedebant. Sed haud
diu hoc prosperitas duravit. Opus post jacta fundamenta
est intermissum: Nam cum Samaritani frustra se ad
jungere tentassent Judaeis, ut eo facilius Judaeos tur
barent, consiliarios Cyri variis muneribus corruperunt
a quibus consiliariis opus est impeditum, vel saltem pro
tractum ipsis Samaritanis. Cyrus erat absens. Deinde
sub Cambyse qui est Assuerus ille vel Artaxerxes
Esd. 4. 7. memoratus, hostes Judaeorum eos apud regem
Persiae palam accusarunt. Unde Rex publico edicto
opus prohibuit. Hoc est primum intervallum a Cyro
ad Darium Hystaspis. §. 15.

IIdus Gradus. est inde a 2do Darii Hystaspis, usque
ad 7mum Artaxerxis Longimani Esd. 5. et 6. Se
cundum hoc intervallum initio anni 2o Darius Hys
taspis dedit edictum templum fundamentum exstruendi
Judaeis incitatis per prophetas opus strenue resumpserunt.

Esd.

Esd. 6. 15 Renovavit Ipsi festum celebrare, ordines sacerdotales restituit et 24 ordines Levitarum redivere ex captiv. cum antea 24 fuerint. Sed 4 se dividentes numerum 24 effecerunt rursus et ipsa veteri ordi num restituebantur. Festum quoque Paschatis celebrarunt sed nec Adversarii destiterunt, nam eam exce per magna angustia in initio Xerxis qui e Assyriis sub initium regni accusationes ei contra Judaeos scripserunt.

Esd. 4. 6. 7. § 16.

IIIus Gradus A 7mo Artaxerxis Longimani ad 20 ejusdem quae Diria Esd. 7. Ubi 1. Adventus Esdrae cum ingenti multitudine Judaeorum cum multis vasis et auro — 2 Reformationem Esdras instituit

Cap 9. 10. circa conjugia. Effecit enim ut alienigenae cum liberis dimitterentur, cum se suspicere religionem nollent sed etsi multum boni gesserit Esdras, res tamen eius fuere deplorabiles multos adversarios nactus et foris et intus. Urbs vero sine muris incolis jacebat.

IVus Gradus ab Artaxerxe 20 ad ejusd. 32. Neh: 5. 14. Ab Adventu incidit instauratio perfectior per Nehemiam Venit hic edito regis munitus urbemque et muros, feliciter restaurare incepit et spatio 52. dierum perfecit ingentibus sarcasmis Samballata apud Moabitas Tobia apud Ammonitas apud Ammonitas Gesemo apud Arabes Horum insidias feliciter effugit Nehemias, et aedificatores altera manu gladium, altera instrumenta operandi tenebant ut si hostes advenirent eorum impetum retunderent. Nehemias et mores populi emendavit. Esdras legem lingua Hebraea legit

dequo s.

a quo ipse Lectio S[acrae] Scr[ipturae] in usu mansit. Fes-
tum tabernaculorum celebratum, ieiunium excla-
matum, foedus cum Deo solenniter pactum et ob-
signatum Neh. 9. Urbs impleta incolis, populus
ab iniquo foenore magnam libertatem. Sic Esdr[ae]
gestis Nehemias ad legem venit. Sed o diu haec
felicitas adfuit? Populus enim nimis corruptus
erat.

Unus gradus illigens Nehemias novus mo-
tus et corruptionem eorum illorum invalescentem
veniam a Rege petiit, venit Hyeros, ut motus
sedaret, et ultimam manum reformationi impone-
ret Neh. 13.6. ubi Eliasib ipsa cubiculum quo-
dam erat in atrio in usum Tobiae, cessata Levitis
Decima o reddebant. Hinc Levitae Templum dere-
linquunt, Sabbathum profanabant, [illegible] cum Gen-
tilibus sancita. [illegible] ex [illegible] gener
factus a Samballato. Haec omnia post 32. Artaxer-
xis annum facta.

§. 18.

De Politica Judaeor[um] sub Persis

Habuerunt duces non Reges, qui Satrapis Persar[um]
erant subjecti et illi appellantur transeuphratenses
Judaei quidem servi quidem Regum Persicum dictantur
ipsi Judaei [illegible] et dominium Persarum in cor-
pora provenientum [illegible] Neh: 9. 36. Esd. 4. 13. servi-
tus nunc moderatior nunc gravior; ideo ac-
ceperunt leges ipse Artaxerxis Longimani [illegible]
[illegible] et [illegible] Esd. 7. 26.

§. 19.

§ 19.

De statu Ecclesiastico Judaeorum

α. Quoad statum externum.

1.) Habuere se specie sacri, fuere Levitae et Sacerdotes sibi succedentes, sine interruptione secundum Legem Mosaicam quorum catalog. vid. ~~Jos~~ Jos. A. L. XI.

2.) Templum Judaei restaurarunt, liberum religionis et sacrorum exercitium festa celebrarunt.

3.) Orantibus eos Prophetae Haggaeus, Zacharias, Malachias S vid. Vitring. Obs. Sacr. L. 6. p. 314.

4.) Novus modus legendi Scripturam tunc in usum inductus nam Moses instituit 7mo legere Deuter. 31. Nunc singulis Sabbathis fiebat Neh. 8. ~~Hinc~~ Hinc orta Synagoga. 5. Canon Sacr. Scripturae videtur confectus nam cum ante 70 versionem vigeret ... accomodatus tempore quo post Esdram et Viros Synagogae magnae ... eos fuisse satis felices, sed eos ad Salomonem devium ... accessisse paret.

1.) quoad Templum quoad ad divinam magnitudinem, non erat simile Templo Salomonis Esd. 3. Hagg. 2.4. ut in angustiis erat constructum.

2.) Judaei tradunt 5. res defuisse in Templo secundo arcam cum propitiatorio et Cherubinis ignem sacrum Schechinam, Spiritum Propheticum et Urim et Thummim.

β. Quod ad Statum Internum.

1. Post exilium nil legimus de idololatria Judaeorum, quod propter gratiam Dei adscribendum et lectioni Legis ... In initio Judaei respectu religionis et cultus Dei fuerunt meliores, sed brevi zelus eorum periit, quod

propter

ipse Malachia iam fi. vg. gingium cum alie nigenis, foeminis, quo tempore opprimebant fidem mox ô redditio Levis §§. XX.

De Statu Judæor. sub Persis.

Ab initio Al. M. usq ad Antiochi Epiphanis tpra qd irvallum 163 aos qplectit. Statu Judæor. Dt. fi. quapropter ubi:

1. Pfiey recensebimus.
2 Statum Judæor expendemus.

Primo Pfiey successio Pfiem tradenda, q: summa relig erat penes summos Pfiey, adeoq successio eor e successio rerum summor vid. Jos. Ant. XI. et XII. Eusebi: D. E. L. 8.

a. Primus sub Persis. sextus post exilium dic. Pt. Jaddua. describit. Hic inter primos et dextris fama celebris. Hic temporis Manasse a sacerdotio, eo qd Samballat filiam duxerit. sed nimis illustris eas ... qui ci... M. gigit Jos. A. L. XI. Alexandrum cum in Tyri obsidione haeret Judæis vehement fuit infensum ob negata ei auxilia. Hinc cum Gazam expugnasset recta tetendit Hierosol. qud Jaddua ei occurrit cum choro Sacerdot. Nonnulli B. Arian in dubium vocant.

1. qd nemo Alexandri Scriptor de eo meminerit sed quis nescit gentiles quamplurima Judæor. neg.
2. qi nulla cum fide videns falsa. nam Gaza expugnata Alexand. ... in Exorcis

ad

ad Aegyptios secessisse et ad oras Alex[andriae] fecisse [illegible]. Atqui dum dixisse dicit, Quid quod [illegible] qui adorant adoras alium, sed est quibusdam [illegible] falsa, a in tota Historia.

b. Onias. Ino eius filius hic varia expertus est fortunam. Sub ipso Ptolomaeus Lagi Sabbatho ingressus est Templum, multis spoliavit, multosque Judaeos in Aegyptum abduxit. Onias multa lis cum Samaritanis f: tribuunt ei 22 an.

c. Simon I. dictus quia Simon Justus celebris justitiae studio. Hic v. Canonem V. T. absolvisse et ultimus virorum Synagogae Magnae. Aliqui confundunt eum, cum Simone de quo Luc. 2. sed sine ullo fundamento, sed e inanis paraeliis quas Regnavit 11 anos f.

d. Eleazar. sub h: LXX versio confecta de qua nos infra Saltima quae versio ad Ldiypos. [illegible] quae Judaei nunquam ei [illegible] referenda. Hac ee noti Gentis fuit Judaei, et si vera sit legatio quam Joseph: narrat ad Eleazarum Ptolomaei longe eo erexit Judaeos celebritas, f: 23. anos f.

e. Manasses parens Eleazari quia Oniam Simonis Justi filius ad instans et tum pervenit, v. ob imbecillitates ingenii in eo esse ut Joseph: A. L. 11. dicit βελκυς την διανοιαν. Manasses praefuit 26. anos f.

f. Onias. 11 Simonis Justi filius Manassem successit. Hic parcus Templum in Aegypto condidisse. sed DD. dicunt quod ista templum fuit Oniae III. filium Joseph:

Joseph: Oniae filium tunc decem annos tributum 20 Ta-
lentorum persolvere Ptolemaeo Evergetae Aegypti Re-
gem legem fuit iratum, sed placatum per Josephum
Oniae Nepotem, qui hoc tributum persolvit Jos. A. l. x.
Locumque [illegible] conceptus v: sibi concedi in ime re-
gio Aegypti. Item qui placatus erat f: Philopator ad
[illegible] VV. DD. ad marmora Oxoniensia

9. Simon II. sub R: Philopatore II. victor Raphiae
ex Aegypto cum Antiocho intrare voluit Sanct. Sanctorum re-
stitit ei Simon et cum adhuc vellet intrare, divini-
tus verberatus rex ira in Aegyptum 3. Mach. 1. 2.) R:
tor et fabula quam Joseph: [illegible] refert Sirach. 50 [illegible]
in ejus laudes [illegible] 23. annos. Regnat post eum ei
filii, Onias, Jason et Menelaus

R: Onias III. Hujus filius Templum in Aegypto [illegible]
ficavit, sub R: Heliodorus a Seleuco Philopatore [illegible]
tendit ad sacras pecunias spoliandas, sed [illegible]
ad eumque sepulto, terrorum apparitione [illegible] et
sic vacuus redit 2. Mach. 3. Narrat [illegible]
[illegible], sed in loco Heliodori Apollonium ponit. Visus
hinc est ingens equus in templo in templo phaleris ornatus.
Onias hic a fratre suo Jasone expulsus est ope An-
tiochi Epiphanis qui muneribus corruptus erat ab ipso
impetravit Pontificatum a quo tempore venalis f: Pontificatus
v: Sacerdotium acquisitus.

3773. sub R: Onia III. memorabilis casus Judaeis acci-
dit nempe legatio Lacedaemoniae ad Judaeos qua fatentur
Lacones, se ab Abrahamo originem ducere et pete-
re amicitiam fraternam. At hanc causam diu post
respondet Judaei cum Jonathan [illegible] 1. Mach. 12.

Acs.

Ios. A. L. XII. 5. quod vero D. fraternitatem posuerit
cum Abrahamo deducenda vid. J. D. Michaelis: Dagonem Syriacam
Bochart L. 1. Alii ut Clarij Venema Oniam primum
putant, o tertium quod Ios. Itum Arear. Nam sub Onia 1.
Rex Laced. f. Areus qui Oniam Pr. V. 120 q:
majus fratrum legi inter Laced. litteras et responsoria
Iudaeos quae sub Ionathane data. Aria tu Laced
bium vocari neque per anttem L. 1. Macc. Areus
putat Lacedaem. inventis factum, Iudaeos esse Cretensium
colonos, quod hi Cretenses deinde coloni Spartanos. Sed fa
bula de Iudaeis ex Sparta oriundis cum Areus dictis sed
prioris Tacit. Hist. L. 5. Areus facit mentionem.

1. Iason Oniae III. successit fraude et vi. Hic eo qui
iram Dei provocat ex quibus dum Antiochi Epipha
nes placentiae. Nam hic in gratiam Antiochi patrio
cultu spreto Graeca numina introduxit, facta gym
nasia gentilium instituit, et tandem ipsam Graecam mu
tavit circumcisionem abolere voluit. Interea Antiochus:
in templo spoliando, a fratre Menelao profugus 3 dies
regnasset ejectus e.

K Menelaus s. Onias IV. eandem impietatis viam
qua Iason tenuit. Hellenismum sancit contra legis
Mosis reduxit spartam, Templum spoliavit. Cum rumor serpe
ret, Antiochum esse mortuum Iason ope Ammonitas
impetum fecit in fratrem, sed repulsus fugit ad Arabes
post ad Lacedaem. sed ubique spretus misere periit 2 Mach: 5.7.
Haec contentio de sacerdotio ansam dedit Antiocho Hierosol.
invadendi. Menelaus quoque luit poenas, nam in in
vidiam Eupatoris Antiochi incidens tanquam proditor

patriae

patria in foveam cinerum plenam praecipitantes ibi suffocantique qua clar poena Sacrilegor. 2 Macc. 13.

3. Alcimus Sacerdos perfidus, ex mandato Demetrii Sotheris Pontif. factus Jos. A. L. XII. c. 16. cultus Dei hostis, dirui jussit interiorem atrium templi, sed paralysi percussus periit. Post eum tertius Regimen Jud. ad fratres Maccabaeos.

§. 20.

Obsl. Statum Judaeorum Politicum post Persas ab Alex. M. victos usque ad Macab. principatum serviebant. Regnum Aegypti erant subjecti, postea modo Syro Macedonibus modo Aegyptiis, ubi Lagidis templi Syriae cessit de Coelesyria ad quam pertinebat Judaea.

2. Schisma Samaritanorum 1) in quo illo orta sunt occasio. Ortum odium inter Samaritas et Judaeos, superiori Dum ea tempore quo 10 Tribus in exilium abductae et novi populi implantati, hinc etiam illi populi Dei cultum Dei cum Deastris conjunxere. Summum tunc odium intra limites steterat, nunc in aperto erupit, eo quod Samaritani tum non sint recepti a Judaeis se opposuere in templo restaurando.

Tandem sub Dario Schisma coepit templo aedificato in monte Garizim a Manassem fratrem Jaddui Pontif. Manasses cum uxore filiam Samballati pulsus a Judaeis, hinc venit in Samariam ad Socerum ubi ope Samballati, primum permissu Darii postea Alex. M. aedificavit Templum et hic Manasses Pontifex creatus est. Ibi ritus Judaicos introduxit, et multos Judaeos, stetit hoc Templum 200 annis, post a Joh. Hyrcano destructum. Dogmata plurima iis affinguntur, cum tamen erant idololatria

tria

Potestatia se retinuerint.
1. In loco adorationis dissentiebant Jud. Hyeros. illi in Garizim Deum colentibus.
2. Circa Canonem S. Sᵗᵃᵉ Samaritani et Pentateuchum reliquis rejectis admiserunt Nam. —
a. Duo ipse codex Samaritanus comprehendit in Canonem recipientes erant et Mosis Libri.
b. Quod reliqui Libri SS. alligant cultum Hyerosolim cum Samaritis dicerent in Garizim Deum colendum.
III. Persecutio Epiphanica quam instituit Antioch: Epiphanes cui opem tulere duces et Pontifices Ptolemaici Judaeos ad Graecam superstitionem impellentes, nec non impii Pontifices Jason, Menelaus, qui prorsus conspiraverant cum iis in exstirpanda Religione Jos. A. L. XII. et Macc. LL. Antiochus 4: f: VIII. rex Seleucidarum et Syro Macedon. Fracisse in Judaea hic sceptro riguit, et his post invicem continuavit. Incepit ao aerae Seleucidarum 143 ao 6 regni Antioch: sed post 2 aos acrius resurrexit. Occasio f: Lattia Judaeos ad famam mortis Epiphanis imperii deinde Jasonis in Menelaum, quem eam ob aliquam acceperit quam defectionem. Deinde q: Insuper Aegyptum contra ut hinc in animum induxit ac proxime inter Judaeos et Aegypt rescindere quo magis sibi Judaeos devinciret, quod ut obtineret constituit novum templum ex Syris et Judaeis conficere. Huic rei cum dissidium relig. obsidere videret instituit prius exstirpare relig. Judaicam.
Antioch. dic 1. consentit 1 Macc. 1. 21. binis vicibus persecutus est. 1. Ao aerae Seleucidarum 143. ante aeram Xti 170. quando magnam in urbe edidit stragem. Post 2. aos misit Apollonium qui amicitiam simulans urbem die Sabbathi irruens terribilem edidit stragem, multos Judaeos abduxit, arcem in Civitate David fundavit, ubi praesidium Syrorum posuit. Post hoc novo exemplo horrenda

Seleuco incepit, ipse filium Seleuci idolor. profanavit impie Judaeos Graecanicam religionem adsumere coëgit, qui eam nollent, nec aetati nec sexui pepercit, et hinc orta dispersio Judaeor. per Canaaneam et Babilonio in spelunciis, libros sacros combussit.

Q. Quare Deus punivit populum tam horrende adfligi?

1. Ea fr. causa quod omnium peccatorum, quod religionis causa fiunt et Deus punire et emendare suum populum volens, separ. Deos et pios h: adflictionum igne probare et ab impiis separare.

2.) Multi tempore ap: Judaeos erant profani, ad idolo. cultum Graecor. proni, Sacerdotum erat venale vitae ... Sp... ... erant seditiosi, quos pudebat religionem Judaicam publice profiteri, populus eam similis f: ... ...

Seleuco h: Epiphania ... ... castigato

Dan. 1 Macc. 1. 44. et ap: Joseph: vid.

§§. XXI.

De Monarchia Persica

In Monarchia Persica quae a Cyro usq. ad finem duravit 207. a. secundum Petav: erant Monarchae, ...

I. Cyrus Hebr. Kores solem sign. Praecipua ... eius gesta. Gessit bella cum populis orientis, ... Cappadoces, Armenios, Lydos, Phryges, ... Aegypt. aliosq. secundum Xenoph: sed hoc ... verum e. Cum Ionibus quod legatos recensita fabula de piscibus ad tibias saltare nolentibus, dimisit, bellaq. fausta ... Cum Babyloniis celebre e bellum, qui capta Babele finem captivitatis Judaeor. fecit. Unde ab ao capta Babyl. imperium cepit. Inde hic Can. H. 9. aos regnasse dicit, alii tamen 30. ei attribuunt, h: ideo e q: ii a victo Africa regnum inchoasse Cyrum firxerunt. Utrimum cum Massagetis

opido Scythico pugnavit cujus Tomyris Regina celeb
rata in initio superatur, in fine Cyro Persisq. exitiale
bellum f: Nam eum Cyrus filium Tomiris fuga simula
ta in castra pellexit et vino illectum cum multis Scyt
his occidisset. Tomyris pari fraude usa, quasi diffi
dens fortunae retrocessit et Cyrum insequentem Scyt
has in angustiam illectum vicit et delevit exercitum
Caput Cyri abscissum in utrem humano sanguine plenam
jecit dicens Satia te sanguine &.
Sed Herod. haec narratio non est verosimilis nec cum eum
prudentia Cyri adeo veteribus celebrata convenit, et hoc
quidem magis quod Xenophon Κυροπαιδ. L. 8. placide
eum obiisse dicit. unde mortis genus incertum manet. Pa
sargadis sepultum Strabo. Plutarch: tradidere, f:
singulari providentia Dei obitum, ita ut in omnibus
molimentis prospere egerit ut Esa 45. videtur fieri
ubi ista opera promittit et ipse Deo dilectus d.
II. Cambyses. Filius ex Cassandane Ann. Regni 8 et
5 menses. male f: educatus non more Persarum, qui filiis
suis 4 praeceptores dabant, sapientissimum, justissimum, for
tissimum, et temperantissimum, ipse inter Eunuchos et mulier
gregem educatus f: ut adeo non sit mirum eum nulla vir
tute a vitiis esse redemptum. Fuit credulus crudelis vin
dictae cupidus, documentum hoc dedit quod uxore
contemptus exarsit in sororem Meroën quam ut ducere
posset rogavit Magos. Num ulla lex extaret qua per
mitteret ut duceret sororem, illi metu, legem non ex
tare quidem dixerunt, sed se scire aliam legem
qua

nō quod Persarum legibus placeret id eatum esse, qua
se duxit eam, sed quia catere mox peremit et
quidem uterum ferentem et quod risus videret.
Meroë ob mortem Smerdis fratrem occidi jussit, eo
quod in somnio vidisset aliquendam dicentem
Smerdim in regio solio sedentem coelum verti
ce tangere ira cum Prexaspis magno nominis
Cambysem ut partius biberet tum Persis, tum sani
tis causa, jussit illi ut filium adferret et stare
ad januam palatii erectum, laevam manum sup
caput tollentem, quando sagitta cor meruisset, et
extenuare jussit in corde sagitta manens et di
xit ad Prexaspem: An quod ebrius sit certam
manum habeo.

Notat Herod. eum unum tam laude dignam fecisse, qui
vis et tam crudelitate similem quod ex [illegible] tamen judi
cem qui pecunia corruptus judicium protulit, vo
cabatur is Sisamnes, jussit R. vivum excoriandum
eiusque corio sellam cui insidet judici indicit. Patri
Filium substituit Otanum R. mon. ut quoties judica
ret tolis consideret sellam.

An Cambyses in libro ō [illegible], sed Assuerus Arta
xerxes, Artaxerxes, quod una multi DD. ap: Persas
tam quamvis fuere dux ac ap: Anno Augusti: Esra
Capellus hunc Cambysem designari putat [illegible] 240.
sed nos eum eo ō sentimus, hic enim is putatur qui Sa
maritanis accepit ut Judaeos impediret in aedifi
cando templo. Bella gessit

1mum Aegyptiis sponte, R. belli incredibilis
causa adfert, ut misit legationem ad Amasim
cut.

ut daret ei filiam, ille perbaden enim filiâ eum ab usurum, misit Mitetium superioris Regis filiam, unicam elegantem loco suâ. Tandem cum Cambyses ab uxore illexisset, adeo ira exarsit, ut aõ Reg 5. quum audiret mortuum Regem Amasim, expeditionem in Aegyptios susciperet, unde Persis Aegypti Psammenitum filium Amasis Regno privavit, potitus Regno postquam Pelusium cepisset. Cambyses quoniam alia Aegyptii colunt, ante suum exercitum collocavit, quando Aegyptii iaculari desierunt, ne Deos suos violarent, ita Cambyses facile victoria potitus est et Pelusio capto Aegyptum penetravit. Amasim e conditorio proferri iussit, et eius cadaver caedi saevari, cremari quod ante Aegyptios et Persas infrenum: Cambyses Aegypto potitus Spe se bellum gessit adversus Ammonios Carthag. et Aethiopes sed infelici et irrito eventu. Cum Carthag versus copiis navigarent, se Phoenices negarunt facturos quod eos libet Carthaginem et sacramento iis ligati erant. Hi vero erant nautae copiae quas ad diripiendos Ammonios misit 50. [illegible] millia arenis obruta sunt et sarcinis spore.

Ultima et vesana eius expeditio contra Aethiopes ubi magnam exercitus partem fame perdidit. Hinc re infecta reversus in Aegyptum, [illegible] cum Memphim venisset, cum maximum Apis festum celebrarent iratus Apim ad se adferre iussit, atque gladio verberando eius

eius sauciavit, interrogans num carnem et sanguinem haberet Deus Aegyptior, et an fur ab hujus laedi. Hoc facto sacerdotes omnes ad necem verberari jussit, et Aspidem Deum. Hic et suam libidinem egit, fider nolens voluntatem Dei qua in posteriis de Aegypto pridem excessurus.

Interim dum in Aegypto viveret Pathisithes Magus Germanum suum fratrem corpore simillimum Smerdi in thronum collocat et petamali inter Smerdium regnare. Recognita Cambyses scio fratris sui necem deplorans. Sic cum iterum adsuo properaret insiliens equum vagina exiliit gladius et in femore vulneravit unde post 20 dies mortuus. Herod. in Thalia, Ctesias vero pudiens regnum Persicae dit Cambysem nobilibus somniis vexatum esse, cumque lignum tornatili caa secaret nervum sibi fuidisse.

III. Pseudosmerdis die Magus sive Smerdis, cujus fuit is qui Athasastha s. Assuerus i. Esr. 4. in eum filii operis sui impedimenta Cyro usque ad Darium Hystaspis et duo ingruendi reges extiterunt. Alii vero nunc illigunt Cambysem. Athasasthi nunc Pseudosmerdim. Hic 7. menses regnavit, sed summi speciem omnis liberalitatis in subditos ostendit. Sed in postmera Magi quira sui Otanes suspicaretur hunc Smerdim esse Magum ex eo quod observaret eum nunquam e palatio exire, et neminem nisi familiares suos admittere. Sed tamen plane prodidit. Otanis filia Phaedima quae nomen dicitur eius auribus recisas esse, quas Cambyses ob scelus quoddamei praecidi jussit. Ha

Re cognita 7. ipsi juratione facta, imposterum
e medio sollussit, quod una Otanes, Gobryas, At-
pathines, Intaphernes, Megabyzus, Hidarnes Darius
Cognito dolo Magor, plebs quoslibet obvios magos
obtruncat, qui eodem in 4 anno Olymp: 63. juxta
Eusebius. Hic festum ap: Persas celebratum e quod
Magophonia dr. Sublato Mago et Cyri familia
extincta Rex quidem deerit. Otanes in templ. mu
tare Regnum voluit. Megabyzus Aristocratiam. Da
rius Monarchiam commendarunt Cum igitur viros
greatum e ut si cuius equus die dicta primo ma
ne hinnitum ediderit Rex eet, quasi solis qui p
Deo colunt Persae et cui equos sacros voluit indicio
comprobatus. Pridie eius diei Oebarus equiso
Darii in loco qui proximi ipm erat dictus, ante
palatium Regium noctu genitura equum Darii equa
admittit, sub solis ortum ubi ipsi equi adsenti
adeunt Darii equus statim ad locum accurrens
hinnitum edidit qre Rex proclamatur.

IV. Darius Hystaspis filius dicto modo Reg
occupat, regnat ao 36. Idum Can. H. Regnum
bee administravit et dilatavit, fi magnanimus
et saluratos leges tulit. Cum Cyri armigerum fue
Aeli: V. H. L. 12. C. 46. tradit. Hystaspes eius
pater f: Praefectus Persiae qui Herod L. 1. Arsamis
filium et trinepotem Achimenis fuit dit, a quo
et Cyrus paternam trahit originem. Initio Regni
nuptiis ipso stabiliendum censuit Atossam et Aristo
maam Cyri filias Parmin Smerdis et Phoedimam Otanes dicti
Scimus

primus Persis tributum imposuit, postquam Regnum
in Satrapias diviserat usq in CXX Satrapias. Sed
deinde advertens neq quietem sine armis gentis, neq
arma sine stipendiis, neq stipendia sine tributis
haberi posse! Erga Iudaeos benignus fuit et templi aedi-
ficationem a Cyro inceptam ao eius Regni 2. [illegible]
concessit Esdr. 4.24. cuius auspiciis [illegible] Scali-
ger et [illegible] non Darii Nothum intelligunt. Bel-
lum gessit I. cum Babiloniis et Assyriis cum
eum Anni posterioris ingressu [illegible], tremendum
more delectu sua uti libertate. Hos Darius obsedit
et Babyl. 20 obsidionis mense cepit, idq astutia Zo-
piri Ducis sui, qui sibi labia deformans aures et
nares abscindens transiit ad Babyl. e defectione [illegible]
imitans, quasi a Dario ita excruciatus, tradidit
in manus Darii Babyl. Darius muros Babyl. e-
vertit. Rebellium 3000 affixit patibulo, ceteris
venia data.

II. Expeditionem in Scythas et Graecos suscepit
cuius utriusq infelix fuit eventus. Nam cum Scythiam
ingressus cum [illegible] armis suis LX.
millib. Praecipua virtus Galactophagorum extitit, qui
solo lacte equino usi sunt Iust. 2.5. Scythae
adeo Darium contempserunt, ut quasi praelium
detractanti, mitterent ei murem, avem, et 5.
sagittas [illegible], et cum in acie constitit, leporem
castra subsilientem insequentes eum deriserunt.
Sed in reditu multas Darius occupavit provincias
Asiam, Thraciam, Macedoniam, et Ionas. Nihil
tam

tam celebre e qm.

VI. Expeditio in Graecos, ubi Athenienses et Plataeenses campis Marathoniis depugnaro et nil Graecis vix parte decanranti. Hyppias Athenis profugus ad Persas venit belli causa, si qui ille in proelio cecidit. Miltiades hic imperator victus eum iniit, qui erat omnino 10. millia sub signis Graecos habet oppositi in contra 200000. Sabinis pugnavit ubi 20000 Persas cecidisse dux Darius ex quibus in apparatu belli decessit.

VII. Xerxes. I. non primogenitus, sed primus filius quos Darius regnum adeptus ex Atossa Cyri filia progenuit. Nam ante Xerxem ex Gobriae filia privatos 3 filios habuit quorum Artabazanes qui cum Xerxe contendit, sed amice ut res inter ipsa exspecta sume. Just. L. II. C. 10. Pater enim dicitur Xerxem designasse cum solum Persarum regem non poterant expeditionem subire princeps qui successores denominare deberet. Mortuo patre controversiam ubi regnum deinde ambo fratres ad Artaphernem patruum suum ex compromisso referunt quasi domesticum iudicem, qui solum Xerxem pronunciant, quamquam hodie recusas Artaphernis iudicio subscribere qui ius et civilem divinam spiritus H. Hist. de I.B. et p. L. 2. C. 7. § 28.

Xerxes regnum adeptus altero post patris mortem anno cum Aegyptiis pugnat, eosque victos sub arcto rem servitutem redigit Achaemeni fratri suo dedit ad gubernandum. Deinde movit in Scytha, sed inde exivit et vacuus redit, quamquam tantas copias eduxisset, quae non Scythis, sed toti orbi debellando sufficeret.

sufficerent. Redux 90 de bello Graeciæ inferendo cogitavit. Dissuasit Artabanus patruus vir consilii plenus, sed Mardonii persuasioni sententia prævaluit, qui, Xerxi ut Græciam Persidi infensissimam subiiceret persuasit. Primum conspiratio cum Siculis Græcos, Carthaginienses hi ipse 700 millia armavit de suis 300 millia de auxiliariis suis in usu millionem Just L. II. c. 10. Tam stolida Xerxis insolentia fuit ut vinculis Hellespontum ponte iungeret, quasi compedes et stigmata collo teneret, minaces montem Athon (quem Monachi habitaculum sacrum vocant) qua continenti adhæret transfoderet. Cum his ad pugnam

1. Ad Thermopilas 20. suos millia amisit contra Leonida duci 300 Spartanorum.

2. Navali prælio ad Salaminia, dolo Themistoclis in turpem fugam coactus.

3. Ad Platæas clade ista pugna 370 suos millia amisit eum duce Mardonio.

Hic ille Xerxes, terror ante dictum qui conculcabat Græcos ad primum sui adventus famam terga daturos, et nil magis verebatur, quam ne decem quidem cum pugnaret, gravissimis cladibus acceptis miserabili fuga, omnium in dies factus, ut in orbis infortunio fit tandem ab Artabano suo patruo interfectus anno Regni sui 20. Hunc tu qui Græci obscurare o reminiscunt Jos. Ad. L. XI. c. 5. laudavit enim Aoreidem fuit patriæ virtutem, nil quae in patriis insignis sua ultimum Dominum immuraße

et.

et Iudaeos summa benevolentia prosecutum fuisse. Hinc et sacrum esse arbitror, ut ille Doctor sana dixisse inferit, quod in eo fuisse adeo damnant verum putem sibi fecisse ex Religione Persica. Nam Magi parietibus includere Deum, et in Simulacris speciem effingere impium putabant. At hoc Casaub. et Cicero L. II de Legibus erudite obs. H. I. de I. B. et P. L. 3. C. 5. in notis.

I. Quis fuerit Assuerus maxime quaeritur.

K. DD. dissentiunt nimis ut nullus sit monarcha Persarum ex quo non Assuerum faciant. Marsham. intelligit Assuerum Cyaxaris Medo Persae filium Usserius Epp. Armacanus Darium Hystaspis intelligit. Petav: Artaxerxem. Long. Capellus cum Simo. Artaxerxem Ochum Scalig. Xerxem cuius opinionem nos maxime probamus. Chara cteres en convenimus.

aa. Assuerus fuit superbus, libidinosus, varius, consilii incertus, de cuius luxu refert historicum quod praecipue dedit per 180. dies et ex Regina Vasthi reiecta varietas et hinc liquet, quod Iudaeos Hamanis libidini dede rit, Hamanem ad summam dignitatem erexit, qui hu das necem minatus laqueo vitam finivit.

bb. Huic 2. uxores Vasthi et Esther. hanc post illam repudiatam. Characteres Regni.

α. Metropolin fuisse Susam.

β. Regnum eius fuisse amplissimum et per totam orientem dilatatum ab India usque ad Aethiopiam, imo insulis maris imposuisse tributum cum maxime mediterraneis.

γ.

7 Leges et mores Persarum ignique in Regno
Asveri, unaqq. sit Persica ut Esther sunt.
V. Et illud clarum in initio M. Asveri Judaei
fuerint in magnis angustiis, sed clade Hostium sunt
liberatos, ut h: via Estherb Bna docet.

<u>Hi Characteres Xerxi competunt.</u>

<u>1.</u> Nomina conveniunt, Xerxes enim et Asverus sit eadem
unaq. qd Judaei vix aliter pronuntiare et describere
pot. <u>2.</u> Uxores Xerxis et Asveri Respond. Herod.
uxorem Xerxis dit fuisse <u>Omestrim</u> qui hic cog
gitat de Esthera.
3. Hic ad indolem uxoris Xerxis accedas qualem
Herod. describit i. mulier saeva ad qua dictabit 14
Persas in honorem Dei infereri, qui colebat, de
his Persis dit. Herod. summum Rumorem fuit. Non
ne hoc Esthera convenit Onatum Haman cum
familia eius ope ē suspensos, de quo casu sentiret
ō alio modo, qm crudeli loqui poterant, ut fieri
potuit qd Esthera mulier saeva in Hamanem fuerit
4. Adscribit Xerxi illustre convivium aō 3. regni
eius qd in Bnam Vasthi convenit Est. 1. et 2. Cap.
5. Xerxes fuit opulentus Rex. De quo Dan. 11. 2
dictum f: id dat apparatus belli et e qua hypothesi
Reddi ... favoris Judaeor. in aula <u>Artaxerx. Long.</u>
q: Xerxes favit Judaeis quod l. Mardochaeum fu
him in aula tenuit. Rupertus eam h: sentit.

<u>VI. Artaxerxes Long.</u> v: ideo ita cognomi
natus qd adeo longas manus haberet (dicit Strabo

ret

ut quando fracte recti ad genua pertingerent v: quod
probabilius sedm Plutarch: qd dextram sinistra habuit lon
giorem. Quod egregius Adolescens ad Regnum pervenit
vid Just L. 3. C. 1. Secundum Can. Pt. Reg 241. a. Hic
opus valde laudat ob humanitatem liberalitatem et Jus
titiam et modestie eius. privato respond. cum id manu eius
longiori considerata uti vitium reprehendisset Rex se
ingenit a natura obligatum esse dextram extendere ad li
beralitatem, sinistram leviorem ad capiendum v: acci
piendum. Magnum ai documentum erga Themistoclem
dedit Athenis pulsum, et ad se confugientem, quem tanto
gaudio dicitur excepisse ut sepe in somnis acclama
verit, Deo Themistoclem ei dono dedit 200 talenta
p. quod Xerxes ai permiserat se daturum qui The
mistoclem ad se referret: / ita. Dispenso fine venit
morem id quod alij pro promissum est. Praeterea
Imag d: 3 Sittes ei attribuit, ut haberet unde viveret
Eius successores si quos ex pueris Graecia ad se
allicere vellent quinimalis dp se maiori gratia futuros
quam Themistoclem ap: Xerxem. Clementia eius exemplum
qd si crimen admisissent proceres eius loco corporis
vestimenta caedi, et pileos loco capitis caedi discerpi
re iussit. Post acta domestica videnda sunt acta po
lemica.

1 Expeditio in Aegyptios rebellantes qui freti Athe
niensium auxilio, primum feliciter pugnaverunt. Sed
post per ducem Artabazum et Megabarum subegit
electis Atheniensibus.

2. Contra Graecos Cursus infelici successu.
Nam navali proelio Graecis bellum intulit. Sed ad:
Cyprum.

Cyprum a Cimone duce Graecorum classis eius de struxerat, ita ut pacem non satis honestam petere de buerit, et ni mors Cimonis interveniisset regnum Per sarum magnam cladem accepisset. Regnavit solum
Can. H. 272 aos

VII. Xerxes II. eius legitimus filius ex Damas pia uxore senior 12 mens. Hic enim die quodam festo ebrius in regia dormiret a Sogdiano interfect. e vita memorabile aliquid her

VIII Sogdianus e pellice Alogune Xerx. natus, sed eum detestati Persae Ochum Darium dicto imposuerunt qui privatus cum Ochi melius. Sogdianus post 6 mensium 15 dies imperium suum supplicio cinerum quid id sit vid 2. Macc 13. 6. 7. memi nit h: Ovid. in Ibin v 315.

Utque necatorum Darei fraude secundi
Sit tua sub cinerem sub decoret ossa cinis
Cerere Sogdian et Xerxes II. a multis Bruis delingu...

IX Darius Nothus Artaxerx. e pellice [illegible] Ctesias Martiderem vocat, filius, pari quam bello magis intentus per a. 19 reg. resq domi satis tio renus habuit, postquam regnum aliquot fratrum et cognatorum caede stabiliviisset. Medos et Persas 3ia vice rebellantes, pro rege eum agnoscere nolen tes gemina oppressione repressit. Sed Aegyptios amisit a bello Graecia callide abstinuit, sed discordias Graecorum fovit, adeoque tranquille eos adspexit, nisi Tisaphernis Satrapae Lydia ope, cum Lacedaemoniis suis foederatis, q[ui] rea

Athe

Athenienses pugnavit, venitq in eos nobilium possessionem quam maiores eius in Asia perdiderant.
Cum uxorem formosissimam amitteret, nemo eum solari potuit, mox venit Democritus et nil esse ait, tandem dixit se resuscitaturum si modo Rex sibi daret 70 annorum hominem qui nunquam flevisset sine ulla iniquitate, sed non sunt inventi, tum Ille dixit. Quid igitur num fatigas cum non invenias qui non suas cruces deveret.
X Artaxerxes. Mnemon ob beatam memoriam cognomen Aureas Arsanes dictus. huius vitam dedit Plutarch: Erat maior ennis sed non ex Rege patre natus. Hinc Cyrus ambitiosus adolescens aegre tulit fratrem praelatum et pater et mater Parisatis huic magis favebat Hinc grave bellum civile ortum. Narrat Ctesias qui interfuit huic bello ab Artaxerxe captus Artaxerxem cum 2400000 Cyro, qui iam usque Babylon ex Asia minore venerat, occurrisse, adeoque atroci suum filium exortum. Ipse Cyrus non tali ignota purpuratos manu sua occidit, sed et Artaxerxem fratrem in pectore vulneravit, quem Ctesias abductum sanavit, donec a quodam dum equus eius lapsus est Cyrus interficeretur, quando omnes Barbari manus Artaxerxi dant Graeci solum qui 10 mille erant non item, unde quod mirabile est Xenophon Graecus dux electus est, per dicta sua omnes per medios hostes, in Graeciam incolumes reduxit. Hanc expeditionem descripsit Xenophon, bellum cum Lacedaemoniis huius qui duce Agesilao usi sunt, ut vero frangerent Lacedaemonum potentiam, Atheniensium partes suscepit et duce Conone; magna
clade

clade prelio navali ap: Cnydos Lacones adfecit
Ceterum nil egit memoria tui Imperii dignum. Secundum
Cau. 46. 250 aos Reg. ex insto matrimo 3 filios
suit Darium Ariasem et Ochum, ex pellicib. 115.
Darium Pater Regem nuncavit. Hic Regno [illegible]
petit sibi Aspasiam Concubinam Cyri quam iam suam
primo promisit Pater tandem negavit, eo quod Dianae
consecrasset. Hinc Darius cum 50 fratrib. qui
erat in Patrem sed deprehensus cum filiis poenas
parricidii dat. Ochus sublato Dario fieri [illegible]
[illegible] Patris ira Ariasem terruit, ut sibi mortem ipse
adferret. Rex hoc audiens ex aegritudine obiit ai.
XI. Ochus qui ap: [illegible] non Artaxerxis Rex
Hic quo securius regnaret, Suria crudelitate reg
[illegible] superavit, Regiam caede [illegible] replevit. [illegible]
[illegible] sororem vivam caede defodit, et patruum
cum 100 amplius filiis ac nepotibus interemit. Vall.
Max L.9.C.2. Bella gessit.
1. cum Cadusiis in Media [illegible], quo vel
lo cum quidam Cadusior provocasset unum ex Per
sis ad duellum. Conditionem solus Darius Codoman
nus suscepit et occiso Cadusio hoste Darium
Ochus Armeniae praefecit. Just. L.X.C.3.
2. cum Phoeniciis et Sidoniis satis feliciter
3. cum Aegyptiis qui suo Dano [illegible] defece
runt quos ad obsequium coegit redire, et mul
tos illi Mediam transtulit et eo Regem Necrane
bum. Nassar Joseph: Judaeos qui tempore Nabugad
nezaris in Aegyptum confugerant, per Artaxerxem
Ochum

Ochum Judaeor: Hostem infensissimum magnam partem inde fuê abductos in Hircaniam et Mediam usq[ue] ad mare Caspium.

4. Cum populi Asiatici quos victos in deditionem accepit regnavit Ochus solum Can. Fr. 21 aõs quibus a Bagoa Eunucho veneno sublatus ē, cadaverein Bagoas felib[us] obiecit, et ossa quaedam exprobranda crudelitati eius in manubria gladior[um] gverti.

XV. Arses v. Arsanis v: Arsamenes Ochi filius hunc Bagoas Regem gstituit eiusq[ue] fratres quorum adhuc tenerrima erat aetas e medio sustulit. At cum Arsanes caedis parricid: aõei minaretur mortem eumq[ue] Bagoas sustulit cum oib[us] eius liberis 30 Regni aõ Regia domo ad solitudinem redacta cum nemo ex ea gente supeẽt a Bagoa — — — — — — —

XVI. Darius Codomann. Rex dẽ qui insignis spectabilis erat virtute q[uu]m ante dessisimus est Just. L. 10. C. 3. Bagoas qui hitum induxerit reges necandi, eam Darium medicata potione tollere voluit, scelere p[er] indicium patefacto, Rex Bagoã comitis advocans poculum tradidit, et ut ebiberet se vanis adegit. Hunc Darium q[ue]m Abulpharagius Arsam nnat negat Strabo et Just. e regia stirpe ortum, imo Aelian V. H. L. 12. C. 43 ex servanamu dit. Nec Plutarch: in vita Al. M. de eo meliꝰ sentit, dicenti fuĩ Astanden ē tabellarium Regis; At Diod Sicul. L. 17. C. 5. a gente regia oĩ ē alienus, nam Arsamum Darii Codomi parem Artax. Mnemonis filium facit. Curtius matrem eius

Sysigambi

Sysigambim dicit, quandum turpis incessus apud Persarum Regem in Stupidinem venit, ita Darius sororem Germanam Staticam duxit, Fuit infelix quippe, qui et se et monarchiam Persicam perdidit. Sed quod mirum cum ipse luxum ante oculum fugae videbat more totius gentis, quae olim Curtis et voluptates pro libertate animose pugnavit. Sed aucti opibus deliciis, et mollitie fracta effoeminataque fortuna, Curtis impetum non sustinuit. Describit Curtius mulierum et spadonum agmen trahentem, ut ad expirum et auxum quidam potius quam hostem. Unde quis miretur, Macedonum acies tantum Regnum destruxit, quae longe dispari acie acrius Persorum fulgebat ac divitibus opibus decertavit. Alex. Darium debellavit.

1. In Adrasteis campis ad Granicum flumen Just. LXI. in Mysia caesis, ibi Persarum 25 millibus peditum his millibus equitum pax fere captum numeris. contrahebat exercitus Persicus ex 200 millibus. in hoc proelio Chronus Al. M. fuit.

2. Ad Issum Ciliciae urbem pugnatum, e Persis centum decem millia ceciderunt capta multa Darii captivitas, mater, uxor, et Ochus filius, soror duae filiae Just. L. XI. c. 9.

3. In Gaugamelis s. ad Arbela s. Ninum, vid. Freinshemium Comm. ad Curt. L. 4. c. 9. Hic Darius exercitum octingentis millibus constabat, cui Al. 800 millia opposuit. Darius cum exercitu fugit, ac sequente a Besso auxilii compedibus vinctus et relictus, monarchiam Persicam clausit. cui epitaphium in Bria Al. M. ponemus. §22.

§. 22.

De Monarchia Graeca.

Antequam de Alexandro agemus, paucis dicendum est de Graecis statu illo qui fuit ante illum.

Graecia tum divisa erat in respubl. varias ut Lacedaemonios, Corinthios, Athenas, Thebanos. Praecipuae fuerunt 3. Atheniensis. Lacedaem. et Macedonica. Hae de imperio contenderunt, superior facta Macedo. §. 23.

De Atheniensium Republica

Ap: Athenienses primo erant reges 17. ex quibus Cecrops. Theseus et Codrus memorandi fuerant. Tandem Archontes sibi elegere, eosque primum perpetuos, postea decennales, most annuos, quos Corn. Nepos excepit memorandus h: loco.

1.° Pisistratus qui non fuit Archon sed Tyrannus et qui Ducatum arripuit. Ante eum Archon fuit Comias!

Erat Pisistratus nobilis genere qui stemma a Codro deducebat, h[i]s Athenas occupavit.

Sub initium Graeci quondam a Megacle pulsus rursus vi eloquentiae, cum praeterea filiam Megaclis sponsam dixisset se ducturum, redit. De eo Solon praedicebat non fuisse magis alium ad virtutem praeparatum et unum hunc eo reprehendendum quod invasisset rempubl. Primus hic Bibliothecam instituit Gell. N. A. L. 6. Cic. L. 3. C. 34 de orat. doctissimum et facundissimum aevi sui dit.

11. Miltiades Archon erat t. Cambysis Persar: dit. Confundisse Corn. Nep. duos Miltiad. res gestas.

Obs. Omnes qui simul magni cives erant a populo indignum in modum vexati erant. Praecipua bella Athen. erant 1. Persicum

1. Persicum
2 Messenicum
3 Peloponesiacum cum Laced. p 27. aos.

§ 24. De Republ. Spartanor.

Spartani primo cum Atheniensib. de ppatu conten[derunt]. Duces Laconum.

Pausanias Lysander Agesilaus Agis erant.

Bella eor. h: erant.

1 Cum Atheniensib. 27. aos qd Peloponesiacum vo[catur] gestum vario fortuna.

2. Cum Siculis qtra Athenienses p Syracusanis

3. Cum Thebanis et Beótis quor duce erat Epaminondas

4. Cum Artaxerxe Mnemone infeliciter

5. Cum Beótis, a quib. clausi et in desperationem acti sunt Lacedaemonii

6. Cum Arcadib. sed infeliciter et turpiter

§ 25.

De Macedonia.

Macedonici Regni fundator f: Caranus [illegible]

Alii Perdiccam primum dut Temeni filium. Post Caranum usq. ad Alex. fuerunt aliquot Reges, quos ex penultimum memorabimus. it e --

Philippus II., Amyntae II. filius pater Al. M. p 24. aos regnavit. Puer adhuc Philippus obses Thebanis datus f: ubi 3. aos in domo Epaminondae f: et egregia specimina indolis dedit. Perdicca Rege, sive bello sive insidiis mortuo. Philippus Regnum Macedoniae rebus male adfectum capessivit. Prima eius cura f: Macedones in fide qservare, qd tum facundia tum promissis fecit. Disciplinam deinde militar[em]

militar instituit et Phalangem s. condensat agmen

Bellica eius res gestæ sunt insignes —

1. Cum Atheniensibus Duce eorum Mantia qui ad Methonem iverit. Cum Atheniensibus pax facta.

2. Peones adgressus vicit acie, gentem finitimam Macedonibus eosque subingavit.

3. Illyrios postea quos Rex Bardylis erat debellavit

4. Varias urbes circa Thraciam sentavit ut Amphipolim Pydnam et Crenidas quæ ille amplificavit Philippidem dixit s: hunc ipsi S. Paul. epistolam. auri fodinas Macedoniæ excoluit, ita ut mille talenta annuo acceperit. Ille primum cudit aureum nummum quem Philippicum vocamus.

5. Tum 3. Reges in eum conspirant Loconum Thracum Illyrios quos in ipso apparatu devicit. Tandem in Magnesia Methonem oppugnans sagitta ictus dextrum oculum amisit. Thessalos a Tyrannis liberavit, qui ideo sunt eius socii in bello facti.

6. Tandem Olynthum cepit — — Hunc

7. Athenienses cives hostes fore concitavit eos Demosthenes, sed quos Philippus armis vincere non potuit auro et facundia vicit.

8. Regni sui ao 15. maximam ap: Græcos famam sibi peperit, cum Phocenses sine sanguine cepit: Bellum illud Phocicum alias sacrum dr, et duravit 10 aos q. eos invasit ob Delphicum fanum expoliantium Phocensium et urbes solo æquari iussit. Post hoc.

9. Byzantium obsedit h: t. Al. 17. annum agens Medaros rebelles vicit expulit et colonos eo duxit. urbemque Alexandropolim nominavit. Obsedit Byzantium diu sed frustra. Nam satrapa Persarum et Athenienses.

ei suppetias tulerunt. Hinc Philippus ut impensas resarciret.
10. In Scythas movit quod Rex erat Atheas. Infra L. 9. c. 2. Scythae cum virtute praestarent dolo victi sunt. 20 millia foeminas et pueros cepit Philippus, et totidem nobilium equos misit in Maced. auri et argenti nil. Triballi redeunti occurrunt et partem praedae petunt, sic devenitur ad gladios, praelio quo ipso, in quo in femore ita vulneratus ut equus eum eo caderet feriret. Sic Scythica praeda periit.
11. Regni sui 23. Atheniens. bellum infert, hi cum ob Trabant, quod Graecia semper eligeret Philippus, omnes se dederent vellent, solus Demosthenes obstitit, qui venit ad Thebanos, legatus publice, iisque ut et Beotii licet recenti foedere Philippo iuncti, in oratione persuadet ut quasi lymphati eius orationem duci sequeretur Athenienses. Mox Athenienses et Beotii ben. Horum Attica educunt ad Cheroneam. Philipp: nil educeret exercitum praeter spem, virtute et multitudine neuter praestabat. Sed Rex usu militum et scientia militari praestabat, sic pugnatum atrox donec adolescens Alexander, ei sibi ex adverso oppositum in fugam verteret, quod victoriam post se traxit, multis Atheniensium et Beotiorum captis ac occisis. Aufugit et Demosthenes, quod cum ei obiiceret respondit: ανηρ ό φευγων και παλιν μαχεσηται. Hac victoria insolentior factus Philippus lasciviam commessationem cum amicis instituit et per mediam captivorum multitudinem incedens verbis contumeliosis exprobrabat iis fortunam adversam. Tum Demades orator captivus eam, orationis libertate usus eum sic alloquitur. Rex quando Agamemnonis personam fortuna tibi cum posuit, non pudet te Thersitae facta repraesentare. Ad quae verba Philippus se moderavit gessit

gessit, et admiratus Bruij libertatem, liberum dimisit et eo consiliario usus est, imo post eius gratiam omnes captivos dimisit, depositaque superbia foedus cum iis renovavit, et Thebis praesidio imposito pacem gessit, imo h: officium puero mandavit, ut ei inclamaret ΦΙΛΙΠΠΕ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙ. et quidem ter, quando aliquid agere v: narrare vellet. Post h: ao Reg 24. publico Graecorum Corinthi conventu facto Imper factus promissa ei 200000. peditum equitum 15000.

12. Tum bellum Persicum inchoaturus 3. duces cum militibus Attalum, Parmenionem, et Amyntam, ut urbes Graecas sub Persarum iugo gementes liberarent, ipse cum auxilia convenirent, domi festa Diis, amicis vero convivium dedit, soluto convivio Ludos celebraturus, cum inter 12. Deos simulacra 13um Philippi ostentaret, et cum ipse mulierando Philippum laudaret. Pausanias quid. ecliptis eius ex opinato occurrens Regem transverso vulnere confecit medium sine militibus, ut quidam volunt consilio Olympiadis et Alexandri vltae ibi exitus potentissimi Philippi vid. Pausanias

§ 26.

Al. M. ultimus Rex Macedoniae natus Pellae, ao 1. Olymp: 106. 6ta Augusti, quo tempore Dianae Ephesinae templum a Herostrato incensum conflagravit. De h: Alex. vaticinium Dan. 7. 6. ubi sub imagine Pardi alati sistitur. Scriptores Huius Alexand. Plutarch Curtius. cui addit der Freinshemius, Arrian, Dionys. de expeditione Al. Mag. et Plutarchus puer Aristotele usus praeceptore per 5 annos quem adeo amavit ut post eum Regiis muneribus condecoravit et dixit, se bene a patre ut sit, a Praeceptore ut bene sit habere bonas artes d.

Leonidam 998

20

Leonidam qq; Spartorum ducit. Virtutib. an vitiis excelluerit dubium. Certe insignem eius notatu tuus L 4. miraculum tr. f: q: a. a. 33. se monarcham totius orientis vidit, o et Regni Persici. 5 ais Regnum Persicum subegit, reliquis 7. ais reliqua orientis.

Nobis considerandus Alexander
1 Qua Rex Maced. et Dator Monarch. Impii Graeci
2. Qua Monarcha. §. 27.

Primo mortuo patre sedavit motus in Macedonia ob mortem patris, imo et in Graeciam suam a dolescentiam a gravitu vindicavit. Unde summus Graeciæ Impr in Persas designatus.

1.1. Gentes barbaras. Illyrios, Triballos, Thracos et Thraces qui dicti αυτονομοι. i: qui nullius Imperio v. Legib. subesse [illegible] appellati. Vicinos Macedoniæ sub iugum misit. Ubi Germani vicinis victam audiverint, Legatos ad eum miserunt ad foedus iungendum. Interrogati quid maxime metuerent in Mundo Responderunt. Ne coelum rueret. Tum dixit Al. Germanos esse superbos nimis.

Ceterum fama percrebuit eum ad Istrum clausum et exercitum amisso victum, ideo Thebani ab eo defecerunt. Hinc Alex. raptim confecto itinere redit in Graeciam Thebanos primarios obsedit, eosq; vicit, urbem Thebarum quæ 800 aos iam steterat delevit, caesis 6000 Thebanis, 3. millia vendidit, sacerdotibus pepercit, nec o amicis S. hospitibus patris, ac Pindari Poetæ posteris.

Dum in Isthmo ageret multi Pri ad eum salutand venerant, solus Diogenes nil de eo laboravit, qui o[illegible] vivebat agebat in Granio [illegible] suburbano [illegible]

Cuius
Lytum

Ipsum Al. cepit libido invisendi Diogenem, aprica
bantem tunc stans, eo veniens Al. M. interrogavit. Num
aliqua re indigeret? Recede inquit a sole paululum
nil aliud dixit. Diog. Laert. Ao Reg 2. Rex ab
ipsa Ponia transiens, ulterius minoris Persas, cum
35. equitum et 8. millibus peditum Persas exercitum
delevit ad Granicum amnem, cum Memnone Rhodio duce
Ao Reg 3. Darium ad Issum in confiniis Ciliciae et Sy
riae Comagenae vicit, et sic duobus proeliis decertatis
totam fere Asiam minorem subiecit
Ao 4. Imperii Syriam et Palaestinam pro dominio, Si
donios cepit, quibus capris hortulanum Abdolonimum
regem praefecit qui quaerenti Alexandro inopiam quo
tulerit ao. Ac utinam eodem ao regnum sustinerem,
par possem, hae manus sufficere desiderio meo
nihil tenenti nil defuit. Curt L. 4. C. 1. § 25. Tyrum
vi expugnavit, eo quod admittere nollent ad sacra
Herculi facienda cum Tyrii. Sic implevit prophetiam Jesaiae
Ao 5. per Phoeniciam et Judaeam in Aegyptum pro
fectus Hierosolimam ingressus Jadduam Pontificem
adoravit ascendens in templum cum Dan. 11. 13. opera
ei ostenderet, tum aliunde tum ex ipso sacer
dotum vero Deo sacrificavit et legibus patriis uti
permisit, Jos. A. L. XI. C. 8. Aegyptii quod Persis
infensi erant, quibus parebant mox se dedidere.
Alexandriam ibi fundavit. Inde digressus ad
Jovis Hammonis oraculum in Cyrenaicam, cum
ibi a sacerdote Jovis fil. apellaretur, et ipse Jovis
non Philippi fil. apellari voluit, reversus ad Arbela
sive ad Gaugamelam vicum ad Lycum fluvium
Darii copias fudit et vicit. Ao 6.

Aō 6. Babylon, Persepolim, Susas capita Regni Persici occupavit, nihil restabat quam quod Darius vive- ret. Sed Bessus Praefectus Bactrianorum, servus, qui Da- rio omnia sua debebat, sollicitudine liberavit Alexan- drum, eius vitam abripuit, et una cum expedire non posset Regio sanguine destitutus, sic Monarcha factus est Aō 6to.

Non potuit sibi ultimum victoriae grandium placere Alexandro, qui monarchiae munimentum damus, sic parricidae supplicio inimici Regis parentaret. Bes- sum captum Oxiatri amico Darii excruciandum dedit. Sic is sceleris pretium exceptum tulit. At Darii monimentum ultimum quod Polystrato excepit sus- picimus merito inseribimus. Vivere Darius volo manus Persas. Rex ni servus meus et filio meo nimis saeve vixisset. § 28.

Secundo Ut monarcha consideratur.

Imperii eius Monarchici triplex est Epocha v: a morte Darii, v: a devictorio Phio. Regno Persico occupato Monarchiam confirmavit. Aō 1. Monarchans, Hyrcaniam et Mardos silvestrem gentem subegit, ubi cum Thale- stri Amazonum Regina liberos ab eo quaesitura 13 dies consumsit, a quo superbe fastum et inclementiam induit Aō 2. Monarch. Bactrianos et Sogdianos subegit, pe- tram famosam 30 stadia altam, unico angusto adi- tu peculiarem, a 30 millibus barbarorum obsessam oppugnavit, et nil tam alte positum esse quo virtus eniti non pos- sit, ostendit. Inde digressus interfecit Clytum Crva- torem suum. Calisthenem quoque Aristotelium e sorore Aristotelis natum Recusantem se adorare inventus

intentato sibi insidi quas Hermolany strenxerat Alexandro cum aliis crimine peneidavit.
Ao 3 Monarch: Domandâ Indiâ absumaxy ē, ubi Porum Regem potentissimum accipit prlio in quo Bucephalum amisit, victum cepit, eidem ob virtutem Regnum restituit. Nicaeam et Bucephaliam urbes de nne equi [illegible]
Ao 4 Monarch: Susas et Ecbatana petiit, ubi Hephestion ejus amicus ex crapula mortuus ē, quem tam flebiliter deflevit, et ei funus barbaris [illegible] curavit. ut adeo impotentis casum Dunc tulit ut medicum in crucem ageret.
Ao 5. Babylonem rediit.
Ao 6. Babylone omnium gentium Legatos, qui ei coronas et munera attulerant excepit. Cogitabit hic de [illegible] ferendo bello in Italiam et Eur. subingare, sed periit sito ut vulgavit fama, s. ex [illegible] febri, ut ex ? mentis medicorum exiit Plutarchus. Regnavit ab initio Macedonici Regni 12. aos 7. menses, post mortem Darii 6 aos, post [illegible] ad [illegible] 5 aos ut [illegible] Ano ?.
§ 29.
Alexander ejus aviditati totus ō sufficit orbis, plures avidos corvos post se reliquit, qui Regno partes. Duces ut suos, qui Pariciani ob partitionem Regni et Διαδοχοι. et Επιγονοι. dicti sunt. Divisum ē Regnum ex testo Alexandri 1 Macc 1. c. 7. Diod. Sic. et Curt. tradunt ō ex testo sed ex pacto inter duces divisum. Nam Perdiccae reddidit Imperium, annulo ex digito detracto ei porrecto, quo Reg gliscentem seditionem sedavit Aridaeus Rex Philippo ex meretrice filia Larissea dicta, natus mentis inops, qui ei [illegible] dans Perdiccae
reliqua

reliqua regna divisa sunt, ita ut Perdicca daretur tutionem. Ptolemeo Lagi data ē Praefectura Aegypti. In Asia minore Eumeni Paphlagon. et Cappadocia, Antigono Lycia Pamphilia et Phrigia minor, Seleuco Syria cessit. In Europa Lysimacho Thracia, Antipatro Macedonia et aliae regiones ad Caucasum. Aemulatione mox orta fisero Arideo. Dum vero parere vellet alteri stirpe Alexandri excisa Duces, p. 12 aos grassantibus, regnum Alexandri in 4 Lancinias, usque Macedonicam, Asiaticam, Syriacam, et Aegyptiacam &: divisum ut id Proferatur c. Dan 11.37. De his regibus periodo sequenti.

§ 30.

De re Litteraria

1.) Inter Iudaeos illic occurrit —

Synagoga magna. Iudaei de hac enim erit reperienda a tpre post capt Babyl. hanc hunt tradi[illegible] tionem, usque h: in intervallo vixisse viros quosdam Synag Magnae. quorum sunt f: Esdras ultimus Simon Iustus. Iudaei de his loquuntur tanquam aequalibus qui eodem tpre vixerint. Et licet inter Esdram et Simeonem Iustum f: qui f: Pont. Max. 25 aīs post Al. M: / int: fuerit un 250 aor Iudaei tn hunc nodum secare volunt statuunt Iudaei regnum Persicum p. 52. aos stetisse et Darium Hystaspis dicto Dario qui Alexandri devicit, hunc, et Simeonem Iustum confundunt cum Jaddua Ptfice, qui ao 40. post extractum tplum vixisse volunt. Sed h: oīa falsa, cuiusmodi alii volunt hos viros successive vixisse p. aos 8.

vel G tradio explananda ē, si usque statuatur illi viri simul

simul vixisse, vi: cum aliquo temperamento admit-
tenda, ut extitisse aliquam successionem vi: seniendo
ctor ab Esdra usque ad Simeonem Iustum, qui in legis
et traditionum studio fuerunt celebres. Iudaei attribu-
unt his viris o tt Canonem V.T., sed etiam variantium
lectionum collectionem, puncta, vocalia, et accentus
sed DD. statuunt puncta vocalia et Keri et Kethib
esse novioris originis. Tribuunt his oralis Legis conservatio-
nem et propagationem. Quidam vero videt hanc Synagogam
Magnam differre et distinguend. esse a Synedrio magno
II. Ad h: intervallum referunt LL sacr. Regum Chro-
nica, Esdrae, Nehemiae, Estherae et Siracidis.
III. Translatio Bibliorum in linguam Graecam 70 viralis
De vero Aristea qui f: Legis Ptolemaei Archivi et Jo-
sephus huius rei historiam deducunt ex recentioribus
plures. Josephus et Aristeas tempore Ptolemaei Philadelphi
qui 268 annis ante Chr. vixit, hanc translationem factam
dicit locus ut sit Pharos prope Alexandriam quo
a lege fuerunt missi translatores. Docti vero putant
factum Alexandriae sapientum fabulam Aristeae nar-
ratio in Pharum scilicet missos l.
Translatores secundum Aristeam fuere LXXII. ex una
quaque tribu 6. ab Eleazaro Pont. elect. Vina et moni-
[illegible]. DD. vero putant hos fuere Alexandrinos
Judaeos 1. 2: tribus h.t. o adeo erant distincta ut
ex singulis tot viri DD. eligi potuissent.
2. Nec studia ap: Judaeos floruit ita ut tot viri
DD. vix inveniri potuissent, qui ut lingua docta
fuerit perit. Multi DD. putant h: versionem factam
ab Alexandrinis post adprobatam a LXX viris Synagogae Magnae
et,

et inde LXX viralis nunc. Lere.
Occão versionis ab Aristea hoc sic narratur, quod Pto-
lemaeus Philadelphus a Demetrio Phalereo Bibliothe-
cario suo incitatus, legatos ad Eleazarum Summum mi-
sisse, ut ab eo magnis muneribus submisse peteret aliquos
viros cum Bibliis qui ea verterent. Nonc vo fabu-
lis h: narratio Nam—
1. Nam Demetrius Phalereus in gratia Philadelphi nequaquam
erat, quin ab eo in exilium erat missus. Nam ap: Ptole-
maeum Lagi, suasor Patrem f: in gratia, utque disvasisse
Regi translationem in Philadelphum Lagi cum Duae hunc
uxores Euridicen ex qua nam d Ceraunos et Berenicen
ex qua Philadelphus et ideo misit eum Philadelphus
in exilium.
2. Quod de legatione a Ptolemaeo facta narrant fa-
bulam sapiunt, cum sit ijs spuriis quae nam Ju-
daeis erant sexu Aegyptios.
Modus translationis singularis narratur, nam illam
singulos singulis cellulis v: Binos sive inclusos, illos
72 dies spatio tota Biblia vertisse. Singulis quoque
versionem, et deprehendisse consensum quendam usque
ad syllabam et punctum sed h: fabulosa. Hieronymi
in praefatione ad Genesin derisit h: fabulam.

§ 31.

II. Inter gentiles plures h: insignes erant

Philosophi

1. Pythagoras cuius aetas inter DD. controversa est, et de
ea eruditissimus Dodwel. et alii disputant, f: Mnesarchi
Samii annulorum sculptoris filius Sidone in Phoenicia
natus (: tu Samius ut a patre:) quo negotiandi causa
cum uxore Pythia navigabat. Jamblich: in vita
Pythag. C. 2. Hic discendi causa mundum peregrinans
Primum ad Thalem, Pherecyden, et Anaximandrum
a. a.

a: C. 18. Thales ejus indolem admirans, communicavit
ei omnia quae sciverit, eique auctor extitit ut in Aegyptum
trajiceret. Primo Sidonem navigavit ubi cum Physi
qui a Mocho oriundi erant, et cum aliis Hierophantis
congressus est, inde in Aegyptum venit ut 22 annos cum Sa
cerdotibus conversatus est et Geometriae operam dedit. A Cam
bysis militibus captus Babyl. deductus est, ubi Magorum
disciplinam hausit Cic. L.5.C.29. De finib. in Aegypto
Sonchidis Archiprophetae discipulus factus, circumcisus est ut
Theologiam eorum mysticam posset audire et omnia adita ingredi.
Tandem venit in Italiam ubi sedem fortunarum fixit
Crotone in Neapoli. Ea postea Italiae pars, quam Pytha
goras et ejus discipuli obsederant Magna Graecia fuit apellata
Crotoniatas per 20 annos hortatus est, eos ad frugalitatem revo
cavit a luxu, placuit omnia Crotoniatis Pythagorae sed
sodalitia suspecta erant Justin. L.20. eo quod separatam
ab aliis vitam degerent. Hinc impulsore Cylone quem Pytha
goras a se removit, ac quem scelerosum fuerat tumultu
Crotoniatae irruerunt in domum, eos comburere volebant
quando 60 Pythagoreos interemerunt. Hinc dissipati Pytha
gorei, ipse Pythagoras Metapontum migravit ubi
mortuus est. Tantae admirationi hic fuit ut domus
ejus in templum converteretur, et sane multa egregia sunt
scimus Hesperum et Phosphorum eundem esse observa
vit, et naturam cursumque stellae Veneris. Primus se Philosophum
dixit Cic. Tusc. L.5.C.3. Cum Leon Rex Phliasiorum
admirans ejus ingenium quaereret ex eo, quanam arte
maxime gauderet Resp. artem se scire nullam, sed se esse
Philosophum, de modo et ordine disciplinae vid. Gell. L.1.C.10.
Certe. A discipulis exegit hoc, primo Arithme
ticae et musicae dent operam dare, qui ad hoc inepti erant
removit.

removit a Scholis, et ut 5. annis silentium cum ab illo nil re-
quirerent, sed se docente audirent, et si quid dubitarent
inter se disputarent, suasque theses inde probarent αὐτὸς ἔφα.
Denique cum bonorum communionem esse voluit, et eo avaritiae
fomentum contenere, abstinentiam a carne et vino, hancque se-
putam partim propter voluptatem tollendam, partim propter
metempsychosin qua obscurorum animam a(nim)ae in hominum migrat.
II. Anaxagoras a Clazomene urbe Ionica dictus
Clazomenius Cic. de nat. Deor. L. 1. C. 11. Hic primus
rerum descriptionem et modum mentis infinitae vi designa-
ri ac perfici voluit, principium rerum mentem dixit. Solem men-
tem et arem omnium fec. Superas illi partes igne plenas
esse. Athenis Philosophantem, relictis in patria rebus
arguentibus, quod bona et patriam amisisset respondit non
eam nisi hic amisissem, et digito Coelum ostendens,
id esse patriam dixit.
III. Socrates Sophronisci statuarii et Phanaretae ob-
stetricis filius anno 3. Olymp. 77. natus. Moralis Philosophiae pater.
Hic primus teste Cicerone coelo devocavit Philosophiam cum ante eos
qui de astris quaerendis tantum exercebantur ad se appellendos
deduxit, ostendens Philosophiam et facundiam suae vitae util(em)
esse. Sophistas supremo inimicos, docuit in plateis
et foro, de Deo virtutibus providentia, et immortalitate.
Discipulos habuit plures et praecipue Platonem et Xenophon-
tem. Hic dum Socrati in platea aeger occurrisset
quaesivit Socratem de pharmacopola, cui Socrates
Si aegrum vis curare requirere me, si quis ubique invenies
num statim secum cum eum. Socrates habuit difficilem uxo-
rem Xantippen quae tot quum misere domi egit et
exercuit, mortuo Socrate flebit dies. Ko ō Lere quo
eum gerendat. Oraculi testimonium de eo: Σωκράτης
ἁπάντων ἀνδρῶν σοφώτατος magnam in eum invi-
diam

dium expleuit. Hinc Anytus dives quidam a Socrate
[illegible] ferens, primum Aristophanem, garrulum
Poetam in ipsum virum excitavit, et ei crimen impie-
tatis Atheniensi intentavit. Tandem ut publice accu-
saretur Lycon subordinavit, accusatus quod Deos qui-
veteret, et iuvenes corrumperet, animose se defendit, eadem
formula, quae extat ap: Platonem, qua [illegible]. Dimi-
care an Athenienses potius obediendum quam Deo. Cum de
more irrogaretur quanam poena multandus esset
Ut inquit in Prytaneo publice alar. Hac voce Iudices
offensi morti damnarunt. Paulo ante mortem mul-
ta [illegible] disseruit De immortalitate animae Cic. Tusc. L. 5. C. 24.
Peremto Socrate statim Athenienses poenitentia ducti
culpam agnoscunt, ideo alios accusatores morti dant
alios in exilium mittunt. Ipsi statuam aeream ponunt.

IV.) Plato. a latis humeris dictus Puero mel apes
in os ingesserunt, adeo in omni genere excelluit, ut divinus appel-
latus fuerit. Socrate Magistro 6–8 annos usus Megaram
ad Euclidem venit a quo Mathesin didicit. Dyoni-
sius Tyrannus Siciliae eum ad se arcessivit in gratia
Dionis florentem, tandem ob quaedam verba odiosum
nummis eum vendidit. Quem Oi redemtum in Gre-
ciam remiserunt hac mone factione ut cum cum Ty-
rannis vel rarissime vel suavissime oporteat versari. Tandem
in Italiam venit ut Pythagoram audiret inde in Aegyptum
Demum redierit Athenis docuit, in loco umbroso et sylvoso
1000 passibus ab urbe distante ab Academo denominato
illius villa ubi cum magna frequentia auditorum philosophatus
primum Academiae eius discipuli omnes maiores scholae
Academicae dicti. Hic omnia Socratis dogmata conscripsit
decessit natali suo die octogenarius Sen: epistola 58.
Cic. de Senect. C. 12.

Vide Aristot.

VIus Aristoteles. a Stagyra urbe Stagyrita dictus Peripateticae sectae parens aō 1. Olymp: 99 natus Nicomacho patre qui fuit medicus Amyntae Regis Macedoniae aō aetatis 18. ad audiendum Platonem venit, 20 annos eum audivit fuit ingratus erga praeceptorem quem saepe dicto excepit, utrum definiendo bonum, ē aāl ... imple # Alexandri Ephorum 8. annos egit, mane acroamaticam et ... vespere exotica Alexandrum docuit ~~in Lyceo, spatia Platonis dogmata~~ Post Philippi mortem Rediit Athenas docuit in Lyceo, spatia Platonis dogmata, qui cum aliquando diceret Tullium in gallinam gloriantem, resp: Amicus Plato, amicus Socrates, sed amica magis veritas, Athenis relictis in Chalcidem venit ibique morbo vitam finivit aō 63. Diog. Laërt Alii in Eubea circa Euripum decessisse cum aquae refluxum explicare non posset sed Tanaq. Faber l. 1. Ep: 14. quibus Xnos illam opinionem, qui dicit eum periisse in mare quod rationem reddere non potuit reciprocationum aquarum.

gallinam deplumatam immisit in scholam Platonis dicens: en hominem Platonis

VIIus. Diogenes Cynicus Synopeus, a vulgaribus [illegible] bus mendicans, libere omnes carpens, acerbe in reges invectus, ob affectationem Cynici dicti quod reges mordebant. nulli adulabantur, domum dolium habuit, quod ille dum Athenae igne conflagrarent circumvolvebat dicens. Si vales domos haberetis non conflagrarent. Decori non [illegible] nullam curam Antisthenis et Platonis auditor fuit. Alii dicunt incensa face quaesivit. Aeginae captus cum Corinthi venderetur dixit se heretalem, qui ex servo liberum et liberos servos facere. Ideo quidam dives eum emit pro magno filios, vitam eius dedit Laërt eodem die exspiravit quo Al. Mag. aō 4.90.

VIII.

VII. Euclydes Megarensis secta Megarica aū Socra
tis gdisor, qui noctu veste muliebri indutus ad
ire et audire ō dubitavit. Summo mane Athenas venit
veste egressus. Insignis fuit Mathematicus. Non gfun
dendus cum Syrio Euclide cuius hodie Geometria exstat.

VIII Zeno Citticus ex Cypria aū Stoica secta quae
hodie ita dr, q: in Στοᾳ docebat ποικιλη a multiplici
Polignotti pictura nuncupata qui 58 aos Scholarcha fuit:
Cleantem successorem habuit sperans vixit nam de
proverbio Zenone temperatior ideo sine morbo ad
ha. a. 104 pervenit.

IX Archimedes Syracusanus Geometra insignis
primus Sphaeram vitream et speculum invenit, occisus
a milite Romano ignaro quis incideret, dum caperentur
Syracusae a Romanis. Tunc qq. sociis intentus, ingulum
praebuit accedenti Marcellum eius rei poenituisse dicit Cic. Tusc. 1. 25.
Plutarchus in Marcellum.

X Epicurus Atheniensis, summo cum applausu
Lycaeum Athenis docuit, nec ō Physicam et Ethicam
ob primum quo summum bonum posuit in voluptate
ai gstituit, a discipulis male illectus male audivit
mortuus a. a. 70. Cic. X. de fato Petr. Gassendus nuper edidit.

§. §32. Historici

I. Herodotus Halicar. Atticorum exoticorum antiquissimus
et politissimus quem Cicero patrem historiae apellat, complexus
historiam 9 libris quos musis dedicavit easque inde vo
cavit. Cum Thucidides Panathenaeis publice audi
visset recitantem hos [illegible] flevit, ideo incitatus ad sui
studium gfecit suum librum.

2) Thucydides Bellum Peloponesiacum descripsit 27.

Cp.

Et graviques Autem. Demosthenes eius Histam ... is Desiisset, hic eum fecit ut magis illi inhaereret.

III. Xenophon Atheniensis. Hic ille filius Socratis Discipulus Platonis aemulus: primo miles deinde philosophus mox Historicus. Tergemina est sane eius laus digna, tam est eloquens ut musa attica apellaretur. A. C. 90 Corinthi mortuus, ubi Thucidides Historiam ... finivit, ibi hic incipit. Scripsit expeditionem Artaxerxis Mnemon. Graeca, Cyri, eiusque patris Cyropaedia ... eius educationem et oeconomicam ... de regimine domus.

IV. Diodorus Siculus celebris Historicus ex eius XL libris ... 15 supersunt nuper ex editio Wesselingii.

V. Polybius Megalop: Lycortae filius ... tociens nobilissimus, captus Romam traductus, ubi ... in ... ut Scipionis ... in ... pendeam Cicero, Strabo Joseph: Plutarchus admirati sunt. Hic Historiam ... scripsit, cum Imperium ad ... inclinare ... Fidem eius ... ut integro ... verteret et ... illis uteretur. Celebrabatur eius ... Scipioni data. Quorum ... , ne ... minus quam aliquando sibi animum ... faciendo ... Isaac Casaub. edidit.

VI. Ctesias Cnidius Artaxer: Mnemon. Archiater ... XVII annos captus in bello Cyri cum fratre. Hic ... Assyriaca et Persica Histor. Scribens Herodoto oppugnat et mendax est. Plutarch: dic. Variam ... libris suis absurdas fabulas ... farraginem.

§ II. De Oratoribus.

1. Isocrates. tempore Aristotelis floruit Atheniensis.

Praeneste

Panegyricam orationem dixit qu 15 anis elaboravit a. C. 98. mortuus est ex media spontanea quadridua nam patria capta superenobiit.

II. Demosthenes Atheniensis orator summus, in adolescentia balbus, sed ita emendavit naturam ut nemo melius loqueretur nemo, patria suae libertatis defensor contra Philippum et Alexandr. extremo declamavit quae inde Philippicae, adeo ut ad Alexandro morti addiceretur, et fugiens deprehensus captus veneno sumto periit, Isocratis et Platonis fuit auditor, Aeschines fuit ipsi infensissimus.

III. Lysias. Syracusanus Cephali filii. qui Cic. C. 9. in Bruto subtilem et pene perfectum oratorem vocat a. 80. a. C. mortuus est.

§ 34.

Medici

I. Hippocrates regulas medicas ex investigatione earum scripsit quod vocant Aphorismi. Aesculapium secutus est, hodie quoque corpus medicorum haeret mortuus a. C. 108. proverb. vultus Hippocratis est tristis et gravis. Hunc Artaxer. quovis pretio ex Graecia allicere voluit, ut exercitui suo peste laboranti succurreret, sed non venit dicens: Persas opus sibi attingere nefas esse, neque Barbaros Graecorum hostes a morbo liberare!

Poetae. Plautus et Terentius ex quibus duobus Latini sermonis habitus potest adquiri. Hoc decrevisse Aspasia Milesia meretrice, sed erudita ita et in philosophia versata ita quod multos docuit meretrix addi.

Finis I. C.

PERIODUS SEXTA.

de
Regimine Maccabaeor. &c.
Incipit h: Period ab a. m. 3840. usq; ad 3964.
s. a Juda Maccabaeo usq; ad Herodem Mag.
continet itaq; tps 124 aor.

§ 1.

De Instauratione Populi Dei:

Cth: Sua restitutionis populi Dei post gravissimam afflictionem Epiphaniam p Maccabaeos, et e sua multiplicationis populi Dei, ut etc Iudaei sub Macabaeis magis florerent qm sub Davide; sub Simone [illegible] et Hircano, donec p intestina dissidia, [illegible] suas enervarunt et Romanis dederunt ansam semet [illegible] immiscendi Iudaeos.

Sumpsit originem familia Maccabaeorum a Mattathia sacerdote, qui zelo et studio pietatis immodico flagrans [illegible] filiis suis adducem [illegible], quos, [illegible] in montes fugere coegit. Hic Mattathias e primis qui se Syris opponere ausus, fugiens in deserta, ubi aliquandiu cum 5 filiis latuit, iam gravis aetate [illegible] regno, commendato filiis suis zelo legis obiit. Filii erant Johannes, Simon, Judas Eleazar, et Jonathan, omnes heroes. Unde autem sit nomen Maccab. diversa e opinio. Iudaei dicunt Iudam qui patri Mattathiae successit, Maccabaeum dictum, q. in vexillo gessit initiales literas vocum quae occurrunt Exod 15. 11. Michamocha Beelim Jehova i. quis sicut tu in Deos Jehova. Possit hoc admitti de Juda h: nomen tunc incepisset gerere quando [illegible] o a nativitate Scalig [illegible] ostendit

Judam

Judam a puero ita quam Cau. Chronolog. L. 3.
cuius sententiam firmat Joseph: A. L. 12. 8. ...
hi Marathia suo quomento ... Vatenus Sindleky
ex Josepho Ben-Gorion notam Judam ita quomi
natum ob fortitudinem et de eo dict proverbialiter
Exod 15.11. Mi-chamocha Belim Jehova quis tam
fortis sicut Judas et sic quasi esset abbreviatura.
Alio nomine Hassamonei dicti, quod est nomen familiae
sed incertae originis alias Hassamonei Jos. a proavo
Mathiae nomen derivat. Deusius ab urbe Juda Hesmon
cuius est mentio Jos. 15. 2. 27. Forma regiminis sub
Maccabeis alternavit, sub ducibus et mox sub regibus
erat sub ducibus per 66 annos. — — quorum.
I.) Judas. Maccabeus, mortuo patre administratio
nem suscepit anno aere Seleucidarum 146. Hic recit fundata
libertatis Judaicae et saepe Antiochi copias sub ducibus
Apollonio Serone Lysia et Gorgia fudit, templum
sanctum profanatum purgavit, sacra restituit. Post glorio
sam mortem cum paucis suis pugnans duce Bacchide
in praelio occubuit et res Judaeorum in summo discrimine
reliquit. Non erat omittendum dum Judas misisse Romam legatos
ut Judaei in societatem Judaeos admitterent, quod fact. ... L. 36. 3.
II.) Jonathan frater germanus, magnus heros, omnia dux
grata Syros fudit et primus ... sumunt, ab Alexandro Bala
ad id promotus 1 Mac. 10. 26. postquam 7 annos vacaret pontificatus
ab Alcimi morte. Jonathan captus a Tryphone, per speciem
amicitiae necatus est, res Judaeorum sub hoc florentiores fuere
sed adhuc nimis turbulentae per 17. annos.
III.) Simon frater successit qui epocham libertatis
Judaicae condidit ipsa urbes ab hostibus possessas expugnavit

initio

iniit foedus cum Demetrio Nicatore, fr. vir egregius, sed
nefarie sublatus insidijs p. Ptolemaeum [illegible] [illegible]
cum filijs Marathia et Juda postquam p. 8. aos praef. foe-
dus cum Rom. et Laced. renovavit.

IV.) <u>Johannes Hircanus</u> patri successit Ipse bello
felix, cum Davide comparandus post Antiochi socerij
mortem (...) Syriae expugnavit et delevit Medebam
nec non Samariae urbes. Destruxit templum Garizim, quod
d. t. Jovis Hospitalis Xenii audiebat. Idumaeos coegit
in ordinem, et subjugavit et vi ipsos circumcisionem su-
scipere coegit. Erat enim Johannes Hircanus [illegible] felix sacer-
dos [illegible] dono praeditus [illegible]
et [illegible] revelationes <u>Jos. A. L. 13.</u> [illegible]
tunc Judaei abundarent, multiplicarent, et regnum
usque ad extremos limites in Cananaea protraherent.
Decessit glorioso morte postquam <u>29</u> a. [illegible] Post eum
regnum titulum sumsere Maccabaei una forma regi-
minis <u>40</u> aos duravit.

V.) <u>Aristobulus</u> I. Hircani maximus natu fil. cinxit
se regem diei iussit, fr. crudelis, et fratris et matris ingra-
tus, nam matrem fame necavit, et fratrem violenta morte
sustulit, unde paulo p. exosus. Hic <u>Ituraeos</u> Ismaeli-
ticae gentis [illegible] fecit. Regnavit p. <u>1.</u> annum et tragice periit.

VI.) <u>Alexander Jannaeus</u> frater ejus, Ipse saevus et
crudelis, qui Judaeos atrocissime tractavit. Unde Thracida
e dictus h. Thracij crudelissimi Barbari, fr. luxuriosus, hic
tamen in bello – Syriam duxit exercitum <u>Sedaram</u> expug-
navit, <u>Gazam</u> cepit, ubi multa crudelia fr. patrata
<u>Palatidas</u> subegit, varias urbes Idumaeae cepit et uxores
Arabiae (<u>Jos. L. 14. c. 1. A. J.</u> ita regnum valde dila-
tavit, cum Judaeis p. <u>6.</u> aos intestinum bellum gessit, praef.
— <u>27 aos</u> <u>VII.</u>

VII.) Alexandra uxor. Vulgo putant Aristobuli uxor et post mortem mariti eam duxisse Jannæum, ut frat. ex lege Judæorum semen excitaret. Kdd: fuerat ô star. Cum Hircanus fil. Alexandra ante mortem Aristo buli natus erat, ut dicit Prideaux. error hinc natus quod eam Aristobuli uxor dicit Alexandra. Hæc prudens foemina Pharisæos in amorem suum allexit, et sic in initio pacate rem gessit. Verum post ipsi Pharisæi omnia turbare cœperunt, Alexandra consulendo ut ipsi cura ter eos qui Alex. Jannæum ad crudelitatem excitarant unde turba orta est: R: 9. aos

VIII.) Hircanus fil. Jannæi et Alexandra matris a vita Rex designatus, sed cum 3. menses præfuisset, ab Aristobulo fratre suo solio detrubatus est.

IX.) Aristobulus ab R: t. Res Judæorum erant in turbis usque ad Herodem m. Jos. L. 13. Et cum Hircanus de tro no dejectus, fugit ad Antipatrum Idumæum et Arabes Consilio Antipatri et copiis Arabum adjutus et impos ... Regis, obsedit Hyerosolymam receptum Aristo bolus ad incitandos Judæos fugit ad Romanos, uterque ad Pompeium M. sic omnia data est Romanis se supremo principendi rei Judæos. Pompeius misit Emilium Scaurum Lega tum suum, et decisionem litis in partes ad se traxit deinceps decisum pronunciavit, et Hyrcano Pontificatum sed non Regiam dignitatem restituit. fit: Aristobulus 6. aos Jos L. 3. dit, sed ex eodem Josepho liquet a morte Ale xandræ ad cladem Aristob. 6. aos in fine vid. Prideaux. Aristobulus veniens Pompejo victus, Romam abductus et quidem in triumphum, postea evasit, sed cum iter novos res moliretur victus a Gabinio. Syriæ Præside idem paulo post obtruncatus Jos. A. L. 14.

§ 11.

§ II.

Nova Regiminis forma introducitur, quae cum 3a ... tao, iam Ethnarchatus cum introductus Hircanus a Pompeio restitutus temperavit sacerdotium sub una Ducis et Pontif., quando Gabinius quidam hanc dignitatem inminuit. Sed a Julio Caesare rursus Hircanus Pontifex maximus cum Rex. Verum Antigonus qui ... Aristobuli filius patre interfecto fugit ad Parthos, et eorum ope Iudaeam ingressus, quibus 1000 talenta et 500 virgines mercedis loco promiserat, Hierosolimis capti capto Hircano ... auribus ipsum de illa dignitate deiecit ... Verum Parthis ab Antonio pulsis, Antigonus captus, et Antonii iussu Antiochiae occisus, Hircanus tanquam Dux ... 23. annos quando nova Regiminis introducerent.

§ III.

De Statu Iudaeorum Civili.

1. Per 30 annos sub Ducibus Iuda et Jonathane ... Iudaeorum ... Demetrii I. Macc. 10. Tenebantur Iudaei solvere ... capitis coronarium tertiam frumenti ... Syriae Regi ... unde saepe ... Palaestinam ... saepe ... decertarunt.

2. Sub Simeone et Ioh: Hircano ... Iudaeis ... adfulserunt, nunc in libertatem plane adserti ... supra ... dilatarunt fines ... Iudaeorum ... possidebant ... Palaestinam a Damasco usque ad desertum et ... Phoeniciam ... Syriae ac ... oppida illustriora. ... subiectos ...

Asyrii ô tt sexi sed et amici Respublicam floret
ap: exteros fama imperii ap: Rnos, a quibus S: t. Regni
Religionis æstimabantur ut Nazianz cardinali ostendit
3. At postquam se Rni Judæor. Reb. immiscuissent, oc
cõne data Res Judæor. longe aliam induit faciem.
Appius Alexandrinus de bello Syriaco tradit Pompeium
Hyeros. diruisse, sed id verum ẽ, ut patet ex Josepho
Cic p Flacco. Eusebio L. 8. D Egl. Pompeius Templum
vi expugnavit et ingressus Templum ubi multum sangui
nis fusum. Sed nil attigit et tributum imposuit Judæis
urbes Coelesyriæ iis abstulit et Palestinæ veteri inclu
sit. Cic. dit Judæam gentem, Judæam sive elocatam
mancipiis, unde probat eos fuisse servos. Post Pompeium
venit Crassus Hic Templum expoliavit, auream trabem
et immensam pecuniæ vim accepit. Post Jul. Cæsar
benigne Judæos tractavit, ideo qd eum contra Pompeianos
iuvissent. Hic Restituit Hircanum, sedatus pariter
Idumæum penitorem Judææ fecit. Promisit Cæsar.
murum a Pompeio exstructum ædificare cæpit Judæi
αὐτονομίαν. eos considerare voluit ut amicos Jos. A. L. 14.
Sed postea Cassius post mortem Cæsaris immanis in Ju
dæos tractavit 700 talenta ab eis exegit, ut Scalig. ad
Eusib. Chron. notavit. §IV.

De Statu Ecclesiastico.

1. Continuam ignisse Pontificum successionem sine intervallo
et videmus Pontifices, qui duces, et R: forma regiminis
primus accepit ad Theocratiam et Rõ ex Aaronis, sal
tim ex tribu Levi. Non vero Judas fr: primus sed Jonathan
Rx Synagoga R: Tpre erant multiplicata et disseminata
ô tt in Judæa, sed et in gentes qui casus notabilis ẽ,
namq.

nam eo plures cultui Religio[nis] subiecti a Legibus cae-
remonialibus vacui Synagogae enim erant praeter Tem-
plum destinata loca.

3. Notandum est: tempore Christi sectae celebriores, praecipue Pharisaei,
Sadducaei, Esseni, Joseph[us]: Pharisaeos cum Platonicis com-
parat, Sadducaeos cum Epicureis, Essenos cum Stoicis, et pu-
tat illas sectas ex dispensationibus ortas, in specie de fato
de providentia, de viribus liberi arbitrii. sed oportet id probabile
non dicere quo tales sectae ortae sunt. Judaei nec ipsi nec
alii sunt disputandi de talibus, erant eorum leges tenuiores et
probi dae, orta enim sunt sub Jonathane duce Judaeo
Probabilius alii dicunt ex Chasidaeis hos ortos, et studio
Legis nempe in initiis Maccabaicis Judaei erant divisi
in Chasidim et ΑΣΕΒΕΙΣ illi erant pii et Legis studi-
osi, hi autem qui nec virtuti studebant nec Religionem pari-
ter colebant. Accidit ut illi pii eam studium pietatis di-
visi et hinc prima origo sectarum repetenda. Nam alii
Legi Morali et verae virtuti adhaerebant, leges et temperationes
moralibus readiderunt hi Chasidim sunt deinceps Esseni
siquidem dicti sunt. Alii ex his sequentibus curiosi literam
Legis, et cum multa deinde pro... advocarunt tradi-
tiones suas de minimis rebus ita indicavit hi Pharisaei
dicti qui ΑΦΟΡΙΖΟΜΕΝΟΙ. Verum notant DD. Pharas
Judaeorum idem sonat, nam Pharas sectas separare, quod illi
Scribentium sententi, maxime de lege puritatis et impuri-
tatis inde se sanctiores separarunt ab aliis.

Alii autem maxime Legis civilis studebant quae de iure
dicendo agebant et illi dicti sunt Sadducaei, nam illa
vox notat iustitiarios a Tzaddik iustus, nam
hinc potius venit quam a Sadoco. qui fuit discipulus

Antigoni

Antigoni Socher et cum Mgreiis optimo [?] Do
cuisset Dum intuitu mercedis ō ee colendum, hinc
Sadocum collegisse, ō dari mercedem post hanc vitam
unde nec infernum nec Resurrectionem nec Spūs dari
sed ostendet DD Saduceos post illos errores venisse
cum ipse dispensasset De veritate Religionis.
Esseni autem ex Chasidæi qui Legi morali studebant
Pharisæi qui Legem coeremonialem et traditiones ur
gebant. Sadducæi qui politicæ operam dabant. Hi secus
sic divisis gradibus ut postea magis magisque in erro
res delapsi fuerunt, et inanibus dispensationibus tps vete
res Messiæ faciem perdidere.

§ V.

Pharisæi summam felicitatem locarunt in Legis Caere
monialis studio ō eius minutias definiebant. Hinc factum ē
ut cum ipse delapsi sint in hypocrisin, superbiam erga
reliquum aliud, qd haberent opinionem se solos grationem
veretes in eius admirandum rigorem secuti sunt.
Sadducæi hic huius vitæ bonis, opibus, summum bonum
locarunt se voluptatibus et deliciis tradebant, et vitam Epicure
am ducebant, hi iustitiam Legis civilis nimis urgebant
Sabbathum observabant et quidem domi, hinc ō Legem hum
eos offendisse in Sabbatho Herodiani cum hi facerent
ideo hinc duri et inhumani facti sunt.
Esseni a Chasidim dicti, loca solitaria quæsivere
ut Philo Iudæus describit in Libr. cui titul. ō[?] probus
liber. Versari solebant circa mare Sodomiticum, quamtum
bonos habebant medicinam exercebant, erant liberales, inter
eos nullus sexus, alii coelibem, alii conjugalem vitam
agebant, silentii Leges ut Pythagorici observabant.
Tres habebant Regulas — — — — — —

Dum

Deum super omnia esse amandum.
Christi studendum.
Proximum autem esse amandum 2do die quiescebant
omnes et Hierosolimam speciatim mittebant omnium ipsi ad
veniebant, unde erat porta peculiaris Essenorum per quam ingre
diebantur. Esseni autem triplices erant.
1. Theoretici unice contemplationi inserviebant, deserta
incolentes.
2. Practici qui medici erant in oppidis et vicis extra
tum Hierosolimam habitabant. Atque cum his Christus nil nego
tii habuisse legitur, conferri solent cum Monachis, sunt
quasi sed non erant Monachi, et quidem pares dicebantur
Habere Philo Judaeos dicit eos fuisse.

§ VI.

Hoc intervallo templum in Aegypto erat conditum per Oniam
IV. v: III. usque Menelao Pontifice sublato, et Alcimo impio
substituto, Onias se in Aegyptum transtulit, ibique
Ptolemaei Philometoris permissu templum aedificavit prope
Memphim ap: Leontopolim. Nam quod Judaei tradunt
templum Alexandriae conditum, illud falsum est, sed in tra
ctu Heliopoleos aut ex [illegible] erat. Templum hoc novi Onia
se speciem gessit dicentes fecit quam Hierosolimis, quod
non diu post jussu Vespasiani a Lupo est clausum. L.
Jos. A. J. L. 7. 30. Fecit ~~[illegible]~~ vero hoc
Onias templum per 243. annos. Hic Onias fundavit se in
prophetia Esa 19. ubi de altare in Aegypto futurum

§ VII.

Huc pertinent Proselyti qui erant triplices generis.
1. Erant Justitiae vel foederis, qui ex gentilismo ad
Judaismum transeuntes, cum religione omnem ceremo
niae observabant.
2. Portae vel domicilii hi erant qui inter Judaeos
habitarunt

Latrones, propter religionem nullas ceremonias et ritus observabant. Sed et numerum mittentes idolis veri Dei cultum professi sunt qualis hic: in vallo multi erant.

§ VIII.

Iudaei sub Maccabaeis duo habuere tribunalia, alterum 23 virorum, alterum Synedrium magnum consilium Hierosolimis 72 virorum constans, plerumque sacerdotibus et Levitis, quorum et sententiis non parere denegantes locus. Primum cum ipso capite, primum ei pater domus Iudaici, alterum hic Synedrium ita fuit ut regiam aequaret. Iudicabant de civilibus, tum civilibus quam ecclesiasticis, poenas infligebant capitales, nec regibus quidem exceptis. Sedebant a sacrificio matutino ad vespertinum in conclavi, casi lapidis unde dict. Viri sapientes politi lapidis. Hac forma regiminis usque ad Gabinium Syriae praesidem duravit. Ille hoc Synedria abrogavit, et eorum loco v. alia tribunalia substituit. Hierosolimis Hierichunti Gadarae Amathi et Sephori tota terra in v partes distributa Jos. B. I. L. I. c. 6. qua ratione Aristocratia introducta est in Iudaeos quinquennio mox Iul. Caesar cum Hyrcano veterem regiminis formam restituerit quod sic non diu duravit.

De ortu hic Synedrii M. disputant, non nulli a Mose repetunt Num. 11. ubi 70 viri sunt Mosi dati ad onus ejus sublevandum. Sed falluntur nam ista institutio LXX virorum erat quid extraordinarium, et nusquam legimus de ejusmodi Synedrio in Scriptura. Contra ubique summa rei dicitur fuisse penes Iudices et Reges 1. Sam 8. 2 Sam 10. et quod rex non erat in Israele quisque agebat quod volebat Iud 11. Recentiores sentiunt quod sub Maccabaeis hic Synedr. ortum duxit.

§ IX.

De Statu Interno Ecclesiae.

I. Sub Iuda et Jonathane ducibus cum Phariseorum subjecti, divisi /

divisi erant in duas factiones. Alii erant impii qui religione patria renunciata mittebant, et cum gentilibus agebant, et pro Macedonibus opem ferebant, id est Reges Macedonicos sequebantur, Alii erant Casidaei Regi studiosi pro Deo, patria et religione ad sanguinem pugnantes quorum duces erant fr. Maccab.

§ 11. Respublica Judaica in libertatem asserta, summo ingenio viguit, pietatis studium et legis, ex quo studio defectae sectae ortae, progressu temporis in pleniores studia, ap. plebem ignorantia, ap. doctos ingenii vigorem disceptatio, disputatio unde fundamenti soliti ordinis, vera pietas extirpabatur, partibus ira factum ut relati vera scientia fuerit amissa, omnia hypocrisi et superstitione repleta sunt ut ex Pharisaeis qui tempore Christi v. Messiae primas tenebant clarissimum est. §. R.

Historia Profana.

Ad hanc IV. regna pertinent imperii in orbe Monarch. Graeca post mortem Alex. M. divisa in Macedonicum Asiaticum, Syriacum, Aegyptiacum. Al. M. qui in numine tertio datum dt Arrianus, ut cui nemo mortalium par fuerit, in ipso mortis articulo futura praenovisse putatur et vaticinium protulisse. Nam cum agendum ab amicis rogaretur, cui Regnum relinqueret resp: Τῷ κρείσσω v: κρατίστῳ quae verba in illexerit qui verterunt optimo et praestantissimo nam sequentia verba quae subjecit Alex. satis designant, quod vertendum sit fortissimo qui potest ceteros duces vincere προορῶμαι γὰρ ἐπιτάφιον μέγαν ἀγῶνα γενησόμενον μοι τῶν φίλων, ingenti certamine amicos meos mihi parentaturos provideo. Quod et evenit, ita ut impleta fuerit

Danielis

Danielis visio Dan. 8. 8. Cum crevisset cornu eius et ex parte in fra v. 22 subiicit et cap. 11. 4.

§ XI.

De Regno Macedonum.

Regnum Macedoniae varie habuere per Reges, alii alios expellentes, donec post tempora Philippi fere Bii Regis; successio quaedam Regum Maced. fuit, sed o din h. s. in quo Regno obsequentes Alexandrum usque ad Persenum, sub quo Finis Regnum cessit per L. Emilium spacio 156 ann. 16 Reges profuere quorum.

I. Aridaus Philippi filius Alexandri frater ex Philinna Thessalica saltatrice. Hic ut rex crearetur patri potius ac fratri datum est quam ipsi. h: mentis inops, et moribus indigens o magis quam filii Alexandri, qui si adulti fuerunt nec cogitandum de eo fuit. Dut ab Olympiade per Parmaenum datum dementatum fuit, pulverem successionis dedit ei Olympias: creatum Regem Philippum nuncuparunt, Regnum tenuit per 7 annos, quorum in ex spatio, cum a Perdicca cade reverterentur in Macedoniam, Olympia dem e Regno excludere vellet, desertum a suis. Olympiadi traditum et ab eo misere enecatum.

II. Cassander Antipatri filius Iolai nepos. Hic Regnum Macedonicum etsi multis certaminibus sibi vindicavit. Hic Alexandri posteros prorsus exstinxit, o cum et Olympiadem matrem Alexandri sustulit, sed et Alexandrum e Roxane Bactriana Regis Oxiartis filia natum ceterosque quatuor necavit. Cassandri odii causa h: fuit quod Alex. M. aegre ferens Barbarosa Cassandro derisos cum se adorarent ira percitus. Rex caput eius utraque manu arreptum parieti allisit. Aiunt Cassandrum diu post, cum iam Maced. et Aegypt teneret, quoties per Delphis

Delphis Al. M. fama, subito penulsum ēē, et toto
cpre cohorruit, cum q. hic motum diu vix sedare po-
tuisse Regnum tenuit p. 19. a. et longo ac difficili mor
bo periit.

III. Philippus II. maximus natu filius Cassandri ex The
salonice Alexandri sorore, sed is quarto post Etarum
ē mortuus in Phocide.

IV. Antipater et Alexander Cassandri filii ex The
salonice. Sed mater quod Alexandro propensior erat ab
Antipatro occisa ē. Antipater tū fratrem pellere in
stituit, at hic et matris eadem ultimus et Regnum vin
dicaturus, evocato in auxilium Pyrrho, Antipatrum fu
gat, qui dum ad Lysimachum socerum aufugisset ab
eo interfectus ē. Ipse Alexander solus succedens, sine
rivali, cum et ipse Demetrio Poliorceti, quem pariter
in auxilium adversus fratrem evocarat insidias, ten
deret, ab ipso Demetrio tunc occiditur.

V. Demetrius Poliorcetes de quo ad § Regnum
Asiae enim Regnum p. ipsos 6 annos tenuit per Macedoniam

VI. Pyrrhus invadit. Aeaci filius Rex Epirotae
21. ab Achille eo quod mortuo Philippo et Alexandro
sibi Regnum deberi putaret, qui ab Achille descendens
Hic ille ē celeberrimus Pyrrhus, quem Hannibal nimis lau
dat, et cui duo clarissimi VV. Fabricius Luscinus, et Cu
rius Dentatus oppositi sunt. Sed de hoc in Hist. Rom. Hic
Pyrrhus ō nisi p. 7. menses tenuit Macedoniam. cum eā

VII. Lysimachus Agathoclis filius Thessalus e Civi
Cranone civis qui Maced. imperavit p. 5 aōs et 6 men
ses, quando victus in campis Chori a Seleuco Nicator
occisus ē. Unde — —

VIII. Seleucus Nicator successit, sed qui mox —

IX Ptolemaeus Ceraunus, qui fi. Ptolem. Lagi et

Euryd

Euridice filius ingratus, benefactorem qui exulem eum recepit interfecit, et Macedoniam occupavit, sennit unum annum et 8 menses. Hic eam Lysimachi filios ejus praesidio se interfecit, ipse post contra Gallos, qui h: tempore grassabantur in Asia et in Europa magnum vim belli, pugnando misere occubuit, discerptus a Gallis, dignum scelerum debitum exitum inveniens, et cum eo maxima roboris Macedonici pars, a Celtis illis deleta f: Κεραυνος dictus ob audaciam.

X. Meleager Ptol. Lagi frater, sed quem Macedones quod Regio fastigio impar videretur Regno privant, statim post 2 menses.

XI. Antipater. Cassandri ex sorore nepos Philippi Fil. sedet hic 45 dies regnavit, cum eum et hic bello contra Gallos gerendo aptus non videretur, eum suspicit deicit

XII. Sosthenes qui f: plebeii generis, sed vix magno animo Hic contendit Gallos, Macedoniam infestantes cui per 2. annos egregia laude praefuit.

XIII. Antigonus I. Gonatas, Gonicum natus erat in Thessalia f: Demetrii Poliorcetae filius regnavit per 36. annos. Hic contra ~~Gallos~~ Gallos Graeciam duce Brenno incursantes, auxilia misit Graecis, sed qui pene ibi perierunt. Post a Pyrrho Epiri Rege Regno exutus, post Pyrrhi fatalem in urbe Argivorum mortem Regnum recuperavit.

XIV. Demetrius II. Regnum administravit per 10. annos Hic cum Macedonia simul Cyrenen accepit et Lydiam, et moriens Philippum parvulum reliquit a Chryseide captiva genitum, sine tutore ejus moritur Maced. Dansye.

XV. Antigonus II. Dosan ita dictus, quod esset splendidus promissor, sed promissor non effector. Tuscos ab eius capite

capite Regni. Hic cum nihil Reipubl. peccet, affectu ut Rex
vocaretur, quo viso seniorius regnaret Chryseidam viduam
duxit. Hic plura bella gessit. Spartanos et Illyrios
magno proelio vicit, sed Spartam vincens clementer cum
civibus egit, et Cleomenem Regem Lacedaemo. Graecia ex
pulit. Post adversus barbaros pugnavit. Cum vehementibus
clamoribus in acie usus fuit, paucis post diebus profluvio
sanguinis victor obiit.

XVI. Philippus III. Demetrii II. Fil. eximia adolescens
indole, qui procul dubio magnus evasisset, nisi sibi
orbis imperium fataliter ad Romanos inclinasset cui resistere
conatus fuit [illegible] Liv. L. 3. C. 33. Res gestas eius descripsit. Hic
cum Cassandro maxime memorandus Rex est. Florus
L. 2. C. 7. Just. L. 29. et 30. Primum Philippus Dardanos
vicit, post Graeciae multas civitates, uti et urbes de Romanis
cepit. Tandem bellum contra Aetolos suscepit, et sociale
dictum, et quod multum ei nocuit. Demetrii Pharii hor
tatu cum Hannibale contra Romanos foedus iniit. Hinc
bellum primum et alterum cum Romanis [illegible]
infeliciter gessit. Bellum hoc in [illegible] Macedonicum
vocatur [illegible] finem imposuit T. Quinctius Flamininus,
et pacem Philippo his conditionibus dedit, ut Graecae
civitates suis legibus viverent, Asiaticae Europaeque ex
urbibus praesidia sua deportaret, captivos transfugasque
redderet, bellum extra Maced. iniussu S. P. Q. R. ne
gereret, ne plus 5000 armatos, neve unum ele
phantum haberet Liv. L. 33. 16. T. Quinctius de hoc
Philippo triumphavit anno U. C. 559.

Post haec Philippus in amicitia Romanorum aliquamdiu
permansit, contra Antiochum stetit ab eorum partibus,
qua occasione Athamanum Regnum occupavit,

sed co

sed eo exum in Rom implacabile odium adversus eos suscepit Liv. 39. 25. Cum et minarentur Legati Philippi. Nondum omnium dierum solem occidisse, et apparatum instrueret, et Leges sibi datas violaret, occurrit in iram Senatus, et cum audiret grata se Romae adparatus fieri, iram Rom despectantium, Romam Demetrium filium natu maiorem misit, qui dum benigne a Rom tractatus esset, filius ipsius natu minor Perseus non destitit accusare fratrem, tanquam qui Rom philippus ... ret, et Regnum adfectaret, hinc deceptus pater Demetrium veneno sustulit. Post rei veritate perversa, scroillecto Persei dolo, ex moerore animi moritur Liv. L. 40.

XVII. Perseus ex illegitimis nuptiis et ex genitrice Philippo natus, qui sicut scelere sibi Regnum peperit, ita mox fata eum in perniciem egere suam, Nam foederis cum Rom rupit, bellumque suscepit eo eventu ut Perseo victo L. Aemilius Paulus totam Macedoniam occuparetur, Regemque captum coniugemque, cum duobus filiis et una filia in triumphum duceret. Perseus in carcerem Albanum ductus, ad ultimam miseriam per Z... dies ibi se ... miserum dixit Senatui: Et sino tangeret mortem at Nemesin, quae insolentes abutentes potentia in cessit severerius. Quamobrem Perseus in mitiorem custodiam datus. Sed ubi dum furiosas spes adfectaret et somniaret Regnum post biennium a custodibus barbaris somno prohibitus periit Val. Max. L. 5. C. 1. Vell. Pater. L. 1. C. 9. Hic finis Regni Macedonici stantis a morte Perdiccae 152. annos, ab Arid. Regno 156. Ipsi Macedones primum benigne habiti sunt, et suis legibus vivere permissi sunt, quod beneficium post annos 20.

illis

illyicae adeuntium, quod se cum Adriseo, qui se Persei filium
mentiebatur, conjunxerint et hic illis est —
XVIII. Pseudo-Philipp. Hic Roma fuga elapsus cum
se Philippi filium finxisset, regiaque fervet, cum aeternitatem ultima
armis vero Macedonia occupata, adsumtisque Regni in
signibus brevi temeritatis poenas dedit. Etsi enim in hunc
missos Juventium Praetorem, cum exercitu Macedonicum
adorsus, praeclara victoria ipsum genremque superavit. Europ.
L. IV. 6. Florus 2. 14. §. XII.

De Regno Asiatico

Monarchia Macedonica statim excepit Regnum Asia-
ticum. Asiaticum dicitur ideo quia terminatur Caspium et Pont.
Euxinum, mare mediterraneum et Oceanum. id quod to-
fere hodie Natolia dicitur et Turcis paret. Asiaticum Regnum
licet satis defrenatum, et stetit, tamen alios per 12. solum annos per
28 autem post quod tempus occidit et ... adiectum partim,
partim alia Regna inde enata sunt. Itemnei de Regno Asia-
tico consideravimus.

1. Ante divisionem
2. Post divisionem

§. XIII. (a) Ante divisionem post mortem Alex. M. ter pot-
itum est. 1. Antigonus Philippi filius, per Temenum
cominus ac Alexander ab Herente oriundus. Post mor-
tem Alexandri divisione facta huic Antigono Pamphy-
lia Lycia et Phrygia minor obtigit. Sed cum esset Ducum
omnium qui post Alexandri mortem superant πολεμικώτα-
τος cerneretque alios Duces adfectare Regnum, ipse ad
maiora volvens Regnum totius orientis brevi cum Filio
Demetrio Poliorcete adfectavit, totamque Asiam sibi sub-
iecit, et Regnum Asiaticum fundavit. Mortis Ptolem.
eam Seleucus cui terrorem incussit, ut ipse desertio
regno unde

regno Syriae in Aegyptum ad Ptol. Lagi aufugerit
Unde ob reliqui duces contra eum conspirarunt Ptol. Lagi,
Lysimachus, Cassander quos magno numero fecit. Postquam hi reges
Illi in Asiam coierunt ingenti belli sic apparatu.
Antigonus iam octogenarius senex adest et ante bel-
lum exultans iactavit scillam regum coitionem, sicut
avium spermologorum coetum, uno lapide et strepitu dis
iecturum. Sed contra evenit, nam Demetrius Filius, in
solentius hostium tergis insistens quos loco moverat
victoriam labefecit, nam ab alia parte Seleucus, cum
regredi ad patrem Antigonum non posset et interim An
tigonus senestra filium exspectasset, magna militum
pars ad Seleucum transfugit. Ipse Antigonus socius
senex magnis sicut et militis munere functus, grandi
ne telorum obrutus periit gloriosissime.

II. Demetrius Poliorcetes i.e. urbium oppugnator. Ita
dictus, quod in machinis excogitandis, quibus urbes ex
pugnabat, super omnes eius aevi artifices ingeniosissimus fuit. Ex
magnitudine et elegantia ejus fuit heroicam dignitatem
Ipse ferret, adeo excelsus et magnificus supra omnes quos fuerat
In pace ebrietati vacavit, in bellis gnavus, et rei militaris
peritissimus fuit: nec non solers, sobrius, Multa magna primum auspi-
ciis patris, postea suo ductu gesserat, et qui vivo adhuc
patre post ingentem victoriam navalem de Pt. Lagi re
portatam diadema iam sumserat.

Occiso in praelio ad Ipsum Phrygiae oppidum patre, ipse
vix cum 4 equitum 5 peditum millibus elapsus, in
Graeciam festinabundus accedit, ubi navibus paratis
Athenas obsidet, primus in Chersonesum navigat Lysi-
machi ditiones vastat. Tandem Athenis multis seditionibus
a Cassandro ordinatis redit victoria potitus,
Cives

Ares liberat paulum Eumenis donat, qui Divini honores ipsi desecravit. Tandem Alexandrum Cassandri filium Macedoniae regem sibi insidiantem trucidat atque regno Macedoniae per 8 annos potitus.
Interea dum in Europa agit Asiaticas provincias magnam partem per Seleucum Nicatorem occupat amisit, quas priusquam ut occuparet ingentes apparatus pedites 100 equitum 12 millibus et classe 500 navium bellum parat, contra quem ceteri reges insurgunt St. Lagi Lysimachus et Pyrrhus. Ita Pyrrhus Maced. alii alia loca occupant. Deinde ipse exercitus seditione excitata, ad Pyrrhum transfugit, unde Demetrius depositis purpura privatus e castris aufugit, et Pyrrho relicta Maced. in Asiam se recipit, ubi se rursus recolligit, et multis disfinitis oppidis occupatis a Seleuco iterum bello petitus quod iterum deseritus a militibus deditionem facit, qui Seleucus in Chersonesum missum per 3 annos liberaliter tenuit, sed nimium ebibendi deditus potum mederetur, e. morbo confectus est. § XIV.
(c.) Post divisionem ita eversum demum Asiae regnum discerptum et laceratum in minora fuit. et initio quidem penes Seleucidas et reges Pergamenos Asiae Imperium fuit. Hinc est quod Antiochus Soter. Antiochus Deus et successores eius usque Antiochum Cyzicenum appellati sunt Syriae et Asiae reges. Celebriora regna quae ex Asiatico emerserunt, et quae postea excepto uno Parthico sub iugum Romanum missa sunt, sunt sequentia.

§ XV.

1 Pergamenum.

Regnum Pergamenum in Asia Phrygiam Mysiam
Aeolidem

Aeolidem, Ioniam, Cariam, Doridem, Lydiam, Lycaoniam Pisidiam quinetiam. Horum primus est Philetaerus Tianus Eunuchus Lysimachi Regis Thraciae aerario praefectus. Hic tamen titulum Regium adjicere noluit. Vide Appianum in Alexandrinis cum et Pergami Dynastam appellat. Videtur exstare eius numisma ap: Tharnesium Cardlem, ubi ostendit Philetaerum non cinctum diademate sed et coronam frondeam.

II. Eumenes I. Philetaeri nepos successit regnavit per 22 annos

III. Attalus Attali et Antiochidis filius Eumenis frater patruelis, et Philetaeri e fratre nepos regnavit 44 annos

Liv. 33. 5. Hunc primum Regem appellat fuisse Strabo refert, idque factum refert, post victoriam illam insignem de Gallis reportatam, a qua victoria denominatus Gallatonikes. Nam A: t. Galli hic Regnum Gallatiae fundant et vicinis magno erant terriculamento. De uxore Apollonia Cyzicena quinque filiis quos. Adolevitae Regio fastigio digna, reliquit 4 liberos Eumenem, Attalum Philetaerum et Athenaeum successit G. —

IV. Eumenes II. regnavitque 39. annos, hunc ita describit Polybius in excerptis Peiresianis: "Eumenes Rex Pergami „corpore infirmo, ao valido, nulli Regum aetatis suae potius cum Regnum tenuiter et paucis oppidulis coarctatum ac cepisset amplissimis provinciis auxit, non tam casu et fortuna quam industria sua. Huius in bello Antiochino opera multum

Liv. 37. 39. Hinc illa accessio. Nam devicto Antiocho Romani multa Eumeni donarunt ut in Europa, Chersonesum in Asia, Phrygiam utramque, Mysiam quam Prusias ademerat restituerunt, imo Lycaoniam et Lydiam

V. Attalus II. eius frater qui postquam regnasset 21. annos Attalo III. Eumenis fratris filio tutelam gesserat Regnum reliquit — G successit — —

VI.

VI. Attalus III. Philometor dictus, qui aõ Regni 5. decedens R: testamento reliquit. Iustus Lucius Florus.... Florus 2.20. Iust 36.4. Hoc mox nec superat.

VII. Aristonicus Eumenis expellitur Ephesiâ cytha citra eiusdam filia natus, qui Regnum invasit rege Rom. deditum. Contra quem consul Licinius Crassus mittitur. Sed qui dum Gazae potius Attalicae colligendae quam bello incumbit et Ptiuum ... quasi cum Aristonico coiens, a barbaro quodam milite cuius oculum Crassus virga qua equum regebat, tetigit vi doloris incenso, sua spoliatur. Hinc M. Perpenna audita Crassi morte Asiam advolat, et Aristonicum recenti victoria feriantem capit, et sic Regnum Pergami ad Romanos devolutum est.

§. XIV.

II. Ponticum.

Regnum Ponticum memorabile est propter Mithridatem illum, qui cum 40 aõs arma Romana sustinuit et fusit mult. Fundator R: Regni fuit Mithridates Rhetor, Ariobarzanis filius qui ab Antigono primus defecit, nec unquam amplius tributum dedit Regnumque sibi stabilivit. Hic ille est qui dedit clarissimum Regnum Ponticorum stirpem, quam tandem Romani Ponti defecit regnavit 35 aos.

II. Mithridates II. eius fil. illi successit qui Regnum dilatavit Paphlagoniam et Cappadociam adiiciens quod 36 aos gubernavit.

III. Mithridates III. eum excepit. Hic Synopensibus et filiam suam Laodiceen Antiocho M. dedit in matrimonium. — — — • IV.

IV. Ariarates ejus filius, admodum puer, ab sy-
rorē seniore in quo tñ indoles virtutis eminuit De-
le: vid. Just. L. 29. C. 1.

V. Mithridates Euergetes dictus. Hic Romanos adversus Aristonicum iuvit. Fallitur autem Eutrop. L. 4. 9. qui putat fuisse eundem Regem, quocum Romani gravissima bella gesserant. Hic enim pater erat illius. Hoc dolo familiari suorum necato successit De eodem filius —

VI. Mithridates filius ejus 13. aetatis anno, omnium Regum Ponti maxime memorabilis cognomento Eupator. Crudelissime quam auspicatus est. Nam matrem a patre regni consortem destinatam carcere inclusam tenuit, et in moerore consumptam peremit, fratrem quoque necavit. Fuit bellator strenuus; reges circa Pontum usque ad Cymmeria regna ... bello subegit, inter quos multi erant Romanorum socii, imo totam Asiam excepto Rhodo subjugavit. Hinc arma Romana in se provocavit, quae per 40 annos, quamquam per solertissimos Duces Sullam, Murenam, Lucullum, et Pompeium directe, mire sustinuit. Nec in Romanos crudelitatis documenta dedit. Ita Oppium Romanum ducem, captum secum circumtulit. Manium autem Aquilium, qui princeps belli primi contra Mithridatem ex S: captum curru inclusum circumduxit, donec Pergami aurum liquatum in os ejus infudit. Sed plus est quod Asia potitus in Ephesum veniens inauditum facinus excogitavit. Datis enim ad omnes Civitatum Praefectos literis secretis, uno die Romanos 150 millia necari jussit. Cic. Orat. pro Lege Manilia C.3. Val. Max: 9. 2.

Hic Mythridates 22 linguarum peritia celebris, ultimum per Romanos debilitatus est, ita ut extra regni sui fines aufugere deberet, proditus a suis et desertus, cum et filii ejus

eius quia eum adsurgerent, ad ultimam despe-
rationem adactus venenum deposat. sed cum more
regio quia veneficios pharmacum secum adferret.
veneni vis nil in eo egit, unde advocato quodam
milite suo Bituito se conficiendum curat, ita
hoc Regnum destructum e. Lucullus f: qui illud
vidisset maxime debilitatis, itaque cum ei successisset
Pompeius Magnus dicere de eo solitus e. Lucullus
Pompeium simulacra et umbras belli persequi, et
alieno cadaveri sanguine volucrem insidere.

§ XVII.

3. De Regno Bithiniæ

Regni Bithiniæ fundator f: Zipoetes bello clarus
qui Lysimacho Rege Thraciæ Regno stabili-
vit, et per 48. annos summa cum laude: Hic e in ceteris pro-
servitte usque ad Nicomedem Regnum servit, qui illud
populo Romano Legavit.

II. Nicomedes Filius. Hoc adiuvante Galli in Asiam
ex Europa transeuntes Galatiæ Regnum fundarunt
quod Gallorum auxilio Bythiniæ Regnum amplius fuerit
et in supremo gradu felicitatis positus de suo nomine
dixit urbem Nicomediam.

III. Prusias Rex effoeminatæ indolis, qui cum ali-
quando Romam venisset, pileatus in publicum prodiit,
et eo assentationis venit, ut se populi Romani libertum
diceret. Hic Attalum Pergami vicit, et superbe impie
victoria abusus e. Unde Romanorum amicitia excidit, et
dum saevit in subditos, filium quoque necare instituerit
ipse ab eo [illegible] periit.

IV. Nicomedes II. Filius, hic Romanis contra Aristonicum
iuvit, cum Mithridate societatem iniit et mortuus e.

V. Nicomedes III. Prusiæ nepos, hic bis Regno pul-

per.

per Mithridatem, a quo hostissime ultimo a Sullam. Moriens opulentum regnum testamento hære dem regni reliquit. § XVIII.

24. Armenia

Armenia regnum partim enatum ex regno Assyriæ, quod vetustissimum exstitit. Barzanes enim temporibus Nini Armeniæ rex legitur. Diod. Sic. L. II. c. 1. At post Alexandri mortem Armenia Syriæ et Mediæ præfectis paruit, donec defecit ab Antiocho M. Postea duplex f: Armenia maior et minor. Armeniæ minoris præfecturam obtinuit Artaxias Antiochi magni dux, idque obtinuit a Rege in præmium defectionis ad se ipsos. Armeniæ maioris possessionem accepit Zariadres, qui ob defectionem ab Antiocho magno cuius duxerat ad Reg. Ex Artaxia genitus e Tigranes Mithridatis gener. Hic cum Artanem Sophenum qui Zariadre ortus f: superasset, utramque Armeniam obtinuit. Magnus f: initio et postea valde dilatavit, et primum Mesopotamiam Parthis, apud quos adolescens obses erat ademit imo cum ditionem eam Ninum et Arbelam occupavit, Ariobarzanem Cappadociæ regem pepulit, totum Syriæ regnum per 14 annos quiete tenuit, idque per Magadatum præfectum gubernavit. Sed quid quisque fuerit Tygranes, operæ pretium e attendere, Lucullo Plutarcho
" in vita Luculli sup. Armeniam sedet rex regum
" Tigranes ea fabricatus potentia quo Parthis extorquet
" Asiam, sitis Græcas in mediam deportat Syriam
" obtinet ac Palæstinam, reges Seleucidas sustulit
" eorum filias et ginges sedibus extractas abduxit Tigrano
certam gratiam.
Hic ille tanquam rex a Lucullo primum profligatus parva
manu

manum ut ipse abiecto Diademate vix aufugerit,
Dum Pompeius Lucullo successisset, et Armeniam in
trasset, ei ad genua provolutus veniam exoravit qui
eam A: conditione restituit Pompeius, ut quidquid bello
acquisivisset Tigranes iis renunciaret, sola Armenia ma
iori contentus, quam conditionem laetus accepit. Cum eius fil.
in patrem insurgens, in Pompeium perfidus reperiretur
Romam in triumphum ductus est. Ab hoc ipso Rom: hi
primum cum Parthis egerunt, et de finibus imperii diu hic pugna
tum. Successit Tigrani

Artavasdes. qui quamdiu Romanorum amicitiam coluit, tam
diu floruit. Sed cum Antonium Parthis prodidisset, poe
nas dedit ab Antiocho victus, cum filiis captus et Ale
xandriae in triumphum ductus, post sub ipso Actiaci
belli initium interfectus est.

Regno Armeniae potitus est post Artaxias filius
Artavasdis natu maximus, qui in Romanos exsuperat
sed cum Parthis hic plane sentiret, et Armenios suos
superbe tractaret, miserunt hi Romam qui Regem
accusarent, et Tigranem fratrem eius minorem
qui tum Romae erat sibi Regem poscerent.

Augustus ao 18. ante Xtum natum Tiberium
privignum suum misit in Armeniam, qui Artaxia
pulso Tigranem constitueret, ante quam Tiberius in Arme
niam pervenisset dolo suorum occisus est Artaxias. Unde
nil magnifice gessit Tiberius et Tigrani pro tribunali
diadema imposuit Tacit Annal L. II. c. 3. Adulator
est Horatius L. I. Ep: 12. v. 26. qui devicti Artaxiae
gloriam Tiberio tribuit, simpliciter adulatio Vell. Pater. L. 2.
c. 94.

§. XIX.

S: Parthicum

Regnum Parthicum enatum est ex Macedonico Syriaco
Scythas

Scythae erant progenie et tempore Sesostridis regionem occu
parunt quae Parthia vocabatur. De nominis differentia est, alii
ab Euphrate dictos volunt, alii Parthos lingua Scythica
rebelles volunt Justin. L. 41. C. 1. et sane Hung. dicitur Pártos
Cum Macedones in oriente rex positi sunt, Parthicum
Imperium conditum est, quod in tantum postea excrevit
ut nunquam Romani sibi vindicare valuerint quin inter Parthos
et Romanos orbis terrarum divisus dicatur. Justin. l. c.
et hodiernum Persicum Imperium indicatum sit florentissimum
Arsaces fuit primus qui Macedonicum jugum excus
sit, Vulsone Manlio et Attilio Regulo Consulibus tempore
Antiochi Dei Syriae Regis. Ex hac causa Arsaces de
fecit. Teridates et Arsaces erant duo fratres germani, qui
ab Artaxerxe Mnemone, qui primatus Arsacis audiebat,
genus ducebant, aegre ferentes Teridates se ab Agatocle Partho
satrapa, quem Arrianus ap: Photium codice Bibl. 58.
Periclem adpellat de stupro sollicitatum esse, rem fratri
aperuit. Arsaces illo et 5 sociis adjunctis impetu facto
Agatoclem obtruncat et Parthos pulsis Macedonibus
in libertatem adseruit. Hoc regni initium fuit tenue quidem,
sed quod paulatim adeo auctum fuit ut postea Seleucum Cal
linicum qui Antiocho Deo successorat idem devicerit
et hunc diem Parthi tandem festum habuerint Justin. L. 41. 4.
Hinc Duplex Epocha Imperii Parthici, prior ex defectio
ne Parthorum sub Antiocho Deo contingit, Posterior ex
victoria de Seleuco reportata quod ubi factum Scriptores
facile conciliari possunt, quos prima fronte adversos putes
Multi enim Scriptores ab hac victoria originem Parthici Regni
deducunt.
Ab hoc Arsace successores Arsacidae dicti sunt, ultimusque 98
fuit Artabanus, in quo familia Arsacidarum defecit
et Artaxerxes postea Regiam stirpem restituit, hodier
nique Imperii Persici fundamenta jecit Sec. III. p: C. n.

Arsaces

Arsaces I. vir magnanimus bellica scientia clarus post multa domi forisque inclytus, demum in praelio quodam lancea transfossus denatus est.

II. Teridates frater ei successit regnavit 37. a. scitum Georg. Sincelli: sed qui rectius legunt Arsaci dant successorem filium Arsacem qui contra exercitu 100. peditum et 20 equitum millium cum Antiocho filio Seleuci pugnavit, eumque ad pacem colendam coëgit.

III. Priapatius Arsaces qui ab aliis Pampatius cognominatus, regnavit 12 annos et reliquit 3. filios Phrahatem, Arsacem Mitridatem Arsacem, et Artabanum Arsacem.

IV. Phrahates Arsaces ex his successit, qui Mardorum gentem bellicosam subegit. Non diu postea est mortuus. Id hoc singulare est, quod etsi plures liberos haberet, regnum fratri Mithridati reliquit. Ratus se magis patriae quam familiae prospicere debere.

V. Mithridates frater post ipsius obitum, quo tempore Parthos fortuna ad summum imperii fastigium evexit, cum qui regnum a monte Caucaso ad Euphratem usque protulit ob hoc cognomine Scilicet Magnus ex potius ingenti gloria multos annos regnasset, sicut annis etiam in summa senectute decessit.

VI. Phrahates II. Arsacis filius infelix post qui dum contra Scythas in expeditione esset a Graecis foederatis suis cum toto exercitu nefarie occisus est. Quo casu! —

VII. Artabanus regnum suscepit, sub quo Media defecit, et qui vulneratus in praelio contra Tocharios mortuus in digito, exiguo e vulnere decepto.

VIII Mithridates II. filius ei successit Magnus ob res gestas vocatus. Hic alios sibi Tigranes Reges, alios Phrahates Reges, sed quidem Syriae et Aegypti reges.

Reges plura una Deli ita quoque Parthici Reges. Noster Me-
diam Mesopotamiam sub Artabano rebellantes subegit.
Scythas, qui Res Parthicas sub decessoribus infestarunt
feliciter compescuit, contra Regem Armeniae Artavasdem prospere
bellum gessit, sed ob crudelitatem qua sine discrimine in
obvios quosque grassaretur Regno pulsus est.

IX. Orodes frater Regnum occupavit. Post L. 42. 4.
Hic Horodos in Asia Orientali vocatur. Is Babyloniam
obsedit, quo Mithridates fugerat, et urbem fame ad de-
ditionem coactam cum Mithridate cepit, quem sine mi-
sericordia coram se necari jussit. Ita firmato Regno cum
videret res Romanorum crescere foedus cum Mithridate Rege
Ponti et Tigrane Rege Armeniae iniit, quamquam hic initio
hostis Parthorum erat. Hinc Crassus Dux Romanorum, Romano avarus
Parthicis opibus inhians, et ob id a Romanis diris devotus, per
Mesopotamiae campos in Orodem duxit exercitum. Cui
Orodes Ducem suum Surenam opposuit prope Carras vel Haran
ubi cum Abraham moratus est; tam praeventum erat ubi
ab equitatu Parthico circumfusus, fere omnia castra Romanorum
exercitus fusus est. Cecidit et Crassus Crassi Ducis filius
egregius Juvenis quem Romani luxerunt. Crassus pater
ad colloquium Surenae vocatus est, cui in os Orodes
aurum liquefactum infundi jussit dicens. Satia te auro
cujus insatiabilis fuisti. Sed jam tunc a Surena occisus erat.
Post h. Orodes suadente Labieno Romano bina denuo
cum Romanis bella sustinuit, quibus totam Syriam
excepto Tyro ademit. Palaestina Cilicia et Caeteras Asiae
Labieno et ejus filio Pacoro simul dediderunt. Sed quas
Regiones Ventidius Dux Romanorum recuperavit, ubi in
praelio occisus est ipse Pacorus filius Orodis. Ipse Orodes
a suo

a suo filio Phrahate occisus est, qui simul et 29 fra-
tres trucidat.

X. Phrahates III. Hic felici contra Antonium Mag. succes-
su elatus Rom. cum ob teterrima scelera infensus esset, et suis invisus
regno a populo propulsus est, et ei suffectus est.

XI Tiridates Phrahates fugit ad Scythas quorum auxilio
restitutus est. Tiridates ad Augustum Caesarem filium Phra-
hatis natu minimum secum trahens aufugit. Missa
legatione Romam, Phrahates et filium ab Augusto pos-
tulat. Augustus sine pretio filium remisit Tiridatem
negavit. Phrahates motus Augusti fama et gloria, eum-
que veritus, Rom. signa quae Parthi ademerant, quae
Crasso oppresso, Crassi et Antonio victo Phrahates ex-
ceperant remisit. Hi fuerunt Reges Parthorum, usque ad
Augustum Arsacidae floruerunt usque ad seculum III.
ad Artabanum, quod Artaxerxes fundator est Regni
Persici.

§§ XX.

Historia Syriaca

Syriacum Regni hic intelligitur regionem quae hodie Syria
est, et Reges Syriae Seleucidae dicti, uno omnium cogno-
mine aut M. successoribus gesserunt, unde regnum
eorum κατ' ἐξοχὴν Regnum Graecorum et Regnum Sy-
ro Macedonum conditor primus fuit:

1) Seleucus Nicator dictus, ob numerum victoriarum
quas Nicanor potius. Hinc haud obscure signa, pugnarum
felicitatem scitur Just. L. 15. 4. Incepit anno 12. a morte
Alex. M. cuius in exercitu dux fuerat Olymp. 117.
a quo tempore Aera Seleucidarum originem habet Euseb. no-
tat incipit ab anno ante C. N. 308. et iam hic aera utun-
tur Joseph: et aut Libri 1 Maccab. Annos Graecorum vocat
vid. Beveregium in Chronolog. et Norisii Cardinalis Diss. 2. C.
De aera Syro Maced.

(Fuit

Fuit Seleucus Syriae Praefectus primum, sed eum Antigo
nus Asiam sibi subiacere et eum Filio Demetrio contra
ret Syriam qq. Seleucus ad Ptolemaeum Lagi confugit, cuius
copiis instructus vicit Antigonum et Regnum stabilivit
Infelix ultimum bellum fuit cum Ptolemaeo Cerauno
filio Ptol. Lagi a quo et occisus e postquam 32. aos
regt. Just. 17.2. Alii qui Anchoram genitivam natam
in foemore fuit ut et oes qui ab eo descenderunt. T.C.
II. Antiochus I. Soter, quod Servatoris nomen pluribus f. tribuitur
a Jove sotere, nihil admodum gessit, etsi enim mortem pa
tris bello ulcisci voluit, mox tamen placatus convertit se ad Antio
chum Jonatam. Memorabile e quod fuit uxor patris Stra
tonice Demetrii Polyorcetae filia, Antigoni Asiae Regis
neptis quae fuit patris uxor, adeoque privignum quoque fuit tale
qualis memorat 1 Cor 5.1. Haec foemina Deam Syriam
de qua Lucianus scribit in Persiam transtulit.
III. Antiochus II. Dictus cognominatus a Milesiis, quod Tyr
narum eorum sustulisset Tyrannum. Hic contra Ptol. Philad.
bellum movit. Sed Philad. finem bello imposuit per Be
renicem filiam quam uxorem Antiocho dedit cum ingenti
dote. Sed quia Berenices multorum postea bellorum causa ex
stitit, impulsu uxoris Antiochi quingentis quam prius duxerat
Antiochus dolens sibi adiunctam Beronicem veneno
maximum sustulit postquam regnasset aos 15. Sed Laodice
dissimulandi sceleris causa Antiocho simillimum Arte
monem substituit, qui admissum visum populum et ser
mone et vultu fefellit credidisque populus ab Antiocho
mortuo Laodicem et gnatos eius sibi commendari
Val. M. L. 9. c. 14.
IV. Seleucus Callinicus κατ' αντιφρασιν a
victoriis nullis sic apellandus qui Berenicen
novercam

novercam v. matrem ut alii volunt cum filio grada- tam fidem sustulit. Just. 27. 1. Hinc Fr. Seleucus bel- lo cum petiit necem Berenic. vindicaturus, cumque in- genili cladi [illegible] pluvimis occupatus ideo fratrem suum Antiochum Hieracem in auxilium evocat sed magno suo malo. Quo cum respondeter uni suo fratrem aggreditur eumque superat. Eumenes Pergami Rex usus fratrum discordia. Inquaque hos motus Arsaces Parthicum Regnum condidit a Seleuco Callinico superato Babyloniam occupavit. Tandem Cal- linicus equo praecipitatus quando regnasset 20 annos periit. Quo tempore frater Hieraci fugiens hostes a latronibus [illegible]

V. Seleucus Ceraunus. quae vox dicta [illegible] fuit. Adeptus dictum ei, [illegible] augurium [illegible] cum necem [illegible] alias [illegible] Rex ignavus et in ex- peditione adversus Attalum Regem Pergami in transi- tu Tauri montis dolo Gallorum occisus [illegible] 3 ann.

VI. Antiochus Mag. frater ejus et Seleuci Callini- ci fil. natu minimus. Variae suae expeditiones, [illegible] contra Bactrianos, Arabes, Parthos, [illegible] Ptol. Philopatorem et ejus successorem Epiphanem. Contra Philopator primo [illegible] felix fuit [illegible] victus, feliciter mox in bello cum Ptol. Epiph: ut pote minore [illegible] tutoribus ejus Regnum nimis [illegible]. Hinc Judaeam et Aegypti magnam partem subegit. Ad hunc Antioc- hi [illegible] et bellum cum Aegypt. respicimus [illegible] Dan. 11.12. ubi Rex Aquilonis Syrum, et Rex Austri Ae- gyptum denotat. Post quae in uxorem Ptol. Epiph: Cleo- patra filia, et doti [illegible] adjecit Coelesyria, Phoenicia Samaria et Judaea. Antiochus Mag. deinceps ab Judaea Aegypto quando invitus abstinuit. Hic ille [illegible]

qui

qui Romanis bellum suscepit sub Hannibale, qui
exul toto orbe Romanis hostem quaerebat, Scipionesque belli
fasces aō Regis subjiciens. Sed hoc bellum ea fortuna
gestum est, ut Antiocho maxima parte pro suspicione duce
Romanorum victoria et Asia aliaque trans Taurum ditionum parte
exuto, militari ioco post in salutatum sit Antiochum vere
magnum fuisse cognominatum fuit Flor. 2.8. Duce... edicto
Sic Antiochus in miseria redactus templum Jovis Dodo-
naei spoliare voluit, at barbari ad defensionem gen-
tiles ipsum cum toto exercitu deleverunt postquam
annos 36. regnasset.

VII. Seleucus IV. Primogenitus priori cognomento
Philopator. Hic sub patre rudimenta belli didicerat
et effectus successivis copiis fuerat contra Romanos et idem est
qui in bello, quod pater contra Romanos gessit. Scipionem Scipio-
nis Africani filium recepit cum a Dacia navigaret.
Rex factus contractis contra Romanos copiis ad opem Phar-
nacis ferendam effectus, iam montem Taurum superare
parabat, cum subiret illum Romanorum et foederis cum
iis memoria a bello restitit et domum rediit. Hic est
qui misit Heliodorum Hierosolimam ad Gazophilacium
spoliandum, sed ei res male cessit 2 Macc. 3.3.
Territus enim visione quadam coelesti exanimis concidit
Post. 12. a. successit frater.

VIII. Antiochus Epiphanes i.e. illustris, qui et θεος Epiphanes audit, hinc corona ei radiata in nummis — Primus persecutor Eccli.
manifestatur. Viris piis detestandum erit, ut qui primo
Judaeos sanguine inundavit, et totam Judaeam carnifi-
cina sua polluit et prope inundavit. Magno elogio
hic rex a profanis despicitur cum a Polyb. et Diod. Siculo
in excerptis Peiresciani per regem furentem, ut maxime
res

tes a° agitasse, profusa, si excipiantur ea, quae ad Pelusium gessit Regio tunc dignissima. Sed quaecunque decora ab eo observata sunt, ea omnia crudelitas immani mille obruit et sepelivit.

Regnum accepit fraudulenter, ut gratae ex vaticinio Dan. 11. 21. pertinebat enim Regnum ad Demetrium Seleucum Philopatoris filium Antiochi magni nepotem. Nam Philopatori successerat, Antioch: Epiph. Antiochi M. fil. Antiochus Epiph. fratri mortem [illegible], post tempus regnum tutoris nomine aliquamdiu tenuit, mox id sibi rapuit.

Tres ejus expeditiones sunt ap: Daniel et Prof: historiam. In 1ma oppugnavit Pt. Philop: ad Pelusium, et Aegyptum totam fere excepta Alexandria occupavit. In 2da Philometorem a fratre Evergete qui Alexandriae Regno obtinebat cum sorore Cleopatra Regno exclusum, specie sua protectione auxiliatam in Regnum reducere, revera autem ipsam Alexandriam in suam potestam redigere tentavit. Hac expeditio facta est a° Aer. Seleucidae 143 quae Epocha notanda est, ab ipso enim persecutio incipit Judaeos 1 Macc. 1. 20. Nam Antiochus frustra tentata Alexandria redit et furorem in Judaeos convertit. 3tia Expeditio. Cum Antioc. Epiph: exspectarat fore fratres inter Philometorem et Euparorem discordia se delerent, audivit ipsos esse reconciliatos, quae furore concepto ingenti ut maxi exercitus Aegyptum petit. Sed legatus Rmor Popilius Laenas navibus appulsus ad Alexandriam occurrit ei S. P. Q. R. insigne enim ab Aegypto abstinere jubet, cum Rex se deliberaturum eum amicis dixisset Rom Rem insolitam et superbam. Nam palmite quem pro gestamine in manu habebat

Regem

Regem eo loco ubi stabat circumscripsit, eique iussit ut Res
ponderet, an pacem v: bellum vellet? nec prius ex eo
egrederetur. Quibus ille obstupefactus. Faciam inquit quid
quid P. R. iubet. Itaque statim exercitum movit et ex
Aegypto nolens discessit factum A: C ao d. Seleuc. 145.
quo Rursus iratus misit Apollonium ad Iudaeos ve
xandos. Ipse mortis gs primum e. Nonnulli Tyriaci
dicunt, cum Hyerosol. peteret, curru excussum foedissimo
morbo Tabuisse dici incredibili foetore vermibusque
que erumpentibus periisse cum aos 12. Regnasset. Alii
tradunt ob moerorem ai mortuum cum Repulsus esset
Aelimed Dianae Templo quod spoliare conabatur, cum
insuper in Iudaea cladem audivisset suorum quos ordelat
crescente postea impar animi curis in morbum incidit
animique causam et vim morbi indicans, usque quod ad
Phixisset crudeliter Iudaeos, et sacrilegium tentasset
parvulum filium precibus commendans aiam exhalavit.

IX. Antiochus Eupator. ō magna doe successit
et cum aos 2. Tpuer a Demetrio occiditur 1. Macc 6.

X Demetrius, Seleuci Philop. filius, hic a
Antiochi M. nepos, cui et antea Regni debebatur: ab
Antiocho Epiph: et Seleuco Philop. duae familiae
descendunt, quae tpemo insuper pugnae Antiochi pos
teri meliores erant mortis qm Seleucidae / Roma
obses ppter vtam detinebatur, nunc ppugnis magna
gratulatione a Syris exceptus Regnum accepit. Lysia
interfecto et quo Antiocho interfecit. Noster Soter quoni
nanys e qd Babyl. a Tyrannide Thymarchi et Heraclydis
liberasset. Mox initio Regni cum Alcimus ipse
opem eius implorasset impius, misit contra Maccabaeos
Nicanorem et Bacchidem Duces, quorum altero profligato

altero

altero interitione deleto nihilominus novas copias eo
dem duce Bacchide Iudaeam immisit, a quibus Iudas
iterentus cum paucis gloriose occubuit. Sed idem Bacchi
des paulo post bello pressus cum Ionathane foedus
percussit. Ariarathes Rex Cappad. et Ionathan dux Iu
daeorum auxilium promittunt. Demetrius neminem ita pla
care studuit quam Ionathanem multa promittens. Sed
Ionathan filio quippe Demetrii ab Alexandro occidit

XI. Alexander Bala successit, quem Ios. 13.3. et
Euseb. Antiochi Epiphan. filium faciunt, sed inter
se stirpis et formis extrema fuere volunt. Appianus
in Syriacis et Iust. 35.1. Creditur Alexander cum
uxore Laodice venit Romam ut efficeret, idque obtinuit
Regis a pictura vitae iam desiderata Senatoribus praestitis
muneribus corruptis per Heraclidem qui secum Romam
deduxerat. Redux deleto Iudaeorum Ionathanem in
suas partes traduxit, sed victo Demetrio impar regio
fastigio Alexander Spectrum Antiochi filii traxit,
et Diodoro v. Diodato qui et Tryphon appellatus
tradidit, quo ipse se primarius duxit Cleopatram
Pt. Philop: filiam. Sed eum insidiis generi peteret
Rex Aegypti rursus ei filiam ademit eamque De
metrio, Demetrii Soteris filio nuptam collocat. Hoc Ale
xandri Iunior causa fit, nam Alex. Recognita
filio Soterum lacessens victus in Arabiam fugit
ad opem Tabdielem, qui eum obtruncavit.

XII. Demetrius Soteris filius quamvis Nicanor
eo quod maxime eo tempore mortuo Rege Aegyptiorum Pro
lemaeo totus exercitus in Aegyptum redit, unde
nemine obsistente dominationem Syriae adiit. Pri
mum eius opus fuit ut foedus cum Ionathane
pangeret.

pungeret, sed contra eum Triphon hoc vafer, et per
fidus Antiochi Alexandri Bala filium cognomento
θεον Regem proclamavit, tunc cum Demetrius maxime
contra Parthos pugnaret. Demetrio verum a Parthis
capto Antioch: Triphon interfecit, unde Regnum invasit
Triphon s. Diodorus. Hic enim in militis et civis
fortiter Apameis interfectus e. Hic Regnum antiquum
recuperavit.

XIII. Antiochus Sedetes Demetrii Soteris filius
Demetrii Nicatoris frater, hic e qui Simoni multa promi
sit sed non servavit 1. Macc. 15. Memorabile eius factum quod
refert Jos. 13.16. Cum Hyerosol. obsideret, et Hircanus
7. dier inducias ab hoste peteret ad celebrandum festum
Scenopegiae, id non concepit, sed et victimas Deo offerendas
de suo in urbem misit. Bellum gessit Sedetes cum Parthis
qua occasione Demetrium Nicatorem, quem hucusque ca
ptum tenebant, remisit ad occupandum Regnum. Sperabat
enim contra Parthos huius opera posse uti contra Sedetem,
sed decepti sunt Parthi. Antiocho enim cum desertus esset
a suis milit. occiso, iam Parthis metu liberatis, mi
sit contra Phrahates, qui ex itinere retraherent. Sed
frustra Demetrio persequente. Demetrius redux Regnum
obtinuit et postea 4 annos [illegible] fuit, nam conceptum
suis odium ab Alexandro Zebenna Protarchi negotia
toris Aegyptii filio interfectus e. Alii narrant eum
ab uxore Cleopatra, ob aemulationem posterioris uxoris
Rodanes occisum cum 22a regnasset.

XIV. Regnum obtenuit Alex. Zebenna quem Ptol.
Phiscon adversus Demetrium Nicatorem subordina
vit partim rogatus a Syris quos improbitas eius
roderet, partim suapte infensus ipse, ob id quod Aegyptum
occupare

occupare tentaret Demetrius. Porro Alexander Zebenna negotiatoris Aegyptii filius Antiochi Sidetis adoptivus fil. ut Claud. dr. L. 1. Asperius nihil, humile si surgit in altum. Sic Alexander ex negotiatore Rex, oblitus fortis suae grata beneficatorem suum Ptol. insurgit. Hic Aegyptios Antiochum Griphum in Alexandrum mittit magno exercitu. Victus is et paulo post a suis desertus, cum auream auream Jovem auferre voluisset ut inde solvere posset militibus, ideo enim eum deseruerunt a Gripho interfectus Just. 36. 2.

XV. Antiochus Griphus Demetr. Nicat. filius solius Regnum obtinuit, et satis quietus initio, si maternis insidiis non periret. Primum interficere conatus matrem suam Cleopatram. Haec enim odio naturali amoris filio ex venatione redeunti venenum propinat. Se quieta fil. ac si aiente cum matre certaret, ausus jubere, matri redditus jubetur ut bibat eo nomine instar. Unde mater hausit venenum quod filio propinavit. Cum ipsius frater Antiochus Cyzicenus ... Regnum repeteret a Grypho. Gryphus parte cepit Aspendum abiit, unde quomen Aspendii dr, sed inde rediens mox Syriae Regnum vindicat, ita ut Cyzicenus eam partem quae Coele dr teneret. at neque Regno diviso fuit concordia inter fratres dicepisse videbantur quod non acceperat, hinc Bellum perpetuum usque ad alterius interitum Just. 39. 2. 3. Gryphus Cyziceni conjugem Cleopatram a Griphoena interfecit porrexit. Donec et ipse Gryphus insidiis Heracliorum occisus finem bello facerit postquam Regnasset 26 an. v. 29. XVI. Antiochus Cyzicenus Sidetis fil. Grypho non diu superst: et cum ad luxum et crapulam

quasi

proelio, minus et districtioribus se reddidisset, et ve-
natibus intemperatius indulsisset contra eum insurre-
xit Seleucus ultus Antiochi Grypi filius qui ad An-
tiochiam signis collatis Cyzicenum superavit et necari
eum mandavit.
Nondum finis parricidalis belli, nam Seleucum non
diu post invadit Antiochus Eusebes Antioch: Cyzice-
ni filius uno ictu confectum bellum, victus Seleucus in
Ciliciam urbem Mopsuestiam fugit a civibus ibi cre-
matus est. Alii scribunt cum videret sibi vivo comburendum
imminere ultronea morte praeoccupasse. Nec sic furore
desinunt ad vindicandum Seleucum cujus cogna-
torum sanguine imbuendae erant manus. Antiochus
cum cognomento Didimus Seleuci frater Grypi filius
Antiochum Eusebem Cyziceni filium bello petit, sed victus
et vitam et exercitum amisit Jos. 13.2.
At Porphirius aliter rem narrat, utrosque duos fratres
simul ipsos gemellos bellum illatum esse, fratres Seleuci
qui gemelli dicti Antiochus et Philippus Civitate Mop-
svestia incapta fratris Seleuci manibus parentaverunt,
ubi sunt morte ejus.
Contra hos fratres Eusebes confectus victoriam re-
portavit. At ex his fratribus Antiochus pugnare
incipiens ad orientem fluvium pervenit in quo sub-
mersus periit. Periit Didimus eodem tempore superant
Phryges Philippus et Demetrius Eucaerus fratres, qui
Ptol. Lathurus ipsum quoque constituit innixus viribus Regem
adoriuntur, ita eodem tempore parricidas 3 Reges Syria
habuit nempe 1. Antiochum Eusebem, 2. Philippum Evergetem
et Philadelphum dictum. 3. Demetrium Eucaerum
nihilominus Antiochi Eusebem par utrique et Demetrio
et Philippo tandem a Laodicea Galmenorum Regina
revocatus

vocatus in auxilium contra Parthos in pugna di-
micans occubuit.

Hinc superstites Philipp. et Demetr. filii Grypi
ipsis parricidale bellum intulerunt. Vide cum Philip-
pum Beroeae inclusum Demetrius oppugna-
ret a Stratone Beroeae Tiranno et Aziz Arabiae prae-
liberatus fuit. Ipse Demetrius captus in Parthiam addu-
ctus morbo ibi periit. mortuo Demetrio omnia ad qui-
etem spectabant. Sed vix res suas ordinare potuit
Philippus cum in scenam prodiit Antiochus Dionys.
5tus Grypi Fil. et Syriam accepit inferiorem, sed
cum res novas nequeunt sua portione molire for-
tuna hinc belli semina oppressit. Bellum enim mo-
vens contra Aretam Arabum regem in praelio cassus e-
tra Philippo Grypi filio tota Syria cessit, idque
diu tenere non potuit quod tto fastigio impar esset,
nec defendendo Syriae contra Arabes et Judaeos
R: t. Regnum Armeniae regi oblatum, qui li-
bens illud accepit et cum 100000. in Syriam venit
qui eam subtractis et pulso Seleucidarum, iis qui
se subduxere notatis, quiete et pacifice per 12. annos
ut alii volunt per 18. annos tenuit donec involutus
bello, cum Romanis abiit in armata Syria extorta est
et Pompejus qui Lucullo in munere summi Ducis
successit Romanis universam Syriam ab Euphrate usque
ad mare et omne id quod Tigranes possederat
in Cilicia acquisiverat, stetit Regnum Syriae ad
familiam Seleucidarum 256 annos

Etsi vero hic finis imperii Seleucidarum fuit: tamen non peni-
tus exstinctam fuit domum Seleucidarum fa-
sor.

tot Antiochor Comagenor mentio, quo fit in
spod singularium Stria nos credere inter Coma
gena Syrid Regio ad Euphratem et montem Taurum
sita e, cuius Regni Samosata caput, urbsa nūa mu
nita. Hanc videns Rūi, Seleucidis totam Syriam
perentibus Reliquisse. Ita Antiocho Comagenio mentio
Cicero L. 15. Epist. ad I. Huic Comageno Pompius Sele
uciam Mesopotamiæ castellum adiecit. Ita sub An
gusto Spectrum eor Regnum fi: Tiberius Impr postea
hanc Comagenem in formam provinciæ Redegit
Tacitus Annl. L. 2. C. 46. 56.

§. XXI.

De Regno Aegyptior.

Diruta Alex M. Impri Ruina e Regnum Aegyptiā
cum cuius Reges Steed origine circa fanum 239. ad Cti: hic
1. Ptolemaus Lagi Sdor Regni cui in divisio
ne Regni Alexandri Aegyptus Africa Arabiæ
pars sorte obtigit. De eius origine disse st ap: Spo
res Rursus plenius Lagum patrem et Arsinoen matrem
faciunt. Hinc Lagidarum familia. Domus Ptolem
et Lagea ap: Poeras Aegyptia dr, necipse Ptolemeus
alium se qm Lagi filium dicebat Plut L. 2. de ira
coërcenda dr. Cum Ptolemeus Philologum inficiens illu
sionis gratia ceret Quis Pelei fuer pater? Philolog qm
melior dem dict facta quæstione ulm ora cum Respondet
Tu prius dic quis Lagi fuerit pater? quo pacto
dicto humilitatem ejus obiecit.
Alii ō ex vano credi derunt Philipp Macedonis ex
Arsinoe genbina qm iam gravidam Lagus duxerat
Pausanias in Att Curtius L. 9. 8. Suidas in voce Lagus
arte.

are. Cum Lagus gravidam duxisset Arsinoen ex ea natum Ptolemaeum, eumq. exposuisse in aeneo clypeo. Macedones autem finxisse aquilam expansis alis ab eo arcendorum solis ardorum pulsasse, et sanguinem ei ipsa ore infudisse Prop: Eleg. 10. L. 3. Cleopatram Philippeum sanguinem dixit, qd sane sine illiges-

Ptolemaeus quoque Aegyptum Aegypti sorte accepit nec prius se Regem nuncupavit quam Antigonus Regem se diceret, f: Lagides, humanus, liberalis, eruditus, a Rhodiis Soter cognominatus, ob virtutem in liberandis sociis Rhodiis. Indignum eum h: iure censet Jos. A. J. L. 12: q: Hyerosol. dolo captis multos Judaeos in captivitatem abduxit in Aegyptum, sed quoque primum eos male mox tamen benigne tractavit. Cum Palaestinam qua die Sabbathi occupavit simul Syriam in possessionem redegit. Hic cepit Bibliothecam insignem quam Philadelphus perfecit biennio ante mortem admisit in societatem Regni filium fidelem et qui ipse tenuit regnavit 40 ann. Rhodii ex oraculi responso coronam dixerunt ei honores tulit quin imo numen ei consecrarunt.

II. Pt. Philadelphus qd sororem Arsinoem duxit non ex lege Macedon, sed Aegyptior. h: qd fratrem de quo creverit ita cognominatus h:, egregius ipse, ingenii unus filior aestimator, liberalium studiorum fautor mirifice et ipse magnificus. Bello petitus ab Antiocho Deo, qd sopivit per Berenicem filiam post opera eius Canalem, qd mercaturam ex India Orientali redderet faciliorem, Syrum [illegible]tionis et fossam a Nilo ad mare Arabicum perfecit, quod olim Pharaho Necho et Darius persar

ton

genuit. Alterum Ptolemaeum ejus opus ē Bibliotheca Alexandrina, quae cobusta iam ē. Fuit in Bruchio remota ~~Orig~~ Regione a reliqua Alexandrina urbe, igitur distinguenda ab alio quae fuit in Serapidis Templo. Alterius soror dicta, ad hanc Bibliothecam suam gloriam inde venturam fore Pt. respexit, cum iactaret semper aeternam vitam sibi vitam fore. Versio quoque LXX sub hoc censetur facta. Regnavit 38 an.

III. Pt. Evergetes. Reg. 25. a. Primus Regis plurimae expeditiones fuere. Bellum propter sororem Berenicem gessit et victo ingenti praelio Seleuco Callinico Syriam fere totam in suam redegit potestatem nec tamen retinuit, orto enim absente eo in Aegypto tumultu, festinanter Babylone rediit. Interim in reditu Hierosolymis vero Deo sacrificia obtulit, sed ipse minime malus veneno cum uxore interemptus ē a successore qui ē — —

IV. Ptol. Philopator parte interfecto etiam uxorem suam Euridicem quae et soror ipsi fuit occidit. Nihil tam Ptolemaeum egit quam quod ab Antiocho M. bello petitus cum egregia victoria profligavit, ad Rhafiam in Syria, quem et ad maiores angustias redegisset, imo imperio exuere potuisset nisi otio et voluptatibus deditus victoria uti nescivisset. Redux hostias immolare voluit Hierosol. sed cum in S. Sctorum ingredi vellet a Pontifice prohibebatur, cum per vim intrare voluisset, paene semimortuus elatus ē. Hinc iratus odio dispensabilis inexpiabili contra Judaeos incensus multos interfecit, Alexandriae bestiis obiecit Macc. L. 3. at eodem ab poenitentia ductus captivos remittit ad suos eosque post benignus habuit. Qui: 17. a.

V. Pt.

V. Pt. Epiphanes nullis admodum rebus gestis celebris
quin et regnum perdidisset, si Rom: eum non reliquissent.
Sic enim quum quivis Philipp. Macedo, et Antioch:
Syriae reges, sed tutelam eius susceperunt Romani, misso
in Aegyptum Lepido bis consule et Pontifice. Extat hodie
Denarius Argenteus, Lepidensium in uno latere urbis
Alexandriae faciem, cum corona murali turrita
cui subscriptum Alexandria In altero latere M. Lepi-
dum togatum senem calvum, qui a dextris stant
adolescentulum corona et diademate hac inscriptione
S. C. M. Lepidus Pont. Max. Tutor Regis.
Hic accepit Cleopatram Antioch: M. filiam, cum ea
Dotis nomine Coelesyriam et Iudaeam, reg. 24 annos.
Reliquit ex Cleopatra 2. filios, alter Pt. Philometor
sive cognominatum quod insano matris amore furens
eam uxorem duxit. Alter Pt. Fiscon ob emi-
nentem ventrem sic dictus, cui regni Lybiae et
Cyrenaeum pater tradidit.

VI. Pt. Philometor a stirpe Lagidae, cui reg. 25
ann. tribuunt. Inter hunc et Antiochum Epiphanem
ob Coelesyriam et Iudaeam bellum exortum est, in
quo Philometor infelix fuit. Commisso enim praelio inter
Cassium et Pelusium montem, omnem exercitum eius
fugavit Antiochus, sed et eum Alexandriam fugientem
in suam potestatem redegit, cuius vitae pepercit, sed
diadema ademit, seque regem Aegypti fecit. Quod
aegre ferentes Alexandrini Ptol. Iuniorem Fisco-
nem v: Everg. II. dictum renunciant et Antiocho
resistunt. Hinc Antiochus sub praetextu, ac si fratri
maiori vellet regnum restituere, Alexandrinos
obsedit

obsedit quam inde Papilius Lenas Legatus Romanorum abegit. Phi
lometor in Syria obiit pugnans contra Alexandrum Balam
praesidum generum quando excussus et vulneratus ab hostibus
post paucos dies inter medicorum manus exspiravit.
VIII. Pt. Physcon dispar fratri, qui neminem Civium, ne
dum amicos occidit, fratrem praesidum plus simplice vice ca
ptum imo munerib. donatum dimisit. At hic omnium atro
citatis adeo saevus, ut suam speciei similitudinem amisisse
videretur. Nam illo tempore quo inaugurarentur ad Mem
phim urbem more Aegyptiorum Cyreneos quosdam in
terfici iussit, quod paulo liberius ob pellicem Irenem,
eum obiurgassent, plurimos Civium et peregrinorum calum
niatus tanquam salutis suae insidiatores, partim exilio partim
bonis partim morte mulctavit. Filium Cleopatrae uxoris
suae et sororis ex fratre Philometore natum, ne Rex
creari posset quanquam in amplexu matris occidit, imo
suum e Cleopatra filium necatum, pro munere nata
litio matri misit Just. 38. 8. Val M. L. 4. C. 2. exemplo 5. externo 6
Hinc plerique Historici non Evergetem sed Kakergetem eum
vocant. Stercendum de eo refert Jos. L. 2. contra Appio
nem, omnes Iudaeos in Alexandria sitos cum filiis et uxo
ribus nudos et victos elephantis obiecisse, et bestias in
ebriasse, ut protinus absumi irent. Sed Deo guberna
nte factum ut maltos elephantos irruerunt in amicos
Regis interimerent.
Nihil melius egit quam quod agere et vivere desiit
uxoremque Cleopatram illam ipsam quae soror et coniux
Philometoris: ita sororem unam in maximos habuit
duo fratres. Hinc saeva Thebanorum lues. —
Nam posuit aliud atque inexorabile
Amitam parentem liberi eius suam. Flomenzi

Nomenque fratris Parenelium fecerunt.
Mater fuit Cleopatra c. fratre Neporum Seu: in Trag.
qui ex h: incestuoso matrimonio ex Physcone nati f.
fuerunt regno Aegypti donec a Regibus Aegyptiis
subingarentur.
VIII. Pt. Lathurus successit. Et si cum Physcon h:
conditione regnum Cleopatra reliquerit, ut e filiis q.
vellet sibi ad regnum adsciscere, et ipsa prona in
minorem Ptolomaeum Alexandr. veller, a populo ta-
men coacta est maiorem Ptolemaeum Lathurum q. Ptr.
Junior regnum Cypri accepit. Hunc Lathurum suae
crudelem, detestatur eius factum cum Iudaeis Jos.
L. B. L. Mandavit cum militibus ut Iudaeos pa-
tros cum uxoribus famulosque in fernos lebetes c. iice-
rent, ut natum a iis invenerent. A matre demum
pulsus et eius crudelitas framemina.
IX. Pt. Alexander. Qui a matre q. tit. ng.
verum et hic odiosus morte matris patratio, cum fil.
a matre insidias strenuas illigeret, ipse marcum
cavit, et quamquam Cleopatra digna fuit h: morte, o.
Rae eadem Alexandro inulta f. Civiedony cum obi.
a populo in veter Cypri angulum se recepit ubi paul.
post a Noarcho Chorea bello periit inscius. Ita
redit in regnum Lathurus et Aegypto p. 2 aos 6
menses post reditum tenuit. Nam q. sanon Ptol.
ei 56 aos tribuit illi ai et exilii sunt Alexan.
cum intermedio tempore 18. regnavit.
X. L. Lui Pt. Lathuro successit. Fleiq. subf.
tenuit Pt. Auletum. Sed Rupertus Pravius et Ve-
selius docuerunt mortuo Lathuro regnum accepi.
se Cleopatram eius filiam, sed statim ubi illexi.
populus

suntq[ue] duo, missus abs te Roma Pt. Alexandri
filius Pisthonis nepos, cui Regnum Aegypti hac
conditione dat, ut Cleopatram Lathuri filiam duceret.
Hoc ut fecit 19. diebus ipse Regi interfecit et elapsis.
XI. Pt. Alexand. III. Philadelphus superioris Ale
xandri frater hic pulsus in Tyrum fugiens Romanorum
auxilia imploravit. Huius meminit Cicero in Agraria 1.
De hoc intelligenda verba Trogi ex Prolog. L. 39. Hac
occasione Jul. Caesar, tum Aedilis tentavit per tribunos
ut Aegyptum provincia plebis scito sibi daretur, cum Ale
xandrum Regem suum amicum a Senatu appellatum
expulerunt. Sed non obtinuit propter optimatum factionem
Suet. in Caes. Decedens Alex Pt. Aegyptum populo Romano
haereditario instituit Cic. Agrar. 2. c. 16.
XII. Pt. Nothus successit, eius meminit Trogi Prolog.
L. 39. Cicerone non refragante qui in suos fere qua
scire aiit eum, qui ao U.C. 692. Regnum Aegypti
tenebat, non admodum genere Regio esse hic paulo post occisus est. Post
XIII. Pt. Dionis Regnum adeptus est hic quoniam
ignarus esset, voluit se Bacho triumphanti similis esse,
hinc nomen Dyonisii adsumsit, sed vulgo Auletes quo
minatus, quod libenter tibias inflaret. Huic Jul. Caesar
6000 talenta abstulit et tum cum huic amicitia emenda
sed quod vereretur, ne Aegyptum quam testamento illi ligavit
Alex. III. ei adimerent Suet. Caes. 54. Tam prava
hic Rex avitus erat apud suos ut suum socerdotem
prohibere non potuit quin miserum Romanum occideret ob
felicem occisum. Non est mirum si Alexandrini
eum ob levem causam Regno pellere auderent. Habebat
3. filias Cleopatram Triphonam et Berenicen &.

XIV.

XIV. Pulso Auleta delatum regnum Berenicae
quae adsciuit sibi maritum Seleucum quendam, qui se
iactabat esse ex Seleucidarum stirpe. Hunc Aegyptii
Cabiosacten cognominarunt, quod ut Is. Casaub. obs.
αισχροκερδης παρα το σαττειν τα κυβια, κυβι-
ον ut Plinius explicat est genus salsamenti, σαττειν vero
onus imponere. Certe id constat ob sordes a Bereni-
ce eum intra paucos dies strangulatum esse. Sic Ves-
pasianum cum esset sordide avarus Cybiosacten adpella-
runt Suet. Vesp: 19. Hoc sublato Berenice elegit maritum

XV. Archelaum ex stirpe regum Ponti oriundum
aut paulo post Gabinium Praesidem Syriae iussu Pom-
peii reimbuendi Auletis regni; Berenicem autem
cum Archelao interfecit, sed nec ipse diu vixit: relinquens
filium 13. annorum Ptolemaeum cognomento Dionysium
Periit Auletes multi 39. annos tribuunt, quia a morte
Lathuri numerantur, ac si nec Cleopatra, nec Ale-
xandri nec Pt. Nothi ratio habenda esset, quod regnum
revera Lathuri filio deberetur.

XVI. Pt. Puer v: Dionysius qui ex dispositione pa-
tris Cleopatram sororem ducere debuit, et tutorem
suum Theodotum agnoscere, simul itaque regnum
tenuerunt Pt. et Cleopatra. per 4. annos mansisset hoc
consortium, nisi Pt. violatum pactis contra, et totum
potentem repudiata Cleopat. sibi vindicare voluisset
Pompeium Magnum optime de sua fama meritum
nefarie occidentem fata egissent in perniciem.
Cum enim bellum civile inter Pompeium et Caesarem
commissum fuisset, et Pompeius Pharsalico praelio
victus fugisset in Aegyptum ut Asylum peteret

Graam

graam delaturam a Puero cuius parem desiit. Sed puer Rex a Theodoro persuasus et ab Achille Duce exercitus Pompeio caput praecidit, cumque Caesare foedus inivit. At Caesar irretitus amoribus Cleopatrae, cum eam deprimere in dignitatem vellet, idque subodoratus puer a Theodoro et Achille persuasus, ut idem Caesari quam Pompeio faceret. Erat tum Caesar cum exiguo comitatu Alexandriae, gelusus in castellum a R. militibus, cuius incenso castello /: ubi nobilis Bibliotheca f: in quo vetere Ptolemaeo 6000 volumina fuerant :/ aegre in insulam Pharon aufugit, unde natando ad suas naves pervenit. Caesar iussit convenire uno navali proelio temerarium Regem Puerum periit. Ipso Rege cum Theodoro et Achille in aquis perempto occiso Ptolemaeo Regnum Caesar dedit R. iuniori alteri /: Ante fuerant eum duos Ptol. reliquerat :/ et Cleopatrae I. Caes. B.C. 3. 106.

XVII. Defuncto Caesare per Cassium et Brutum 4.to post R: ipso ipse Ptol. insidiis Cleopatrae cadit, et ipsa Cleopatra famosa sola Reg. in Aegypto ponitur. Hac quae communem seorum Ducum Rud. Societatem Antonio et Octaviano Caesari contra Cassium et Brutum suppetias latura tempestatibus impedita f: Postea tum in Cilicia ei occurrit Antonio, qui quando conspexit eam, adeo perdite amore cepit, ut adversam Cleopatram nec bene deli... fuis promissis Cleopatra Antonium summo fastu nave excepit, et opiparo convivio, ut in aurem unam dimidio millione aestimatam Antonio ad bibendum propinavit, idem factura et cum altera, ni ab Antonio prohibita fuerit. Utrumque tam rabiose in eam Antonius exarsit, ut repudiata Octavia uxore Augusti sorore Cleopatram duceret uxorem, quod et exitio f: Ipse Dein Regem Asiae agere voluit. Cleopatram Aegypti, Cypri, Africae et Coelesyriae Reginam

Reginam appellavit. Caesarionem quem Jul. Caesare
Cleopatra susceperat, collegam Regni dixit, suos a Cleo-
patra genitos filios Alexandrum et Ptolomaeum, Reges
Regum nuncupavit. Ob haec facta Romae imperium abroga-
tum est Antonio et bellum in Cleopatram decernit.
Venit Caesar Octavianus et Antonius, hic qui naves bel-
licas 500, peditum 100, equitum 10. millia, et multo-
rum Regum auxilia secum traxerat, terra et sidere Cleo-
patram suam sequitur ad Actium Epiri promontorium
pugna quippe terra marique profligavit. Primo Cleo-
patra fugit, ipse Antonius insecutus Reginae quam pug-
nantis militis comes esse voluit. Classis ejus diu ob-
luctata tandem succubuit captis 300 navibus, exercitus
terrestris fugiente duce Canidio noctu ad victorem
se adgregavit. Caesar victoriam secutus Aegyptum petit,
obsessa Alexandria brevi potitur. Antonius manum
sibi intulit, ac semianimis ad Cleopatram, quae jam
mortem in monimentum se condiderat, ferri jussit
ut in sinu ejus expiraret.

Cleopatra cum audiit Octavium ad se venire se-
met recolligit, eumque alloquuta est, tanquam mallet cu-
pere vivere. Illo digresso, ubi omnem spem facilem
in amorem suum Caesarem, quem se ad triumphum
servandum illexit regio modo exornata in aureo
lecto recubuit ibique exanimis reperta est. Morsu aspi-
dis periisse quam ad pectus admovebat putabatur. Psy-
llos ei Caesar adduci jussit qui venenum exsu-
gerent, sepeliri postea Antonium cum Cleopatra
jussit. Ipsis Alexandrinis, ob conditoris Alex. M.
memoriam pepercit. Totam Aegyptum nunc tan-
dem in formam provinciae redegit Caesar primo illi
(Vide

Vide Coeu: Pallo gsritusso.
Ita Cleopatra Ptolemaeor et Lagidar stirpem clausit cum p 3. fere Saela h: stirps Aegyptum possedisset, et tu de Hor. St. stirpe post 300 aos oera bideri vo fuit Zenobia. §. S. XXII.

Status Literaria

(·) Inter Iudaeos 1. invaluit pter Sadducaeos et Pharizeos Scribe νομικοι dici, qui Stam expli colset Sinij exponeb. Mat. 23. 23.

2. Continebt Synagogae, h: 4. ap: Iudaeos et plures aedificabant p orbem c: eiusmodi loca in qua gveneb ad Leges explicandas.

3. Varia Sta in lucem pdiera ut liber Sapient qui vulgo Salamoni tribuit. Tres LL Maccabaeor Apocryph: quor primus magnam Ser aritten sed ō Dnam.

(··) Inter Gentiles Insignis erudio floruit, erant vix in ō disciplina gie pstantissi. Hoc aevo 7. Phos secta florecepere.

1.) Platonica a Platone qui Academici dici, unde 3. Academia orta Vetus are Speusippo discipulo Platonis. media are Archesilao, nova are Carneade · hor pcipuum dogma. st nil scire.

2. Peripathetica ab Aristotele a mōo docend̄ ix deambulandum briis Phia hodiedum regnat.

3. a Zenone Citico orta, Stoica, a stoa ubi doceb dicta.

4. Epicurea quor ex mgri dicta in volupate animi summum bonum gstituebt. p 237. aos h: secta duravit.

5. Sceptica a Pyrrhone.

(:) Apud Rōnos studia florue ut Phia et Poësis cum Oratoria, nec ō Ius Civile etc.

Period. VII.

PERIODUS VIIma.

De Regimine Herodianorum.

Incipit h. Period ab aõ M. 3904. et pergit ad stam desolatõnem Hyerosolimæ ab Herode M. et desinit 70 aõ post natum Xum, continet itaq tpus 209 aõr.

§ I.

Hoc intervallo post Maccabæos extinctos Imperium Iudæorum Herodiani, i: quinam vasalli Romanorum considerandi sunt, i: tradit, qui regimen populi Iudæi sumebant cum potestate ditionis semper. Verum caput autem h: familiæ i: Herodes Magnus nobili genere natus. Fuit enim fil. Antiphani Idumæi, cuius pater i: Antipas tpre Alexandri Iannæi et Alexandræ clarus: potentiæ ap: Idumæos viri, cuius ope et auxilio destitutus est Rex Hircanus a Iul. Cæsare, quando hic Antipater Iudææ et Syriæ procurator constitutus est. Sed tandem a Malicho cum ap: Hircanum epularetur veneno suffocatus. Serarius contexuit genealogiam Herodis Ad. Reland. quæ Genealog. extitit in Palæstina illustrata. Quinquaginta usque ad interitum reip. Iudaicæ, [illegible] imperant omnes Herodis nomine insigniti. Ad distinctionem illarum personarum serviunt quodammodo versus –

Ascalonita necat pueros: Antipa Iohannem
Agrippa Iacobum: Dat et hic in vincula Petrum.

§ II.

Nunc ordo Herodianorum recensendus – –

1. Fuit Herodes Magnus cognomine, quia rerum eum se gessit prudentem magnificum fortem liberalem. Erat tamen ingenii varii et crudelis maxime in suos, cuius affectus ducatus fuit ambitio. Fuit Antipatri ut dixi Idumæi filius. Ipse tamen Idumæus Herodes, fuit proselytus,

fuit c[illegible]

quod eam contra velit Seld. Vid. Cell. Hist. obs. L. 4. 66.
Adolescens adhuc 25 namque annos Herodes a Patre Antipatro Praefectus Galliae constitutus fuerat. Deinde fratrem Phasaelus filius natu maximus Hierosolimae et circumvicinae Regioni Dux ab eodem Antipatro, et Strategos Coelesyriae tandem vero ab Antonio Tetrarcha constitutus est. Accidit vero ut cum Antigonus ope Parthorum Hieros. occupasset Hyrcano auribus amputatis Phasaelo vitam suam abrumpente, coepit Fratri altero Herodes Tetrarcha aufugerit Romam, ubi Antonio et mox Augusto, in suas partes pertractis impetravit ut a Regem Rex declararetur et declararetur. anno V.C. 714. Sed Regnum quod adhuc tenuit Antigonus, tunc eodem tempore potuit, sed demum adhuc Herodes triennium impendere Hostibus debellandis, Parthis ejiciendis et Antigono subjugando, ita ut Antigonus victus, captus, virgis caesus, palo alligatus ac tandem securi percussus fuerit ut ex Jos. A. L. XV. C. 1. patet. Ab eo tempore favorem Romanorum demereri coepit Herodes quod et feliciter perfecit, hinc sex variavit Regnum et saepe accusatus fuerit. Imprimis Augusto gratificari voluit, sed erga Judaeos crudelissime gessit, crudelius erga Domum Assamoneorum, imo et suam superat adhuc ex Assamoneis frater Hircani ex Mariamne, in hunc virum cum oculos plebis defixerat quem ob causam Herod: in Balneo natantem per ludum praeficiendum curavit. Sic ille Maccab. Domus exstincta est, quae per annos 126 steterat sedum Jos. A. L. 14. 16. in fine. Praeterea Herod. omnia membra sua [illegible]: una vice fere occidi jussit, in ipsam familiam suam saevit Filium suum Alexand. et Aristobolum ex Mariamne susceptos occidi jussit. Adjecit illis mox filium Antipatrum, quamvis licet a se Regno destinatum, et Mariamnem uxorem

uxorem, ut adeo ō sine fate dixerit Augustus. Se
malle porcum quam filium Herodis esse ut adeo mirum
nullum sit jam a scolia ansum ō pepercisse infantib.
Bethlehemitis. Attra sua ut excusaret Tyrannidem
Augusto et Romis adulatus ē nunc, munere et hono
re in eos conferendo. In honor August. condidit Caesa
ream quae ante turris Stratonis dicta; Cittrea Samari
am illi voluit Sebasten Hyerosol. instituit ludos,
et certamina athletica iisdem in honorem Augusti
struxit Theatro et Amphiteatro denique aquilam aure
am ingentis magnitudinis supra portam maiorem
templi suspendi iussit, quam postea detraxerit, et deniq
cecidit Judae et Mathiae doctissimi eor Legis periti
Judaeorum genti, quos Herodes captos vivos cremari iussit
Spulum annis frumento, ipse annonae caritate distribu
to, et templi Hyeros. spoliato splendidissima instauratione
demulsit. De qua Jos. A. L. 15. C. 11. vel 12 tu Jud.
felicis operantur sub Herode, tum condensitas pra
his [illegible] in eos. tum quae Caesar sit semitis gravissi. Judaeis
valde ut dixi Jos. A. L. 16.

Tandem regnum inter 3. filios suos, tribus dispositionibus,
testamento Archelao designatis Judaeam et Samariam
Antipae Galileam et Peraeam, Philippo Tracho
nitidem et Batanaeam. Sed testamentum illud prius a Caesare
confirmari debuit quam tamen esset, Anno ante obitum
eius Redemptor natus ē Mil., ille vero a pri
ma designatione regni p annos 37. ab Antigono
profligato 34. meapi morte puer septuagenarius.

§. Herodes II. Antipas. Caesaris Augusti
voce regnum cum Archelao et Philippo fratrib.
ita divisere duos, ut Archelao, Judaea, Idumaea
et

et Samaria stringeret. Ipse autem Herod. II. Antip. Gali-
laeam obtineret et quidem titulo Ethnarchae reliqui
autem fratres Tethrarchae adpellationem consequerentur Utri-
que tamen cum regio nomine privarentur.
Archelaus cum non solum Judaeos, sed etiam Samaritanos
crudeliter tractaret, accusatus apud Caesarem ab utrisque
populi Legatis post 9 spatium annum in exilium missus est
Viennam Galliae urbem, cujus patrimonio, Fisco Caesaris
adjudicato, Syriae addito, a procuratoribus regendum.
Philippus, Tetrarcha, vir modestus, et amator
quietis, qui Trachonidi, et Gaulaniti ac Batanaeae
praefuit, altero post Christi mortem anno Tiberii 20. e vi-
vis sine prolibus decessit, cujus etiam regio ipsi Tybe-
rii Syriae accessit.
Antip. Herod. hic ille est qui prius in matrimonio habuit
Aretae regis filiam, quam captus amore Herodiadis dimisit
ideo bello petitus ab Areta totus Herodis exercitus penitus
funditur, nisi a Romanis succursus fuit missus. Hic Johann.
Bapt. ad saltatricis filiae libidinem decollavit. Caetero
Sanctis excepto, cum regium nomen adfectaret et ab
Agrippa accusaretur quod Artabano Partho faveret a
C. Caligula Lugdunum Galliae, ademta illi Tetrarchia
una cum uxore Herodia depellitur.
III. Herodes Agrippa III. Senior Herodis M. nepos
Aristobuli Herod. M. qui a patre necatus fuit superstitis
filius, e Bernice Salomes filia natus, filius patre
orbatus Romam fuit missus, ibique educatus in intimam
C. Caligulae familiaritatem pervenit, cum quo quondam
dicens cum currum gestaretur Demum optasse ut cito
moreretur Tiberius et orbis imperium Caio digniori relinqueret.
Quod

Quia vba Eutichy aurigae, qui ipsius Agrippae liber-
tus erat, ad Tiberium referens, Agrippa ferrea cate-
na vinctus, in carcerem detrusus ad mortem Tiberii
p 6. menses detinebatur. Caio autem succedente Agrippam
e carcere liberavit, sedet imposito in eius caput diademate
Tetrarchiae, quae Philippi fuerat Regem constituit, quin
p ferrea catena Caius dedit auream pari pondere,
Imo postea Tyrannia qq Tetrarchia Antippa Tetrarchi
imo omnia quae avus eius ille Herod. possedit, adiecta sunt
eius imperio et quidem a Claudio eidem connexis pos-
sidenda quibus Herod. M. dnr. Claudio coepit et ipse He-
rodes cognominari ut Act 12. 1. colligitur

Hic novus Iudaeorum Rex cum primum Hierosolymam venit
votiva sacrificia persolvit. Deinde Theophilum Anani fili-
um ab summo sacerdotio submovit et Simonem Boëti
filium cognomine Κανθηραν substituit, ubi Iudaeis per
omnia gratificari voluit. Hierosolimitanis quod solatii
futurum in singulos dies pendere de prosequenda Ecclesia Xti
infestare aggressus Iacobum gladio mactandum cura-
vit, Petrum in vincula coniecit, et cum is ab angelo
liberatus esset, in custodes saevit, quod pluribus narrat Act 12.
Postea muros Hierosol. altiores latioresque quam antea
erant reddidit, fecissetque adversus Romanos illum omnino in-
expugnabiles, ni rem hanc Syriae Praeses Marsus Clau-
dio per litteras significasset, a quo ut desisteret fuit prohibitus
Jos. A. L. 19. c. 7. Regnavit per 7. annos Caesareae exorsus
a vermibus animam efflavit Act 12. 20. Cum enim Caesareae
pro salute Caesaris ludos celebraret, ad quos se dignitate
praestantes nobiles aliique convenerant. ipse H. A. eius
celebrit

celebritatis die 2da in theatrum prodiit, amictus veste ex argento mirabiliter confecta quae spectantium oculos perstrinxerat. Hinc adulatores Deum eum appellarunt, quos ille nec castigavit nec verbo repulit. Paulo post vidit supra caput suum bubonem funi extenso insidentem, moxque sensit h: ee calamitatis nunciam qui olim felicitatis fuerat. Nam et olim ipsi cum captus a Tiberio detinebatur bubo apparuerat, dixitque germanus quidam eum confestim ad amplissimum gradum venturum, addens momento, quando h: alitem iterum videret, quantum ex eo sibi diem fatalem sibi futurum ita docerat Jos. A. L. 19. c. 7. et ex eo Euseb. H. L. 2. c. 9. Ventris tormina ab initio mox ... horrido per 5. continuos dies nil remittente ... periit a. d. 54.

IV. Herodes. Agrippa Junior filius superioris 17 annos erat natus et apud Claudium Romae educatus, cum ... rex obiisset ... imparem eum regno iudicans Claudius Caspidium Fadum Judaeae praesidem in regno ... Tandem rex Chalcidis a Claudio declaratus Agrippa impetrat a Claudio potestatem in templum et sacerdotum ... eligendi ... posteaque et tetrarchatum ...

V. Herodes V. s. Agrippa regnavit sub Nerone sub cujus tempore bellum Judaicum quod postea impiam h: gentem funditus delevit exarsit. Occasionem dedit Florus praeses Judaeae qui Judaeos omni aliorum ... ... atque eos eo desperationis adegit, ut contra Romanos bellarent. Agrippa publica oratione Judaeos ad patientiam hortatus est, et ut Floro qui per 2 annos jam ... ... obedirent donec successor Romam veniret orabat

adque S.

ad quae verba, accensa multitudo ipsum Agrippam urbe expulit, Florumque ipsum spoliare volentem occidit, Agrippae palatium incendit. Quibus ad Neronem relatis, misit Vespasianum cum magno exercitu in Judaeam qui gravissima clade Judaeos adfecit. Post quos vero missus a Patre Vesp: filius Titus Hierosolymam capta, penitus Judaeam A. Chr. 70 debellavit. Vide binos Ri: uberius in Summa H. E. Herod Ri: mentio Act. 26. 28. qui peul ut Xmus fieret ... tantum.

§. II.

De Statu Eccl[esi]ae Judaicae

In dies magis magisque deficiebat, paulatim in peius versa sunt omnia, et summa inde sit templum corruptio. Apud plebem ignorantia, apud Pastores summa discrepantia et qualis. Mirandum sane Judaeos nunquam de Religionis capitibus disputasse nisi hoc tempore. Et licet Judaei capitalibus inter se dissentirent. Pharisaei enim admittebant alias Chnar negabant Sadducaei, et tum Pharisaei et Sadducaei communicabant societatem Ecclesiasticam, sed diversa sacra Sanctius exstruebant, omnia disputationibus unde ordine ... plena erant. Dissensiones autem erant praecipue de ... Legis et translatione Patrum sive traditione. Accessit quaer cum Astris, quod favorem ambire coeperunt Judaei maxime sub Herode. Herodes enim ... pro lubitu Libros, Sacerdotes pro lubitu suo constituebat et amovebat. Facta itaque sunt ut clavis verae scientiae sublata esset, et omnia hypocrisi et superstitione erant repleta et veram faciem Mysterii perdidit, quamdiu ex Pharisaeis qui in Ecclesia primas gerebant parti et dissensiones ut semen Sanctum parvum inveniret faciens grex ut Dominus in Evglio Mat 5. v. Jacobi ut

Esa

Ista C. 9. pauci erant lugentes Romi tqr. Inter paucos illos eminent qui in Evglio memorantur Simeon Senior, Zacharias, Joh: Bap: pater Anna, Elisabetha, Maria, XX Mater, Nathanael De quo luculentum extat testimonium Dni Joh: 1. et pauci Luc. 2. memorantur ex spectatione primum Israelis.
Inquam etiam servatur Mi cum Praecursore Joh: Bapt. magnum motum in Eccla Judaeor fecerat, plerique tn in sua duritie cordis permansere, donec tandem Ds et politiae et cultus Judaeor finem imposuit.

§ IV.

De Politica Populi Romani Historia

In Hac Hria unica monarchia Rnor consideranda est ad quam fastigium illi alias gentium viribus armisque, stare quo Dato orbis imperium devolutum e. Cum considerationem de statu Rnor ante Monarchiam differendum, quod adhuc facere neglexim, quae comitia Rnd et Rni impe- ratoris Hria originis in Period. Utam incidat, quinam ubo id supra notatum, sed ... placuit uno filo Hriam Rnam pertexere, a cuius infinito cur recederemus ratio fi nulla. Commodisse ... Hria Rna visa trifariam dr nimirum si consideremus Rnor statum ex conditionem. 1. Sub Regibus

II. Sub Consulibus qui poene ad Xm durat.
III. Sub Caesaribus cum quib Hria N. T. incipit

§ Vta. Regale Imperium Duravit ap. Rnos 244 a.
Reges fuere VII. donec pulsis demum Tarquinius, ipse quo iam Cyrus Persicam Monarchiam stabiliverat, Dein ceps loco regum in singulos aos Consules ambo creabantur, fuitque regale Imperium amplum XVIII lapidibus.
Primum ... Roma conditae Regius status ... placuit
Dion Hall

Dion Hall. L. 2. c. 4. Reges aūt ordine trans[...]

1. Romulus. Numitoris Albanorum Regis ultimi de quo supra e filia Rhea nepos, cujus origo fabulosa est [...]. Procas Sylvius Albanorum rex reliquit duos filios. Numitorem et Amulium Sylvios. Sic Amulius, [...] maiori in regnum extorto, addit, [...] filium [...] Dion L. 1. 77. [...] Liv. L. 4 [...] Laurum unam filiam [...] Numitoris [...] Vestalem legit, [...] virginitate [...] ne [...] quidem ea nasceretur qui avitas [...] ab eo [...]. Accidit vero [...] Vestalis geminum partum ederet scilicet Romulum et Remum. Quod cum Amulius Rex cognovisset, Vestalem in custodiam dari pueros in profluentem aquam mitti jussit. Verum [...] expositi sunt in proxima alluvie, ubi [...] ficus Ruminalis erat. Lupa vero [...] ex montibus qui circa erant ad puerilem vagitum [...] lactavit et educavit. Hac fabulosa ad historiam [...] conatur reducere G. J. Voss. L. 1. De Idolis c. 12. [...] Laurentiam scortam Acca, vi: uxorem Faustuli Regii Pastoris, cujus ubera Romulus et Remus suxere. Deinde ita genii ita educati, tandem [...] adolevit [...] venando peragrabant saltus, et in latrones preda onustos impetum faciebant. Tandem capto Remo cum aliis indiciis, [...] Faustuli [...] utrumque Numitoris e filia nepotem esse designat. Hi Amulio interfecto Numitorem ultimum Albanorum Regem restituunt, ipsi vero [...] et Romam urbem anno M. 3256. S. 7mo et dimidio seculo ante Christum natum, vi: circum circa Romam condunt eamque [...] et [...] copia implent. Mortuo

Romulo

Roma cum vix e humo surgeret Remus ludicro
saltu violavit quare Romulus eum vita privavit, ejusque
sanguine Romae sanguinaria fundamenta conspersit.
Occiso fratre Romulus ao. Æ. 18. a convenarum manu
primus rex salutatus est. cum nubili collectitiae cui Ro-
mulus imperabat, uxores deerant, ut vi de uxoribus prospi-
ceret, viderat Romulus populum suum unius diei turbam
fore, sive virgines Sabinorum consulibus sibi ludis rapuere
ao. Regni 4to. Unde atrox inter Romanos et Sabinos bellum
exortum, quod tandem Sabinae raptae mulieres periculose
interjectae sedarunt et Pax convenit ut Sabini in Civitatem
geminatam urbe admitterentur, ac duo simul regnarent
Tatius Sabinorum Rex et Romulus. Tatio post 5 aos. inter-
fecto, utrique genti Romulus imperabat, qui in 3. tribus
populum divisit et singulas tribus in X curias ut essent
XXX. Delegit patres quos Senatum appellavit 3. de
hoste triumphos in Urbem invexit α De Ceninensibus
et Antemnatibus. β. De Camerinis γ. De Fidenatibus et
Vejentibus. Tandem finitimis Civitatibus bello superatis Fide-
natibus ipsis ac Vejentibus dum impotentius imperare inci-
peret, patribus invisus, a patribus ut omnium opinio fuit dis-
cerptus periit A. Æ. 55. Regni 38. nullis ex se relictis
liberis, alii aliter vid. Liv. L. 1. C. 26. et Plutarch. in vita Romuli.
post mortem a superstitiosa gente in numerum Deorum relatus
Quum enim Romulus cum subito decessisset, nulla ejus
neque vestium pars compareret. Proculus quidam nobilis
jurabat se vidisse sublimem cum armis raptum Romulum
vocemque audivisse Quirinum se appellare jubentis
Videns autem R: in Romulo tribuit quia erat Martis filius
bellicosus et hastam semper gestaret. Quiris enim S. Quiris
Sabinis.

Sabinos Lo... notas, unde se cives quasi Curi-
enses. Vid. Festum in V. Quirites. Rom. condit.

II. Romulo defuncto interregnum unius anni fuit: Sabini
enim et Romani nondum bene coaliti certabant ipse quendam
ex sua gente Regem dari, et tandem inter eos convenit. At Numa
Pompilius Pomponii Pompilii filius qui Sabinus
et Curibus oriundus, vix 40 annorum, sapientia virtutumque fa-
ma celebris uno consensu eligeretur. Hic Regno potitus
urbem novam vi et armis conditam legibus moribusque
de integro condere parat. Hinc primum Celeres
300 Celerum quibus stipatus Romulus fuerat exauc-
toravit, deinde fecit templum ad pacis, fidia
vocavit. unde Ianum pacis belli indicem esse
voluit, ut templum Iani apertum in armis esse civitatem,
clausum autem pacatos in omnes populos, doceret. Clauso
igitur Iano bene a... cum finitimis, societate ac foe-
deribus perpetuam suis otium fecit. Verum ne luxu-
riarent otio animi, quos metus hostium, disciplinaque
militaris continebat Deorum metum iniciendum cen-
suit. Quod ne melius proficeret, simulat sibi
congressus nocturnos cum Dea Aegeria, ejusque mo-
nitu se sacra quae Diis acceptissima sint instituere.
Calen. itaque Legum, maior. al. sacror. informatio-
ordinat, ut primum quidem in 12 menses descri-
beret annum cum ante ad 10 haereret. Vid. Ovid. in initio
Fastor. Tempora digereret cum conditor urbis, in anno
Constituit menses quinque bis esse suo.
At Numa nec Ianum nec avitas praeterit umbras
Mensibus antiquis praeposuitque duos. Janu
rium

i. Januarium et Februarium a Martio incipiente annum anficiabant Rom. Idem nefastos dies, fastosq[ue] fecit. q. cum populo nil aliquando agi licuit. Tunc Sacerdotes Flaminem Dialem Martialem et Quirinalem creavit. Vestaeq[ue] virgines sacras fecit, quibusq[ue] stipendium de publico statuit. Salios XII. Marti Gradivo legit, coelestiaq[ue] arma quae Ancilia dicuntur ferre jussit. Deinde Pontificem ex patribus Marcium Marci filium elegit. Numa dabit Liv. L.1. et Plutarchi vita Numae. Regnavit 43. annos, cognomento Religiosus. Numa Curibus celebri Sabinorum urbe habitabat prius, unde se Romulum Quirites Sabini Curites vocarunt.

III. Tullus Hostilius Hosti filius, Hosti et Hersiliae nepos, tertius Romae regnavit, vir pacis insolens et ad bellum factus militiam ordinavit, armisq[ue] juventutem exercuit. senescere Civitatem q[uo]d Numa paraverat ratus, undiq[ue] materiam excitandi belli quaerebat ut Virg. Aeneid 6. v. 814. — — Qui deinde subibit

Otia qui rumpet patriae, residesq[ue] movebit
Tullus in arma viros.

Bellum 1. cum Albanis quos Monomachia Horatiorum trium totidem Curiatiorum vicit. Res tum valde memorabilis ap: Liv. L.1. 25. ubi erant ap: Romanos Horatii 3. totidemq[ue] ap: Albanos Curiatii, cum his agunt reges ut pro sua quisq[ue] patria ferro dimicarent. Hi nil recusant, de loco et tempore convenit, antequam vero dimicarent ita Romanos et Albanos his legibus convenit ne cuius populi cives eo certamine vicissent, is alteri populo cum bona pace imperitaret. Tergemini geminatis statim

statim duo Rui ceciderunt. 3. Albani vulnerati sui superat Horatius qui integer, quibus 3 simpe raret fugam simulat, et singulos per intervalla sequentes vulneris dolore patientes insequentes interfecit.

Victis Deinde Albanis. Albani urbem quae ab Ascanio ante urbem conditam Romam 400 a. condita fuit diruunt populo Albano Romam translato cum bonis opibusque Ite Metium Suffetium Albanorum dictatorem propter rupti foederis quietum in duos currus ligatum equis in diversa currentibus discerpsit.

2. Bellum aliis cum Sabinis 3 Fidenatibus quos eam superavit. Rex ille triumphavit, fulmine ictus cum tota domo periit, quo quemvis religionis romanae suisse vulgo creditum est. Invidere cum solent tamen quietem in Deos ut narrat Plutarch: Alii insidiis Anci Marcii eum periisse dicunt, ut qui pa[illegible] regiam ingressus, interfectoque eo cum familia [illegible] regiam incenderit. vid Dion. L.3. [illegible] 22 [illegible] caracterem eius Bellator.

IV. Ancus Marcius anno Rex IV. in Regni successione venit Numae Nepos. Hic Latinos superatos in urbem recepit atque in Aventino collocavit. Janiculum munivit, urbem insignibus aedificiis ornavit. Tiberim ponte sublicio iunxit. Regnavit 24 annis character eius Aedificator

Vus Tarquinius Priscus Demarati Corinthii e Bacchiadis [illegible] Cypseli Tyranni potentiam profugi filius et Lucumo prius dictus, patre mortuo relictis Tarquiniis oppido Hetruriae, Romam se contulit cum uxore Tanaquilide Tarquiniiusque nobilissima ubi p

a Rege Anco

~~Lucumone~~ Tarquinii dictus Lucius Tarquinius Prisci cognomen additum ut a Superbo distingueretur. Quod ante Lucumo sibi fuerit ipse ostendit Livius. Breviter rem narrat <u>Aurel. Victor c. 6.</u> Is pecunia et industria dignitatem atque familiaritatem Marci Ancii consecutum esse a quo tutor liberis relictus regnum fraudare intercepit. Hic elegantiae studiosus ~~fecit~~ ingenium Romanorum italicis artibus miscuit Pompa ac f: numerum Senatorum et tribuum auxit, opera ampla in urbe condidit, viasque cloacasque quibus in Tiberim aqua derivabatur. Iovis Capitolini aedem inchoavit, urbem lateritio muro cinxit, ludis et triumphali ornatu Sabinis Etruscisque victis urbem nitidiorem reddidit. Nam a Tuscis <u>12</u> populis subactis ab iis insignia summae potestatis accepit, fasces, trabeam, curules, praetextam et id genus alia. Aiunt hic Priscum esse et non Superbus ad quem Cumana Sybilla IX libros vaticinio attulit de quo supra egimus. Regnavit annos <u>38</u>. Occisus ab Anci filiis quos regno spoliaverat character <u>Pompa auctor.</u>

<u>VI. Servius Tull.</u> S. Tullii Corniculani et Ocrisia captivae filius, cuinam Tarquinius expugnato Corniculo Latii oppido Ocrisiam Tullii in obsidione mortui viduam praegnantem ceperat. Hanc uxor Tanaquillam restituit libertati; quin eius filium Servium Tullium ubi adolevisset ob virtutem, regii stemmatis peculiis antepositum generum adscivit. Nam cum Priscus rex ex Tanaquilla filium nullum, filiam vero unam haberet hinc Servio Tullio quod Tanaquillam ignem ardentem supra caput ad servare vidit in matrimonium dedit. Dictus autem Servius appellatusque, quod mater eius bello capta.

bello capta ad tpus pseua Renn; Liberalis ipsis
Ruo imperavit, et summa cum laude multa de
publica pelare ordinavit. Urbem ipsam amplifica
vit. Primus censum instituit ac 500 qq/ao fieri decre
vit, qd Lustrum e dictum, G censor populum in clas
ses et centurias divisit. Divisit am in V. classes.
1. Classis fi: Ditissimos Ditpre cui mille florem ed.
erat ditijus.
2 Classis erat Divitum qui 100. v: 200 fl. huic huc
erat relatus.
3. Classis erat Fabrorum. huc oes artifices sunt relati,
tpsere instrumenta bellica quae gerebant.
4 Cl. Mediocr qui nec ditiis, llorely negg inopia op
pressi st.
5. Cl. Egenter quo capite censi et proletarii delati
sunt, qui solum prole augeb. vid plice de h: Eccl.
hist. ad. a.m. 3439. Liv. L. 1. C. 43. Herenacost
domuit ac de illis bis triumphavit, regnavit in genti
gloria 44. a. quando p Lucium Tarquinium gener
suum a Tullia uxore excerando parricidio et in
audito scelere incisam vita illi e erepta, dum ea
pere qui ex spectaret imperium mallet / Tullia erat
Filia Servii / character Censor.
Obs. Hi 6. Reges regnat usqq ad illud tpus
quo Cyrus Babyl. imperium destruxit. 3. Monar
chiam stabilivit, et subitis adeo crevit Roma, cum
Servius Tullius. primum lustrum conderet, supra
84 millia, septingentos in censoriis Tabulis reperit
scribat Dion Hall. L. 4. c. 28.
VII. Lucius Tarquinius cui cum superbi cognomen
dederunt, qui Prisci filium alii nepotem perhibere
Socer

socero interempto per summum scelus succedit, in Senatores
pariter ac cives crudelis. Tum et ultimus Rom. Rex Volscos
Sabinos Gabinos vicit, templum Capitol. Jovis ab avo coeptum
de manubiis exaedificavit. Tandem ob luxuriam et fastum
tu regno pulsus cumque eo nomen regium e Civitate sublatum
anno V. exeunte 244. occasionem huic mutationi status dedit
Sexti Tarquinii S. Arunti filii Regia libido, qui spe
penum Lucretiae nobilissimae matronae in interior. Cic. de finib.
L. 2. c. 20. stuprata per vim Lucretia Collatini uxor a
Regis filio testata cives se ipsam interemit. Hic dolor populi
Rom. duce et auctore Bruto causa fuit libertatis, f. Atian
Legas ap. Livium. Flor. Aurelium Victor, Respondeat
Tarquinius aeneas Porsennae fuisset quod fuit. Hic finis
sit Regum Rom.

§ VIta.

De statu Rom. sub Consulibus

Quem tamen illarum animum ad duo momenta vertere
demus. Videnda itaque nobis.

I. Forma Regiminis eius temporis

II. Bella intra et extra Italiam.

§ VIIma

I Forma Regiminis Rom. in eo consistebat. Tarquinio
cum liberis pulso, ut deinceps loco Regum in singulos
annos 2. Consules crearentur, quorum autoritas in Senatu plu
rimum valebat. Quam postea consulatum quod bene
notandum mutationes quaed. interveniunt, ut Dictatura
10 viros et Tribunos militum consulari potestate creatio,
sed quae nec diu nec supremo duravit ut infra

1. Primus autem Consul f. Lucius Junius Brutus
quod avunculi metu stultitiam finxerit. Hic ut sui
ipsi Regis expellendi princeps dux f. ita libertatis Rom.
tum vindex ut filios quoque suos, quod Regibus eiectis faverant
securi

Jenus transferit. Cum Bruto alter primus Cons. crea-
tus f: Tarquinius Collatinus Lucretiae maritus, sed
qui coactus est se consulatum abdicare, et ob tantum erga
Regum Nomen perosum ut Liv. L. 1. tradit. Nec Brutus
quidem qui Tarquinius genere et sanguine innexus erat
consulatum fungi potuit. In locum autem Tarquinii
Valerius Publicola Coss. constitutus est.

Consulibus accedunt aliae dignitates, ex quibus omnes
consulari potestate aequales erant, aliae superiores eam
aliae vero subordinatae, ita ut a consulibus dependerent. Eo
hinc spectabant —

1. Quaestores qui Coss. addi solebant hodie consiliarii
dici Camerales quod officii erat expensas, et accepta
assignare, et de his Coss. rationes dare.

2.) Dictatores. quibus addebantur ministri equitum
qui sub dictatoribus erat. Dictatores tunc erant in populum
potestatem summam, ita, ut a constituti populus, quae Dicta-
tores solebant, sed Dictatori ad ipso summo omnia ci ordi-
nis reipubl. et [illegible] ordin. extempore [illegible] potestatem
postea Jul. Caes. dictaturam perpetuam sumpsit

3. Trib. Plebis erant homines ex plebe Tribuni dicti
ob eam causam quod cuilibet Tribui unus addebatur Tribunus
Plebis. Hi in agitatione consilior. cum dixerunt Veto
omnia irrita fiebant Patricior. consilia alior. d: exceptio dicebatur
Semper stabant pro populo, cumque contra Patricios de-
fendebant, hos immodica auctoritas saepe rempubl. [illegible]

4. Decemviri ao U.C. 302. Regnante ap:
Persas Longimano [illegible] ex Patriciis Regum sententia tota
summa cum potestate creari, eiusdem cum Coss. auctoritatis, qui
cum Dominatum contra Leges retinerent, et multa impo-
tentes

tentes agerent utiq. Appius Claudius Virginia Virginii Centurionis filia in servitutem addicta. Eum infra annum dejecti sunt V. D. Liv. L. 3. c. 33. ao 300mo. al tero inquit quam Roma condita erat mutata forma civitatis a Coss. S. ad Decemviros ao V. C. Rec. Carolum.

5. Tribuni militares consulari potte a V. C. 309. in locum Coss. ad tempus breve constituti. Occasionem dedit C. Canulejus Trib. Pleb. qui de connubio patrum et plebis egit, nec non ut alter consul ex plebe crearetur. Rogationem promulgavit, quando vexit patres, ne se invitis lex perferretur, in eam sententiam iverunt ut loco Coss. 3. Tribuni militum ex Patriciis, tot idemq. ex plebe iiq. singulari potte crearentur qui temp. tegerent sedo processant ultra a. V. C. 386. quo ultimi creati sunt. Et tum quod bene notandum remedio quoq. tempore, saepius et aliquando plures per annos, continuo Coss. comitia habuerunt.

6. Censores. a V. C. 311. primum creati. Censum primus instituerat Serv. Tull. ut vid. supra pulsis Regibus Consules censum egere sed post 17. annos ut notat Dion in fine L. 11 Inveniunt jam censionem ejusmodi rei inventuque est Magistratus dictus Censores quod quoq. res sua aestimarent quod illi aestimassent censuissent ut ait Festus. Dumque vero a censendis facultatibus primum dicti sunt. Censores quo potissima R: P: creandi causa, tum post adjuncta est morum ac disciplinae cura, ita ut in quos iis poterant animadvertere et omnes peccantes punire. Initio duo creati ut Coss. quorum vicem eam hac parte sustinebant et primus ... eorum quinquennale fuit, unde quod lustris et singulis censui praeerant institutum fuit. Sed potestas censoria annua et semestris facta est.

Hinc

Hue spectant Praetores qui invigilabant Studiis, et Aediles Curules aedificiis publicis, publ. profanis, q. sedem Sella ipsis honoris caa eburnea dabatur.

7mo Postremo divisa Civitas Rna in III ordines, in Senatum, Equites, et Plebem, De his oibus accurati agimus in Antiquitatibus Rnis. Haec ad Divam Rnd. Reip. Consulibus notanda erant.

§ VIII.

11. Nunc bella quae Rni gesserunt sub Coss. post Regifugium et abrogationem status Regii considerandas. Ea partim Italica

α Italica

β Extranea s. extra Italiam

γ Civilia s. Domestica, postquam Monarchia introducta fuit et Caesares s. Imperatores Rerum potiti sunt. Quo intervallo sub Consulibus potentia Rna adeo excrevit ut magnitudinem suam vix ferre posset et totius orbis Imperium ad eam inclinare videretur.

Summa autem Reipl. Rnae a Coss. exercitus usque ad orien. Monarchiam haec est. Rex bello gesto Portenae fortiter pulsi in opem Tarquinii Porsenae victo Lido victoriam Latinorum exercitus ad Lacum Regillum Caesi. Bellum cum Volscis licet fortuna aliquoties mutasset, caesis eo bello 306. Fabiis, ad ultimum tamen penes Rnos gloria et belli gloria stetit. Eadem fortuna fuerunt Aequi et Sabini Fidenae captae Vejentum urbs decennali bello capta, sed mox ad Alliam adflicta res, occupata urbs a Gallis nihilominus vivit ex infeciis emergit populus Rnus, fortuna seminante discordia, in victores Cum ensibus arma prospere sumta contra Volscos Aequos et Praenestinos Galli Samnites caeteri haud semel oppressi. Uno verbo e validissimis nationibus et populis quos.

quos intra subegere Rom: prae Samnites Hetrusci
Lucani, Brutii, Tarentini, Sapinates, Picentes, Salen
tini, Messapii &.
Subacta Italia et in Ditionem sumta, conversa extra
Italiam arma intulit Rom: vicit et Siculi, Corsi, Sardi,
Illyrii, Poeni, Carthaginienses, Graeci, Dalmatae, Bal
eares, Thraces, Galli, et Hispani; Reges vicit
v: capit: Pyrrhus bello maxime Heros, Hiero, Syphax,
Philippus Antiochus M. Perseus, Pensius, Betuitus s.
Bituitus, Arvernorum in Gallia Rex, Jugurtha Mithri
dates, Tigranes alii, Ita summa inde a Regifugio s.
a primis Coss. a.V. 244 ad a. V. 419. h.e. ad monarchi
am inchoatam Al. M. quo Darius Codom. interfectus est
spatio 175 annorum populus Rom. de hostibus Italiae quater
et quinquagies triumphavit, imo Respubl. Ital. vicinis
f: ut Liv. L. 9. C. 17. et seqq. aestimata Romae et Alex
M. potentia, tandem gelidat. Si Alexander in Italia
transiisset cum tam felicem victoriam de populo Rom. sum
tam fore. Inde vero a tempore Al. M. usque ad Dictaturam
Caesaris f. Rom. triumphos indit 184. Ita cum ad sum
mum venisset Respubl. de statu sanctitate et virtute prope
data est Leg. a Sall. in Catil. et Flor. L. 3. 13. Hinc venit
est tandem ad seditiones et bella Civilia nec aliud tenue
dinem discordiarum f: quam si ad unius stagna deducerentur. hoc.
Ita q. monarchia oriretur, quam sinit Jul. Caesar
meratus est, ita Augustus stabilivit et adamantinam
effecit, qui et Aegypto 4tam monarchiam Macedo
nicam partim Imperio Rom. subdidit, ita ut multi Rom.
Monarchiam initium ab Augusto ordiantur, quod et axi
omo placuit. Et h: est idea tota ex Breviar. Hist. Rom.
usq.

usq[ue] ad Imperatorium titulum et monarchiam introductam, quam qui evolvere et diffundere volueris, o decus illi, nec voluptas nec labor, nolo salvare tecum dicere o placuit. § IX.

Veniamus iam tandem ad bella ITALICA, s[cilicet] intra Italiam et exempla eorum contemplemur.

1. Hetruscum l. contra Regem Hetruscorum Porsennam gestum qui expulsos Tarquinios ... inde quum restituere bellum ... intulit moxq[ue] primo impetu cepit Janiculum et iam ... Transtiberinum ... alteramq[ue] occupaturus partem nisi virtus nimis ... eidem restitisset. Sciendum est tres personas e ... hoc bello celeberrimum ... nomen. Primus f[uit] Horatius Cocles dux exercitus cum iam iam Porsenna per pontem Sublicium intra moenia esset in urbem Horatius Cocles totum hostium agmen, donec post tergum pons solveretur, solus sustinuit, amisit tamen oculum, ... se deiecisse Tiberim in flumen transnatavitq[ue] ad suos nullis armis dimissis. Alter f[uit] Mucius Scaevola cum eum Porsenna Romam stricta obsidione urgeret Mutius castra Porsennae solus intravit, immolantemq[ue] ... atrocia Regem occidere conatus, unum e purpuratis pro Rege interfecit, quo ... et ad Regem adductus ... adventus ... restitit, et ... tormenta ... ostendit. Nam dexteram suam quae in caede aberravit ardentissimis iniectam focis sibi ... ratione vultus exuri passus est. Unde Scaevola nomen postea indidimus. Admiratus huius fortitudinem

Porsenna

Porsenna liberum eum dimisit. Discedens castris percussorem geminans dolo, ut sciãs inquit Rex, qui virum effugeris idem trecent iuravimus. Quare territus Porsenna bellum acceptis obsidib. deposuit. Inter obsides nobiles virgines in has Cloelia virgo, obses Porsennae data, ut virtutem ostendit. Deceptis cum custodibus noctu castris egressa equum quem fors dederat arripuit et Tiberim traiicit a Porsenna per Legatos repetita, reddita, tam gratiam virtute sua ap: Regem adquisivit ut in partem cum aliis, quas aptavit virginib. comitibus simul Juvenib. redire permiserit. Hic Rex tot mira cuius Virgis infidus perterritus obsidionem solvit. Vid Flor. L.1. C.2. v.10.

II. Vejentinos adversus Vejentes. Hoc bellum V.A. 277. privatis officiis gerendum una Fabiorum gens sibi deposcit. Fabii ad Cremeram fluvium castra ducunt qui statim circumventi hostium insidiis eodem die periere 306. ao V. 277. ita ut unus et ex gente Fabia obimpuberam aetem domi relictus manserit superstes Ovid Fast L.2. v 235. Syl. Ital L.2.

Una dies Fabios ad bellum miserat omnes
Ad bellum missos abstulit una dies

Dies quo id factum e in nefastos relatus, porta qua profecti erant scelerata dicta e. Postea a V.C. 358. urbem Vejentinam per X aos obsidione cinctam Camillus dictator delet, et de Vejis triumphat vid Just Hist. Liv. L.5. c.19. Hic ille e Furius Camillus qui Faliscos o tam armis quam iustitiae opinione ad imperium adiecit a. U.C. 360. remisso ad Faliscos puerorum magistro proditore. Hic tamen Camillus accusante Apuleio Trib: pleb. in exilium abivit.

III. Bella Gall.

III. Bellum Gallicum Galli Senones gens ferox ingenti agmine se trahens vagabantur et Clusium Thusciae oppidum obsidebant. Hi erant socii Romanorum, missis itaque Legatis, Clusini a Romanis auxilium petebant. Auxilium non miserunt, sed Legatos 3. Fabios qui Gallos ab incepto dehortarentur. Galli se velle ab armis discedere dixerunt, si Clusini partem agrorum illis concederent. Romani, quo denique iure aut minari arma? Galli ferociter respond. Se in armis ius ferre et omnia fortium virorum esse. Hinc accensis utrinque animis ad arma discurrunt. Inter dimicantes Clusinos et Legati Romani fuerunt. Omissis itaque Clusio Galli ad urbem impetu advolant et vicinitatem Romam supra modum deterrent. Romani ad XI. ab urbe lapidem hostibus occurrunt, sed omnes ad Alliam flumen Galli fundunt, fugantque. Gallique Romam patentibus portis nemine defendente ingressi, a civibus vacuam praeterquam senes invenerunt, qui mortem obstinato animo exspectantes offenderunt.

M. Papirius unum ex his a Gallo barbam suam, ut tum omnibus promissa erat permulcente, scipione eburneo in caput incussit, iratum movisse atque ab eo initium caedis ortum ceteri in sedibus suis trucidati sunt. Postquam eadem nemini post pepercerant, domos diripiebant, faces tectis iniecerunt, totamque urbem igne ferroque solo aequarunt.

Cum ex conflictu ad Alliam maior pars Vejas quod Romam aufugisset, ipse flos civitatis Iuventus Romana Duce Manlio, qui post observatum Capitolium cognomen insedit Capitolinum. Galli ab impetu capiendi arcem reiecti obsederunt eam, et non diebus sed noctibusque omnia tentarunt, quibus eam expugnare possent. Tandemque nocte quadam sublustri, ut per aversam Capitolii partem

tacito

tanto silentio in summum evaserint, ut ne canis quidem sollicitum animal, ad nocturnos strepitus excitaretur. anseres Iunoni sacros non fefellerant. Horum enim clangore excitatus Manlius Gallum qui iam in summo consistebat umbone ictum deturbat, ac deinde reliqui subeuntes per acclivia Gallos agere coepisse. Absque G. Manlio fuit clam invadentibus captum capitolium.

Interim superatis omnibus malis, cum nova fortuna vinci non sineret Romanorum cum Gallis pacto transegerunt, ut mille pondo auri pretium populi Romani gentibus mox imperaturi acciperent, obsidioneque soluta abirent. Galli iniqua pondera attulerunt, et cum ideo Tribunus recusaret aurum dare, additus ab insolenti Gallo ponderi gladius, et audita Romanis intoleranda vox. Vae victis. Interea Camilli virtus de quo aequis iniquisque [illegible] erat a bello virum neminem usquam ea specie esse desiderari coepta, pulsus ab ingrata patria Camillus Ardeae tunc exulabat absens igitur a S.P.Q.R. Dictator creatus, tum cum maxime de auro pacto Galli cum Romanis contenderent, supervenit is, pactionem negat ratam esse, quam iniussu suo Magistratus inferior fecisset, aurumque removeri iubens denunciat Gallis ut se ad proelium expediant. Galli inopina re trepidi, arma capiunt, et ira magis, quam consilio in Romanos incurrerunt. Vincuntur Galli nulloque negotio et qui fugae se mandarunt ad octavum lapidem Gabinea via deleti sunt penitus ductu auspiciisque Camilli ita ut omnia incendiorum vestigia Gallici sanguinis inundatione penitus deleverint. Liv. L.I. 5. Polyb. L.2. C.22.72.

Item paulo aliter narrat Diodorus. Gallos captam incensamque Romam, sponte tandem reddidisse Romanis, foedereque inito in suas sedes victores remigrasse. Huic autem [illegible] cum

cum Lucio faciunt et in consentiunt. Hanc Gallorum
dem multitudinem ingressione geisam fuit Diod. Sic.
L. 14. accidit a. V. 363.

Camillus in a. V. 365. dictaturam continuavit recupe-
rata patria cum triumpharet Romulus et parens Pa-
triae, conditor alter urbis haud vanis laudibus appella-
tus est. Servatam a Gallis patriam bello, in pace haud
dubie servavit Camillus iterum, cum cives Tribuni Roma
ruinis Vejos migrare cupientes dictaturam opposuit et
ad instaurandam patriam quinquennium agere animos addu-
xit. Camilli oratum adversus Trib. plebis de deseren-
dam Romam ut Vejos migrent lege ap: Liv. ad finem L. V.

IV. Bellum Samniticum quo nullum gravius fu-
it, dolosius ac diuturnius Romanis accidit, quod a. V.
411. conflatum fuit: et inde per 50 annos multae Romanis clades,
et nulla eam ignominia, sed major et gloria de capite
ultima Samnitium clade gestum est. Erant Samnites gens
opibus armisque valida. Erat Samnium Italiae Regio
ad mare Adriaticum ut Picenum et Apuliam dicta
quasi Sabinium, quod eius incolae a Sabinis orti sunt
teste Strabone. Belli autem causa ex Sidicinis
venit. Cum enim Samnites bello Campanos pre-
merent, adeo eam, ut illis hi imperarent. Campani
missis Romam legatis auxilium contra Samnites peti-
erunt. Sed cum Samnites Romanis foedere iuncti erant
arma contra Samnites negant, sed cum Campani se
suaque Romanis dedissent, tum vero pro suis dedititiis tegendum
suos iniquum censebant.

Legati igitur ad Samnites missis petunt, pro societate
amicitiaque ut deditiis suis parcerent, et solum Ca-
pua Campanorum agro abstinerent. Samnites contra
victi

ticbi ferociter, sed et ex illo in agros Campanos hostiliter incurrunt. Hinc belli origo. Mox igitur missi ambo coss. contra hos Valerius et Cornelius Samnites fugant et ad 30 millia eorum occidunt, castra diripiunt Liv. 7. 29. 30. unde petentibus pacem hanc dant, sed mox iterum iterumque rebellantes domant et identidem in foedus recipiunt. Interea a. U. 433. rursus rebellantibus Samnitibus Caudinae Furcae hanc dedecore nobiles factae sunt a. V. 433. Anno 43. post mortem Al. M. hanc enim copias in angustias adduxere cum alia evadendi spes non esset positis armis sub iugum missi sunt, cum utroque coss. Liv. L. 9. c. 5. 6. sed eam infamiam sequenti ad maiorem Samnitium cladem ac pari ignominia rependit Papyrius Cursor. Insuper ea dote fortissimus, qui Samnites ad Luceriam septem fractos sub iugum misit et de illis triumphavit Liv. L. 9. c. 15. quales et plures praeter Livius, qui Alexandro, si ut erat fama Italiam venisset obstare potuerit. Tandem saepius iterum rebellantibus Samnitibus eos Manius Curius Dentatus penitus contrivit et bellum illud post 49 annos, cum Samnitibus actum finem habuit. Curio ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites cum attulissent repudiatis abeo sunt, quod enim aurum habere sibi praeclarum videre dixit, sed iis qui haberent aurum imperare Cic. de Senect. c. 16. Notandum vero bellum hoc Samnit. plures populos in excidium hinc unus incitaverat, quos tamen omnes hanc feliciter superavit. tamen Latini quos Torquatus et Decius coss. vicerunt. Quod ille filium quod iniussu suo pugnaret securi percussit, sine imperia aspera et immitia Manliana dicta sunt Liv. 8. 7. Vell. 9. 13. Val. M. L. 2. c. 7. Decius autem pro exercitu suo se primus devovit et vicit Val. M. L. 5. c. 6. Liv. ita cisalpini, Galli, nec non Senones

Lucani

Lucani. Brutii Etrusci 12. populi Umbri aliique a Samnitibus contra Romanos concitati, etsi non nullas subinde clades et damna Romanis intulerint, ultimum tamen v: profligati a Romanis omnes et sub jugum missi v: eam penitus deleti sunt.

Vtum <u>Bellum Tarentinum</u> et cum confoederatis eorum imprimis cum Pyrrho clarissimo Epirotarum Rege. Tarentum Lacedemoniorum opus Calabria quondam et nunc Apulia totius Lucaniae caput. Hujus incolae in theatro, quod portui ad prospectum maris imminebat, ludos celebrantes, cum Romani gantem ad littus Romanam classem viderent inde, atque hostem rati e theatro prorumpunt classemque Romanam invadunt, vix 5 navibus per fugam elapsis ceteras profligant, captarum navium trucidant bello utiles, reliquos vendunt. <u>Hae prima belli causa</u> cui aliam ipsi Tarentini Graeca levitate addunt, bellumque majus quam periculosius provocant. Nam cum Romani audita hac clade legatos de injuriis questuros Tarentum mitterent, tantum abest ut auditi fuerint, ut potius pulsati legati ab iisdem et unus insuper legatorum urina eam conspersus sit: cui legatus. Ridete, ridete inquit Tarentini, sed multo sanguine vos hanc maculam eluetis. Proinde indicto Tarentinis bello Romani <u>L. Aemilium</u> <u>Barbulam</u> mittunt. Hic cum exercitu irruit in vastas Tarentinorum fines, Samnites et Salentinos acie devicit, agros Tarentinorum igne ferroque vastat, plurima expugnat oppida et injuriam insolenter acceptam crudeliter vindicat. Hac clade territi Tarentini horribilem belli apparatum instituunt et Pyrrhum Epiri regem h: tempestate prudentissimum ac clarissimum belli

ducem

Ducem contra Romanos evocant. Pyrrhus itaque post gloriâ
appetitus eam defectionem Legionum sub Fomitiano Ta-
rentum vindicaturus cum totius Epiri Thessaliae Mace
doniae viribus ingruit, qui in id temporis in Italiam Elephantos
mari secum, unius equis armis addito serad sexcorr
venientes. Tarentinum ubi venit Pyrrhus, dum adver
teret Tarentinos otiose in balneis, conviviis et deambu
lationibus de rebus bellicis differentes, gymnasiis et ludis
interdixit, habitoque severo ac duro juventutis delectu mox
se non tam socium, quam Dominum Tarentinis monstravit.
Aurel Vict. lib. de Viris ill. narrat Pyrrhum de eventu
hujus belli consuluisse Apollinem Delphicum, et Responso
hoc communem fuisse Aio te Aeacida Romanos vincere posse
id quod eam Orosius L.4. C.1. opinatur. Verum oraculum
hoc non a Pythia platum sed ab ipso Ennio confectum dicit
Cic. Div. L.2. 56. Nam inquit Apollo nunquam Latine
locutus est. Deinde ista sors inaudita Graecis est, praeterea
jam Pyrrhi temporibus Apollo versus facere desierat. Cic.
hic de te sententiam probat M. Felix in Oct c. 26.
Prima pugna inter Romanos et Pyrrhum commissa est inter
Heracleam et Sirim amnem. Heraclea magnae Grae
ciae urbs est a Tarentinis condita, quam Appianus ex Meta
ponto et Tarentum statuit Flor L.1. C.18. ante et Oro-
sius pugnam aiunt factam ap: Heracleam quae prope
Metapontum sita inter Sirim amnem in Campaniam
praeduerunt. Laevinus cos. contra Pyrrhum missus est, qui
exercitum in aciem educens Pyrrho pugnandi potesta-
tem fecit. Pyrrhus antequam signa moveret misso caduceatore
Romanis nunciat: Placeretne iis ante quam aleam
tentarent belli, ut se arbitro et judice illis faceret
Resp: Laevinus neque disceptatorem Pyrrhum capere Romanos,
neque formidare hostem. Igitur conserto proelio primo Romani
fecerunt

strenue se gesserunt, adeo ut parum eam absuerit, quin
ipse Pyrrhus occideretur. Etenim Megaclis Regis amicus
cum chlamidem et arma sua, quae tradiderat ei Rex, in-
dutus poene Graecos iam in fugam coniecerat, nisi
Pyrrhus nudo capite obequitans se militibus ostendis-
set, a quibus cum clamor exortus erat regem esse perem-
ptum, actum erat de Pyrrho, utar verbis Flori, nisi elephanti
conversi in spectaculum belli venissent et quorum
res nova Romanis Maced. monstra vidissent, quorum tum mag-
nitudine tum deformitate, et novo odore, simul ac
stridore consternati equi fugam stragemque late de-
derunt. Ita in turbatos immisso Thessalico equitatu
magna caede edita in fugam eos vertit. Pyrrhus
occisos Romanos cum adverso vulnere et truci vultu
iam mortuos vidisset iacere, sustulisse ad coelum manus
dicitur cum hac voce. Se totius orbis dominum esse potuisse
si tales milites sibi contigissent. Sed Pyrrho non incruen-
ta victoria fuit: nam et ipse vulneratus est, et magna mi-
litum eius pars caesa, maiorem quoque gloriam eius vi-
ctoria quam laetitiam dedit. Dicitur Pyrrhus in huius
victoriae in Templo Tarentini Jovis adfixisse cum Epigraphe
Qui ante hac invicti fuere viri pater optime Olympi
Hos ego in pugna vici, victusque sum ab iisdem.
Etenim a sociis increpatus, cur se victum diceret, qui
vicisset Respondisse fertur: Si ego bis iterum eodem modo vicero, si-
ne ullo milite Epirum revertar. De nostro ipse exercitu quod
venit ex Graecia. Cum Romani delectus magnos interea
facerent Pyrrhus obtenta victoria gloriosam putans
si pacem aut foedus cum Romanis faceret et Cyneam
eloquentissimum virum Romam mittit cum muneribus

Cui

Sed quod illos accepit nemo. De hac abst. vid V. Max L. 4. 3 Pacem abnuunt illi a re imps Appio Claudio Caeco. Cic. de Senect. c. 6. Et huc facit Ennii versum ap. Varr. de LL. 6. Ill. Scaliger et Merula: Orator sine pace redit regique refert rem. Pyrrhus interrogans Cyneam qualis Roma esset resp: Senatum sibi visum multorum regum concilium ut refert Plutarch: de vita Pyrrhi.

Illi post Cyneae reditum legatos et in iis Cai. Fabricium de redimendis captivis ad Pyrrhum cuius ap. [illegible] ingens nomen esse, sed pauperem regi Cyneas dixit. Pyrrhus igitur benigne habitum Fabricium ut aurum a se acciperet rogat. Abnuente Fabr. rex tacuit in [illegible] Postero die ut eum exterreret quod nondum vidisset Elephantem, iubet ut maximam belluam colloquentibus ipsis a tergo admoverent post aulaeam. Tum signo dato remota e aulaea et repente bestia proboscidem sublatam suspendit supra caput Fabricii, vocemque emisit horrendam et asperam. Fabr. autem sensim conversus arrisit et ad Pyrrhum. Neque heri inquit aurum meum me, nec bellua hodie commovit. Cuius animi et gravitatem admiratus Pyrrhus captivos sine pretio Fabr. reddidit, h: lege ut si pacem abnuissent senatus ad se mitterentur, quod et factum, salutatis eorum propinquis ad unum remissi fuere, si quis domi remansisset in eum sanciit senatus mortem.

Secunda pugna commissa f: ap: Asculum in Apulia ancipite marte certamine commisso Pyrrhus vulneratus e Elephanti infecit, 20 millia hostium caesa. Ex illis te 5 mille ut scr. Eutrop: Hic iam belluas non multum illi timuerunt et C. Minucius 4tae legionis hastatus unius proboscide abscissa mori posse belluas ostendebat.

Flor. 1. 18.

Flor. l. 18. Ingenti utriusq. partis contentione et furore
dimicatum est, nec ante cladis finis fuit quam nox diremis-
set, postremusq. fugientium se scisse in brachio pilo
vulneratus a satellitibus in armis suis deferri. Quam
grosse fuit cum Pyrrho R: in bello egerunt hinc patet
quod cum ad C. Fabricium, qui sequ. ao post pugnam Dux
contra Pyrrhum missus est, medicus Pyrrhi venisset, pro-
misitque se Pyrrhum veneno occisurum si etiam ...
Fabricius vinctum reduci iussit ad Pyrrhum, quod de xad
miratus dixisse fert. Ille est Fabricius qui difficilius
ab honestate, quam sol a cursu suo reverteretur. Eutrop. 2.
c. 8. Hinc motus Pyrrhus gratis captivos suis remisit
et Cyneam ad pacem demo ferendam legavit. At
Rom. nec in gratiam nec in mercedis pretium venire volu-
erunt. Eo tandem cum Tarentinos et Samnites demi, et li-
beros, nec pacis, nec amicitiae mentionem am. quam Pyr-
rhus cum exercitu Epirum abscessisset a militibus.
Tertium deinde praelium inter Romanos et Pyrrhum commissum
in Lucania in Arusinis campis ducibus Rom. Manio
Curio Dentato et Corn. Lentulo circa urbem Tarentum
qui exercitum eius cecidit, cepit ipsum Tarentum
castra fugavit, Romanque triumphavit, primusque Rom.
elephantos 4 duxit. Elephant. Rom. Lucam bovem
dixerunt, quod ex Lucania R: aal Romam ductum fuit. Illam
Lucaniae urbem Tarentum s. Pratentum an ...
Plutarch: Beneventum appell. Eruditi dubitant. Tra-
ctus Pyrrhus Tarento clam aufugit in Epirum cum
6. aos in bello Italico et Siculo posuisset. Postea Pyr-
rhus in Argivorum foro tegula ictus a muliere occubuit
vid. Suet. ad A. m: 3733. Pyrrho debellato et fugato
Tarentini cum Samnitibus Bruttiis ceterisque, qui ipsi
Bello

bello contra foedus irrvenerant ocius victi in Romanorum venere
ditionem. Post haec Picense et Salentinum bellum secuntum se
hucusque Romanis superatum finis ad a. m. 37,37. — 8.

§ X.

Superatis populis in Italia degentibus iisque vel in fidem et ami
citiam possessio more receptis vel subiectis bella externa extra
Italiam produxerunt, atque in eo erant ut terra marique quoque
suam potentiam propagarent. Nos bellorum maxime memorabilia
describemus, et quidem — — — — — —

α. Tria Punica bella omnium gravissima et longissima
quae Romani cum Cartaginiensibus gesserunt.

1. B. Punicum quod quidem duravit annos 23. incipit
490 finit a V. 513. ante Christum 241. quod quidem Romani
stores non aliud nisi bellum Siculum nominant quia causa et materia
illius fuit Sicilia. Belli huius causa vera fuit: fuit utriusque Civitatis
Romanae et Carthaginiensis ambitio ac mutuo suspecta et formi
dolosa potentia. Occasionalis autem causa fuere Mamertini qui
ab Hierone Syracusarum rege et Carthaginiensibus oppugnati Messa
nam extorquere volebant partim illi contra eum opem Romanorum
per legatos implorant. Romani cum diu ancipites haererent
tandem tamen spe suos quidem socios iuvandi, re autem
vera sollicitantes illos Poenorum et Carthaginiensium formidabilis vici
niae qui non Africae regionibus tantum sed et in Hispania
iam loca plerasque imo insulas circa Italiam praeter Sici
liam sui iuris fecerunt. Bellum contra Poenos s. Carth:
decreverunt. Res enim ipsa loquebatur quod si Mamertinis
auxilia denegarent, brevi Poenos Siciliam sui iuris
facturos, sicque pontem quasi in Italiam habituros.
Romani igitur Appio Claudio Coss. et duce primo huius
expeditionis, cum valida manu in insulam traiiciunt
Et haec est prima vice Romani ex Italia cum exercitu traiecerunt
Gell 17. 21. Appius itaque Claudius cum Hyeroni Poenisque
bellando

bellandi fecit initium. Cum belli anceps diu for-
tuna fi. Poenis mari, Rom. terra vincentibus. Pos-
tea mox Appius Claud. tam Hyeronem qui Poenos
tā celeritē vicit ut ipse Hyero se prius victum fu-
isse quam hostem videret fateretur. Tandem anno belli 5. primum
Romanum navalem victoriam adeptus e. Cai. Duilius
Cos. Classi Carth: cui praeerat Hannibal profligata Roma-
nus maximum triumphum egit. Cum victoriae grandem vo-
luptatem Duilius tulit parem ex eo quod quamdiu vixe-
rat quotiescumque a coena domum rediret collucere fi-
bi faces et tibicinis sibique praeire iussit Val. M. l. 3. c. 6.
Cic. de Senect. c. 13. ... dabat gloria inquit

Eo tempore quo Duilius navali proelio vicit plenius
Poenos, alter Cos. Cornelius Asina ad colloquium evo-
catus Punica fraude captus et oppressus e. Hannibal
a Duilio victus, cum metueret ne classis amissae poenas
daret, misit Carth. amicum antequam nuncius cladis eo
veniret qui in Curiam ingressus: Consulit inquit vos
Hannibal, cum dux Rom. magnas secum trahens maxi-
mas copias advenerit, an cum eo confligere debeat. –
Acclamavit universus Senatus oportere. Dominium opportu-
tune ille conflixit et superatus e. inquit. Ita astutia ipsis
liberum illis non reliquit damnare, id quod ipsi fieri de-
buisse indicarent Val. M. L. 7. c. 3. Interim Romani
e oia oppida ex Agrigento, Drepano, Panormo, E-
ryce, Lilybaeo, aliisque locis eiiciunt. Cumque iam Civitas
Messana fuit liberata potiremque Rom. Sicilia extra
omnium provinciam, et spe in conspectu urbis Romae bellum
se latius extenderet, et non iam Lystaram et Militiam
instituto, sedet Sardiniam adnexamque ei Corsicam
capiunt. Rom. adeoque Poenos terra marique expugnant
ut iam ad explendam victoriam nil nisi Africa bella-

ret Rom.

Gracie Duce M. Attilio Regulo in Africam bellum transferebant, qui cum primis de bello venit memoran dus. Hic cum expugnata Clypea prima a Punico lit tore quasi arce et speculo, trecentis amplius castellis vastatis, maritimo ac terrestri praelio fractis Carth: viribus Magna Carth: invaserunt vi, ducibus ipsis aut occisis, aut in vinculis habitis, classe ingenti, quae ad ostia Tunetam praemissa dum Carthaginem obsidione urgeret positis ante portas castris, nec pacem petentibus Carth: nisi iniquis conditionibus dare vellet. Carth. ap: exteras gentes auxilia quaerunt, cumque Lacedaemon Xantippum iis Ducem militiae peritissimum misisset. Qui magna clade vincunt qualem antea non acceperant. Nam ipse Attilius fortissimus super cum 15 millibus captus et occisis 30 mille Quis ao V. duodequingentesimo pauci circiter bis mille salvi cum signis militaribus in urbem Aspidem quae et Clu pea dicta est evasere Flor. L.2.2. Quum ut loqu. Poly bius illustres atque admirandae actiones gravem invidiam et acres calumnias conflare solent Poeni Xantipp: qui res eorum collapsas restituerat, cum ipsi in patriam remit tere instituissent triremium praefectis mandarunt, ut eum cum Laconibus ceteris in altum mergerent ne La cedaemoniorum diceretur ista victoria, vid. quod canit Sil. Ital. L.6. v.680.

„Nec te pietum puppi frustraque vocantem
„Numina, Amyclaeum mergebat perfida ponto
„Rectorem manus, et seras tibi Regule poenas
„Xantippus digni pendebat in aequore Lethi

Qui accepta clade sunt maioribus adhuc animis classem in armant Aemiliumque et Fulvium Coss. in Africam traiice re iubent, qui hic ingentem navalem victoriam de Poenis referunt, adsumtisque reliquiis militum, in Africa qui

qui clypei erant in Siciliam, bellum illic reparaturi
venirent, attamen magna tempestate coorta mare Siculum ia-
ctati e navibus 464. et 80 remanent, ipsique ambo coss.
naufragio pereunt. Hac clade Romani moti, etsi gloriae
cupiditate stimularentur a paranda ampliori classe desti-
terunt, imo nec maris solum imperio Poenis iam cesserant, sed
ne terra quidem cum illis pugnare ausi; non male se
cum actum iri putabant, si parta tenerent. Interim Asdru-
bal Carth: Dux cum veterano exercitu et ingenti
classe in Siciliam venit, qui cum adverteret paratiores
Romanos, et Metellum cos. intra Panormi moenia exer-
citum continere fiducia elatus Asdrubal devastatis et
incensis agris, copias suas versus Panormum movit
et ibi cum Metello conflixit, sed a quo penitus profligatus
est, et Metellus ingenti pompa de eo triumphavit. Asdru-
bal a Poenis damnatus, et Attilius Regulus, qui iam per
5 annos captivus detinebatur Romam a Carthag. missus est
ut de pace ageret, et si eam minime impetraret, de
permutandis captivis cum Senatu transigeret, iure iu-
rando adstrictus se Carthag. rediturum, si Senatui Romano
aliud videretur. Verum ipse negavit [illegible] Senatui Regulus
f: et ne pax fieret neque captivi permutarentur, recessit
et Carthag. ad certissimam carnificinam sponte rediit
Inedia et vigilia cum confectum tradit Cic. de Finib. L.5.
c.27. Hanc tragica [illegible] Bella Consulis A. Gell. 6.4.
Attilii fidem et constantiam passim celebrant Romani scriptores
Cic. Off. L.1. 23. Paradox 2. Hor. 3. Oda V. Val. M. L.1. C.1.
Postremo cum iterum mare interim Romani et Carth: se ar-
rexissent, missus est contra eos Lutatius Catulus cos. Hic
ad Aegates insulas, ita enim scribendum non Aegatem ut
ferunt: non enim unam sed 3. insulas h: nomine [illegible] Romani

Aegusam

Aegusam, Hieronesum, et Phorbantiam ad occidentem
a Lilibaeo sitas: cum poenis debellavit et 600 onerarias
ap: Egates in Siciliam et Africam depressit, aut cepit
Finemq. bello Punico Imo imposuit. Carthaginiensibus
pax his legibus concessa ut omnibus insulis cederent quae Ita-
liam et Africam interiacent et 2200 in annos 20 talenta
penderent Corn. Nepos in Hamilc.

IIdum B. Punicum quod spatio quidem minus
superius fuit: sed adeo cladium atrocitate terribilius, ut si quis
conferat damna utriusque populi, similius victo sit populus
qui vicit ut dicit Flor. Causa belli eadem quae primi dimicandi
cupido et in poenos impatientia servitutis. Pudebat enim
Carthag. quod victi a Romanis cepissent duarum majorum
insularum, tributa sibi a Romanis exacta: In eius iniuriae ultio-
nem Hannibal Hispaniam huic incendio facem submovit
Quem Hamilcar pater eius qui superiori bello Impr. Carth:
erat pacis leges gemens acceperat quinq. a. V. 517. missus
in Hispaniam hac lege Hannibalem 9 annos natum secum
duxerat, cum prius eum ad aram adductum iurare iussis-
set, se nunquam in amicitia cum Romanis fore se pollicere
Occiso itaque Hamilcare et post ipsum Hasdrubale
eius genero qui Carth: maxopere auxit. Imperium itidem
in Hispania refecto, Hannibal 22. ingressus annum, mili-
tum suffragiis et mox omnium maximo Carthag. Impr. proclamatus,
totam mox intra fluvium Iberum Hispaniam sibi
subiecit. Hinc ut causam belli acciperet, Saguntum Romanorum
sociam et foederatam magnis adortus viribus, fame
machinis bellicis ferro et igne fatigavit, post 8. menses
dum Romani sedent capit Saguntum qui ad ultimam necessitatem
adducti rogum in medio foro extruentes, et qui ab
hostili gladio superant, se suos cum omnibus opibus incendio
faciunt

facinore gerementur vid. Fragm. Brian. Liv. L. 21.
c. 7. Eutrop. 3. 3.

Cui tandem cladis atrem in poenam rupti foederis per legatos a Carth: sibi dedi postulant, sin minus, bellum denunciant. Legati ubi tergiversantes Poenos animadverterent, unus cum amplius verbum fecere: Facinus inquit an? Sinum suum Senatui Carth: ostendens. Hic inquit et bellum et pacem portamus utrum placet sumite. Excipit quoque Carthag. utrum sibi ipsum foret ponere. Bellum igitur inquit Fabius sumite, et cum gremium suae togae excussisset in media curia, cum sine horrore, cum aliqua esse bellum ferret effudit. Tum a pluribus e Senatorum numero: accipere se bellum sueclamatum est. Ita bellum conflatum Punicum II. a U. C. 536. ante Xtum 216. Hannibal cum in exercitum peditum 90 millia equitum 12. duxit ex Hispania in Italiam per Alpes et viam cum antea tritam, superatis ingentibus difficultatibus plurimis suorum amissis, nivibus confusis, arboribus caesis, succensis, ligneae aceti perfusi aceto infuso attritis tandem ita penetrat. Hunc primum opposuerunt Hannibali P. Corn. Scipionem et T. Sempron. Longum Coss. quos Hannibal primo impetu utrosque vicit.

Et quidem primum in Padum et Ticinum veniens fudit exercitum Romanum Scipione imperatore exercitus sauciavit, occidissetque, ni filius suus tunc primum pubescens eum liberasset. Hic erat invenis qui postea Scipio Africanus adpell. Altera vice mox cum Sempronio in Sicilia cum copiis ad collegam accedente ad Trebiam amnem depugnat quem pariter fudit fugatque. Tertia pugna ad Trasimenum Lacum a. U. 537. pugnata, in qua longe maior clades adhuc Romanis adfuerat, ubi Flaminium cos. dolo militari vicit Hannibal itaque potuisse Roma ut nulla eius neque ferre neque ducere capta fuit. Hannibal victoria iam usus confidens proximus Romam

non accessit

lacessit, sed agros incendens, sine cuiusquam metu
omnia depopulans, circa Adriam stativa habuit, deinde operam
in reficiendis suis quam viris, quam equis curatis posuit
tum Romani consternati. Dictator creatur Q. Fab. Max.
qui non lacessendo hostem, sed fugiendo cedendo cunctando
rem Romanam restituit. De hoc vere Poëta Unus homo nobis
cunctando restituit rem. qui cum occuparet quasi pa-
vum audiret, ob idque M. Minutius homo ferocior cum ab-
soluta potestate Dictator creatus, alter novo more, quod ad
eum diem apud Romanos nemo unquam viderat. Sed qui cum
exercitu omni delevisset Hannibal nisi Fabius victos eum
servasset Liv. L. 22. v. Max 5. 2.

Quartam et atrocissimam omnium Romani ad Cannas accepere
ignobilem Apuliae vicum, ab hac tamen pugna post in
omnem aetatem celeberrima, quod temeritate C. Terentii Varronis
cupidi pugnandi accidit. In qua pugna ex Romanis 50
hominum millia cecidisse Plutarch: et Appianus scribunt Polyb. 70. mill.
Callidissimus Imperator Hannibal ita aciem suam instruxerat
ut Romani haberent contra pulverem ventum et solem. Itaque
cedendo Hannibal satiatus et fatigans dixit militi
suo. Parce ferro. Ducum Romanorum alter fuga cum
Tarentinus cum paucis salutem quaesivit alter Aemilius
et longe prudentior interemptus est. Nec tamen ob hanc calami-
tatem Romani adeo fracti erant, captos enim in Cannensi
proelio cum id parva pecunia fieri possit redimere nolue-
runt ut esset insitum militibus Romanis, aut vincere aut
mori Liv. 22. 61. Cic. off: L. 3. 32. Eo die quo ad Cannas
depugnatum est, si in usum suam victoriam convertere scivis-
set, Hannibal Romae in Capitolio epulari potuisset
sed is relinquens Romam Campaniam Tarentumque
peragravit ubi et ipsius et militum ardor pugnandi immi-
nutus est et quasi extinctus. Siquidem indomitum

animis

arenis, sola delicia Campaniae, et amoenium Baiar[um]
subegerunt. Alii autem dicunt hoc ideo fecisse Hannibalem
nisi eum semel uno ictu debellasset, vires ad priora
robora redigere. Quod tamen post Hannibalem male ces-
sit. Interea Romanorum animos, vires, paulatim resumsit, et
quasi resurgere a morte coepit, et cum deessent iuvenes
ingenui, bello idonei, servi in libertatem ponebantur
et adigebantur ad militiam. Haec magnitudo animi Romanorum pug-
navit, Hannibalemque valde maceravit. Imo cum duce
Marcello ex Campania, sua et obsidione Nolae urbis
exclusit. Ausus est etiam Sempronio Gracho duce
per Lucaniam provinciam Hannibalem sequi, servi enim per
ea fugierunt. Hoc tempore servi Romani sibi suis per virtutem
Et sic ostendit populus Romanus magnum animum, qui cum
de Italia sua ambigeret, ausus sit tamen alias regiones
adgredi! Nam non modo Hannibalem qui in Italia
Romae volitabat sustinuit, sed in Siciliam Sardiniam
Hispaniam, imo post et in Africam, diversa sua man-
mittebat.
Marcellus in Siciliam missus, tum in una urbe Sy-
racusis superavit, quae paulo post Hieronis regis obitum
qui amicus Romanorum fuerat a societate Romanorum defecerat
urbem a defensoris Marcelli oppugnatione unius hominis
industria tuta erat diu. Is fuit Archimedes Astronomus
celebris, sed machinarum operumque bellicarum inventis multo
clarior, per ipsas machinas quas subinde excogitabat
apparatus omnes Romanorum perlevi negotio ludificabatur, et sic
cuius inventis vexata classem Romanorum, urbis obsidium
per triennium morabatur. Traditum est Archimedem
cum caperentur Syracusae intentum in ea studia quibus
deditus erat [illegible], ac nihil consentienti quae per tumul-
tum gerebantur, ab ignoto milite, sustulisse? [illegible]
quis

quis eēt interfectum. Cujus ex morte magnum dolorem ce-
pisse Marcellum, qui ut vitam illi conservarent iterum
penitus in urbem militibus edixerat sepulturā curam hujus-
S. Gracchus Sardiniam sibi sumsit occupandam
urbemque Caralium saltem ex desiderio conservandi patriam
~~exconservatione~~ a Devastatione Domini.
Cn: verò et P. Scipiones in Hispaniam missi sunt cum
imperio atque exercitu qui Hasdrubali transitum in
Italiam ad Hannibalem fratrem Romani interclusserant
multaque fortiter ibi gesserunt, et tantum non totam Poenis exi-
merunt, insidiis oppressi rursus amiserunt quin et
deleto exercitu ambo ceciderunt, alter castra defen-
dens ferro, alter cum in turrim evasisset cinctus ignibus
est interfectus. L. Marcius eques Romanus in trepidatione
Dux militari suffragio electus labentem rem sustinuit,
cujus ductu una nocte ac die bina hostium castra
expugnata sunt, et 37. millia hostium interfecta cecidit
A: a. V. 542. Hannibal tamen adhuc in Italia
infestus Romanis eodemque fato quo Marcius in Hispania
feliciter pugnavit, Tarentum cepit et Capua a Romanis
obsessa cujus retinendae admodum sollicitus Hannibal
quo duces Romanos ab obsidione averteret Capuae, recta
Romam contendit, tertioque ab urbe lapide castra ponit
dum Anienem transgressus, bis cum Romanis decernere
vellet, sive tempestatum vis, ventorum violentia, et imber
grandine mixtus, utrasque acies abinvicem diremit
quare ap: Poenos in religionem versa ~~vox~~ audita ē vox
Hannibalis: Potiundae sibi urbis Romae modo mentem
non dari, modo fortunam. Hinc digressus in Italiae angu-
lum omnique Roma et Capua paulatim se recepit. Capua
Romanis tradita, cujus proceres qui autores defectionis a Romanis erant
veneno

veneno epoto poenam occuparunt. Senatus Capuae
a Romanis fleuti pensi, urbs in praefecturam redacta. Ta
rentum quoque Fabius M. mox arte et proditione cepit
quo audito Hannibal: et Romani inquit suum Hanniba
lem habent, eadem qua ceperamus arte Tarentum amisimus
Liv. L. 27. 15. 16. Post receptam Capuam et Tarentum
Hispaniae omnino minor quam Italiae cura S.P.Q.R. Romano erat.
Sed cum nemo auderet in Hispaniam imperium accipere
P. Corn. Scipio illius qui in Hispania ceciderat Filius
24 fere natus annos, ut patrem et patruum ulcisceretur
petere se professus est. Cum tanta omnium acclamatione Impe
accipere iussus, post tamen acceptum silentium, subito ex
tum, et tacita cogitatio quidnam fecissent noverit, quod fa
vor plus valuisset quam ratio. Quidam fortunam Domus
Scipionis horrebant, sed maxime primum aetas eius poeni
tebat, cui immanitatem tantae molis belli imperium commis
sum sit. Scipio id advertens ira de aetate sua, imperio
et mandato bello, quo gerendo magno elatoque animo disse
ruit oratione: ut impleret fines certiori spe, quam quanta
fides promisisset homini, aut ratio ex fiducia rerum sub
iicere poterat. Fuit enim hic Scipio omnium virtutibus
supra humanum modum mirabilis, sed arte quoque quo
dam modo ab iuventute ad ostentationem earum compositus
Missus itaque in Hispaniam A. V. 543. spem supra
fidem implevit, ubi enim celeberrime gestis et Hasdru
bale Gisconis filio, ac Magone superatis tota Hispa
nia a Pyrenaeis montibus usque ad Herculis columnas
in promontoria duo Africae et Hispaniae quae ipsos
Herculis tamquam expeditionis termini fuerunt, et usque
ad Oceanum recuperata fuit: inde exiit, imprimis
memorabili est nova Carthaginis in Hisp. a Carth:
exstructae

expugnata expugnatione quae eodem quo obsessa est die capta est, inde in magno[illegible] Africanus fl. Ingentes illic opes Scipio invenit, sed pueros puellasque captas Principum pulcherrimi vis Carth. incolumes et inviolatas restituit, et neque de virginitate integritate Legis solum v: oculis delibasse videretur sua formosissimam sponso reddit filiam Liv. L. 26. 50. et Val. M. L. 4. 3.

Haerebat tum in visceribus Italiae Hannibal, ad quem cum ingenti suo exercitu cum contenderet Hasdrubal frater Hannibalis cum exercitu [illegible] novo ad Umbriam veniens, interclusus a direxerant a Claudio Nerone et Liv. Salinatore debellatus Hasdrubal cernens victoriam Romanorum nec ipse superstes tanto exercitui [illegible] suum fuisse esse, citato equo se in cohortem Romanam immisit, ibique [illegible] nil ante actae vita indignum passus generose pugnans cecidit ut ait Polyb. et Liv. L. 27. 216.

Nero abscissum Asdrubalis caput cum cura servatum observante Hannibale citatis agminibus ad castra ejus veniens, duosque ex captivis Afris solutos, ire ad Hannibalem et expromere quae acta essent iussit, Interea caput Hasdrubalis projici ante stationes.

Annibal audita re gesta, visoque fratris capite ac simul publico, familiarique ictus luctu. Agnosco inquit fortunam Carthaginis. At P. Scipio quo Hannibalem ab Italia devocaret, Italiae suae calamitates vindicare in Africa statuit quo A. V. 550. belli 15 appulit. Scipioni dux a Carthag obiectus est Asdrubal Gisconis filius qui Massanassae filiam Sophonisbam desponderat Regi Massylorum. Sed eam Carthag absente patre et sponso Syphaci Masaesylorum potenti collocarunt, quo cum ab Romanorum amicitia ad suam referrent v: transferrent. Quod et accidit sed prodidemus Massinissam, qui cum [illegible] Rae iniuria accepta,

cum autem

cum antea Rnos egregie vexasset, tum se Rnis addicit, fide deinceps invicta erga Rnos ad extremum usque permanens, ingens ad debellandos Poenos momentum attulit. Scipioni igr cum Uticam oppugnaret Syphax et Hasdrubal cum centum armatorum supervenere millibus. Quorum bina castra strategemate Scipionis eodem die igne deleta sunt caesa aut hausta flammis ad 40 hominum millia capti supra 6 millia, quos inter multi nobiles Carthagi XI senatores, signa militum 178. Duces tamen ambo Syphax et Hasdrubal cum paucis effugerunt, qui rursus instructis copiis altero proelio nullo negotio profligati st. Ipse Syphax a Laelio et Massinissa lege capitis vivus capitur. Carthagin. clade mota 30 seniores ad Scipionem mittunt, nec ulla pacis conditiones a Scipione satis leniores, moram tamen quaerunt dum Hannibal in Africam traiiceret. Hannibal Italia relicta 16. belli ao redit in Africam a.V. 551. atque ad Leptim Africae oppidum copias exponit Liv. L. 30. 25. inde Zamam quae 5 dierum iter a Carthag abest contendit cuius speculatores praemissos exceptos a custodiis Rnis. Scipio per castra qua vellent circumduci iussit, et cum satis accurate omnia cum spexissent, viatico donatos ad Hannibalem ut quae vidissent renunciarent remisit. Hannibal magnitudinem ai et fiduciam Scipionis admirans impense cupivit cum eo colloquendi. Imperatores ambo castris egressi inutile colloquio infecta utrinque, tentata spe pacis ad suos quisque se receperunt. Postero deinde die duo et antea et postea ducum maximi Hannibal et Scipio collatis signis direxere aciem. Hannibal quidem de sua Carthagque salute et regno Africis, Scipio vero de orbis terrarum dominatione atque

imperio

imperio P̃Ro decertatum. Regnum itaq tuba f: datum ad
finem in quo Hannibal superatus pacem Poeni a Rom
duriorem accipere coacti. Trocensium victoria f. Afri
ca. Proelii B: ultimi descriptio et conditiones pacis v.
Liv. L. 30. 33. seqq. Massanicae regnum Syphacis adiecit
Hannibal ad Antiochum profugit Scipio triumpho omnium
clarissimo Romam est invectus, quem triumphantem Terent
Culleo Senatorii ordinis a Carthag. liberatus, pileum
capite gerens secutus e Val. Max 5.2. Scipionem
Africanum Rom. deinde Africanum cognominat, Primus
hic Impr ut notat Liv. uno a se victa gentis nobilitatus
Hic tamen tandem Scipio accusatus et damnatus voluntarium
in exilium abivit, ubi an mortuus et sepultus sit non convenit
inter scriptores, alii Romae, alii interquos et Senec. Ep. 86.
Literni et mortuum et sepultum ferunt utroque monu
menta ostendebantur Liv. 38. 56. 39. 52. voluntarii
exilii acerbitatem non tacitus ad inferos tulit Scipio Afric.
sepulcro inscribi iubendo: Ingrata patria ne ossa qui
dem mea habes ut e ap: Val. Max 5.3.

III. B. PUNICUM gestum post 3. bella Maced. de quo infr.
Hinc bello color quaesitus f: a Rom. quod contra foederis
leges a Scipione iubente Senatu datas fecerant navos
adversus Numidas populum Africae iniugum P. Rom. clas
sem et exercitum parat inopes autem quaesitus ex Mas
missa lege, quem socium et amicum P. Rom. Poeni fines
suos invadentem armis propulsaverat, eaque ad Rom.
delata eo iudicio agro et finibus ac pecunia multati
fuerat. Re vera Rom. Carthag. funditus delere quamque
demum sibi decreverant. Utique postquam Cato in Afri
cam cum aliis legatis missus, consideraverat, quam Carthago
post cladem a Scipione acceptam aucta esset itaque Re
dux asseveraverat ne libertatem quidem populi Rom.
in

in tuto fore fraude Carthag. Sub ubi Senatus cogno
vit statuit quidem Bellum Punicum III. gerere, sed
celatis propositum et occasionem exspectavit. Ferunt ex eo
tempore Catonem Censorinum in Senatu semper dixisse, qua
dixisset addidisse Delendam esse Carthago Et contra Sci
pionem Nasicam semper contradixisse, utilem quidem
dicens esse Romae veteris aemulae viciniam ut eius metu,
disciplina a maioribus iam labescens retineretur. Anno
urbis V. 604. cum tandem iam e Poenos extra fines
exercitum eduxisse contra ... Catonis sententia
Poenos debellandos esse et urbem Carthaginem delendam
esse A.V. 605. Ducibus 2. Coss. Manilio et Censorino
oppugnari coepta fuit Carthag. Manilius exerciti
Censorinus classi praefectus fuit. Initio cum omnia se se in
fidem dedisset P. Rom. Carthaginienses quae ad summa
copiam dedere idem fecerunt, sed frustra, nam certi trecen
tos Romanis pro imperato obtemperare e principum inventute
delectos obsides miserint, sed tum naves et omnia ar
ma omnia celeque sine dolo Romanis tradiderunt. Tum cum
insuper cos. iuberet ut urbe sua relicta alio migra
rent, cederentque igitur nobis Carthagine, et sedes transfer
re ad quemlibet dictionis suae locum, modo ultra dece
gesimum a mari (gradum) vel stadium certum esset
nobis plane urbem diruere. Tum vero Carthaginienses
enim tam indignitatem non pati fortiter pereundum
potius, quam solum patrium cum ignominia deserendum
rati, bellum desperatione potius quam consilio susceperunt
inque desperationem et rabiem versi supra vires restite
runt Flor. 2.15. Eutr. 4.5. Hinc templa fanaque et alia
loca spatiosa verterunt in officinas armorum, ubi noctes
diesque viri foeminaeque incessanter operabantur ingen
tenq

tempq[ue] marmor seleq[ue] numerum efficit, et cum saxis fere o poit aurum argentq[ue], pare ferrq[ue] ?pl[u]rimum imo matrone ancillaq[ue] crines suas in tormentor vincula gesser in usum novor. Clapis secta domoq[ue] deferunt ducesq[ue] duos Asdrubaly eligerunt. Hos vo apparans Rui Poenor coss cunctabanq[ue] Rui, qd facile eis quando q[ue] placeret excarmata urbs vi capi poe videbar, atque hostem ?genuimus Censorinus et Manlius his cum exercitu, qui oppugnanda Carthag. admo vere imprim deteriorq[ue] erant quo exercitus Poenor ai et Rui multa damna intulerunt, pleraq[ue] ?fruct sentus Scipio Aemilianus ?eadem sua et virtte Roma tem superando eos stabilisset. Igit a.v. 606. Calpurnius Piso Cos. in Africam venit, et cum eo Mancinus classis ?ducens; sed qui nec Carthaginem tentavit nec Hasdrubalem ducem Poenor Clupeam terra marique, sed frustra oppugnarunt. Tandem Piso ad Hipponem venit, ibiq[ue] p totam aestatem assedit, obsessi autem his eruptione facta machinas hostium incenderunt, cum igr tam sequitur in Africa res gereret, P. Rui Scipionem Aemilianum cons. creari et in Africam mitti oprati. Suborta enim e in hominibus hoc opinio a solo Scipione poe capi Carthag, quasi fato quodam Africa debellanda nepotum esset Scipionum. Sed cum consulatus adipiscendo legitima deraq[ue] aor 43 ees cumq[ue] 36 aoq[ue] ageret ndumq[ue] R: attigisset multi ex patribs reclamarunt. Vnus vo Trib: Pleb. minatus e adempturum se potestatem comitior consularib[us] ni ?pulo assentirent. ita Coss permiser ut Trib pro legem R: abolerent in unum ann. ?...
Lacedaem.

Eandem, cum necessitate coacti, captos ad Syllam absolverent ab ignominia servitutis dixisse. Dormiant
leges Rodie. Ita Scipio cos. ad exercitum postquam
venisset primum militari disciplina restituta Cart-
haginem oppugnare coepit totis viribus. Tunc Asdrubal
Poenorum dux, quos ex Romanis captivos habuit, in moe-
nia perductos, unde ab obsidentibus conspici poterant contu-
meliose et crudeliter carnificatos interemit.

Ipse Scipio non ira tum gloria stimulisque excitatus
ut excidium Carthaginis acceleraret, multis laboribus peper-
cit, capto oppido plurimi in arcem quae Byrsa vocatur
confugiunt, multi tamen superant in urbe amplissima, qui
gladio dissipati et incendiis miserandum
in modum absumpti sunt. Tandem et Byrsa deditioni
se tradidit, cum 50 mille virorum mulierumque prius
inde exirent. Hasdrubal quoque supplex ad Scipionem
fugit uxore eius prius quam capi maluit. Diruta
Carthago 70 post annum quam condita erat, ardebatque
urbs per 17 dies, quod incendium ipsi Carthaginienses
multis reliquiis suis immiserunt, quoniam urbs Romanis
ingenti excipi potuit, ardeat de quo triumphus agi
debeat. Ipse Scipio post deletam Carthaginem avito quo
mento Africanus junior dici meruit, huius Scipio-
nis cognomen contexuit Vellej. Paterculus L.1. c.12.13.
Polyb. Histor. in excell. Polybium et militiae socium
Scipio in Africa habuit, ibique multa de eius consilio
egit. Panaetium quoque summum Polybium domi militiaeque
secum habuit. Neque enim quisquam hoc Scipione elegantius
intervalla negotiorum otio dispunxit, semperque aut belli
aut pacis serviit artibus, semper inter arma aut studia
versatus

versatus, aut ejus perientiy aut aum Discipliny exercuit
Hunc vol/ grosi Juvenes spoonire D.

β. Tria Bella Macedonica explic.

(a) B. Macedonicum, quod bello II. Punico successit.
Nulla fere gens Sabinum pudori duxit vinci a Rom. Dein
ja Africa seqe Maced. Graecia et Syria, Primo Maced populus
qui Imperium totius orbis adfectat. Caa erat, Philippus Rex
grosse et alte indoly, qui foedere Hannibal in Italia do
num autem sibi sociavit. Praeter hoc veterem inimicitiam Philip
pi ac eius socior quos in se fracto accepit Oppressum Athenien
sium, quod agros ab iis vastaret Philippus sed in eorum vi
ctoria abusus, quae ara, templa, et sepulcra saeviret. Hi q
ad Rom. pro auxilio confugerant. Ergo R. bellum orevit
Initio Rom Laevino duce Philippum vexare coepit. Laevi
vinci. Post primum Ioniam more ingressus, oia Graecia
littora velut triumphante classe pervagavit. Spolia
quippe Sicilia Hisp. Sardinia Africa, ostendebat. Ad
erat fronte Rom in auxilium Attaly Rex Pergam.
Rhodiiq populy afuerant et exercitany in re nautica,
et maxima aderant. Bis victy e Philip Maced. bis
fugatus, bis castris exutus. Nam a. quid. v. 549. in
geordiam Rm cum Philippo redierant at cuius a. v. 554.
bellum ei indictum est, ob socios P. Rom violatos. Phi
lippus initium belli gerendi ab oppugnatione Abydinor
fecit quos in eam desperationem gicit, ut Saguntinor
exemplo quosq in mortem irent. Rm itaq duce Quinctio
Flaminio Cos. iafas Maced fauces penetravet, quo facto
mox victoria secuta e, victo ad Cynoscephalas in The
salia Philippo. Philipp. tu Flaminio Cos. pacem dedit
Regnumque ei accepit intra fines suos. Graecia aut toti solo
sparsa

Sparta in servitute relicta, quam Nabis tyrannus tunc tenebat, statum vero reddidit ut suis ipsi legibus et libertate fruerentur. Pretium victoriae de Philippo liberos Graecos esse; quod per solenne Isthmiorum audientium praeconis voce pronunciatum, tanto cum applausu et gaudio clamore excepit, ut supra stadium volantes corvi in terram deciderent. Ipsum autem Romani ex hoc bello Maced. l. 9. a. V. 557. a Flaminio finitum est, aliud nil quam auctoritatem et venerationem consecuti sunt, quippe qui totam Graeciam a iugo Philippi in libertatem vindicarunt.

(**) Bel. Macedonicum Philippus a Romanis bello superatus depressus, magis quam victoriae memoria insignis celebritate prospexit Maced. instigatus cum turpissimum putaret genti suae ut semel in ipse sum victa sit Macedonia, totus in apparatu novi belli incumbit, at hic cum duos haberet filios Perseum et Demetrium et hic Romanis apud quos obses aliquot annos vixerat longe gratissimum Demetrium et Romanis amicitia, et fratris calumniis patrem sibi specie imminentem morte adfecisset, ex moerore animi in ipso belli apparatu extinctus est.

Perseus regnum adeptus paternis in Romanos odii atque consilii, tam viribus suis quam Thracum Illyricorum ac plurimorum Graecorum et Asianorum amicitia ac societate fretus vehementer in Romanos insurrexit, bellumque gerere decrevit. Perseus cum quamplurimis est situm legionum suarum ex summo apice montis Hemi: castris positis in locis abruptis et dupilis: ita Maced. suam armis saxisque cinxerat ut nullum aliquomodo hostibus aditum Marcius Philippus cos. cum omnem eam accessus in Macedoniam explorandos curasset, multa laboriosius et audacius quam sexagenario maior suscepit, per ipsos duros, acerbos, nec satis certos tumulos, milites suos in Macedoniam traduxit, adeo ut ne ipse quidem inficias parva manu deleri omnem exercitum potuisse.

poe. At Perseus sine illius consiliis, nil minus egit
quam id quod res postulabat poterat Romanos Macedoniam
ingressos h: inedia conficere. Auro vero misere sine pretio cla-
mitans militum ex praesidiis subduxit et ita praecedens f:
ut omnem pecuniam mergi in profundum et classem cremari
ne a Romanis incenderetur curavit. Cum vero, postquam Aemil. Paul. cos.
sequenti anno super Romanorum contra Maced. declaratus esset, bellum h:
et Persei et totius Imperii Macedonici cladeae severitate fuit.
Memoria proditum est Aemilium adversus Perseum designat.
Domum cum Romam a toto populo honorifice domum de-
duceretur, Filiolam Tertiam plorantem offendisse, quaerenti
quid ploraret, esse illa Nefis pater Perseum nomen periisse,
catellum domesticum ejus nominis scilicet, arripuit Dux omen
Paulus, atque fortuito dicto quasi spem certam victoriae ad-
sumpsit. Cic. Div. L. 1. 46. Val. M. 1. 5. Aemilius igitur
ubi in Maced. venit, esset adversarium studio pendere,
adparatum tum bellicum et exercitum qui 4 equitum 40 peditum
phalangitarum millia conficit contemsit. Sed arte et prudentia
summa usus hostem debellavit, pridie quam pugnatum
erat, ecce luna pleno orbe, et sublimis obscurata penitus
est 2. horas quod praedixerat fore Sulpicius Gallus Romanus. Sed
Maced. illud sydereis deliquium secernit, quo regni occa-
sum Regni, et exitium stabili portendi praesagit. Romani igitur alte-
ro die commisso praelio, commemorata victoria potiti sunt Maced.
caesa in acie ad 20 millia capta 11. Romani non plus quam
100 ex suis desiderarunt. Perseus Pydnam oppidum
se subduxerat, et inde in insulam Samothraciam
cum Regio comitatu navigavit ad templum Dioscurorum confugit
cum conjuge et liberis. Unde frustra supplex fortunam Deosque
accusans cum liberis ad Paulum venit, qui tamen magno ho-
nore captivum Regem habuit, nam dum in conspectum
ejus venisset, et in tentorium recepit eum, [illegible] ad
Tribunis, liberosque admonuit, ut fortunam quae tam lcet
in rebus

in celsitudinis vicissitudinem reversum, terrent, cuiusque in gravam spe timerent. Post celebrem triumphos Aemilius Paulus Romus de Maced. celebravit et spectaculo huius triumphi regis dignitate implevit tum regis imagine, deos, pictura signa, arma, pecuniasque ostendit. Tum captivos ipsumque Regem attulit. Desinit hoc bellum a. V. 582. 587.

Obs. Belli Maced. ac victoria huius accessio f. illyricus Rex Gentius qui postquam foedus societatis cum Perseo iniverat, Romanos Legatos ad se missos in custodiam givit. Contra hunc Lucius Anicius Ptor, cum exercitu missus Gentium Regem cum liberis et gente cepit. Scodraque urbe dedita, secessum in deditionem recepit, et eodem anno Romam adportat quo Paulus Persea eumque in triumphum duxit.

(∴) B. Macedonicum. Andriscus vir ultimae sortis Regnum Maced. aggressus erat, qui dubium adhuc an fuerit liberae conditionis an servus. Operarius certe f. qui pro mercede operam suam aliis offerebat, sed pro facie quod similis erat Philippo Maced. Regi Pseudophilippus vocatus, regiam formam una cum gradatione regium, sed summa ipsa quae sic Pseudophil: conabatur, tremuisse summa ipsa Romani Iuventio Ptore. Venit Maced. ac Thraciae vicinisque cum sensim adgressus est opprimere. Iniens annus summa Romani nondum veri Regis, sed ab hoc imaginario, et quasi theatrali superatus est, Nam et Iuventium Ptorem et Legionem amisit. Sed Metellus Cos. occisum cum Legione supremum flagitium ulturus est. Nam et Maced. Regna ducta est in provinciam et servitutem, et Pseudophilippum traditum, a Thraciae Regulo, ad quem confugerat Romam cum catenis reduxit. Fortuna in hoc iudicium sortis sive Pseudophil. ut de eo P. Romani quasi de vero Rege triumpharet. Gestum a. V. 602.

X. Bellum Syriacum cum Rege Antiocho M. Romani 9 post Maced. annis bellum Antiochicum gestum.

Antiochus

Antiochus Syria oib⁹ bonis abundante regiōe in poten-
redacta ac Ptolo. Epiphanis duce Scopa devicto iam
Rnis formidolosus ēē ceperat. Ad bellum contra Rnos
impulit Thoas Aetolid pps, qui cum suis Aetolis ab
Rna societate alienatus erat, qd nullum honorem aut
pmium ex societate belli cum Rnis athuc cepisset. Et impos
Hannibal ad Antioch: pfugus haud parvum momenti
ad hoc bellum adtulit cuius gsilii si se Antiochus rea
disset, magnum fuit Rnos periculum. Cuius una eademq
spx sensea fi: ut in Italia bellum gereret, neq Regem,
neq gentem ullam parem ēē Rnis Liv. 34. 60. His
Eg impulsus Antiochus gposita cum Ptolemeo pace
cui Cleopatram filiam in matrimonium, et dotis nōe
Coelesyriam ac Iudaeam geessit, Rnis intulit bellum
qd a.U. 562. susceptum triennium tenuit. Hac prima
kaa belli Asiatici qd Lysimachiam urbem in littore
Thracico gditam a maiorib suis Antiochus magno iure
hereditatis ad se ptinentem ereptam a Rnis qui campos
fidelis. Cum itaq A. bellum cum ingenti tumultu pgres
sus ē ex Asia, occupatisq statim insulis ac Graeciae
littorib quasi iam vicisset Rnos, otiosam ac luxuriosam
vitam agebat. Rnis Manio. Acilio Glabrione coss.
Duce eũ adgressus ē receptis plurib Graeciae locis
et pstidiis Antiochi pulsis, cum fugere cepit, ipso
statim adventus sui initio, fugientem Regem ap. Ther
mopilas angustas. Graeciae fauces adsecutus exercitus
Rnus paucis post desideratis fudit, fugavitq ac maxi
retrao fugere coëgit, cum in hoc loco angusto et op
portuno resistere potuisset G. Acilius cos. Antiochum
Graecia expulit. Interim Antioch: Ephesi securus de
bello erat. Hannibal aūt magis se mirari aiebat, qd
ō iam in Asia eent Rni qui venturos dubitaret. Venit
em

cum Livius Salinator cum classe sua et cum Polyxeni
da cum classis Regia tradita f:, quippe navali proelio ali
quot navibus submersis et captis Regios in fugam conver
terat R: navali pugna ad Corycum portum supra Cys
suntem Postea L. Aemilius Rhegillus qui Livio suc
cessit post varia certamina quippe Rhodios, aliaq nava
les pensos ope adiutus ap: Mionesum Polyxenidam
superavit classemq fecit, cum antea Rhodii Regiam ali
am classem quam Hannibal et Apollonius gubernabant ad
Sidam urbem fudissent. Inde Aemil. Ephesum profectus
dispersis aute portum navibus conspectum quae ipsi [illegible] ulti
mam hosti exhibit. Interim Romae ad finiendum
cum Antiocho bellum L. Scipio designatus est. Cui frater
Scipio Africanus sanguine legatus se sponte adiunxit, quos
et audita sua clade cum iam Hellesp: traiecisse inaudi
visset Antioch: pacem ab Legat ad L. et P. Scipionem mi
sit Heraclidem Bizantium cui dum pacis conditiones
a Rom. esset data, ut Antiochus impensas omnes belli
solvat, et omnes urbes in Aeolide et Ionia liberet, verum
etiam citra Taurum montem Imperio cedat, [illegible] gra
vius illi imperantium ratus, quam si bello victus foret
omnes cogitationes ad bellum convertit. Antiochus igitur ingentis
multarum gentium auxiliis adiutus, circa Magnesiam
quae ad Sipylum montem castra ponit /: app. belli
Descrip: Tom. ad A. M. 3815. Rom cum [illegible] in
venissent prope castra metarentur, fit pugna atrox
vincit Rex ad 50 mill. eodem die caesa dicuntur equites
4 mill. mille quadringenti capti, et 15. cum elephant
Stephani. Rom aliquot vulnerati sunt ceciderunt 300
pedites 24 equites et de Eumenis 75. Victo Antiocho
et pacem ap: Rom petenti, populus victor et pacem
et partem Regni dedit. His conditionibus ut Europa

omni

omni plane excederet, et Asia omnis cis Taurum 15 mill.
Talentum spatio duod. annor. persolveret Liv. 37. 45 inter ceteras
eum conditiones fuit ut Hannibal dederetur, sed is providens
sor[tem] et manere sibi providens Vid. Corn. N. in vita Hannib. C. 9.

V. Bellum Aetolicum Vero Antiocho Romani
arces instigatoresque persequebantur, Et primum quidem
Aetoli perdomiti sunt a Fulv: cos. a. V. 565. qui in Aeto
los ducens Ambraciam metropolim gentis olim Pyrrhi
regiam machinis bellicis obsedit, premit, sed statim se
dedit Aetoli. Damnis opprimunt precibus legati Athen et
Rhodiorum venerunt. Qui eo eam deduxit, ut memores
auxilii eorum praestiti veniam perfidiae dederint pacem
cum iis fecerunt Cos. Ambracia statuas, signa et tabulas
pictas magna copia exercit Aetoli 500 talenta pendere
debuerunt. Convertit inde Romanus exercitum in proximos,
demque Cephallaniam insulam maris Ionii Zacynthon
paritis insulam, et quidquid insularum in eo mari inter
Ceraunios montes promontoriumque Maleum eodem anno
565. quo Aetoli ab altero Cos. Cn. Manlio subacti.

VIto. Bellum Istricum Hi qui Aetolos juverant
bellum indixere Romanis, initia prospera Istri habuerunt
sed eventum malum. Nam cum Cn. Manlii castra ad
Lacum Timavi cepissent eam facerentque praeda epulantes
ac ludibundos Appius Pulcher adgreditur. Sic Istri ebrii
iterum eruperunt victoriam cum sanguine suo et ictu
Ipse Apulo rex Istrorum a suis raptim equo impositus
aufugit, et non prius quid actum est, quam ubi crapulam e
dormivit Liv. 41. 2. Post a. V. 576.

VIIo Bellum Achaicum quod statim post Pun. III. est
gestum Deorum et hirolarum inter Romano imposuit et furiosus
causa h: belli f: qui libertate a Romanis data, adversus Romanos usus est

Legatos

Legatos eius Andr. oratione sua, dubium an non manu
etiam violarit. Achaei multis in unum Reip. quos par-
tim allectis, partim coactis, nobilis, invitos Graecos erant com-
pl. Hi invitos Laced. moenibus ac piscinis ademptis legibus
ut se subjicerent Achaeis et eo indicio se suaque submittere
[illegible]. Hi [illegible] [illegible] de ap. Andr. S. P. Q. R.
semel Achaeos conantibus in [illegible] ne Achaei opibus
Morentes nova res inceptarent, singulatim nobis [illegible]
[illegible] studuit, tandem vero eam A. V. 606. legatos misit in
Graciam ad quos cum Achaei Critolao magistratum et [illegible]
Diaeo Corinthum venisset, cum dicerent Andr. ut et
Laced. sed et Corinth. agros Heracleam et alias [illegible]
sunt divelli, ita [illegible] instigante partium Critolao
[illegible], ut peregrini [illegible] Laced. Corinthii [illegible]
[illegible] ac legat. qq. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ac [illegible] in eos [illegible]
[illegible] tradita [illegible] Cic. [illegible] p. 93. Lege Flamin.
c. 5. Frogus c. 37. C. L. Postea alii legat. [illegible] Romae
sex [illegible] [illegible] a Metello Maced. [illegible] [illegible]
Paterius et Fannius eodem modo remissi sunt. Hinc
bellum in Achaeos decret. A. V. 602. ad [illegible] Manius
Cos. definitum. Quo audito Metellus, qui Maced. admi-
nistrabat, ne successori Mancio gloriam [illegible] belli re-
deret, in Achaeos ducit, eosque duobus [illegible] ad Thermo-
pylas et in Phocide superavit, quorum alter Dux erat Cri-
tolaus alter Diaeus at [illegible] Metellus in [illegible]
[illegible] [illegible]. Inventa ad Manius Cos, qui [illegible]
[illegible] cum suis copiis in Maced. dimisso ad [illegible]
[illegible] ubi [illegible] cum Diaeo [illegible] [illegible]
fudit fugavitque. Diaeus a Corintho, sed Megalopo-
lin evasit, ubi manu sua uxorem ne captiva fieret
occidit ipse veneno haustro [illegible] obiit, cum autem
jam

jam ipse Critolaus in pugna cum Metello fuisset Achaeis qui Corinth: post pugnam in Isthmi insula fancilis (?) de Deo makia, ubi ludi Isthmi celebrari solitis fuer[unt] conquissam confugerunt, nocte etiam abierunt Corinthum q[uam] vacuam reliquere. Mummius 3° post pugnam die Corinth: vi cepit, prius urbs direpta, Donaria et ornamenta admiranda Romam asportata, prim[um] genleata (?), quae deplorat Polyb. viri caesi reveridari (?), foeminae cum pueris sub corona vendita. Extra Corinth: omnis generis sed totius Graeciae lumen a Mummio exstincta f[uit]. Achaiaque omnis in deditionem accepta. Tandem cum Decem Legator[um] sententia, sublato Graeciae genio (?), ac tributi forma descripta, decreto e[st] ut quotannis Praetor dirigendi causa Roma mitteretur. Ex eo tempore Pausan: Graecia omnis Achaia nomen accepit. Corinth: nobilissima urbis clade et excidio Vel. Paterul. L.1. C.13. Ardente Corintho ex auro argento atque aere, liquefactis invicem confusis genus illud aeris Corinthii factum invenit quod Corinthium dixere, mirum ap: priscos laudatum ac auro quoque pretiosius habitum. Aeris Corinthiaci originem, mixturam, nobilitatem describit. Muret. var. Lect. L.3. C.5. et Cell. Bochart Hierd. p: 2. L. 6. c. 16. ubi et auctore illud esse describit et fabulosam eius originem confutat

VII. Bell. Numantinum

f: h: bellum atrox admod. in Celtiberia coortum, alias et Balearium dictum in quo bello multimodis inignominiam, ac ambitum suum perdidere Rom. Causa belli f: quod Numantini Segidenses socios a Rom. manibus elapsos recepissent ap: se tanquam in tutum locum. Contrad. Numantini intercedebat ap: Rom. pro Segidensibus, sed h: deprecatio frustra erat. Unum itaque Metellum Macedonicum Proconsul unde P. Rom. iuberet ut.

ut supplices dederetur, et ipsi Numantini a bello mixtione abstinerent armaque deponerent, utrumque detractarunt, et ex eo tempore uno licet quibusque ad impares aos[?] gloriose fortiter hostes expugnarunt. Et primum quidem Megara viro fortissimo Duce ad arma conversi Q: Pompeium qui exulem qui Metello in Hispania successerat, cum Romanos ap: eum, pro segedensibus sociis suis supplicarent, ipso adgressi saepe fuderunt, et eum debellare cum penitus possent foedus facere maluere. Sed Pompeius cum eius successor Popilius L. advenisset, negavit se foedus inivisse cum Numantinis. Quod sane iam tantum oculis Numantini testibus sum confirmassent, contra Pompeii et ambitio tamen plus valuisset, qui porro bellum cum Numantinis gerendum censere. Capti itaque a Numantinis A. V. 616. Popilii proconsulis exercitus anno autem sequenti Hostilium Mancinum Cos. Aemilio Lepidi succedentem tanto felici ita subegere ut ne omnis quidem aut vocem Numantini vere quisquam ferre ampli ut potest 30 eum tamen millia a 4. Numantinorum tria sunt millibus. Et cum Numantini oppressos hostes omnes occidere potuissent, gratiam tamen vitam pacem cum Mancio fecere. Eam vero Senatus quippe ignominiosam ratam esse noluit itaque a. V. 618. Mancinus ea lege qua pacis ipse Numantinis per Feciales nudus ac postergum religatis manibus deditus est. Sed quem illi non recepere, sicut quondam Caudini fecere dicentes: Publicam violationem fidei non debuimus lui sanguine. Cum interim hi pace quid negent, sed per totum ad ulciscendam iniuriam instigarent Scipionem Aemilianum Afric. qui ante annos 12. Carthag. deleverat et qui ad excidia urbium natus erat Cos. iterum creatum contra Numantinos mittit in Hispaniam. Qui ubi in castra tamen venit, mox edixit ut omnia quae voluptatis causa

praeparata

gravata ceu castris submoverunt. Constat tum ma
ximum infestos et lixas numero cum 2. millibus scortorum
abiisse. Emendatis itaque militibus in Numantinos ducit
Pugnatum fuit cum Numantinis, quodque nondum visum unquam
putabatur factum ut Numantini fugerent et in urbem
suam se compellerent. Quid deinde Scipio? Hostes dimicandi
cupidissimos cum videret, ipse pugnam detrectabat, cum
milites eius hac de re quererentur. Mater me bellatorem me
sed Imperatorem inquiebat genuit. Duplici muro Numan
tiam cinxit, atque hostes qui ferro superari non poterant
tandem fame domuit. Itaque Numantini Scipioni impe
ratori, quae viris fortibus non fuerit indigna deditionem fa
cere cupiunt. Sed Scipio cum victoriam plenam vellet, non ex
foedere, sed in qua nihil amplius desiderari posset
eo repetitam Numantini consulti decrevere primum ut
concepta praelia propriaque morte in hostium currerent cum
se epulis implevissent. Hoc Numantinos ubi Scipio
illexit consilium non permisit pugnam moriturus, cum fossa
valle, et aggere et 4 castris circumdatos fame premeret,
petebant a Scipione hostium, ut saltem fortes viros occideret,
postquam non impetrarunt decreverunt erumpere ipsi.
Hostes factam eruptionem plurimi occisi, et premente ipsos
dura fame, ex cadaveribus occisorum aliquamdiu per
vixere. Novissime consilium ipsis fuga placuit, sed
uxores quae ruperant vincula equorum exciunt
facere dicti consilium, quod erat summum scelus nisi
ex amore erga maritos fecissent. Itaque cum de exitu
et fuga desperassent, in extremam rabiem furoremque
conversi duces suos, seque patriamque ferro, veneno
subiectoque undique igne consumpserunt. Atque ita sic:
morte fortissima, et in ipsis quoque malis beata quodammodo sit:
quippe

quippe quae susceperit defendiq; legidenses steios suos cum fide et per 9 ans postquam a Rom. defecerat, fortissima Rom. et obsidionem sustinuit, contra 40 mille Rom., sometur praesidio, nec ab ulla gente Hispanica acceperat auxilium. Scipio intra annum et 3. menses, quam eo venerat solo aequavit Numantiam, quae Rom. nullum gaudium reliquit. nam ne unus quidem vir Numantinus fuit qui in catenis duceretur. Praeda ut de pauperibus nulla. Triumphus tamen fuit ex nomine urbis Numantinae et nomen fuit sine re. Flor. L. 2. 8. Eutr. 4. Val. M. 7. 6. Q. R. bellum documento sit quam saepe potentiores cum infirmioribus impotentes agant.

VIII. B. ASIATICUM in quo Rom. regna, Pergamum Ponticum Armeniae, nec non Syriacum usque ad Palestinam acquisivere. Attalus Eumenis fil. omni quondam socius quamvis amicus fuit Rom., Rex Pergami ultimus fuit. per testamentum reliquit in quo hi erant verba: P. Rom. bonorum meorum haeres esto. Hoc voce regnum in Romanum fuit ille gis Attali bonum, de quo ipse sine laesione ... testamentum facere poterat. Cum itaque P. Rom. hereditatem non quidem armis, sed aequis quod erat testamentum intre adiriper. Aristonicus Eumenis regis nat. bis filius expellit Ephesina tyrannidem cuiusdam sibi genius invasit urbes, regibus parere coeperat, partim ad suas partes pertraxit, partim resistentes ut Mindum Samum Colophonem vi recepit. Igitur adversus eum Licinius Crassus Cos. in Asiam cum exercitu venit, sed quum ... Aleam, et Smyrnam praesidio quippe Aristonicus profligavit ipsumque Crassum per barbarum militem retinuit. Sed mox Perpenna cos. audita Crassi morte in Asiam provolavit et Aristonicum recens

recenti victoria ferianum, copiis exutum, et ad Strato
niceam urbem fugatum, fame cruciatum ad deditio
nem in vincula coegit. Capto Aristonico ipse Perpen
na ap: Pergamum morbo correptus obiit. M. Aquilius.
Cos. audito quid accidisset, festinata velocitate in Asi
am contendit, bellique Asiatici ~~[illegible]~~ reliquias, sed
cum fine quadam infamia cepit. Ut enim quasdam urbes
eo citius se dederent, fontes veneno infecit, quae res
ut celerem ita et turpissimam fecit victoriam, quippe
cum contra mores maiorum veneno impuris usque ad
h. tps nunquam contaminata tanto scelere Romana arma
violasset. Aristonicus Romam missus, in carcere vitam
finivit. Jussu Senatus in carcere strangulatus est ait Eutr. 4.9.
et post eum Orosius scribit. Ita Aquilius Asiam, in
formam provinciae suae redegit.
§ Idem fatum quoque involvit regna Ponti, Armeniae
Syriae et vicinae terrae, quae omnia in Asia suos reges
potiti, sed quo labore prius iam defuncti sunt, ad sum
mam h: loco observare ~~[illegible]~~ juvabit.
Ultimus Regum Ponti celeberrimus fuit ille Mithridates, qui
per 40 annos, arma sua provocavit et sustinuit, quem Lu-
cullus debilitatum e regno fugavit, et Pompeius bel
lum reparantem oppressit, et extra fines regni sui re
liquias belli strenue recolligentem, dum et a suis
desertus esset, ad ultimam desperationem adegit, regnumque
eius P. suo subegit vid. de bello Mithrid. Pesav: R.T.
L. 4. c. 16. p: 158.
§ Quod ad Armeniam et Syriam attinet, potentissimus
Regum Tigranes, h: regna tenebat, hic cum Mithrid.
bello Pontico se se involvisset, magnis cladibus duce
Lucullo a Romanis fractus Tygranocerta quoque metropoli
Armeniae

Armeniâ destructa, et ad extremum victus ad Pompeii clementiam confugit qui eum ad eius ceteris in Armeniâ Regnum restituit, cui successores postea parbitrio dederant, de R: Regno cum Parthis saepe ... certamina fuere.

§ Quod ad Syriam attinet L. Regnum Lucullus victo Tigrane qui p. 14. aos Syriam tenuit Antiocho. Antiochi filio. Antioch: Cyreni nepoti reddiderat. Sed Pompeius Syria sine certamine potitus Antiochum Regno exuit et solam Commagenem ei attribuit, atque Syriam in formam provinciae redegit Infra L. 40. 2. Syria autem in formam provinciae redacta e 250 Seleucidarum, ut Euseb. adnotat. Dissentit Appianus in Syriacis qui suprem. Seleucid. durasse ait a. 270. additis 14 Tigranis ais Al. M. Syria potitus est quinquennio post Africam pugnam, quae a. U. R. C. 241. accidit. Igitur ao 240 post Africam pugnam Syria a Romanis provincia facta est.

§. Non Syria et, sed et magna Iudaeae pars h. t. a Pompeio in provinciae formam redacta est. Testis est Ammianus Marcellinus L. 15. S. Fauisse Pompeius Iudaeis domitis, et Hierosol. captis, Ratorum Regiones in provinc. speciem Rectori delecto iurisdictione formavit. Adde Ciceronis tis R: ori pro Flacco c. 28. de Iudaeis loquens. Nunc vero magis quod illa gens quid de Imperio nostro sentiret ostendit armis, quam cara Diis immortalibus esset ostendit quod est victa, quod elocata, quod serviata, si elocata in usum tributum subiret. Elocabantur enim provinciae a Censoribus tributa eorum vectigalibus publicanis, ut vos Cell. Sigonius monuit Jos. A. L. 14. A. 1. C. 5. vide cell. Vesseling ad Tim. D. a. m 3942. accurate quae Pomp. Romanis cedentibus illis Iudaeos tribuit supra exposui ad quaestionem fratrum Hircani et Aristobuli abduxit Pomp. victum Roman duxit eundem in triumpho Hyrcano autem Syriam redd

...it

reddidit. Quodam modo autem Pomp: templum Hierosol expu-
gnavit, ut narrat Jos. A. L. 14. 8. Sim. p. m. 1509.
Ingressus in templum Pompeius, nihil nec pecuniae sa-
crae, nec vasorum pietate attigit & Iudaeos pontificem Hyrca-
num sibi ... coactus, a Pomp: magno cepit eo calamitas
ad ortum Xti Olmae. Tunc enim Iudaei libertate ademta
& Romanis facti sunt tributarii, et in successione regia quae
diu obtinerat Romanorum cessit libidini. Quando Herodiani
sunt vasalli Romanorum, simul cum procuratoribus Iudaeis fuerant
tandem vero anno post circiter post Xtum natum X Archelao
Viennam relegato Iudaea tota in formam provinciae
redacta, Syriae accessit, coepitque unus in eam mitti qui
vocabatur procurator Iudaeae v: procurator Caesaris in Iudaea
Primus autem qui ab Augusto procurator Iudaeae missus est
fuit Coponius vir equestris ordinis, penes quem tota Iudaeae ro
fuit administratio Jos. L. 18. C. 1. An. 2.

IX. Bella Africana v: in Africa gesta. Confectis
tribus bellis Punicis et eversa Carthagine, tribus autem
bellis Romani in suum imperium in Africa reddidere-
quae iam breviter memorabimus.

A. Cum Jugurtha Rege Numidiae. est autem Numidia
regio Africae ultra Algiriam, quam ... stylo eleganti
stylo descripsit Sallust in Jugurtha. Nonnulla ad intelligen-
dum B. Jugurthinum altius repetemus. Temporibus illis
quibus Romani cum Carthag bell. Pun II. suscipere fuerunt
in Africa duo potentissimi reges. Alter Masaesylorum rex
Syphax a P. Scipione Afr. in triumpho ductus. Alter
Massylorum rex, qui post Numidiae rex, hic admodum
adolescens, ea indole fuit ut statim appareret regnum
summum opulentissimum facturum. Hic Syphacem cum Carthag
militaribus magno proelio devicit. Sed et Romanis Scipionis castra
secutus in Hispan. bellum gerentibus egregie ... Liv. 25. 34.

Ad

sed post ademtam sibi Saphonisbam, infestus Carthag.
redditus, et in amicitiam a P. Scipione receptus, multa
ac praeclara deinde militaria facinora dedit, operam navans
huic tam strenuam, ut nemo externorum magis adiu-
vet eum illo adiuverit. Certe ut Carthago frangeretur
et exstingueretur, huius potissimum opera effectum est. Quarum
ordinem fusius exponit Liv. 29. 29. 30. Ob quae victis
Carthag. et victa Syphace hunc virtutis ac fidei eius me-
mores, cum magnis honoribus adfecerunt tum amplissimo Sy-
phacis regno ablata potestate donarunt. Huius tam effusi
muneris memoriam ipse quoque ad ultimum vitae eidem
longa senectute donatus constantissima fide produxit. Huius
[illegible] tam iam moriturus uxori liberisque
praecepit exspectarent in dividendo regno suo: Scipionis
arbitrium, unum in [illegible] [illegible], unum in
P. [illegible] Scipionis damnatum se esse. Ad centesimum
ferme annum pervenit regni spatium rara felicitate 60 a.
emensus robore f. admirabilis, qui nullo imbre, nullo
frigore adduci potuit ut caput tegeret, ubi standum
esset in eo vestigio totum diem perstabat, [illegible]
de, quem consimili labore invenes fatigaret. C. aet. 86
filium genuit, ceteros ex 54 filiis superstites memorant.
E filiis memorantur 3. Micipsa Gulussa et Manastabal.
Gulussa et Manastabale morbo absumtis, Micipsa de-
mum paternum solus obtinuit. Hic duos filios ge-
nuit Hiempsalem et Adherbalem, sed et Iugurtham
Manastabalis fratris filium eodem cultu quo liberos
suos domi habuit. Dum hunc bello Numantino occu-
patus Micipsa eo ad Scipionem auxilia misit,
quibus Iugurtham praefecit. Ibi Iugurtha sua virtute ad
tantam claritudinem pervenit ut Scipioni aliisque
nobilibus vehementer carus esset. Micipsa igitur virtute
iuvenis quoque motus, cum eum filium testamento he-
redem fecit. Sed ingratus impiusque Iugurtha, post
Mi-

Micipsa mortem agitans Regni cupidine, ut
veniret spatium suum quod in tutela Regnum erat Hiem-
psalem e medio tollit primum, Deinde in Adherbalem
arma profert, qui profugus a suis supplex et miserabilis
auxilium petit. Hunc Denique brevem bellum celeberrim-
quod in Africa sua Jugurthinum dicitur, in Senatu statum suum
querulus exponens Adherbal, inter alia ita exclamabat
Eheu me miserum huccine pater mea beneficia evasere
ut quem tu parem cum liberis tuis Regnique participem fecisti,
potissimum stirpis tuae extinctor sit. Tum Jugurtha ob sua
audacia partes in odio facinus suum cum odio deprehensum
timuit P. Rumm. q: in hoc fide ac tutela erat Regnum
Numidae, paucis inde post diebus in avaritia nobilitatis
et pecunia sua unice spem suis, cum auro et argento
legatos multos Romam mittit, quibus praecipit ut primum
amicos vett. muneribus expleant, Deinde novos adquirant,
postremo quaecunque possent largiendo parari ne cunctentur
Veniunt in Senatum Legati illi, quod omnium gratiam ante
fecerant. et Legati Jugurthae h: effecere Romae, ut ex
maxima invidia in gratiam ac favorem nobilitatis Ju-
gurtha veniret. Nam ad orationem quam Adherbal
in Senatu habuit pauci Resp: e. Hiempsalem ob saevitiam
suam a Numidis interfectum Adherbalem ultro bellum
inferentem postquam superatus sit queri, quod injuriam
facere nequivisset. Jugurtham a Senatu petere,
ne salium putarent ac Numantiae cognitum esse
verba inimici sui ante facta sua ponerent. Igr de-
cretum fit ut X Legati Regnum quod Micipsa obtinuerat
inter Jugurtham et Adherbalem dividerent. Hic
quamquam pecunia corrupti (: en quantum ab antiquis moribus
Rom: defecerant:) eam Numidiae partem, quae Mauri-
taniam attingit, quae agro virisque opulentior erat –

Jugurthae

Jugurthae cedunt. Illam vero eam spe quam usque
Rosen quae aedificiis magis exornata erat Ather-
bali. Digressis ex Africa Legatis Jugurtha omnium
scelerum, ad eundem se videns Atherbalem subito
ex proviso invadit in oppido Cyrtha obsedit, capit
interficit. Tum demum placuit Senatui bello persequi
parricidam, et primum quidem in Numidiam
Calpurnius Bestia cos. cum exercitu mittitur Nu-
midiam ingressus, initio aliquot urbes capit. At
Jugurtha qui jam didicerat fortius ad superandos
Romanos aurum esse, quam ferrum, tam Calp. Bestiam
quam M. Scaurum consulis socium pecunia corrupit
pacemque obtinet. Quae cum Romae fama di-
vulgaretur, patres solliciti admodum de bello coss.
stant, et ipsi potentia clarissimi moverentur. Patribus de
quid agendo cunctantibus At C. Memmius Trib. plebis
concionibus populum ad vindicandum injuriam, monens
ne Reipublicae libertatem deserant. Ergo populo proban-
te ut L. Cassius Longinus qui tum Praetor erat
ad Jugurtham mitteretur, eumque interposita fide
publica Romam duceret, quo facilius indicio Jugur-
thae Coss. delicta patefierent. Ergo Jugurtha persua-
dente Cassio, ne vim quam misericordiam populi Romani ex-
periri mallet, contra decus regium cultu quam maxime
miserabili cum Cassio Romam venit. Quo de Mem-
mius evocata concione Numidae facinora commemorat
scelera in parentes fratresque ostendit, quibus juvan-
tibus, quibusque ministris ea egerit ex eo scire velle, si
verum aperiat in fide et clementia P. R. magnam
spem illi sitam, sin reticeat sibi sociisque perniciosum fore

vel.

Mi

Ubi cos. Memmius dicendi finem fecit Jugurtha respon-
dere iussus est, at C. Bebius Trib. pleb. pecunia iam
ante corruptus Regem tacere iubet, multitudo in
concione terrebat cum clamore, vultu saepe, impetu aliisque
modis quae ira fieri amat. Rex sic tacebat. Ita coetus
per reticentiam Jugurthae ludibrio habitus ex concione
discessit. Addidit facinus Massivam Gulussae fil. Massi-
nissae Nepotem Adherbali infensi Romae oppugnan-
quod Regni partem a Senatu persuadente Albino peteret
per Bomilcarem amicum suum Jugurtha Romae interfecit
Bomilcaremque clam in Numidiam demisit. Unde
Jugurtha ipse iussus a Senatu confestim ex Italia de-
cedere, Roma egressus, et identidem retrospiciens oculis
dixisse fertur: Urbem venalem et mature perituram
si emptorem invenerit. Interim Albinus Cos. cui Nu-
midia evenerat, cum omnia apparat belli, maturat
in Africam iter, ut ante comitia ad quod ipsi tempus
dum fuit, quovis modo bellum conficeret, sed comitior.
die adventante nil promovens Aulo Posthumo fra-
tre in castris relicto Romam discessit. Hic Aulus
spe regiae pecuniae capiundae exercitum ad oppi-
dum Suthul ubi Jugurthae thesauri erant obsi-
dendum ducit, Rex ad solitas sibi artes conversus,
centuriones ac duces quosdam pecunia corrumpit
qui exercitum proderent, quod et factum. Jugurtha
enim simulans fugam, intempesta nocte, de impro-
viso multitudine Numidarum Auli castra circum-
venit. Jugurtha postero die cum Aulo paciscitur
tametsi ipsum cum exercitu clausum teneret, tamen
se memorem rerum humanarum, si secum foedus faceret
incolumes omnes sub iugum missurum, praeterea ut
diebus X Numidia decederet. Post h. Auli foedus

L.

L. Metellus Cos. cui Numidia evenerat in Africa
venit et primum omnem militum Albini indulgentia
corruptum, novis eam copiis veterem disciplinam
revocat. Dein Jugurtham, nunc simulare nunc
vere fugientem, iisdem quibus ex urbibus atque ra-
riis praesidiis vicit, agros atque oppida populatione vastat
sed urbes primarias expugnat. Tum urbibus exutum
regem, et iam finibus regni sui decedentem, in Mau-
ros atque Gaetuliam provinciam Africae, sequebatur
quando Caius Marius homo novus sed virtute, sed, qui
hoc bello legatus Metelli erat Cos creatus, bellum
hic paene patratum confecit. Jugurtham jam suffu-
et saucium paci sua difficultate deterruit, quin fieret
arma integris viribus. Nam Jugurtha Bocchum Mau-
ritaniae regem socerum suum ad belli societatem
allexit, cuius equitatum duorum crebris incursionibus
Marianum exercitum fatigavit. Tandem utrumque
regem ap. Cirtham oppidum fugavit. ita Bocchus
desperans de rebus suis successu, cum dirissima time-
ret, ne ipse quoque quasi additamentum denique fieret
ad cladem Jugurthae. Jugurtham Sullae Mario
in hoc bello Quaestori ad Maurum defendum
fraude captum tradit, hocque facto foedus et ami-
citiam Romanorum redemit. Sic fraudulentissimum regem
omnium Jugurtham fraude fecit sui captum multis
catenis vinctum a Mario triumpho ductum P. Romanus
aspexit A.V.C. 649. Kal. Januarii. Sed tunc quod
circa vulgares Autores bene notandum, stirpis Ma-
sinissae ablatum regnum omne Numidiae, namque
rex post a. 20. reperitur. Hiempsal eo quod Duumvi-
possessum inuiser a Cn. Pompeio Sullae jussu de
bellatus

fellatus et exemtus ē. Datumq[ue] a Pompeio Regnum
Hyempsali ut putat Valesius qui f: Micipsae Nepos
qui omnium Numidiae Regum clementissimus erat, ac
literisq[ue] e Graecia, viris doctissimis, cum aliis discipli
nis, tum maxime Philosophiae operam in Regni gubernatio
impendit, atq[ue] ita in Regno et gloria consenuit. Hyempsal
excepit Juba fil. et hic post Pompejanis stetit vi
ctusq[ue] a Julio Caesare Dictatore. Juba singulari cum
Petrejo certamine congressus, ita ut alter, alterius manu
caderet Senec. de Provid. C.2. Cum denique Regnum ejus
in Rom. formam Redactum ē et filius Jubae Juba in
triumpho a Caesare ductus, studiis operam dedit, sicq[ue]
liberalibus excell. Brevis evasit, sed ejus libri perierunt
Huic Augustus Imper Regnum paternum restituit, data
ei in matrimonium Cleopatrae filia, ex quo matrim:
natus Ptolem. qui C. Caligula nobilissimorum virorum carni
fex ob divitias quas possidebat interfecit quum consobri
nus esset Suet. in Calig. C.26. Atq[ue] hos si sapimus
notabimus praeter illyricum Regnorum et Regum exitus
serios certe sapientiae moderatioq[ue] integros Vid. Rupert. p. m: 235.

G. Cum Ptolemaeo Puero. Dyonisio Rege Aegypti
Cum Ptolemaeus qui victus D. Caesaris causa se ingerat
perpetrasset, foedusq[ue] amicitiae mediante capite Pom
peii cum Caesare sanxisset, Cleopatra Regis soror quidem
ad genua D. Caesaris, partem Regni Aegypt. a fratre
Ptol. sibi ereptum reposcebat, aderat puella forma, quae
ex eo quod angebatur quod tam pulcra Regina iniuriam
passa videretur. Huc accedit odium Caesaris erga Ptol.
qui interfecerat quidem Pomp. non ut in Caesaris gratiam
sed amicitiam, qui vero timendum erat, quod idem in
Caesarem ipsum ausurus esset, si quando occasio
se offerret

se offerret. Itaque ubi Caesar Cleopatram restitui ingressus in regnum statim ab iisdem procuratoribus Pomp: obsessus est in castello. Caesar quamvis paucos secum milites haberet, ingentis hic exercitus impetum mira fortitudine sustinuit et primo quidem aedificia proxima (ubi et celeb. Bibliotheca) incendio, aggredientium hostium tela submovit. Sed mox in periculosum statim anfugit, inde depulsus in mari ... paludamento se recipere dum ad naves fugeret ..., ubi receptum a navibus suis hostes ... sed quos ille postea feliciter ... fudit fugavitque. Constat fugisse Ptol. inque navem receptum multitudine adnatantium demersam periisse, periit et Theodorus praeceptor pueri et Ganimedis ... (Castrati) auctores belli. Caesar victor Cleopar. ... regnum Aegypti permisit ... provinciam faceret, ne quandoque ... novarum rerum ... Sueton in Caes. 7. 35.)

C. B. Cum M. Antonio et Cleopatra Aegypti Regina. Cum haec Aegyptia Venus ... Antonio in ... imperium ... Antonius ... Roma ... bellum in ... parare coepit ... Caesar Augustus ... dum Antonium ad desperationem extremam adegisset, ipsaque Cleopatra ... oculos, castitatemque expugnare ... posset, sibi mortem conscivit. Ipsa Aegyptus in formam Prov: Caesare Augusto facta a U.C. 722 ante Chr. natum 28. Hanc Spartam vid supra ubi ... Fer. Vta in fine.

X. B. Cymbricum Teuton. ac Tigurinum

Eo t. quo bellum contra Jugurth: in Numid. gerebatur, ... quod adeo male gestum est a ..., ut nisi Marius ... dicti ... Cymbri

Teuton.

Teutoni et Tigurini, Permansit Pallor gentes novas
sedes quaerentes, miserunt ad Romanos Legatos, ut sibi ali-
quid terrae darent ad habitand. Loco stipendii quod i-
psi postmodum Rei vellent vel eorum vellent in militia
Roma. Repulsam passi quod requirebant impetrare, pro-
armis occupare statuunt. Manlius itaque Cos. et Q. Cæpio
in eos mittuntur, sed hi ne primum quidem impetum bar-
barorum sustinuere. Ubi enim ad fluvium Rhodanum quippe
ingenti inspectione accepta castra eorum sua perdiderunt
80 millia Romanor. et sociorum ea specie tenendara 40
millia calonum ac lixarum interfectum memorant. Romanorum
Duces qui a Cymbris victi sunt memorat Tacitus De M. G.
c. 37. Manlium, Servilium Cæpionem Scaurum Aure-
lium Consularem & celeberrimos tunc viros. Marius
bello Jugurthino confecto secund. Cos. bellum contra Cym-
bros et Teutonos publico decreto suscepit, barbari igno-
miniosa verba jacientes adversus Romanos, et interrogantes
si quid ad uxores liberos militibus Romanis denunciare vel-
lent? 2. diviso exercitu in Romanos tendentes, alii versus
Hispaniam alii terra in Italiam tendebant. Marius
cum Bec exercitata manu venerat hosti, sub ipsis
Alpium radicibus atque in loco qui Aquas Sextias vo-
cant cum Teutonis atque Ambronibus conflixit vallem
fluviumque hostis tenebant. Romanis nulla copia erat, itaque
cum exercitus flagitaret aquam. Viri fortes inquit
Marius estis, en illic ubi hostes castra sua tenent. Ferunt
Unde tolandove pugnatum, ideoque hostium caedes facta
ut milites Romani de flumine tandem poene sanguinis
quam aquae biberint. Duobus cum his proeliis Marius con-
fecit, ducenta millia eorum occidit 80 mill. cepit
inter quos rex eorum Tautobochus s. Teutobodus complexus
insigne

insigne statuendum f[uit]: His porro deletis Cimbri [illegible] Proconsuli Italiam transgressi, alterum Cons. Lutatium Catulum expulsi. Contra quos Marius ducit, ac circa Alpes ad Athesim fluv: in patentissimo quem Raudium vocant campo decertat. Caesa dux barbarorum 140 millia, capta 60 millia. Rex eorum Bajorix in acie dimicans impigre occumbit. Toto die pugnatum est. Nam quod est singulare cum uxoribus eorum non minor quam cum viris pugna f[uit]: cum hae obiectis undique plaustris ac carpentis, desuper quasi e turribus lanceis contisque pugnarent proinde adeo mors plus speciosa f[uit] quam pugna. Nam cum missa ad Marium legatione, libertatem ac ut virginibus vestalibus inservirent non impetrassent, suffocatis passim vel ad lapides elisis filiis suis et liberis aut mutuis occisae sunt vulneribus, aut vinculo e crinibus suis facto, ab arboribus iugisque plaustrorum pendebant.

Tertia Tigurinorum manus, per fugam ignobilem et latrocinia, quae postea in [illegible] exercuit, dispersa est. Quo die Romam venit Marianae victoriae nuntius nemo f[uit]: qui non Mario, tanquam Diis immortalibus ap[ud] sacra sua mensa libaret. De bello Cimbr. Flor. 3.3. Vell. Paterc. 2.12. Eutrop: 5.1. videantur.

XL. B. Gallicum et Helveticum simul [illegible] Asia post Pomp: devicta, quae in Europa bellanda supererant fortuna J. Caesari dedit expedienda.

C.L. Caesar. Procos. in Galliam profectus bellum suscepit quod ipse commentariis [illegible] ipse descripsit, et ab illis qui elegantiam amant legi debet, 9 annis gessit.

I. Bellum motum ab Helvetiis cepit qui Rhodanum inter et Rhenum siti cum omnis suis terra Relictis quam incolerent, alibi sedes quaesituri, incensis suis sedibus iure iurando se obstringentes ne amplius in patriam redirent. A Caesare victi bonus Pastor eorum in suas sedes multis occisis repulit ad Rhodanum fluvium Gallis finitimo vid. L. Caes. L. 1.

II. Sequens pugna Belgarum fuit longe cruentior, quippe pluribus pugnantium. In Gallis enim his, cum multa Gallia Romanis militibus visa sit, tum illud egregium I. Caesaris, ut cum Romanus exercitus, ad fugam inclinaretur fugienti militi scutum e manibus eripuit Gallinumque Redintegravit Caesar. L. II. D.

III. Inde cum Venetis navale Gallium ortum fuit: quibus usum navium, quas rudes et informes habebant ademit eosque fugavit Duobus Gallis Veneros de ora maritima bellum gerentibus socii Veneros Nanetes, Morini, aliique eandem sortem Venetorum experti sunt.

IV. Eodem paene tempore per P. Crassum Aquitaniae magnam partem in deditionem accipit. Ipse autem I. Caes. Morinos, Menapiosque ad extremam oram qui soli superant in armis in sylvas fugavit et cum sylva incendio delevit Caes. L. 4.

V. Germanos ingentem multitudinem incursionibus Galliam infestantem cede eos Ariovisto delevit. Deinde primus Romanorum ponte sublicio facto Rhenum transmisit, ibique inter Germanos 18. diebus impune grassatus rescisso ponte in Galliam recepit se.

VI. Germanis victis in Britanniam Romanis adhuc incognitam traiecit, seque anno altero eo expeditionem fecit, plena erant hostium littora, sed visis navigiis Romanorum discesserunt post Gallico facto dum aliquot regulis eos fugavit. Tertio Britanni se Caesari dediderunt, ulterius adhuc progressurus nisi aviditatem et audaciem punivisset Oceanus tempestatibus classem eius.

VII.

VII. Reversus ex Britann. Cés. Gallos maximam conjurationem fecisse reperit, Regem sibi elegerunt Vercingetorigem Arvernum, acrem, terribilem, qui frequentissime conventibus celebratis Gallos cohortaretur, ut se liberos esse meminissent. Cesar tum aberat in Italia Ravennæ, quo audito nec opinantibus Gallis, durissimo anni tempore per altissimas nives exercitum duxit, et cepit quoque urbibus quæ defecerant et Vercingetorigem a suis reading supplex in castris Romanorum veniens prostratus et arma ante Cæsaris genua projecit. Habes itaque fortem, imo fortissime victum et sic tota Gallia decennio Romanis a J. Cæs. subacta est a. V. 696. § XII.

Orbem iam totum victor Romanus habebat omnis Petronius unanimum ipsa sua felicitate pressus succumbere cepit sibi. Nam Romani devictis gentibus in se ipsos arma exercuerunt, unde orta sunt Civilia s. Domestica bella quæ non prius subsederunt, quam ad ultimam unius, quod merebantur, et non interim deducerentur. Bella domestica autem considerantur Maiora et Minora.

A. Minora eaque v. quæ contra servos v. quæ tumultu in Patria gessit. 1. Servos 3. in Sicilia gesta, quod ducerent sequentes.

1. Bell: servile est in Sicilia a. V. 621. excitavit Eunus Syrus ex urbe Apamea servus Antigonis Ennensis, hic se simulans fanaticum gloriabundus se a Deo Syria Dea commonitum in cultu Deo edoctum esse, et ad libertatem ac arma servos contra Deos, imperio excitavit. Id ut Divinus fieri probaret occultavit nucem in ore suo quam sulphure et igne cumulaverat, et leniter inspirans flammam fundebat. Hoc miraculo primum duo millia servorum qui forte aderant mox ergastulis omnibus effractis et apertis 60 amplius fecit millia exercitum. Hi castella oppida vicosque miserabili direptione vastarunt. Castris

Consulares

ptores Rnos Manlium, Lentulum, Pisonem aliosq. exuer.
Tandem Perpenna exercitus Rni dux supplicium de servis rebellibus sumsit. Qui ex obsessis ad Ennam eadem fame cōsumptis superfuerunt eos crucibus ponit Flor. 3.19.

2. Alteri B. Servili initium dedit Athenio quidam, qui interfecto Dno suo, servos ad arma sua et libertatem vocavit. Hoc bellum prope 4 annos duravit. Caesis ab his quoque praetorum Rnorum exercitibus, capta castra Luculli Aquilius tandem Cos. Rnus huic bello finem imposuit qui expulso Perpennae usus impeditum commeatibus ad extremam desperationem redegit: servorum magnum cōpulit, famesque magnam partem delevit, alii seducere volentes maluere voluntaria morte mori. At ne dux quidem servorum ad supplicium trahi potuit, a multitudine cum qua rex eum cōprehendendum occupabantur laceratus ē Flor. 3.19.

3. B. Servile concivit: Spartacus gente Thrax gladiator nobilis, cuius socii erant Oenomaus et Crixus Galli gente. Hi cum Capuae essent ex Lentuli Ludo gladiatorio, cum 70. sui conditionis viris erupere, servisque ad vexillum et auxilium vocatis, ut pro sua libertate potius, quam pro voluptate domini caderent persuasit, tresque X. et amplius mille concurrentes, cum his Vesuvium montem Campan. occupavit, infestans circumquaque loca et occupans. Hos primum Clodius praetor obsedit, sed obsessi per aversam et abruptam rupem vimine delapsi vinculis, nil tale Rnos metuentes adgressi, perculsos castris exuerunt. Alter inde adversus eos mittitur P. Varinius sed hunc etiam non semel fudit Spartacus. Flor: 3.20. subinde totam pervagatus Campaniam, terribili strage urbes agrosque populatus est 40. millia iam sub signis habens, quando Rnis coepit esse valde admirabilis v: potius formidabilis. Igitur contra eum ambo Coss. Gellius et Lentulus mittuntur. Sed Spartacus utrosque exercitus confutatos
per-

p̄ vices adgressus in monte Apennino, quamquam Coi-
num amiserat Crixum, profligavit. Tum his victoriis Spar-
tacus superbus de invadenda urbe Roma deliberavit.
Tum denique Roma totis viribus ad hunc Mirmillone[m]
profligandum consurgit. [Mirmillones appell. certi gl. gladi-
ator.] Sed cum nemo auderet M. Licin. Crassus. Cum sex
Legionibus dux et praetor bellum contra Spartacum susci-
pere ausus e[st], a quo quamquam multis cladibus calamitatibus
acceptis vicit. Qui ultimam extremae Italiae recessu[m]
ibi eco Bruttium angulum inclusi, cum fugam in Sici-
liam pararent, neque navigia ad manum erant, eruptio-
ne in Romanos facta, a quibus inclusi tenebantur, dignam
viris fortibus obire mortem. Spartacus in primo agmine
fortissime dimicans, Crassum petens, tela multa et vulnera pe-
tens, illum non adsecutus, verum duos Centuriones, qui
manum cum eo conserverunt interimens, tandem contra occisus e[st].
Flor. 3.20. Eutr. 6.6. Hac de bellis servilibus.
IIdo Inter bella defecit p[rimo] Drusiana seditio, quae tum
gens bellum quod sociale et italicum dicitur peperit. Hunc
cum difficillimum ita formidolosissimum Marsicum etiam dicitur
quod a Marsis primum coeptum fuerit. Et enim Latini omnes
et ... Italiae populi, ut Marsi Peligni, Vestini, indigne
ferentes se laborum ac periculorum participes magis, pro
dicti F. Rom., quum socii Rom. et ab communione civitatis
excludi, cumque ius civitatis expeterent. M. Livius Drusus
Trib. pl. Legem de civitate omnibus iis danda pollicitus e[st]. Sed
cum id maxime moliretur Drusus in atrio domus suae
interfectus e[st]. Cuius casu cognito socii vehementer indignati
cum civitatem iure ... per arma vindicare constituerunt, ac
palam defecerunt. Moxque ingenti exercitu ad 100 mil-
lium coacto cui non minorem populus Romanus opposuit va-
rio eventu, multisque cladibus utrimque acceptis in
vicem

vicem dimicarunt. Praecipuum adversus eos vicerunt Decii Cn. Pomp: Strabo Magni parens meminit, nam o te Phocens vicit, sed Asculum qq Italiae urbem, unde furor Belli Italici exspectat ut cepit, deq Vestinis et Pelignis triumphavit. Tandem L. Sulla primum qua Legatus J. Caesaris, multis egregiis Bellis gestis gratulatum adeptus A.V. 664 Belli Socialis Bellique (?) confectus a Appian. de B.C.L.1. Hoc Bello primum Libertinos ad sacramentum vocatos dicunt.

III. Huc refert ac o Caesaris suo loco ut forent. Bell. Piraticum quod a V. 687. Pomp. M. heroice t. feliciter subegit. Piratae quid. iam antea cohibiti fuerant a Servilio Isaurico aliisq Ducibus. Hoc enim t. tanta erat Piratarum multitudo ut Ducis toto orbe victoribus navigatio sola tuta o esset. Pyratae a Mitridate cum maxime sollicitati, maria et oes oras infestabant. Contra hos Pomp: Lege Gabinia extraordinarium nactus Imperium duceris 40 diebus occiduum mare expugnat et expurgat a Praedibus Romam usq ut ao ex vero glorietur ap: Lucan: L. 2. 578. Ante his exactum quam Cynthia cornu ter urbem. Oceanum metuens Pelagi Pyrata Reliquit. Deinde Romae parvulum moratus a Brundusio victis, totidem diebus totum tractum Orientalem, usq Aegyptum Siccum pugnat sed potissimum ex Licilia excurrebat unde quum nunc apellabant Cilices erat in illos multi erant Syri: Cypri Pamphili et ex aliis gentibus. Pompeius itaq Ciliciam petens cum ingenti apparatu, ut receptacula et arces Pyratarum in ripa sitas expugnaret, iis opus o fuit. Tota enim celeb tiros nunc, et amplitudo apparatus, ita pdones terruit ut illico se eius fidei traderent Vell. L. 2. c. 32.

IV. Notandum. Suet Grachorum seditiones dud Caesare scripsit Just. 36. Asia facta Ducorum cum opibus tota qq Romam transmisit Ita quot t. Attalici hereditatem ex testamento exegit P. Ducis, Romae p Gracchos atrox orta e seditio. Nam Tib. Gracchus vir ingenio primus, eloquentia primus, qd Mastii ignominia

adspersus erat

adspersus esset, qui Numantino foederi irrito a Patribus deserint et totum se populari aurâ capiendae dedid̄it Tiberius Gracchus A. V. 621. Trib. pl. factus, ima summis miscuit lataque lege agraria, ne quis 500 possideret agri iugera, cum intercedenti Collegae Octavio Magistratum abrogasset, ac praeterea Attali pecuniam in populum dividi vellet, imo diceret omnia per plebem agi debere, imo prolongari sibi vellet imperium commovit. His periculosissimis Patribus, dum Cos. Mutius Scaevola armis Remp. tueri nollet, tum Scipio Nasica circumdata laevo brachio togae lacinia, sublataque dextera proclamavit: Qui Remp. salvam esse volunt me sequantur. Sic factus ex aede fidei, ubi Patres congregati erant contendit ad Capitolium, ubi pl. cum T. Graccho congregata erat. Nasica comitatus secum attulit clavas et sudes, ibique subselliorum fragmenta et fulcra corripiens persequuntur in Gracchum, eumque fugientem Clivo Capitolino fragmento subsellii ictum occiderunt, atque hoc initium in urbe Roma civ. sanguinis fuit. Quo tempore Africanus Numantiam excidit, eodem tempore a Scipione Nasica interemtum Gracchum Cic. offic. L. 1. not. Scipio Africanus Numantinus ad Numantiam nunciato T. Gracchi fine: qui qui fuerit eius Nepos ex Corneliola filia clamasse fertur illud Homer. Od. II. L. 1. v. 47. Sic pereat quisquis designet talia facta.

Alteram seditionem excitavit C. Gracchus prioris frater eandem sectam sequens et leges agrarias, et mortem fratris vindicare volens, pacis tumultu pl. concitavit C. Minucius legem dum quelleret Gracchus cum asseclis capitolium ascendit. Inde victus Opimii Cons. pulsus in Aventinum montem se recepit, inde postea cum omnes fugiens servo suo cervicem inci- dendam

Vendas obiit. Opimius cos. sicut in bello fortis, ita ac
ipso Graccho in quaestione exercenda crudelis f: Nam 3.
millia hominum supplicio necavit q: ab. ab K: Cons. celeb. Opi
miani vini aũ, de quo Plin. 14. 4. Inrage illud vinum a tunc
tpre sic vocatur, ducentis fere aĩs iam in spem Tullij asseri
Opimio eum Cos. ea Coeli temperies f: q̃ue cocturam vocant
Solis opera. Ita in Optimatum aspectum fortis Kũi ensem
Imperii crebro, ac foedissime deinceps domi species expel
larunt. Quaria Trib. nata sunt initia. Ita Saturninus
lege agraria lata, ut q̃m agrum Marius pulsis e Gallia
Cymbris reperisset, p̃plo divideret. Metellum Numidicum
subire discentem multavit exilio, ac tandem a Mario Sext
Cos A. V. 654. peremptus ẽ. Ita post eum Livius Drusus de
quo supra qui easd. Leges agrarias nimio studio q̃fossus ẽ.
V. B. Catilinarium quo poene ipsum caput Reip: nefa
riis civium q̃iuratione defensum ẽ. Quod f: Sergius Catilina
nobili gẽe natus, magna vi et aĩ et cpris, adiunctis sibi
Lentulo Ptore Cethego aliisq Senatorib de patria de
Pmenda q̃spiravit. Decreverunt eum Senatum q̃fodere, con
sules trucidare, devastare incendiis Romam, diripere
Aerarium, totam Remp. funditus tollere. Humanis
Luinis et sceleratae q̃iurationis sacra ẽ q̃firmata libatione
sanguinis hũi, q̃m circumlatis pateris socii q̃iurationis li
barunt. Hoc p̃se nefas, K: vo magis p quo liberunt
Tanti sceleris indicium p Fulviam vilem meretricem,
quae tum o erat particeps q̃iurationis patefactum ẽ, et delat
ad Cos. Ciceronem. Cuius itaq sollertia et vigilantia Rõl eo
namen eluxit. Cicero eum evocato Senatu in Catilinam ppem
sceleris q̃iurationisq oraõem habuit quo motus Catilina ex
urbe ad prof. a Manlio in Hetruria exercitum
q̃fugit. Catilinq se Hostem Reip. p̃fessus, minatusq ẽ se te
Pstringere velle imperitum hostis v: urbis incendium
p eius ruinam Lentulus Ptor designat, famula sed

per carmina Sybillae Regnum Romae vaticinari, ad quod sta-
tutum a Catilina diem, per totam urbem milites, latrones
faces, tela disponit. Nec contentus quod tot impii Cives
in Rempublicam conspirassent, Legatos Allobrogum, qui tum
Romae erant ad Rebellionem sollicitat. Et ulterius ultra ope-
furor nisi per alteram proditionem conjurationis Romae, quae Vul-
turcius ferebat literas Lentuli sicut tradita, quibus Al-
lobroges sollicitavit ad Rebellionem excitavit. Igitur statim
ex mandato Ciceronis Legati Allobrogum retracti quic-
pere in vincula. Palam Lentulus in Senatu victus confes-
sus, aliique complices capiuntur. Actum in Senatu qua ratione
de iis supplicium sumendum esset. C. Caesar vir eo par-
cendum duxit quod esset ex magna familia orti, eo in di-
gnitate honore constituti. Cato contra pro magnitudine sceleris
morte plectendos eos censuit, in cujus sententiam cum
ceteri Senatores irent in carcere parricidae strangulantur.
Expressa jam conjuratione Catilina tum proposito destitit
sed cum exercitu hostili, adversus patriam suam cum
exercitum conspiceret ex Hetruria exercitum Antonii Cos.
qui Duce Petreio Legato Antonii obviam ei procedit
oppressus est. Catilina longe a suis inter hostium cada-
vera repertus est pulcerrima morte, si pro patria pugna ob-
iisset. Dissensa est haec conjuratio A.V. 691. ante Xtum 62.

B. Bella iam maiora prosequamur quae Patricii inter
se gesserunt. Quum iam maxima orbis terrarum parte
Domita, ad eum statum Romani imperii fortuna pervenis-
set, ut nec ulterius efferre sese, nec in eo quo semel
gradu posset subsistere, Romae igitur evertenda cum par-
te extrema viribus omni esset ut nil esset Romae stabile: ita fui-
sse demum opibus ipsa conflavit Romae ei mutationem ipsum
ambitio, ex eaque conflata discordia civilis, hinc
enat

quatum infelix bellum attulit, quemadmodum utriusque Reip:
prim cis seculo 58. a°r 3. magni triumviratus exorti sunt
In primo Triumviratu Marius Cinna et Sylla erat. In
2do Crassus. Pompejus et J. Caesar. In 3tio Lepidus
Antonius et Octavius. In 1. Sylla in 2. Caesar. in 3. Octa-
vius victor evasit, et locum obtinuit Regis Roman. Mo-
narchiam mutato Reip. statu effecit adamantinam,
honoris qua Augustus dictus est. Nunc de singulis.
1mo D. Marianum Civilis belli initium et causa fu-
it inexplebilis honor in Mario cupiditas. Marius enim
senio confectus, et multis triumphis et consulatibus clarus
decernit Sylla prov: usque Asiam bellum Mithrid. adferat
Dum itaque Sylla in Italia socialis belli reliquias persequitur
Sulpit Tribunus pro Sylla Marium designat Imperatorem
belli Mithridatici se opponit cui dum V. Pomp. Rufus
cos. cuius filius Syllae gener erat se opponit. Orto tu-
multu, Pomp Cos. filius occiditur. Audita re Sylla iniu-
riam ferre quam poterat nec volebat. Confestim igitur Romam
cum exercitu advolat, Capitol. occupat, occiso Sulpitio
Marianos fugat. Ipse Marius 70 a°r in arundineto circa
paludem Maricae delituit, inde extractus in carcerem
Minturnensem perductus dum publicus servus natione
Germanus /: qui a Mario bello Cymbrico captus erat:/
ad interficiendum eum missus agnovisset Marium, magno
ejulatu indignatus casum tanti viri perfugit ex carcere
Tum Minturnenses quoque eius miserati navi et viatico
instructum dimiserunt, quando ille in Africam traiecit,
altero bello Civ. cum defectione fortuna.
Interim Sylla qui primus in urbe dictatorem armis
sibi quaesivit, postquam Senatus adversarios eius omnes pro hos-
tibus indicavit. Cetera ex animi sententia ordinavit, ad provinciam
suam redivit. Absente Sylla a. V. 667. Cor. Cinna cos.
Lege

Lege Lata, qua Sylla Imperium abrogarat, et quos Senatus Proscripserat revocans, se in sequentem annum Cos. faciens tempus stare volens, ab Octavio Collega pulsus confugit ad partes Marii, quorum Carbo et consularis Sertorius erant. Marius redit ex Africa maior et potentior in Italiam, si quidem miser tunc enim victus ex omnibus summo odio excoluerat facile exercitum invenit. Divisere itaque copias. Cinna Marius Carbo Sertorius, et ita quadri faciam partiti copiis Roma capta in eos qui a parte Syllae erant atroci modo saevierunt, multis Civibus ac Senatorii ordinis viris peremptis. Marius ad sequentem verbo e extinctus. Tandem vero A. V. ~~671~~ 671. Scipione et Norbano coss. nec ob annos sequentes mortuo Cinna toto furor detonuit. Sylla enim cum victore exercitu ex Asia versus, multis clientibus auctus, primum Norbani Cos. exercitum ad Canusium profligavit, deinde Scipionis copias oppressit Scipione incolumi dimisso. Tum Carbone Mario Juniore Norbanoque penitus debellatis, bellum Civ. Siennio confecit, plurimis Marianae partium partim occisis partim proscriptis. Sicque finis quidem finis belli, at non odium, nam saevi in pace gladii erant, in eosque adversum qui fortunae desiderant.. Civis Sertorius Cinnanae factioni addictus desperatis partibus a. 671. in Hisp: sibi iam ante designatam provinciae: se recepit ibique bellum per aliquot annos, pari virtute atque fortuna contra Syllanos Metellumque Syllae Legatum sustinuit Donec a suis perfide oppressus Pomp. facilem provinciae recipiendae facultatem concepit a. V. 682.

Interim Sylla dictator factus, consules quidem fieri sit facere, ipse tamen iam plane regnans imperat consulibus et omnia pro libidine egit et numine suo. Unde non dub fuere dicaces homines, qui Dictat. Syllae Regnum Regarium facere vocarent, quod solo nomine Regis abstinerent, Sylla

Dict

splendore vero et potestate, qui omnes superaret saltem, quo suis leges regnaret. Tandem vero quod mirandum sane est, et propter quod I. Caesar negavit Syllam scire litteras ab a. V.C. 675. Dictatura, se sponte et sine ulla vi potestate, aut Senatu, aut aliud quodque munus abdicavit, et cum plurima detestanda facinora perpetrasset, tamen in medio foro ut diximus abdicata dictatura sponte dimissis satellitibus palam dixisse fertur: Parat se actionum suarum reddere si quis expetat paulo post ex luxuria in phthiriasin Puteolis quo receperit, [illegible] incidit et interiit Sim. p.m. 1489.

IIdo Triumviratus Caesaris, Pompeji et Crassi, quo terribile bellum civ: Caesaris ac Pompeji quo totus orbis tunc temporis est, enat a V. 694. Lucio Metello et L. Afranio Coss. cum Roma tota toto orbe eminet recentesque victorias, Ponticos et Armenios triumphos in iis theatris quod Pompeius exstruxerat Roma caneret. Pompeii potentia apud otiosos cives excitavit invidiam Cato adversus potentes semper iniquus calumniari Pompeium et ejus acta sugillare et deprimere solebat Lucullus cujus acta rescinderat Pomp. parem Pompejo gratiam relaturus, aliique nisi mores acti Pompeii quae ab senatu rata fieri vellet, neque postulanti, ut quae regibus dynastis et civitatibus decreverat rata pacta servari, obstitit. Hic dolor et indignatio ad alia impulit consilia Pompeium et ad studia dignitatis auctoritatisque retinendae permovit. Forte tunc Crassus qui divitiis impensis Senatus illustris erat I. Caesar. eloquentia magnitudine animi, et gratia pollebat. Pompeius tamen ante utrosque eminebat. Sic igitur Caesare dignitatem acquirere, Crasso augere, Pompejo retinere cupientibus verum omnes cupiditate esset supremam potestatem, facite de occupanda ac dividenda republ. inter se societatem ineunt

Ju

Jun. Ossironem Varro Tricipitinam dixit. Hi itaq Reimublicae potentiam operas Triumviratus. Caesar sibi ao V. 695 consulatum adeptus: cum Bibulo sed Caesar omnia ipse faciebat: Pompeii acta per Senat. ad portanii suffragantibus: per omnia Crasso et Pompeio legem agrariam in egentes civium gratiam protulit, agrum Campanum vero cives divisit. Publicanos ex equestri ordine qui vastata per Mithridat. Asia, remissionem petebant, patriciorum ... solo plebis jussu tam mercedum partem remisit, qua ... ordinem equestrem sibi demeruit.

Catonem impellans ... extrahi Curia per lictores duci in carcerem jussit, quo deinde quo firmaret amicitiam magis Juliam filiam Pompeio collocavit ipse Calpurniam Pisonis duxit successori sibi in Consulatu. His artibus et profusissimis largitionibus omnium ordinum gratiam eum peragit Galliam Prov: obtinuit a. V. 696. 9. annis excit ut ait ... Sed in ... C. 25. Quo intervallo Galliam omnem, quae a saltu Pyrenaeo Alpibus ... Rheno ... Danoque fluminibus ... in Prov: formam redegit. ut supra. Primus cum ... Germanos Trans Rhenum ponte super Rhenum imposito lacessivit. Britannos ... quo nullus antea penetrarat adiit.

... a. V. 698. cum Pompeio Crassoque ita paretum ut sibi Prov: Gallia prorogaretur Pompei. Hisp: Crassus Syriam sortiretur. Parthicumque bellum ad quod profectus Crassus a. V. 699. tertio inde ao miserrime cum exercitu ... a Parthis ... ventus periit. Vid. Sim. p: m: 1519. Mortuo Crasso, mortuaque Julia quae Pompeio nupserat, statim aemulatio exorsit. Jam Pompeio suspectae erant Caesaris opes, et Caesari Pompeiana dignitas erat invisa. Nec Pompeius ferre poterat

aequalem

aequalem sibi, nec Caesar se superiorem, sic de Monar-
chia laborabat, quod duo Capita in uno Imperio esse non poterant
C. Lentulo Marcello Coss. plane rupta est fides
Triumvirorum. Marcello Cos. referente ad Senat. ut Caesari
succederetur ante tempus Senatusque decernente, ut copias Caesar
dimitteret, et absentis ratio quoad ad Consulatum ne haberetur
veniret solus. Caesar etsi vellet Consulatum more majorum
peteret. Id ne fieret Antonius et Cassius Tr. pl. Caesariani
favente populo intercedebant ut Pomp. quoque suas prov:
et exercitus missos faceret, agebant. Ipse Caesar provocabat
ad superiora populi, favente tum Pompeio lata quibus Imperium
Caesari prorogabatur, et absentis ratio haberetur obtinuerat, litterasque
ad Senat. dedit Caesar in quibus scribebat: paratum se Impe-
rium deponere, si idem Pompejus faciat, ceteroqui illo reti-
nente, nec se depositurum, imo confestim venturum ulturumque
injurias illatas sibi et patriae. ad quae verba recitata
acclamatum est denunciare bellum, Caesarque hostis indicatus est.
Adventu igitur Pompeianorum manu Trib. pl. Antonius
et Cassius cum Curione, qui litteras Caesaris adtulerat
ad Caesarem, servili habitu tecti aufugiunt. Quibus quo-
tus Caesar provincias sibi illatas et Cons. propter res in
Gallia gestas feliciter nuper sibi decretum statuit bel-
lo defendere, qui igitur ad urbem properans, ita Pomp:
aliosque terruit, ut urbe et deinde tota Italia relicta
in Graeciam navigarent. Cicero de pace agenda legatos
ad Caesarem mittendos censebat, sed auditus non est, imo
Pompejus fugiens, edixit se eodem habiturum loco
qui Romae remansissent, et qui in Castris Caesaris fuerunt
Primus C. campus fugiens Italia sic enim arces Semi-
praesidiis occuparat Pompejus, sed omnia subito Caesaris Imperio
cessere

oppressa sunt. Primum oppidum fuit post Ariminum quod
urbem primam Caesar occupavit. Domitius qui successor Suc-
cessor Caesari denominatus erat Corphini in potestatem
Caesaris venit, quem Caesar illaesum dimisit. Et sic bel-
lum sine sanguine forte factum, si Pomp: in urbe Bru-
ndusio opprimere quod optavit. Caesar urbem obsidens et
Pompei. inclusum tenens potuisset. Sed Pomp: fuga noc-
turna evasit. Caesar pulso Pompeio ex Italia diebus 60
sine sanguine in potestatem redacta Romam ingressus
Rempubl. ordinavit Aerario effracto thesauros publi-
cos abstulit, urbi Aemilium Lepidum, Italiae M:
Antonium praefecit. Quum in Gallia nihil hostile ob-
metuendum, ipse Caesar in Hispaniam profectus, va-
lidissimas Pompeii copias, quae, ut tribus Legatis Petre-
jo Afranio et Varrone erant invasit, et quum quum obsidio-
ne Massiliam, quae portas ei clauserat, tandemque be-
ne tum omnia subegit, et ita tum Hisp: h.t. moram bellici
terrorum ōfecit. Fortuna tum cum autem aversa fuit contra Caesarem
offensum circa Illyricum, et in Africa. In Africa Atti-
us Varus Pompeianis praeerat, cui Rex Iuba Mauri-
taniae auxilio praesto erat. Contra hos Curio a Caesare
missus et ex Sicilia fuit quam iam antea ut Sardiniam
frumenti causa per Legatos Caesar occupaverat, profectus
cum duabus Legionibus periit, a Juba impos obsessus.
Eodemque tempore C. Antonius Marci frater et Dola-
bella in Illyrico sunt superati a Pompeianis, ille
quidem Anton. in littore Illyrici, hic in littore ad
insulam Corcyream. Quum enim Pompeius late
occupasset, cum navibus suis maria omnia, Legatus
Legatus Pompeii Octavius Libo cum ingentibus
copiis

copiis militum Classicis utrinque secum dedit. Naves subsidio Antonio missos Calvisii praesidiis qui Pompeio favebat cepit. Pompeius sedem belli Epirum delegit, quo Caesar sine mora properat, et quamquam Pompeius omni in ora maritima classem disposuerat, quo transitum Caesarem prohiberet, ipse tamen mox Legiones eo transportavit Oricum et Apolloniam sine certamine vicit, et tecta Dyrrachium, quod erat Pompeji promptuarium cepit. Dum ante Pompeius prope Dyrrachium castra metatus est, Caesar ad flumen Apsum in finibus Apolloniatium castra posuit, ibique reliquias exercitus ex Italia expectare constituit. Quod dum ob inopiam navium cum Antonio traderet, adeo impatiens erat, ut ad arcessendos eos nocte tenebris speculatorio navigio solus ire tentaverit. Audita magnifica oratio ad trepidum tanto periculo nautam: <u>Quid times, Caesarem vehis.</u>

Interim Pompeius nectere moras maluit et detrectare pugnam, ut hostem inclusum undique per inopiam commeatuum debilitaret, atque Caesaris impetum defervescere faceret. Tandem Pompeius, ubi Antonius reliquas legiones ad Caesarem transportasset, discessit cum omnibus copiis quas invenerat. Caesar in Macedonia secutus est, ubi prope Dyrrachium cum Pompeius pugnam detrectaret, levibus certaminibus saepe Caesar superior fuit. Semel autem magno praelio certatum est, in quo Caesarianos Pompeius repulit ad castra usque portasque cum fugientibus in castra irrumpere Caesaris. Sed autem occasione victoriae ille cum amisisset Caesar ad amicos dixit Σημερον αν η νικη τον νικοντα εχων. <u>Hodie penes hostes victoria erat si vincentem haberent</u>: Ex eo igitur loco in Thessaliam Caesar discessit quo Pompeius paucis diebus Caesarem secutus ad Pharsalum

<u>in colle</u>

in colle castra posuit inter Pharsalum et Enipeum flumen
ginijsso proelio circa D. 20 Julij a. V. 706. vicit et profligavit.
Jnimi undique Pompeiani turbarent audita voce
Caesaris fuere: Altera crenentur miles faciem fer. alia
gloriosa et ad jactationem composita: Parce civibus. Fe-
lix utrumque fuit Pompeius, si eadem ipsum in hac
calamitate, qua exercitum ejus fortuna adversa traxis-
set, sed superstes fugiens cum maiori dedecore mandato
Ptolemaei Septimii desertoris sui gladio de consilio Ammo-
nis trucidatus est A.M. a. C. 59. Caesar ibi Alexandriae ve-
nit, et Pompeium occisum deprehendit, cum Ptolemaeo Rege
a quo sibi quoque insidias tendi videt. Bellum gestum, ad D.
Alexandrium de quo eventu s. l. dixit. Vid. Jul. Caes. Com-
mentar. de bello Alexandr.
Eodem anno adhuc in quoque novas res moliri in ponto coe-
pit, Rex namque Ponti et Bospori Pharnaces. Mitrid. Mag.
filius Cotilidis Cappadociam irrumpens, et quaedam Arme-
niae loca occupaverat, et Domitium Calvinum Caes. legat.
proelio vicerat. Hunc ad nationem celam proelio uno Caesar
profligavit, tam celeriter ut adeo ipse in triumpho Pontico
his tribus verbis uteretur: Veni, vidi, vici. Ex Ponto Cae-
sar cum Romam seditionibus agitari audiisset, celeriter
in Italiam traiecit seditionesque compescuit. Subinde a. V. 708.
Caesar ad D. Africanum profectus est ubi reliquiae partium
Pompeii erant, cum quibus vehementius s. bellum gestum
stat post pugnam Pharsalicam, duces ii, qui successerunt
Pompeio occiso, non erant degeneres, sed partium fortissimi vi-
ri quippe magnum et amplum nomen habentes. Cato et Scipio
Pompeji socer, Labienus Petreius aliique ad explendas

necari

necari Pompeii vices. Hisce iis cum exercitu magno accessit Juba Rex Mauritanorum, quo tum id effectum ut latius vinceret Caesar. Strages a Rege Juba initium sumsit, euius et Elephanti et exercitus in fugam datus, et duces ignobili morte periere. Scipio fugiens se recepit in Mauritaniam, et cum eum quidam Caesareorum milit rogaret ubi esset Scipio? resp: Bene se det Imper.

Juba cum se recepisset in Regiam magnifice epulatus postero die cum Petreio fugae comite suum pocula infirmum se Petrejo dedit. Petreius autem et sibi et Regi perfecit. (: alii a Rege Petreium occisum aiunt:)

Cato qui Uticae cum praesidio Uticam urbem Africae munit occupaverat, sed audita clade Pompeianorum statim sine mora ulteriorem mortem sibi Stoica pertinacia acceleravit nam postquam filios comitesque suos ultima vice fuit amplexus, noctu dum ad lucernam legeret Platonis libr de immortalitate ad paulum obdormivit, tum circa primam vigiliam noctis stricto gladio apertum manu pectus, semel iterumque percussit. Atque post hanc vulneratum Catonem medici volare medicamentis mitigantisque dolorem vulneris, hic passus est ille quidem, sed quum primum medici discessernut, rescidit plagas, seciusque vis sanguinis, morientibus dus manus in ipso vulnere reliquit. Hoc facinus Catonis laudat valde Seneca in Epla.

Bello Africano Romam reversus Caesar 4 egit triumphos. 1 Gallicum 2. Alexandrinum. 3. Ponticum 4 Africanum de Juba cuius filius puer in triumpho ductus est. ut alibi dictum. In Hispania cursus arma et parte Caesar dedit, nam pro nobile patrem Cnejus et Sextus Pomp: filii in Hisp: odium detulerat, qui sibi maiorem ap: Hisp: favorem acquisivit, quod Duo Pompeii iam in acie starent promo.

Accepere

Accessere his Duces Pompeiani; Atius, Varus, Scapula, Labienus aliiq; optimates qui ex Africa evaserunt. Contra hos a. V. 709. effectus Caesar ultimo sed maxe et difficillimo bello finem imposuit.

Nam (Pho cum his ad Mundam opp: [illegible], ō experius ē eam felicitatem qū adhuc, sed anceps diu et triste praelium f: Cum vero exercitus Caesaris pavidus factus pudore magis quam ex formidine resisteret, fugientiq; prior eet. Tum vo Caesar dimisso equo similis furenti in primam aciem ita penetravit acrepto cuius dam clypeo ut 10 tt pedes distaret ab hoste, et ducenta in eum tela [illegible]. Ubi ille cepit fugientes adhortari blandis verbis, [illegible] totum agmen oculis, manibus clamore circumvertere. Hoc facto et, sua [illegible] erexit et hostes profligavit. Continuata [illegible] totum diem pugna, tandem sub vesperam Caesar victoria potitus ē: occisis circiter 30. mil. hostium. Hoc ex praelio profugi Pompeiani cum se in urbem Mundam recepissent, et Caesar statim obsideri victos iussisset: [illegible] ex cadaveribus occisorum agger effectus ē, quod cadavera pilis iaculisq; [illegible] inusse tenebantur, quod facinus foedum et horribile etiam ipsis barbaris visum ē. Cneum qui maior erat Pompeii fil. in crure vulneratum deserta peteutem Caesonius ap: Lauronam oppid. inventum pugnantem [illegible] de victoria desperantem interfecit, cuiusq; caput ad Caesarem prid. Idus Apr. allatum ē. Sextum Pompei fortuna in Celtiberia interim abscondit aliisq; post mortem Caesaris bellis reliquit.

Hic Caesar bellum gessit novissimum in quo se περὶ ψυχῆς ἀγωνίσασθαι [illegible] prius dimicasse dixit, cum ante sit de victoria certaster Flor 4.2. vell. 2.55. His

His finitis Caesar in Italiam victor invehitur, illicque primum p[er]dat. Cum gratum animum erga regem Cives ddare vellent, omnes in eum summi congesti fuere honores, cum ipsa imagines Caesaris erigebantur in theatro distincta radiis corona, in curia sors elatior in quo statua eius posset collocari. Mensis Quinctilis nunc a nomine Caesaris vocabatur Julius. Ipse ea appellabatur pater patriae, perpetuus dictator.

Illud de eo singulare est, quod omnium hominum neminem acerrimos hostium occidit, omnes venia prudentiae et honoribus et divitiis auxit. Sed gravis erat libertas ipsa beneficiorum postea ut inquit Flor. 4.2. et clementiam Caesaris vicit invidia nec caedes eius dilata fuit. Brutus et Cassius aliique partium conferunt in caedem eius, emanavit in vulgus coniuratio, imo libellus Caesari datus fuit in quo tota coniuratio indicabatur ipse tamen eodem die venit in Curiam Pompeianam, bellum contra Parthos meditans. Ibi in sella sedentem cum coniurati invasere 23 vulneribus annum 56. agentem Idib. Martii confoder. a.V. 710. Sic is qui orbem terrar. civili sanguine impleverat tandem ipse sanguine suo curiam implevit, sed et percussores Caesaris nullus triennio amplius superstes fuit, eorumque violenta morte sublati sunt ut ait Sueton. quidam eodem pugione quo Caesarem confoderunt seipsos interfecerunt. Symb. Caesaris Satius semel quam semper mori, et quod si violandum est ius, regnandi causa violandum est: aliis rebus pietatem colas.

IIIo. T. Viratus inter Octavium Antonium et Lepidum

Post necem Caesaris Dolabella cum M. Antonio consulatum init. Senatus in aedem Telluris convocatus coniuratis qui Capitolium occupaverant de pace egit. Cicero censuit ἀμνηστίαν inducendum, atque omnem odiorum et discordiarum memoriam exemplo Atheniensium qui eiusmodi decretum olim auctore Trasibulo post expulsos 30 Tyrannos fecere, oblivione sempiterna

sempiterna sepelliendam ēē. At M. Anton. cos. oratione seditiosa populum concitavit, et omnia tumultibus implevit. Unde Brutus et Cassius quamvis praetores essent metu Antonii ex urbe aufugerunt.

Sedato tumultu Testam: J. Caesaris prima fuit [illegible] unde Octavius ō te in familiam nomenque Caesaris adoptatus sed cum bonor ex asse haeres scriptus.

Hic Octavius f: Caesaris ex sorore Nepos, sororis Julia M. Attio Balbo nupsit, qui ex ea filiam genuit Attiam. Haec Attio Octavio nupta ei peperit K: C. Octavium. Octavius hic patrem, qui Maced. prov: praefuit quadrimus amisit 12 annum agens, aviam Iuliam defunctam oratione parentatoria laudavit et a. 16. virili toga sumpta, militaribus donis triumpho Caesaris Africano donatus ē. Mox avunculum Caesarem d. in Hispanias subsecutus magnopere demeruit. Caesare in Dacos, et inde in Parthos expeditionem destinante praemissus Apolloniam studiis vacavit. Occiso autem Caesare inde ō[illegible] hereditatem: Dein Cassium et percussores patris qui iam confugerant lege Pedia ad perdendos reos eadem deferre statuit. Sed his et aliis conatibus eius M. Antonius, indigne ferens Octavium ō se Caesaris [illegible] quam v. Caepionem adiutor quaesiverat Octavius adversabatur adeo quidem ut Antonius inexpiabile odium in Octavium susceperit. Hinc Octav: 18. a. agens, et iter [illegible] orbitem, defectumque nefandi pendere despexit Antonius, et Calumniis Augusti dignitatem in vacuis capitis, hereditatem ad se capere, imo ipsum Caesar. calumniari, cooptationemque Augusti in familiam Iuliam vi inhibere ō desiit, imo ad opprimendum Iuvenem Caesarem palam arma parare coepit, ac [illegible] ac tyrannidem multa molitus ē. Quibus C. Octavius

vix mortem ad opprimares se gentes quibus inimicum esse sentie-
bat Antonium ipseque privatis sumptibus veteranos milites ad arma
vocat, seque tyrannidi opponit adeisque urbe violento prohibet
Inde itaque Anton. Galliam prov. per vim invadere tentat
aditumque ei occupare Mutinae D. Brutus (cui ista prov. a
a Caesare data et per Senat. confirmata erat) includit. Inde
Antonius ibidem obsidet. Hinc Cicerone classicum canente
et orationibus Philippicis dictis, in Antonium invehente
A.V. 711. Senatus Antonium hostem declarat. Contra eum
Hirtius et Pansa mittuntur coss. quibus Octavius cum propra-
etoria potestate adolescens 20 admodum tunc annorum adiungitur
qui iam ob odium quo in nexiam, favorem omnium merebatur
Fit ad Mutinam vehemens et cruentum praelium, in quo
Coss. ambo pereunt, at Brutus obsidione solutus est. Ipse
vero Antonius victus et fugatus transalpes ubi Pollionis
et Planci exercitu auctus a Marco Lepido recipitur.
Cum igitur et ipse Lepidus ab senatu hostis esse indicatus
ipse Antonius per epistolam Octavium commonet, quam inimici
ipsi Pompeiani partes forent, et quanto Ciceronis studio Bru-
tus Cassiusque parricidae qui iam 17. Legionum potentes
erant attollerentur, simul denunciat se inventurum vices
cum Bruto Cassioque si Caesar eius aspernaretur concordiam
His motus Caes. et quod videret se a Senatu haec alterius as-
cenderet paulatim in ordinem cogi, hortantibus suis militibus
suis, cum Antonio et Lepido conspirat, atque Triumviratum
Reipubl. constituendae 27. novembris init. Itaque sub claro quem
Tyrannum dicebant Tyranni longe immaniores emersit,
et nihil quidquam ipsis Martii profectum e oppressa tunc
armis sit Respubl. eademque proprio, quod sit ipse Sylla, erectio
Triumviri cum his copiis in unum convenientis Reipublicam
imper. Romanum diviserunt, proscriptaque mox tabula proscriptioni
i plurimos

plurimos Cives et Senatores trucidarunt. Iam Romae capita occisorum procerum exponere vulgare erat. In his tam extremas Cicero tenere oportuit cum Ciceronis caput in illis rostris suis ex quibus toties peroraverat amputatum videlicet. Proscripserat Antonius Ciceronem, quem fugam in Graeciam molientem, Popilius Laenas ingratus cliens, quem olim Cicero in capitis causa defenderat, in itinere deprehensum capite truncavit A. Æ. 64. D. 7. Xbris a. U. 711.

Caesar Augustus tamen neminem in [illegible] iniecit praeter percussores patris sui [illegible]. In illa proscriptione multa, et in utramque partem memorabilia exempla sunt edita, et cum animadversione dignum est quod scribit Vell. L. 2. summam in proscriptos uxorum fidem extitisse, libertorum mediam, servorum aliquam, filiorum nullam. Ao seqq. U. 712. [illegible] Italia [illegible] Lepido Caesar cum Antonio in Brutum et Cassium profecti, qui sine [illegible] Macedoniam et Syriam occupaverant, in Thessalia ad urbem Philippos. decertarunt [illegible] [illegible] [illegible]. Quorum priore Caesar castris exutus [illegible] ad Antonii [illegible] fuga evaserat, [illegible] [illegible] [illegible]. Itaque Cassius [illegible] manum [illegible] intulerunt. Caesar caput Bruti Romam misso, ut statuae Caesaris subjiceretur in splendidissimum quemque captivorum non sine verborum contumelia saeviit. Vid. de h. bello Flor. 4. 7. [illegible] 7. 2. Suetonio Philippensis [illegible] [illegible] quoque in campis Philippicis [illegible], qui locus fatalis cum Pompeio M. fuit. Ita sensit quoque Manilius Poëta L. 1. v. 908.

— — Ducibus iurata cruentis
Arma Philippeos implent agmine campos.
Vix etiam sicca, miles Romanus arena
Ossa virum, lacerosque prius superastitit artus
Imperiumque suis conflixit viribus ipsum
Perque patris pater Augustus vestigia vicit

aperte dicit Augustum in iisdem campis, atque adeo vestigiis pugnasse quibus pater I. Caesar antea pugnaverat et militis

militiae superstitisse cadavera et ossa, quae prius ibi ceciderant. Quin et Virg. eandem fuit sententiam, sic enim canit politissimis carminibus Geor. l. 1. v. 490.

Ergo inter sese paribus concurrere telis
Romanas acies iterum videre Philippi;
Nec fuit indignum superis bis sanguine nostro
Emathiam et latos Haemi pinguescere campos.

ubi Servius notat Philippos esse civitatem Thessaliae et Haemum montem Thessaliae et sic Pomp: M. non in campis Philippicis sed Pharsalicis victum fuisse omnes testantur Brutii qui ante Hor. de eo scripserunt. Philippi autem a campis Pharsalicis longe distabant. Condidit eam Philipp. Alexand. M. pater. Hic Paulus Evangelium praedicavit Act. 16. 12.

Post victoriam de Bruto Cassioque Antonius in Asiam, Caesar in Italiam profectus est, ubi mox Caesar inimicum reperit L. Antonium Marci fratrem, qui et fratris et consulatus fiducia res novas moliebatur. Augustoque cum Fulvia viriles animos foemina resistentibus, quem cum hostem iudicatum, inclusumque Perusia ad deditionem compulit, Lucium tamen inviolatum reliquit, sublatis temporibus Caesaris. E domo Caesaris superat alter filius Pomp. M. Sextus Pomp: qui e praelio ad Mundam victus a J. Caesare aufugerat, comparatisque infelicis belli reliquiis a. V. 714. Siciliam Sardiniamque tenebat, cum insuper ergastula armasset, bona paterna ab Augusto repeteret, iam et classe medium mare insidens, latrociniis infestum reddebat. Hunc Caesar prius cum eo pace facta mox rupta a. V. 718. victum navali praelio in fugam egit, qui ad Antonium se recipiens eius iussu interfectus est. Cod. ao V. 718. ante Xtum 34. Collegam alterum M. Lepidum, quem Caesar ex Africa contra Pomp: in auxilium evocarat, superbientem 20 legionum fiducia, summasque partes sibi tribuere, et minis sibi vindicantem spoliavit, exercitu supplicemque concessa

vita—

vita sacerdos in perpetuum relegavit, ut Svet. tradit in Aug. C. 16.
alii tradunt in exilium, sed Romam a Caesare missum despicatum,
ut ibi privato degeret.
Ad extremum A.V. 720. a. Xti 32. M. Antonii societatem sibi
dubiam et incertam Caesar tandem abrupit occasione ea quod Octa-
via soror Caesaris ludibrio habita et cum se totum Cleopatrae dedisset
repudiata ab Antonio fuerat. Cumque Antonius penitus a civilibus mo-
ribus degeneraret, seque Regem Orientis et Cleopatram Reginam Aegypti,
Cypri, Africae, et Coelesyriae appellasset, imo et provincias regnaque
populi Romani in filios suos divisisset, tandemque in Augustum insur-
geret Imperium ipsi Romae fuit abrogatum, et contra Cleopatram bel-
lum decretum, Caesar ad Actium Epiri promontorium classe
Antonium vicit eumque fugientem in Aegyptum persecutus est, Ale-
xandriae eum ipsum ad extremam necessitatem adegit, a qua prae-
cauta eius Cleopatra ne ad victoris arbitrium viveret, a duobus
sibi aspide fuit A.V. 724. Ita tota Aegyptus nunc demum in
formam provinciae redacta primum praefectum accepit Cornel. Gallum
A.V. 724. qui in ea Lagidae dominati sunt. Caesar ab Oriente
reversus S. Romae egit triumphos continuo triduo tres, pri-
mo die Dalmaticum de Dalmatis et Pannoniis, alterum Acti-
acum de Antonio, tertium de Aegypto Aegyptiacum quo
Cleopatrae ad vivum expressam imaginem, cuius brachio as-
pis mordens adfixa haerebat, in triumpho pertulerunt. Vid. Plu-
tarch: in vita Anton. A.V. 725 mense Sextili.
Hic finis discordiarum fuit et quod diu parturiebat Pro-
cerum ambitio ad unius potestatem deducta est, et Monarchiam
quam Caesar meritis et Augusti stabilivit, et adamantinam
effecit cuius nomen et titulus in hodiernum durant.
Postquam triumphasset Caesar de Imperio deponendo seria,
an simulata cum Agrippa et Maecenate quos colebat exi-
mie et amicis deliberavit, Illo suadente, hoc vero deterrente
cum ruinam Regni consilium abdicasset, ad Senatum nihilominus
de Imperio abdicando retulit oratione simulata, atque hodiernis
effecit

Effecit ut sibi a S.P.Q. firmaret Imperium orbis revocat,
Monarchicum a.V. 726. ante Chr. 26.

Inter alios honores qui in Oct. Caes. congesti sunt Augusti nomen ao V. 727. ipsi datum est, quod in novo sed eam ampliori genere quod loca quaeque religiosa, et in quibus augurato quod consecrantur unde et ea quae sancta sunt Augusta dicuntur Σεβαστόν [illegible] cultu et honore dignissimum. Conformius d. 17. Jan. nomen Augusti adsumpsisse dicitur sed in eo vero dissentimus. Ovid. Idibus Januar L.1. Fastor vs 589. asserit cui potius accedendum. vixit cum eo tempore.

§. Historia erudita

Studia lit admirand. in modum hoc intervallo floruit et quidem.

1. Inter Judaeos. multae celebres Scholae hoc period. apertae sunt. Inter has Hieros. supra 300 fuere memor. quas inter duae praecip. notand. sunt.

α. Hilleliana ab auct. cuius successores dicebantur Rabban quorum 1. erat Simeon. 2. Gamaliel D. Pauli praeceptor Act. 5. 3. Simeon a T. Vesp. necatus 4. Gamaliel II. 5. Simeon [illegible] docuit et in hoc defiit tit. Rabban. Deinde vocabantur Rabbi horum praecipui erant: Judas Hassa, Gamaliel III, Judas Hanasi; Hillel ultimus NB. Duravit hac Schola per X gradus.

β. Schamaiana Schola auct. qui aemulus Hilleli fuit nec tamdiu duravit Rabbi Jonathan qui V. T. Mosis et Prophetas in Chaldaicam linguam transtulit.

II Romanos: Inter et in Italia v.ut translata cum Imperio literarum gloria, longe plures hic a. doctrina varia floruerunt et quidem —

(a) Poëtae totius aevi Clarissimi magno numero vixere.

1. Lucretius scripsit LL. de rerum natura carm. heroico, qui sub anno V.C. 700 sibi necem conscivit a.C. 44.
2 Catullus, Tibullus, Propert. tres Elegiaci scripti, quos optime edidit Rob. Broekhusius Amstel.
3. Virgilius M Figuli fil. Mantuanus Neapoli. absolvit studia omnia suos. LL. 22. aliis scripsit mortuus Brundusii a.C. 52. Poëta omni nostra laude maior.

4 Ovid. N. eques Rom. Sulmonensis, natus Hirtio et Pansa coss. eo anno. Quo cecidit fato sed utergue suo pari ut ipse cecinit gratus Maecenati et Augusto, vitam ap. Tomos in exilio finiit a. Chr. 17. urbis 770. æ. 60.

(..) Historici sub Aug. insignes historiam attigere Diod. Sic. nupera A. P. Vesseling opt. edit. Dionys. Hallicarnass. Ant. Rom. qui se Augusto imperante vixisse scr. Et Nic. Damascenus qui Augusto, Antonio ac Herodi in primis carus.

Ex Lat. celeber. est histor. scriptor C. Sallust. Crispus nuper a Ger. Kortio edit. Rom. e tacend. L. Caesar qui et sibi imperii et triumphi laurear ferre maluit inter doctissimos ac disertissimos sui temp. Civ. adnumerari potest. Sui Comment. de a se in Gallia gestis stilo planiss. Hunc pertinet pulcerrima res Fastor. in ord. castigatio facta, ab eo Caesaris auspicio Sosigenes Alexand. Astrologus aliique descripserunt usque civilis ad solis cursum e formatus et ordinatus, qui etiam annus Julius est, cuius exordium ex Calend. Januarii A.V.C. 708. a Chr. 45. etc. invenit.

Cor. Nepos cuius omnium praest excellentium virorum vitas operi mti manibus teruntur.

Trogus Historicus Coss. act. de aetis Graeciae . . .

T. Livius Patav: Histor. Rom. ab V. c. ad 14 . . . quod 25 supersunt opt. edidit Cellt Drenmborg

(..) Oratores dedit R: etiam multos eam vel Graecia nihilo inferiores ut M. Antonius L. Crassus Hortensius, a quo multa didicit Cicero, aliique multi, quo Cic. Libro De claris oratoribus recenset.

Verum unus Graecos ac Latinos omnium splendore obscuravit eloquentiae laude M. T. Cicero ad quem etiam Phil. decus adiunxit, hic amplissimis in Republ. gestis honoribus

cuius

cuius oppressu Catilina parens ac conditor urbis adpel-
lari meruit, obiit [illegible] virali proscriptione violenta morte ~~[illegible]~~.
ut Vid. S. L.

(::) Mathematicis uniq; architecturae scientia clarus ex-
stitit M. Vitruvius Veronensis scripsitq; Ll. X de Archi-
tectura. Hunc referri duo Varrones, alter scilicet P. Ter-
rentius Varro sed alter Polyhistor M. Terentius Varro
qui eruditionis primas h: aevo e adeptus, omnium studiorum do-
ctissimus scripsit de re rustica Ll. 3. et de lingua Latina
Certe quod bene notand. ipsius hoc aevo dicebatur aetas aurea
latinitatis ex ea quod maxime in hac aetate latinitatis decus
atque eloquentia effloruit.

S. A. Finis Ao 1764 d. 28. 8bris.